

SPRÁVA O STAVE **MALÉHO A STREDNÉHO** **PODNIKANIA** V SLOVENSKEJ REPUBLIKE V ROKU 2014

Správa o stave
malého a stredného podnikania
v Slovenskej republike v roku 2014

Bratislava, august 2015

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Stav a vývoj MSP v roku 2014	7
2.1 Stav a vývoj početnosti MSP	7
2.1.1 Fyzické osoby – podnikatelia	8
2.1.2 Právnické osoby – podniky	13
2.1.3 Dynamika vývoja podnikateľských subjektov	17
2.2 Regionálne hľadisko.....	20
2.3 Charakteristika zamestnanosti v MSP	23
2.4 Postavenie MSP v ekonomike SR.....	25
2.4.1 Postavenie MSP v najvýznamnejších odvetviach	25
2.4.2 Vývoj vybraných ekonomických ukazovateľoch MSP	29
2.4.3 Vývoj ukazovateľov finančnej výkonnosti MSP	32
2.4.4 Vývoj financovania MSP	35
2.5 Postavenie MSP v zahraničnom obchode SR	36
2.6 Výsledky analýz a prieskumov	38
2.6.1 Postoje obyvateľov k podnikaniu - Globálny monitor podnikania (GEM).....	38
2.6.2 Inovačná aktivita podnikov	39
2.6.3 Využívanie IKT v podnikoch.....	40
2.6.4 Podmienky podnikania a zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín na Slovensku	41
2.6.5 Vplyv vybraných opatrení aktívnej politiky trhu práce na výsledky podnikateľskej činnosti na Slovensku.....	44
3. Hodnotenie uplatnenia implementácie SBA	46
3.1 Princíp 1: Vytvoriť prostredie, v ktorom môžu podnikatelia a rodinné podniky rásť a byť odmeňovaní za svoje podnikateľské úsilie.....	46
3.1.1 Vývoj legislatívneho prostredia.....	47
3.1.2 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy	53
3.1.3 Odporúčania	67
3.2 Princíp 2: Zabezpečiť, aby čestní podnikatelia, ktorí zbankrotovali, mohli rýchlo dostať druhú šancu	69
3.2.1 Vývoj legislatívneho prostredia.....	71
3.2.2 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy	72
3.2.3 Odporúčania	72
3.3 Princíp 3: Vytvárať pravidlá podľa zásady „najskôr myslieť v malom“.....	73
3.3.1 Vývoj legislatívneho prostredia.....	73
3.3.2 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy	82
3.3.3 Odporúčania	83
3.4 Princíp 4: Zariadiť, aby orgány verejnej správy reagovali na potreby MSP	87
3.4.1 Vývoj legislatívneho prostredia.....	87
3.4.2 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy	90
3.4.3 Odporúčania	93
3.5 Princíp 5: Prispôbiť nástroje verejnej politiky potrebám MSP: uľahčiť MSP účasť na verejnom obstarávaní a lepšie využiť prostriedky štátnej pomoci pre MSP	96
3.5.1 Vývoj legislatívneho prostredia.....	96
3.5.2 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy	102
3.5.3 Odporúčania	118

3.6 Princíp 6: Uľahčiť MSP prístup k financiám a vytvoriť právne a podnikateľské prostredie, ktoré bude podporovať včasné úhrady obchodných transakcií.....	121
3.6.1 Vývoj legislatívneho prostredia.....	121
3.6.2 Finančné programy na podporu MSP.....	121
3.6.3 Odporúčania	135
3.7 Princíp 7: Nabádať MSP na lepšie využívanie príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh	137
3.7.1 Vývoj legislatívneho prostredia.....	137
3.7.2 Realizované opatrenia na podporu obchodovania MSP na jednotnom trhu	137
3.7.3 Odporúčania	145
3.8 Princíp 8: Podporovať zvyšovanie zručností v MSP a všetky formy inovácií.....	147
3.8.1 Vývoj legislatívneho prostredia.....	147
3.8.2 Programy/opatrenia na podporu vedy, výskumu a inovácií	147
3.8.3 Programy/opatrenia na podporu zvyšovania zručností a vzdelávania MSP	159
3.8.4 Odporúčania	163
3.9 Princíp 9: Umožniť MSP premieňať environmentálne výzvy na príležitosti.....	164
3.9.1 Vývoj legislatívneho prostredia.....	164
3.9.2 Podporné programy a opatrenia.....	165
3.9.3 Odporúčania	174
3.10 Princíp 10: Povzbudzovať a podporovať MSP tak, aby mohli ťažiť z rastúcich trhov.....	176
3.10.1 Vývoj legislatívneho prostredia.....	176
3.10.2 Realizované opatrenia na podporu obchodovania MSP na trhoch mimo EÚ	177
3.10.3 Odporúčania	184
4. Hodnotenie implementácie SBA na Slovensku z pohľadu EÚ	186
5. Záver.....	189
PRÍLOHY	192
Zoznam tabuliek.....	193
Zoznam grafov.....	195
Zoznam máp:	196
Príloha A: Grafy.....	197
Príloha B: Mapy	213

1. Úvod

Predkladaný dokument má za cieľ mapovať vývoj a zmeny v prostredí malých a stredných podnikov (ďalej „MSP“) na Slovensku v roku 2014. Aj v tomto roku prebiehali v podnikateľskom prostredí viaceré zmeny a procesy, ktoré sa odrazili na podmienkach podnikania MSP. Tieto zmeny v kombinácii s realizovanými podpornými opatreniami mali vplyv na vývoj a stav MSP. Napriek významnej úlohe, ktorú zastáva sektor MSP v niektorých ekonomických ukazovateľoch, ako napr. tvorba pracovných miest, podpora miestnej ekonomiky, vyrovnanie disparít regionálneho rozvoja, aj v tomto roku pokračovalo zhoršovanie postavenia MSP v oblasti zahraničného obchodu, tvorby zisku a zavádzania inovácií do hospodárskej praxe. Tieto systémové problémy MSP môžu výrazným spôsobom ovplyvniť budúci rozvoj ekonomiky Slovenska, napĺňanie národných stratégií a politik (ako napr. stratégia RIS3), ako aj efektívnosť čerpania zdrojov štrukturálnych fondov EÚ v aktuálne sa rozbiehajúcim programovom období.

Správa o stave MSP v SR v roku 2014 (ďalej „Správa“) je rozdelená do niekoľkých tematických blokov. V prvej časti sú prezentované výsledky štatistických ukazovateľov MSP zahrňujúce demografiu (početnosť), vznik a zánik, odvetvovú a regionálnu štruktúru, zamestnanosť, postavenie MSP v ekonomike a v zahraničnom obchode. Súčasťou tejto časti je aj prezentácia výsledkov prieskumu Global Entrepreneurship Monitor (GEM), ktorý predstavuje celosvetovú štúdiu o dynamike podnikania, ako aj niektorých ďalších prieskumov.

Správa je zároveň nástrojom monitorovania iniciatívy Small Business Act, kľúčovej stratégie Európskej komisie pre zvýšenie konkurencieschopnosti MSP do r.2020. Správa preto slúži ako podklad pre činnosť Vyslanca pre MSP (SME Envoy), ktorým je na Slovensku generálny riaditeľ SBA. Ďalšia časť je preto venovaná hodnoteniu uplatňovania iniciatívy Small Business Act v podmienkach SR. Každý z 10 princípov osobitne vyhodnotený z rôznych hľadísk: z hľadiska legislatívneho rámca, inštitucionálnych podmienok a realizovaných podporných programov a opatrení. Súčasťou hodnotenia je aj návrh odporúčaní na jeho efektívnejšie uplatňovanie v prospech zlepšenia podmienok MSP. Súčasťou správy je aj hodnotenie implementácie iniciatívy Small Business Act na Slovensku z pohľadu EÚ.

Ďalšiu časť Správy tvorí rozsiahla grafická a mapová príloha, ktorá dopĺňa a rozširuje/vysvetľuje kontextové informácie prezentované v ostatných častiach. Ďalšie tabuľky a grafy sú zaradené aj priebežne v textovej časti. Údaje prezentované v Správe predstavujú výber z podrobnejších hodnotení jednotlivých aspektov MSP, ktoré sú prezentované vo forme osobitných tematických analýz a štúdií vydávaných SBA.

Hodnotenie stavu a trendov rozvoja malého a stredného podnikania je podkladom pre analýzu stavu podnikateľského prostredia v SR, ktorá sa každoročne predkladá vláde SR ako súčasť Správy o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike v zmysle uznesenia vlády SR č. 792 zo 17. júla 2002. Dokument bude taktiež použitý ako údajová báza pre informovanie inštitúcií Európskej únie, OECD, a ďalších subjektov a pri spracovaní analýz a štúdií podnikateľského prostredia.

Správa o stave malého a stredného podnikania v SR v roku 2014 je prístupná verejnosti prostredníctvom webstránky SBA.

Tvorcovia dokumentu ďakujú spolupracovníkom z organizácií štátnej správy, verejnej správy, podnikateľských zväzov a združení, ako aj z mimovládneho sektora za cenné podnety a príspevky, bez ktorých by nebolo možné pripraviť dokument v požadovanom rozsahu a kvalite.

2. Stav a vývoj MSP v roku 2014

Malé a stredné podniky sú životnou silou slovenskej ekonomiky. Rozvoj malých a stredných podnikov súvisí s úrovňou podnikateľského prostredia. Zmeny v podnikateľskom prostredí sa s určitým časovým odstupom premietajú aj do kvantitatívnych charakteristík sektora malých a stredných podnikov, ktorý v podnikovej ekonomike poskytuje pracovné príležitosti 72,7 % aktívnej pracovnej sily a podieľa sa 53,3 % na tvorbe pridanej hodnoty.

Aby bolo možné zlepšovať podnikateľské prostredie pre rozvoj MSP, je treba posudzovať jeho stav a monitorovať vývoj. Hlbšia analýza stavu sektora MSP v časových súvislostiach umožňuje identifikovať existujúce trendy, predpokladať budúci vývoj a pripravovať opatrenia na zabezpečenie optimálneho rozvoja. V tejto kapitole sú prezentované kvantitatívne charakteristiky sektora MSP v roku 2014 v kontexte jeho vývoja za posledných niekoľko rokov a porovnanie dostupných údajov o podnikateľskom sektore na Slovensku a v EÚ.

Veľkostná kategorizácia podnikov používaná v tejto kapitole je v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC platným od 01. 01. 2005. Kategóriu MSP tvoria podniky s počtom zamestnancov menším ako 250, kategóriu veľkých podnikov tvoria podniky s počtom zamestnancov 250 a viac. V rámci kategórie MSP sú rozlíšené mikropodniky (0 - 9 zamestnancov), malé podniky (10 - 49 zamestnancov) a stredné podniky (50 - 249). V prípadoch, kde sa nerozlišuje samostatne kategória mikropodnik, sú zaradené medzi malé podniky všetky podniky s počtom zamestnancov 0 - 49. Okrem počtu pracovníkov platia pre kategorizáciu podniku podľa uvedenej smernice aj ďalšie kritériá týkajúce sa výšky obratu, hodnoty aktív a vlastnickej štruktúry. S výnimkou podkapitoly „Vývoj ukazovateľov finančnej výkonnosti MSP“ (uplatnené kritérium počet zamestnancov a výška obratu), sa uvažuje v nasledujúcich podkapitolách s počtom zamestnancov ako s jediným kritériom na začlenenie podniku do kategórie MSP.

2.1 Stav a vývoj početnosti MSP

Základným kvantitatívnym ukazovateľom, ktorý odzrkadľuje aj celkovú kvalitu podmienok pre podnikanie je počet malých a stredných podnikov. **Podľa údajov Štatistického úradu SR bol v roku 2014 zaznamenaný medziročný mierny nárast počtu aktívnych malých a stredných podnikov** (o 0,3 %). V absolútnej hodnote sa zvýšil počet MSP na 565 241, hlavne v dôsledku zvýšenia malých a stredných podnikov – právnických osôb o 8 %. Počet fyzických osôb – podnikateľov sa medziročne znížil o 3,3 %. Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií podnikov sa v roku 2014 mierne zvýšil počet mikropodnikov (0-9) o 0,5 % a počet stredných podnikov (50-249) o 0,3 %. Počet malých podnikov (10-49) medziročne poklesol o 5 %.

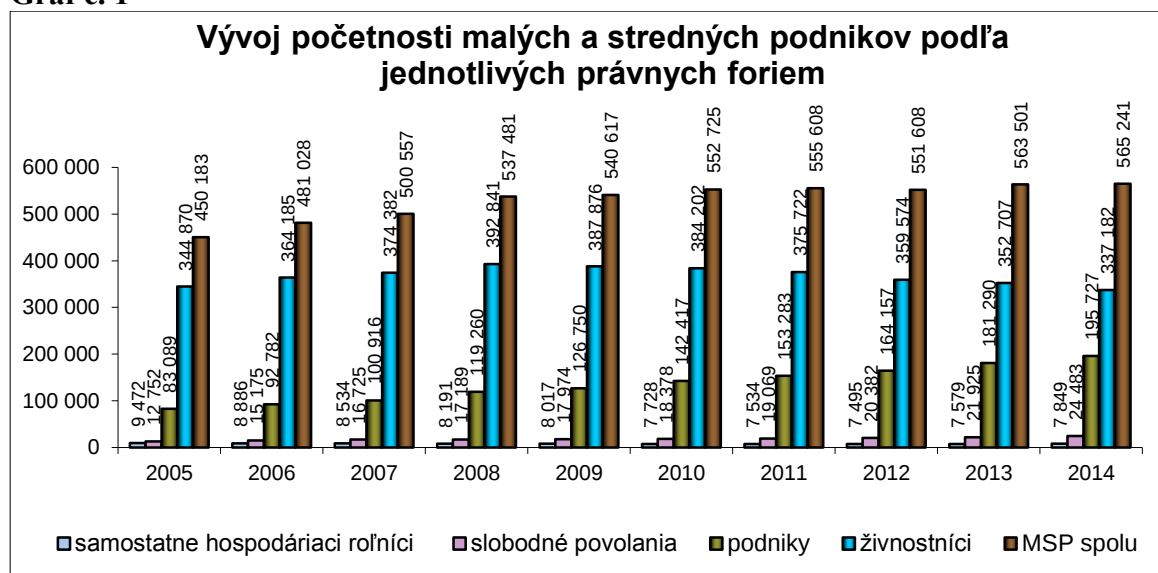
Na konci roka 2014 bolo z celkového počtu podnikateľských subjektov 96,9 % mikropodnikov, 2,5 % malých podnikov a 0,5 % stredných podnikov. Podiel veľkých podnikov predstavoval 0,1 %.

Tab. č. 2.1: Počet podnikateľských subjektov podľa jednotlivých právnych foriem a veľkostných kategórií podnikov k 31.12.2014

Veľkostné kategórie / právne formy	podniky	živnostníci	slobodné povolania	SHR	spolu		index 2014/2013
					abs.	v %	
Mikropodniky (0-9)	180 542	335 551	24 411	7 826	548 330	96,9%	100,5
Malé podniky (10-49)	12 499	1 565	71	23	14 158	2,5%	95,0
Stredné podniky (50-249)	2 686	66	1	0	2 753	0,5%	100,3
Veľké podniky (250 a viac)	628	0	0	0	628	0,1%	100,3
Spolu MSP (0-249)	195 727	337 182	24 483	7 849	565 241	99,9%	100,3
Spolu podnikateľské subjekty	196 355	337 182	24 483	7 849	565 869	100,0%	100,3

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Od roku 2009 sa celková početnosť malých a stredných podnikov vyznačuje odlišnými vývojovými tendenciami, ktoré sú zaznamenané v rámci jednotlivých právnych foriem. Zatiaľ čo počet malých a stredných podnikov – právnických osôb každoročne rastie, počet fyzických osôb – podnikateľov vykazuje v priebehu predchádzajúcich šiestich rokov pokles. Pokles fyzických osôb – podnikateľov súvisí hlavne so znížením počtu živnostníkov.

Graf č. 1**Zdroj:** Štatistický úrad SR, spracované SBA

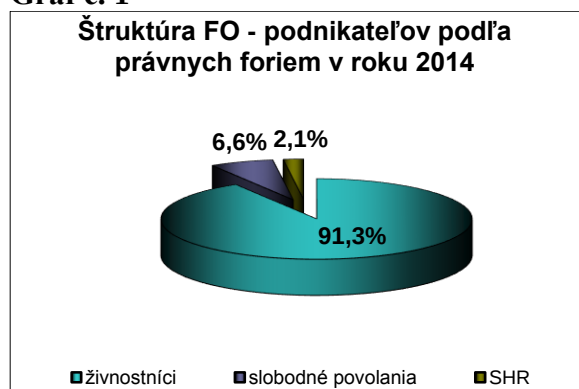
Trend vývoja početnosti MSP (vrátane fyzických osôb – podnikateľov) je znázornený v prílohe, v grafe č. 37. Početnosť malých podnikov (10 – 49) dosiahla v roku 2014 len 48 % z dosahovaného počtu malých podnikov v predkrízovom roku 2008.

2.1.1 Fyzické osoby – podnikatelia

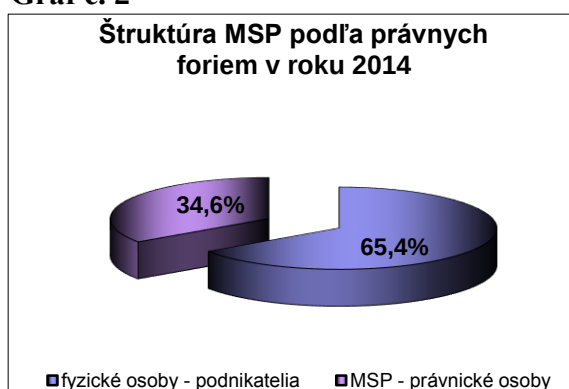
V roku 2014 tvorili fyzické osoby – podnikatelia takmer dve tretiny (65,4 %) z celkového počtu aktívnych malých a stredných podnikov na Slovensku (565 241). Zastúpenie MSP – právnických osôb dosiahlo 34,6 %.

V rámci fyzických osôb – podnikateľov pretrváva dominantné zastúpenie živnostníkov (91,3 %). Osoby podnikajúce formou slobodných povolání tvoria 6,6 % a samostatne hospodáriaci roľníci (SHR) 2,1 % z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov.

Graf č. 1

Graf č. 2

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

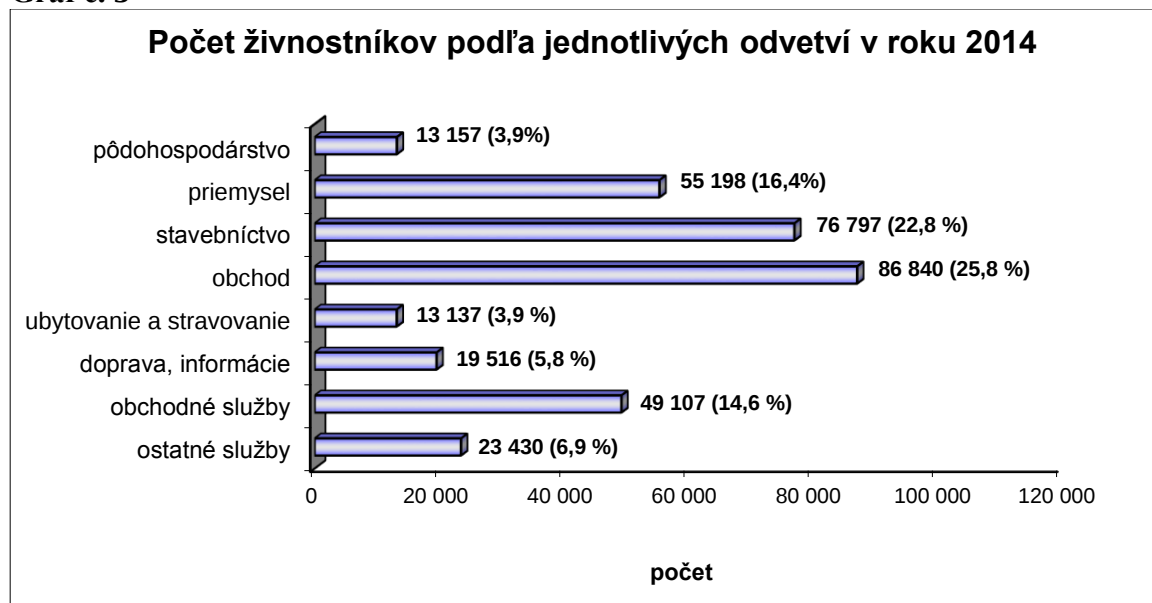
V absolútnom vyjadrení bolo na konci roka 2014 evidovaných 369 514 aktívnych fyzických osôb – podnikateľov, pričom ich počet sa medziročne znížil o 3,3 %. Z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov bolo **337 182 živnostníkov, 24 483 osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach a 7 849 samostatne hospodáriacich roľníkov** (príloha, graf č. 26 a č. 27).

Medziročný pokles počtu fyzických osôb – podnikateľov bol zaznamenaný hlavne v dôsledku zníženia celkového počtu živnostníkov o 15 525 (o 4,4 %). Počet osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach sa medziročne zvýšil o 2 558 (o 11,7 %) a počet samostatne hospodáriacich roľníkov o 270 (o 3,6 %). Z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov (**369 514**) bolo podľa počtu zamestnancov 99,6 % v kategórii mikro podnikateľov (0-9, vrátane podnikateľov s nezisteným počtom zamestnancov) a 0,4 % v kategórii malých podnikateľov (10-49).

Odvetvová štruktúra fyzických osôb – podnikateľov

V roku 2014 viac ako jedna štvrtina (25,8 %; 86 840) aktívnych živnostníkov vykonávala svoju hlavnú činnosť v oblasti obchodu. Viac ako jedna pätina živnostníkov (22,8 %; 76 797) pôsobila v oblasti stavebníctva, 16,4 % (55 198) živnostníkov vykonávalo činnosť v priemysle a 14,6 % (49 107) v obchodných službách (sekcia SK NACE K až N). V sektore dopravy, informačných a komunikačných činností (sekcia SK NACE H, J) pôsobilo 5,8 % (19 516) živnostníkov, v ostatných službách (sekcia SK NACE P až S) 6,9 % (23 430) živnostníkov, v ubytovaní a stravovaní 3,9 % (13 137) živnostníkov a obdobne 3,9 % (13 157) v pôdohospodárstve.

Graf č. 3

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Oproti roku 2013 sa mierne zvýšil počet živnostníkov iba v odvetví pôdohospodárstva (o 0,6 %), resp. o 76). Najvýraznejší medziročný pokles živnostníkov bol zaznamenaný v doprave a informačných a komunikačných činnostiach (o 19,1%; o 4 613), následne v obchode o 5,9 % (o 5 445), v stavebníctve o 3,9 % (3 094), v obchodných službách o 2 % (o 996), v ubytovaní a stravovaní o 1,9 % (o 253), v priemysle o 1,8 % (1 039) a v ostatných službách o 0,7 % (o 161). Pomerne výrazný medziročný pokles počtu živnostníkov v odvetví dopravy a informačných a komunikačných činnostiach súvisel so znížením počtu živnostníkov v rámci taxislužieb a nákladnej cestnej dopravy (o 4 579). Tento pokles okrem objektívnych ekonomických faktorov pravdepodobne najviac ovplyvnilo prijatie a implementácia nového rámca pre podnikanie v týchto oblastiach (zákon o cestnej doprave), zmena legislatívnych požiadaviek a súvisiace navýšenie administratívnej ako aj priamej finančnej záťaže. Vývoj odvetvovej štruktúry živnostníkov je znázornený v prílohe - graf č. 28.

Z celkového počtu osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach pôsobila v roku 2014 viac ako jedna tretina osôb (37,0 %) v oblasti pomocných činností v poisťovníctve a v dôchodkovom zabezpečení, 20,4 % v oblasti právnych činností, 18,0 % v ambulantnej a zubnej lekárskej činnosti, 5,7 % v architektonických a inžinierskych činnostiach a zhodne v pomocných činnostiach finančných služieb okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia, 4,0 % vo veterinárnych činnostiach a 3,2 % v ostatnej pozemnej osobnej doprave a 6,0 % v ostatných oblastiach.

Štruktúra živnostníkov podľa technologickej úrovne výroby a znalostnej intenzity služieb

O úrovni rozvoja znalostnej ekonomiky okrem iných ukazovateľov vypovedá aj štruktúra podnikateľských subjektov podľa technologickej úrovne výrobných odvetví a znalostnej intenzity služieb, vymedzená prostredníctvom klasifikácie SK NACE. Na konci roka 2014 bolo z celkového počtu aktívnych živnostníkov v odvetví priemyselnej výroby (54 604) súhrnne evidovaných 5,8 % (v roku 2013 6,0 %) živnostníkov v sektoroch výroby stredne vysokej a vysokej technologickej úrovne (ekonomické činnosti so stredne vysokou a vysokou intenzitou výskumu a vývoja), 57,4 % živnostníkov (medziročný nárast o 0,7 p. b.) v sektoroch so stredne

nízkou technologickou úrovňou a 36,7 % živnostníkov (pokles o 0,6 p. b.) v sektoroch s nízkou technologickou úrovňou (príloha, graf č. 63).

Z celkového počtu živnostníkov v odvetví služieb (192 030, sekcia SK NACE G až S pokrývajúca súhrnne obchod a služby) pôsobilo v poznatkovo intenzívnych službách, ktoré sú v rozhodujúcej miere založené na využívaní poznatkov alebo znalostí z určitej disciplíny 28,3 % (medziročný rast o 1,0 p. b.) živnostníkov a v poznatkovo nenáročných službách 71,7 % (medziročný pokles o 1,0 p. b.) živnostníkov (príloha, graf č. 64).¹ Z dlhodobého hľadiska je zreteľný pozitívny trend nárastu podielu živnostníkov v poznatkovo intenzívnych službách a naopak pokles podielu v poznatkovo nenáročných službách.

Najvyšší podiel živnostníkov v sektoroch výroby s vysokou technologickou úrovňou a stredne vysokou technologickou úrovňou je v Bratislavskom kraji (súhrnne 8,6 %) a v Žilinskom kraji (6,9 %). V rámci služieb je zastúpenie živnostníkov v poznatkovo intenzívnych službách najvyššie v Bratislavskom kraji (35,2 %) a Banskobystrickom kraji (30,2 %) a naopak najnižšie v Nitrianskom kraji (23,1 %).

Rodové a vekové zloženie fyzických osôb – podnikateľov

Rodové zloženie fyzických osôb – podnikateľov

Ženy na Slovensku sa podieľajú viac ako polovicou na celkovom počte obyvateľov, vo vykonávaní podnikateľskej aktivity však pretrvávajú dominantné postavenie mužov. **V roku 2014 bolo z celkového počtu aktívnych fyzických osôb – podnikateľov 70,9 % mužov a 29,1 % žien. Podiel žien na celkovom počte fyzických osôb – podnikateľov sa zvyšuje každoročne od roku 2011. V roku 2014 sa ich podiel medziročne zvýšil o 0,4 p. b.**

Z pohľadu jednotlivých právnych foriem dosahovali ženy – podnikateľky v roku 2014 najväčšie zastúpenie u osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach (54,2 %). Podstatne nižšie zastúpenie mali v rámci živnostníkov (27,4 %) a samostatne hospodáriacich roľníkov (24,2 %). V medziročnom porovnaní sa zvýšilo zastúpenie žien iba v rámci živnostníkov (o 0,2 p. b.) U samostatne hospodáriacich roľníkov a slobodných povolani naopak pokleslo (o 0,1 p. b.; o 0,7 p. b.)

Tab. č. 2.2: Rodové zloženie fyzických osôb – podnikateľov podľa právnej formy

Rod/právna forma	živnostníci	samostatne hospodáriaci roľníci	slobodné povolania	spolu FO – podnikatelia
muž	72,6%	75,8%	45,8%	70,9%
žena	27,4%	24,2%	54,2%	29,1%

Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

Veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov

V roku 2014 mali podľa údajov spracovaných z Registra organizácií Štatistického úradu SR fyzické osoby – podnikatelia najväčšie zastúpenie vo vekovej kategórii 40 až 49-ročných (26,9 %). Druhou najpočetnejšou skupinou z pohľadu veku boli podnikatelia vo

¹ Vymedzenie odvetví podľa technologickej úrovne a znalostnej intenzity služieb je uvedené na nasledovnom odkaze: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_SDDS/Annexes/htec_esms_an3.pdf

vekovej kategórii 30 až 39-ročných (26,2 %) a následne vo vekovej kategórii 50 až 59-ročných (23,8 %). V kategórii menej ako 30 rokov bolo aktívnych 12,7 % podnikateľov a vo vekovej kategórii 60 a viac ročných 10,5 % podnikateľov. Veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov prezentujúca obraz o vekovom zložení podnikateľov podľa jednotlivých právnych foriem je uvedená v tabuľke č. 2.3. Grafické znázornenie vekovej štruktúry fyzických osôb – podnikateľov je uvedené v prílohe - graf č. 30.

Tab. č. 2.3: Veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov podľa právnej formy

Vek/právna forma	živnostníci	samostatne hospodáriaci roľníci	slobodné povolania	spolu - FO podnikatelia
vek menej ako 30	12,9%	3,9%	12,6%	12,7%
vek 30-39	26,8%	10,3%	22,4%	26,2%
vek 40-49	27,6%	16,9%	20,7%	26,9%
vek 50-59	23,9%	23,3%	22,4%	23,8%
vek 60-69	7,5%	20,8%	17,4%	8,5%
vek 70-79	1,0%	11,7%	3,9%	1,5%
vek 80 a viac	0,2%	13,3%	0,6%	0,5%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

Najvýznamnejšie zastúpenie vyšších vekových kategórií podnikateľov z pohľadu jednotlivých právnych foriem je zreteľné u súkromne hospodáriacich roľníkov (SHR) a osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach (podiel 50 a viac ročných tvoril 69,0 % v prípade SHR a 44,3 % u slobodných povolani). U živnostníkov dosiahol podiel tejto skupiny podnikateľov 32,7 %. Naopak zastúpenie menej ako 30 ročných bolo najvýznamnejšie u živnostníkov (12,9 %). V rámci SHR dosiahli podiel len 3,9 % a v slobodných povolaniach 12,6 %. Z dlhodobého hľadiska sa veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov vyznačuje klesajúcim zastúpením podnikateľov vo vekovej kategórii menej ako 30 rokov a rastúcim zastúpením vekovej skupiny 50 a viac ročných.

Porovnanie rodovej a vekovej štruktúry podnikateľov v SR s ostatnými krajinami EÚ

Podľa údajov a metodiky Eurostatu² dosiahol v roku 2014 **podiel žien** na celkovom počte samostatne zárobkovo činných osôb (podnikateľov vo veku do 74 rokov) **v Európskej únii 31,6 %**.

Slovensko sa dosiahnutým podielom žien na celkovom počte podnikateľov (28,3 %, čo predstavuje o 3,3 p. b. menej ako v celej EÚ) dlhodobo zaraďuje **medzi krajiny s najnižšou podnikateľskou aktivitou žien** (príloha, graf č. 31). Za Slovenskom sa umiestnili iba tri krajiny EÚ, a to Švédsko (28,1 %), Írsko (20,2 %) a Malta (19,3 %). Na prvých priečkach krajín s najvyšším podielom žien na celkovom počte podnikateľov sa umiestnili krajiny ako Litva (14,7 %), Lotyšsko (38,6 %) a Portugalsko (36,4 %). V rámci krajín V4 bol najvyšší podiel žien na celkovom počte podnikateľov v roku 2014 zaznamenaný v Poľsku (32,5 %, čo je o 4,2 p. b. viac ako v SR). V Maďarsku podiel žien predstavoval 31,9 % (čo je o 3,6 p. b. viac ako v SR) a v Českej republike 30,6 % (čo je o 1,1 p. b. viac ako v SR).

² **Zdroj:** Eurostat, the European Union Labour Force Survey. Metodická poznámka: Zber predmetných údajov sa na Slovensku uskutočňuje prostredníctvom Výberového zisťovania pracovných síl.

Podľa údajov Eurostatu bolo v roku 2014 na Slovensku z celkového počtu obyvateľov vykonávajúcich podnikateľskú aktivitu 3,3 % (o 0,9 p. b. viac ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 15 do 24 rokov, 37,4 % (o 10,5 p. b. viac ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 25 do 39 rokov, 30,7 % (o 1,2 p. b. menej ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 40 do 49 rokov, 23,6 % (o 3,0 p. b. menej ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 50 do 59 rokov a 5,1 % (o 9,5 p. b. menej ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 60 do 74 rokov (príloha, graf č. 32).

V rámci porovnania vekovej štruktúry slovenských podnikateľov s vybranými krajinami EÚ **sa Slovensko vyznačuje najvyšším zastúpením podnikateľov vo vekovej kategórii od 25 do 39 rokov** a piatym najvyšším zastúpením podnikateľov vo vekovej kategórii od 15 do 24 rokov. Naopak **vo vekovej kategórii nad 50 rokov dosahuje Slovensko najnižšie zastúpenie podnikateľov spomedzi porovnávaných krajín**, čo svedčí o veľmi nízkej podnikateľskej aktivite vyšších vekových skupín obyvateľstva Slovenska.

2.1.2 Právnické osoby – podniky

Na konci decembra 2014 bolo v Registri organizácií ŠÚ SR evidovaných 259 055 aktívnych právnických osôb, z toho 196 355 podnikov. Z celkového počtu podnikov (196 355) tvorili rozhodujúcu časť mikropodniky (0 až 9 zamestnancov, vrátane podnikov s nezisteným počtom zamestnancov). Ich podiel predstavoval 91,9 % (180 542 v absolútnom vyjadrení). Malé podniky (10 až 49 zamestnancov) tvorili 6,4 % (12 499), stredné podniky (50 až 249 zamestnancov) 1,4 % (2 686) a veľké podniky (250 a viac zamestnancov) 0,3 %. **Malé a stredné podniky tvorili súhrnne 99,7 % podiel (195 727 v absolútnom vyjadrení) na celkovom počte podnikov – právnických osôb.**

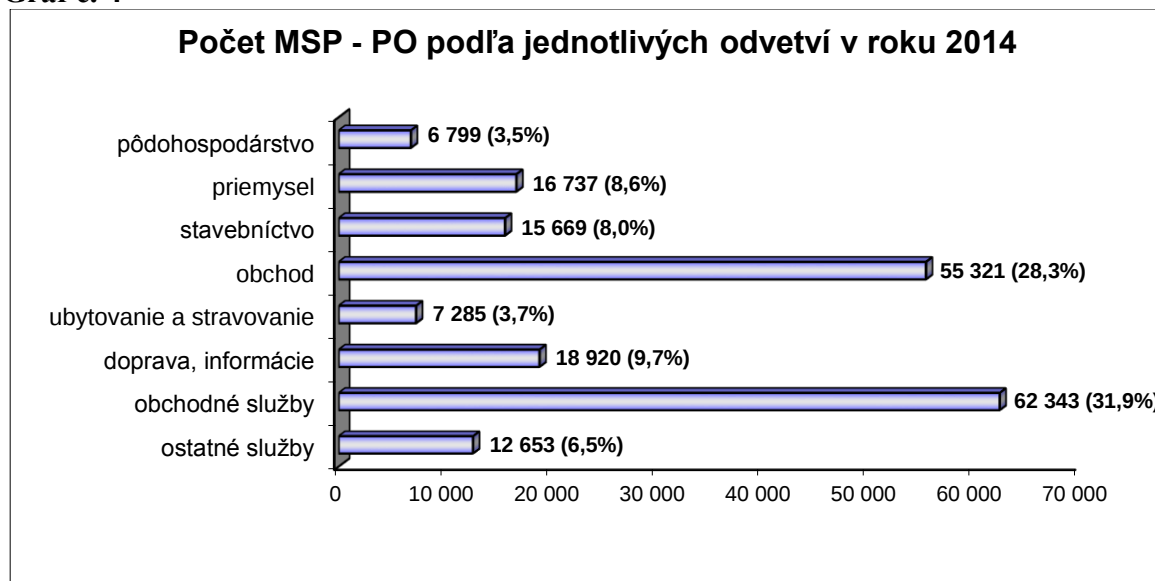
Oproti roku 2013 vzrástol počet mikropodnikov o 8,8 % (o 14 646) a počet stredných podnikov o 1,0 % (o 26). Naopak počet malých podnikov sa znížil o 1,8 % (o 235). **Súhrnne sa zvýšil počet malých a stredných podnikov – právnických osôb o 8 % (o 14 437).**

Zastúpenie mikropodnikov v roku 2014 mierne vzrástlo (nárast o 0,8 p. b. na 91,9 %). Podiel malých podnikov medziročne poklesol o 0,6 p. b. na 6,4 %, podiel stredných podnikov poklesol o 0,1 p. b. na 1,4 %. Zastúpenie veľkých podnikov zostalo na nezmenenej úrovni (0,3 %). Vývoj počtu malých a stredných podnikov je znázornený prílohe - graf č. 33. Zmeny v jednotlivých veľkostných skupinách v rokoch 2004 - 2014 sú uvedené v prílohe - graf č. 34.

Odvetvová štruktúra malých a stredných podnikov – právnických osôb

Najväčšie zastúpenie majú malé a stredné podniky pôsobiace v oblasti obchodných služieb (sekcia SK NACE K až N- 31,9 %; 62 343) a **obchodu** (28,3 %; 55 321). V doprave a informačných a komunikačných činnostiach pôsobilo 9,7 % (18 920), v odvetví priemyslu 8,6 % MSP (16 737), v stavebníctve 8,0 % (15 669), v ostatných službách (sekcia SK NACE P až S) 6,5 % (12 653), v oblasti ubytovania a stravovania 3,7 % (7 285) a v pôdohospodárstve 3,5 % MSP (6 799).

Graf č. 4

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

V medziročnom porovnaní vzrástol počet malých a stredných podnikov v celom spektre odvetví. V relatívnom vyjadrení sa ich počet najviac zvýšil v pôdohospodárstve (o 18,4 %; o 1 057), v oblasti dopravy, informačných a komunikačných činnostiach (o 14,5 %; o 2 397), v ubytovaní a stravovaní (o 9,8 %; o 649), v obchodných službách (o 8,4 %; o 4 827) a v ostatných službách (o 8,0 %; o 940). V stavebníctve vrástol počet malých a stredných podnikov obdobne o 8,0 % (o 1 161), v priemysle o 5,5 % (o 872) a v obchode o 4,8 % (o 2 534). Medziročné zmeny početnosti MSP-PO podľa jednotlivých odvetví sú uvedené v prílohe - graf č. 36. Z dlhodobého hľadiska je odvetvová štruktúra malých a stredných podnikov charakterizovaná klesajúcim zastúpením malých a stredných podnikov, ktoré pôsobia v oblasti obchodu, priemyslu a naopak rastúcim zastúpením v službách. V roku 2014 sa zvýšilo zastúpenie malých a stredných podnikov aj v pôdohospodárstve. Zastúpenie stavebníctva je pomerne stabilné bez výraznejších zmien (príloha, graf č. 35).

Štruktúra malých a stredných podnikov – právnických osôb podľa technologickej úrovne

Podľa technologickej úrovne výrobných odvetví bolo v roku 2014 z celkového počtu MSP-PO registrovaných v odvetví priemyselnej výroby (15 180) **3,1 % v sektoroch výroby s vysokou technologickou úrovňou** (ekonomické činnosti s vysokou intenzitou výskumu a vývoja), **13,9 % v sektoroch stredne vysokej technologickej úrovne**, **40,2 % v sektoroch so stredne nízkou technologickou úrovňou** a **42,8 % v sektoroch s nízkou technologickou úrovňou** (príloha, graf č. 65). Z dlhodobého hľadiska je uvedená štruktúra pomerne stabilná, bez výraznejších zmien.

Z celkového počtu MSP-PO v odvetví služieb (156 522, sekcia SK NACE G až S zahrňujúca súhrnne obchod a služby) pôsobilo v poznatkovo intenzívnych službách, ktoré sú v rozhodujúcej miere založené na využívaní poznatkov alebo znalostí 35,1 % MSP-PO a v poznatkovo nenáročných službách 64,9 % MSP-PO (príloha, graf č. 66).

Štruktúra MSP-PO podľa technologickej úrovne výroby v krajoch SR sa vyznačuje nadpriemerným zastúpením sektorov výroby s vysokou technologickou úrovňou a stredne vysokou technologickou úrovňou v Trenčianskom kraji (20,3 %), v Bratislavskom kraji

(súhrnne 20,0 %) a v Žilinskom kraji (18,5 %). Zastúpenie MSP-PO v poznatkovo intenzívnych službách bolo rovnako najvyššie v Bratislavskom kraji (42,6 %). V ostatných krajoch sa rozvrstvovalo v intervale od 27,2 % v Žilinskom kraji po 33,5 % v Banskobystrickom kraji.

Štruktúra malých a stredných podnikov – právnických osôb podľa právnych foriem a druhov vlastníctva

Z hľadiska právnych foriem MSP-PO mali v roku 2014 najväčšie zastúpenie **spoločnosti s ručením obmedzeným (90,3 %) a akciové spoločnosti (2,9 %)**.

80,3 % malých a stredných podnikov – právnických osôb v roku 2014 bolo **v súkromnom tuzemskom vlastníctve**, 14,5 % v zahraničnom vlastníctve, 3,9 % medzinárodnom súkromnom vlastníctve a 0,8 % v družstevnom vlastníctve.

Porovnanie veľkostnej štruktúry a početnosti podnikateľských subjektov v SR s krajinami EÚ

Veľkostná štruktúra podnikateľského sektora v SR je do značnej miery podobná veľkostnej štruktúre podnikov v ostatných členských krajinách EÚ. Ako charakteristickú črtu Slovenska však možno označiť vyššie zastúpenie mikropodnikov.

V nižšie uvedenej tabuľke je prezentované porovnanie veľkostnej štruktúry podnikateľského sektora v Slovenskej republike a v krajinách EÚ – 28. Prezentované údaje vykazujú určité metodologické odlišnosti, ktoré je potrebné pri vzájomnej komparácii zohľadniť. Údaje za EÚ – 28 sú zostavené podľa metodiky Eurostatu pre *Structural business statistics* a pokrývajú odvetvia nefinančnej podnikovej ekonomiky. Z uvedených údajov vyplýva, že z celkového počtu 22 miliónov podnikateľských subjektov v nefinančnej podnikovej ekonomike **v EÚ – 28 tvorili MSP 99,8 %**. Zastúpenie mikropodnikov dosiahlo 93,3 %, malých podnikov 5,5 % a stredných podnikov 1,0 %.

Počet podnikateľských subjektov v SR reprezentuje celé hospodárstvo SR a zdrojom týchto údajov je Register organizácií ŠÚ SR. Podľa uvedených údajov tvoria MSP v SR z celkového počtu podnikateľských subjektov **99,9 % podiel, pričom zastúpenie mikropodnikov predstavuje 96,9 %, čo je o 3,6 p. b. viac ako v krajinách EÚ**.

Tab. č. 2.4: Veľkostná štruktúra podnikateľského sektora v SR a EÚ

		Veľkosť podniku				MSP	Spolu
		Mikro	malý	stredný	veľký		
		(0-9)	(10-49)	(50-249)	(250+)		
EÚ - 28 (2012)	počet podnik. subjektov v nefinančnej podnikovej ekonomike (v tis.)	20 718	1 232	217	35	22 167	22 202
	podiel na počte podnik. subjektov	93,3%	5,5%	1,0%	0,2%	99,8%	100,0%
Slovensko (2014)	počet podnikateľských subjektov	548 330	14 158	2 753	628	565 241	565 869
	podiel na počte podnik. subjektov	96,9%	2,5%	0,5%	0,1%	99,9%	100,0%

Zdroj: údaje za SR: Štatistický úrad SR, spracované SBA

údaje za EÚ 27: Eurostat, Structural business statistics, odvetvia pokrývajú sekcie SK NACE B až N a divíziu 95, v čase spracovanie materiálu dostupné za rok 2012

Ako vyplýva z grafu č. 38, ktorý je uvedený v prílohe, Slovensko sa v roku 2012 zaraďuje medzi krajiny s najvyšším podielom mikropodnikov na celkovom počte podnikateľských subjektov v rámci odvetví nefinančnej podnikovej ekonomiky.

Rýchlorastúce podniky v SR

Podľa metodiky a údajov OECD a Eurostatu bolo v roku 2012 na Slovensku evidovaných 1 933 (resp. 13,1 %) rýchlorastúcich podnikov na základe kritéria medziročného nárastu zamestnanosti a 3 062 (resp. 20,7 %) rýchlorastúcich podnikov podľa kritéria medziročného nárastu obratu (z celkového počtu podnikov s 10 a viac zamestnancami).

V kategórii podnikateľských subjektov s 5 a viac zamestnancami bolo 2 051 (resp. 7,1 %) rýchlorastúcich podnikov na základe kritéria medziročného nárastu zamestnanosti a 5 164 (resp. 17,9 %) rýchlorastúcich podnikov podľa kritéria medziročného nárastu obratu.

V rámci porovnania s ostatnými vybranými krajinami EÚ, za ktoré sú publikované údaje (spolu 12 krajín) sa Slovensko s dosiahnutým podielom rýchlorastúcich podnikov v kategórii subjektov s 5 a viac zamestnancami (7,1 %) umiestňuje na prvej priečke (na základe nárastu zamestnanosti). Za Slovenskom sa v uvedenom porovnaní umiestňujú krajiny ako Spojené kráľovstvo (5,3 %), Bulharsko a Lotyšsko (zhodne 4,9 %). Na posledných miestach sa umiestňujú Rumunsko (0,8 %), Taliansko a Portugalsko (zhodne po 2,6 %).

Tab. č. 2.5: Rýchlorastúce podniky v SR v roku 2012

Uplatnené kritérium	Absolútny počet	Podiel v %	Pokrytie
nárast zamestnanosti	1 933	13,1	subjekty s 10 a viac zamestnancami
nárast obratu	3 062	20,7	subjekty s 10 a viac zamestnancami
nárast zamestnanosti	2 051	7,1	subjekty s 5 a viac zamestnancami
nárast obratu	5 164	17,9	subjekty s 5 a viac zamestnancami

Zdroj: OECD, Eurostat, spracované SBA. Rýchlorastúce podniky sú definované ako podniky s viac ako 20 % medziročným nárastom počtu zamestnancov alebo obratu počas obdobia troch rokov.

Počet rýchlorastúcich začínajúcich podnikov dosiahol v roku 2012 na Slovensku 434 (2,9 %) na základe kritéria medziročného nárastu zamestnanosti a 253 (1,7 %) podľa kritéria medziročného nárastu obratu (z celkového počtu podnikov s 10 a viac zamestnancami). V kategórii podnikateľských subjektov s 5 a viac zamestnancami bolo evidovaných 450 subjektov (1,5 %), resp. 378 (1,3 %) podľa kritéria medziročného nárastu obratu. V porovnaní s ostatnými vybranými krajinami EÚ (spolu 11 krajín) sa Slovensko s dosiahnutým podielom rýchlorastúcich začínajúcich podnikov v kategórii subjektov s 5 a viac zamestnancami (1,5 %) umiestňuje na druhej priečke za Bulharskom (1,6 %).

Tab. č. 2.6: Rýchlorastúce začínajúce podniky (gazely) v SR v roku 2012

Uplatnené kritérium	Absolútny počet	Podiel v %	Pokrytie
nárast zamestnanosti	434	2,9	podniky s 10 a viac zamestnancami
nárast obratu	253	1,7	podniky s 10 a viac zamestnancami
nárast zamestnanosti	450	1,5	podniky s 5 a viac zamestnancami
nárast obratu	378	1,3	podniky s 5 a viac zamestnancami

Zdroj: OECD, Eurostat, spracované SBA. Rýchlorastúce začínajúce podniky sú definované ako podniky s viac ako 20 % medziročným nárastom počtu zamestnancov alebo obratu počas obdobia troch rokov, pričom od vzniku uvedených subjektov neuplynulo viac ako 5 rokov.

2.1.3 Dynamika vývoja podnikateľských subjektov

2.1.3.1 Vznik a zánik právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov podľa metodiky pre Demografiu podnikov

Podľa spoločnej metodiky OECD a Eurostatu pre Demografiu podnikov sú **novovzniknuté subjekty** definované ako právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré mali v danom roku tržby alebo zamestnancov a v dvoch predchádzajúcich rokoch nemali ani tržby ani zamestnancov. **Zaniknuté subjekty** sú definované ako právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré boli v danom roku aktívne, ale v dvoch nasledujúcich rokoch nemali tržby ani zamestnancov. Právnické osoby okrem podnikov zahŕňujú údaje aj za neziskové inštitúcie. Neziskové inštitúcie tvoria 3,6 % podiel na celkovom počte aktívnych právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov.

Vznik právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov

Najaktuálnejšie údaje o vzniknutých subjektoch podľa metodiky pre Demografiu podnikov sú publikované za rok 2012. **Podľa uvedenej metodiky eviduje ŠÚ SR v roku 2012 celkovo 46 389 vzniknutých subjektov** (právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov, ktoré mali v danom roku tržby alebo zamestnancov a v dvoch predchádzajúcich rokoch nemali ani tržby ani zamestnancov).

V medziročnom porovnaní sa znížil celkový počet novovzniknutých subjektov podľa uvedenej metodiky o 20 031. Z celkového počtu novovzniknutých subjektov bolo vo veľkostnej kategórii s 0 až 4 zamestnancami 98,3 % subjektov. Z hľadiska odvetvovej štruktúry (podľa Štatistickej klasifikácie ekonomických činností – SK NACE) najviac subjektov v roku 2012 vzniklo v obchodných službách (10 945), v obchode (10 422) a v stavebníctve (9 557).

Podľa publikovaných údajov Eurostatu dosiahol **podiel novovzniknutých subjektov** na celkovom počte aktívnych subjektov v SR v roku 2012 vo vybraných odvetviach (sekcie SK NACE B až S) **10,4 %**. V porovnaní s rokom 2011 sa podiel novovzniknutých subjektov znížil o 3,9 p. b.

Tab. č. 2.7: Vznik právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov v SR podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomickej činnosti

Veľkostná kategória	2009	2010	2011	2012
0 – 4	62 663	52 231	65 522	45 623
5 – 9	656	435	592	469
10 a viac	424	411	306	297
Počet spolu	63 743	53 077	66 420	46 389
Ekonomická činnosť (SK NACE)				
B-E Priemysel	8 433	6 022	7 807	6 285
F Stavebníctvo	12 073	9 736	12 538	9 557
G Obchod	18 040	14 553	15 365	10 422
H, J Doprava a skladovanie, Informácie a komunikácia	4 615	4 139	5 326	3 874
I Ubytovacie a stravovacie služby	2 389	2 079	2 262	1 710
K-N Obchodné služby	13 740	12 825	17 405	10 945
P-S Ostatné služby	4 453	3 723	5 717	3 596
Vybrané odvetvia spolu	63 743	53 077	66 420	46 389

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

Zánik právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov

Najaktuálnejšie údaje o zaniknutých subjektoch sú publikované za rok 2011, pričom predstavujú predbežné údaje, ktoré budú následne zo strany ŠÚ SR spresňované (spravidla smerom nadol). **V priebehu roka 2010 zaniklo podľa predbežných údajov a uvedenej metodiky celkovo 71 184** subjektov (právnických a fyzických osôb – podnikateľov), čo je o 42 919 subjektov menej ako v roku 2010 (definitívne údaje). Uvedený medziročný nárast zaniknutých subjektov súvisel aj s administratívnym spresnením údajov v Registri organizácií ŠÚ SR v roku 2011. Na aktualizáciu údajov boli v danom roku využité nové administratívne zdroje, čo spôsobilo nárast nových, zaniknutých a aktívnych subjektov podľa metodiky pre Demografiu podnikov.

Z celkového počtu zaniknutých subjektov bolo v kategórii s 0 až 4 zamestnancami 99,1 % subjektov. Z hľadiska odvetvovej štruktúry (podľa Štatistickej klasifikácie ekonomických činností – SK NACE) najviac subjektov v roku 2011 zaniklo v obchode (21 699), v obchodných službách (15 381) a v stavebníctve (13 426).

Podľa predbežných údajov Eurostatu dosiahol v roku 2011 **podiel zaniknutých subjektov** na celkovom počte aktívnych subjektov podľa metodiky pre Demografiu podnikov vo vybraných odvetviach (sekcie SK NACE B až N) v SR **15,5 %**. **Podľa definitívnych údajov** za rok 2010 dosiahol uvedený podiel hodnotu **7,0 %**.

Tab. č. 2.8: Zánik právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov v SR podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomickej činnosti

Veľkostná kategória	2008	2009	2010	2011 *
0 – 4	41 325	39 992	28 345	71 184
5 – 9	768	621	270	414
10 a viac	832	540	292	228
Podniky spolu	42 925	41 153	28 907	71 826
Ekonomická činnosť (SK NACE)				
B-E Priemysel	7 896	6 935	3 606	9 090
F Stavebníctvo	8 500	9 195	4 567	13 426
G Obchod	12 006	11 855	9 528	21 699
H, J Doprava a skladovanie, Informácie a komunikácia	2 502	2 605	2 061	4 803
I Ubytovacie a stravovacie služby	1 492	1 638	1 290	2 835
K-N Obchodné služby	6 962	6 123	5 830	15 381
P-S Ostatné služby	3 567	2 802	2 025	4 592
Vybrané odvetvia spolu	42 925	41 153	28 907	71 826

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA. *Údaje sú predbežné.

Podľa údajov Eurostatu bolo na Slovensku z celkového počtu novovzniknutých subjektov (vo vybraných odvetviach) 78,8 % aktívnych po prvom roku od svojho vzniku (podiel subjektov, ktoré vznikli v roku 2011 (t-1) a boli aktívne do roku 2012 (t), k celkovému počtu vzniknutých subjektov v roku 2011 (t-1). Po piatom roku od svojho vzniku bolo na Slovensku aktívnych 34,0 % subjektov (podiel subjektov, ktoré vznikli v roku 2007 a boli aktívne do roku 2012, k celkovému počtu vzniknutých subjektov v roku 2007).

Tab. č. 2.9: Podiel aktívnych subjektov v jednotlivých rokoch od svojho vzniku (tzv. miera prežitia) vo vybraných odvetviach v SR v roku 2012

Odvetvie (podľa SK NACE Rev 2)	1 rok	2 rok	3 rok	4 rok	5 rok
Priemysel (sekcia SK NACE B až E)	83,1	69,1	54,1	47,2	37,6
Stavebníctvo (sekcia SK NACE F)	80,3	68,1	49,8	42,5	35,4
Služby (sekcia SK NACE G až N)	77,4	63,1	51,2	49,7	33,7
Vybrané odvetvia spolu (sekcia SK NACE B až S)	78,8	65,0	51,6	47,6	34,0

Zdroj: spracované SBA, na základe údajov Eurostatu - **Business demography statistics**

Porovnanie podielu vzniknutých a zaniknutých subjektov v SR s vybranými krajinami EÚ

Podľa prezentovaných údajov v grafoch č. 39 až č. 41, ktoré sú uvedené v prílohe, sa Slovensko zaraďuje medzi krajiny s nadpriemerným podielom novovzniknutých subjektov na celkovom počte aktívnych subjektov (10,4 %; 8 miesto z 23 krajín v roku 2012).

Podiel zaniknutých subjektov sa v roku 2010 medziročne znížil na úroveň 7,0 % (16 miesto z 23 krajín), ale predbežné výsledky za rok 2011 naznačujú opätovný nárast tejto hodnoty.

Miera prežitia novovzniknutých subjektov po dvoch rokoch od svojho vzniku sa oproti minuloročnému hodnoteniu na Slovensku mierne znížila (z 67,2 % na 65,0 %; 14 miesto z 24 krajín v roku 2012).

2.1.3.2 Vznik MSP na základe údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR

Podľa údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR vzniklo (na základe dátumu vzniku) v roku 2014 celkovo 50 323 malých a stredných podnikov. Podľa jednotlivých právnych foriem vzniknutých MSP bolo 14 739 podnikov, 33 029 živnostníkov, 2 142 osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach a 412 SHR. Oproti roku 2013 je celkový počet vzniknutých malých a stredných podnikov nižší o 20 607 subjektov (o 29,1 %). Počet MSP – právnických osôb sa medziročne znížil o takmer polovicu (47,0 %), hlavne v dôsledku zavedenia daňových licencií, ktoré zhoršili podmienky začatia podnikania.

Tab. č. 2.10: Vývoj počtu vzniknutých MSP podľa právnych foriem na základe údajov z Registra organizácií ŠÚ SR k 31.12. (Spracované na základe dátumu vzniku subjektu. Údaje sú spracované z celkového počtu aktívnych a neaktívnych podnikateľských subjektov, nie sú porovnateľné s údajmi, ktoré boli uvádzané v Správe o stave MSP v roku 2013 – tabuľka č.3.9)

Právna forma MSP	2010	2011	2012	2013	2014
MSP – PO (právnické osoby)	18 690	19 861	20 912	27 826	14 739
Živnostníci	39 509	41 662	36 984	40 606	33 029
Samostatne hospodáriaci roľníci	211	237	234	309	412
Slobodné povolania	1 169	1 536	1 716	2 189	2 142
Spolu MSP	59 579	63 296	59 846	70 930	50 323

Zdroj: spracované SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR.

Obdobne ako v prípade vznikov sa v roku 2013 medziročne zvýšil aj počet zaniknutých malých a stredných podnikov. Oproti roku 2012 vzrástol ich počet o 10 089 (o 18,5 %) na 64 498 subjektov. V rámci jednotlivých právnych foriem zaniknutých MSP bolo z celkového počtu 5 069 podnikov, 58 364 živnostníkov, 715 osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach

a 350 SHR. Podľa predbežných údajov bolo v roku 2014 evidovaných 41 885 zaniknutých malých a stredných podnikov (uvedené údaje budú spresnené smerom nahor).

Tab. č. 2.11: Vývoj počtu zaniknutých MSP podľa právnych foriem na základe údajov z Registra organizácií ŠÚ SR k 31.12.

Právna forma MSP	2010	2011	2012	2013	2014 *
MSP – PO (právnické osoby)	3 453	4 370	4 952	5 069	5 076
Živnostníci	43 040	49 131	48 393	58 364	35 850
Samostatne hospodáriaci roľníci	491	515	408	350	295
Slobodné povolania	759	729	656	715	664
Spolu MSP	47 743	54 745	54 409	64 498	41 885

Zdroj: spracované SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR. * Údaje sú predbežné.

2.2 Regionálne hľadisko

Každý piaty (22,0 %) aktívny malý a stredný podnik (vrátane FO – podnikateľov) pôsobí na území Bratislavského kraja. Ostatné kraje majú zastúpenie na celkovom počte MSP v intervale od 9,7 % (Trenčiansky kraj) do 13,4 % (Žilinský kraj).

Tab. č. 2.12: Počet podnikateľských subjektov v jednotlivých krajoch SR v roku 2014

Kraj SR	Fyzické osoby - podnikatelia			Podniky			MSP	Spolu
	Živnostníci	Slobodné povolania	SHR	malé (0-49)	stredné (50-249)	veľké (250 a viac)		
Bratislavský kraj	50 690	5 294	494	66 869	763	204	124 110	124 314
Trnavský kraj	35 883	2 126	916	17 458	261	59	56 644	56 703
Trenčiansky kraj	36 921	2 208	281	15 115	276	78	54 801	54 879
Nitriansky kraj	42 332	3 017	1 430	20 994	331	55	68 104	68 159
Žilinský kraj	52 884	2 528	1 063	18 738	321	66	75 534	75 600
Banskobystrický kraj	35 916	2 972	1 426	16 869	226	52	57 409	57 461
Prešovský kraj	48 960	2 964	1 157	17 521	269	57	70 871	70 928
Košický kraj	33 596	3 374	1 082	19 477	239	57	57 768	57 825
Spolu SR	337 182	24 483	7 849	193 041	2 686	628	565 241	565 869

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

Právnické osoby - podniky

Z celkového počtu MSP – právnických osôb bola viac ako jedna tretina (34,6 %) evidovaná v Bratislavskom kraji (67 632). V Nitrianskom kraji bolo aktívnych 10,9 % MSP-PO, v Košickom kraji 10,0 %, v Žilinskom kraji 9,6 %, v Trnavskom kraji 9,1 %, v Prešovskom kraji 9,0 %, v Banskobystrickom kraji 8,6 % a v Trenčianskom kraji 7,9 % MSP-PO.

Medziročne sa zvýšil počet MSP – PO vo všetkých krajoch, najvýraznejšie v Prešovskom kraji (9,5 %) a v Banskobystrickom a v Žilinskom kraji (zhodne o 9,3 %).

Miera podnikateľskej aktivity MSP-PO³ v roku 2014 spracovaná na úrovni okresov je znázornená v prílohe, v mape č. 3. Najvyššia miera podnikateľskej aktivity v rámci MSP-PO

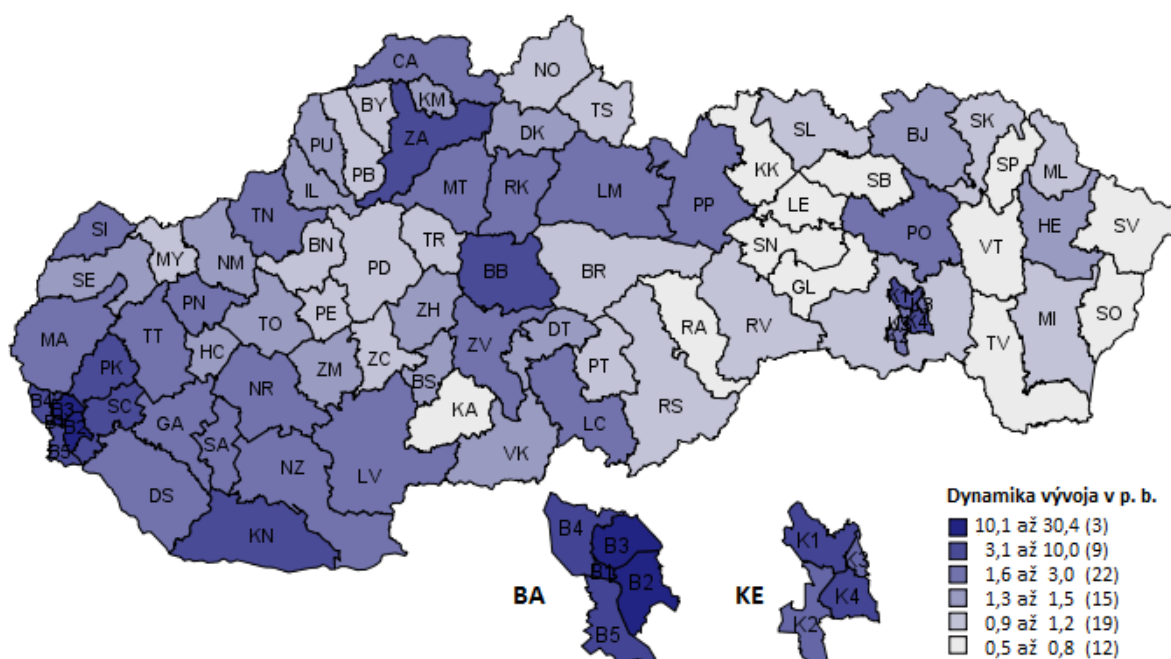
³ Miera podnikateľskej aktivity je vypočítaná ako podiel počtu MSP- právnických osôb a ekonomicky aktívneho obyvateľstva v %.

bola v roku 2014 zaznamenaná v okresoch v rámci mesta Bratislava a Košice. Konkrétne v okrese Bratislava I (77,7 %), Bratislava II (31,7 %), Bratislava III (31,3 %), Košice I (15,3 %) a Košice IV (13,7 %). Naopak najnižšia bola dosiahnutá v okresoch Gelnica (1,8 %) Revúca (2,1 %) a Sobrance (2,2 %).

Najvyššia dynamika rastu miery podnikateľskej aktivity MSP-PO v období rokov 2009-2014 bola dosiahnutá v okresoch Bratislava I (30,4 p. b.), Bratislava II a Bratislava III (zhodne po 11,6 p. b.). Pomerne vysoká je dosiahnutá dynamika v okrese Komárno (5,0 p. b.). Najnižšia dynamika rastu miery podnikateľskej aktivity Gelnica (0,5 p. b.), Sabinov (0,6 p. b.) a Kežmarok (0,7 p. b.).

Mapa č. 1:

Dynamika vývoja miery podnikateľskej aktivity v rámci MSP-PO v okresoch SR v období 2009-2014

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené SBA na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR a ÚPSVaR.

Fyzické osoby - podnikatelia

Najviac **fyzických osôb - podnikateľov** pôsobilo v roku 2014 v Bratislavskom kraji (56 478) a v Žilinskom kraji (56 475), najmenej v Košickom kraji (38 052). V medziročnom porovnaní sa znížil počet fyzických osôb – podnikateľov vo všetkých krajoch SR. Relatívne najviac sa počet fyzických osôb – podnikateľov medziročne znížil v Trenčianskom kraji (o 4,7 %).

Z celkového počtu živnostníkov pôsobilo v roku 2014 najviac v Žilinskom (15,7 %) a v Bratislavskom kraji (15,0%). V Prešovskom kraji pôsobilo 14,5 % živnostníkov, v Nitrianskom kraji pôsobilo 12,6 % živnostníkov, v Trenčianskom kraji 10,9 % živnostníkov, v Banskobystrickom kraji 10,7 % živnostníkov, v Trnavskom kraji 10,6 % živnostníkov a Košickom kraji 10,0 % živnostníkov. Najvyšší medziročný pokles počtu živnostníkov bol zaznamenaný v Košickom kraji (o 5,7 %) a v Bratislavskom kraji (o 5,6 %).

Z celkového počtu samostatne hospodáriacich roľníkov bolo 18,2 % registrovaných v Nitrianskom kraji a v Banskobystrickom kraji, 14,7 % v Prešovskom kraji, 13,8 % v Košickom kraji, 13,5 % v Žilinskom kraji, 11,4 % v Trnavskom kraji, 6,3 % v Bratislavskom kraji a 3,6 % v Trenčianskom kraji.

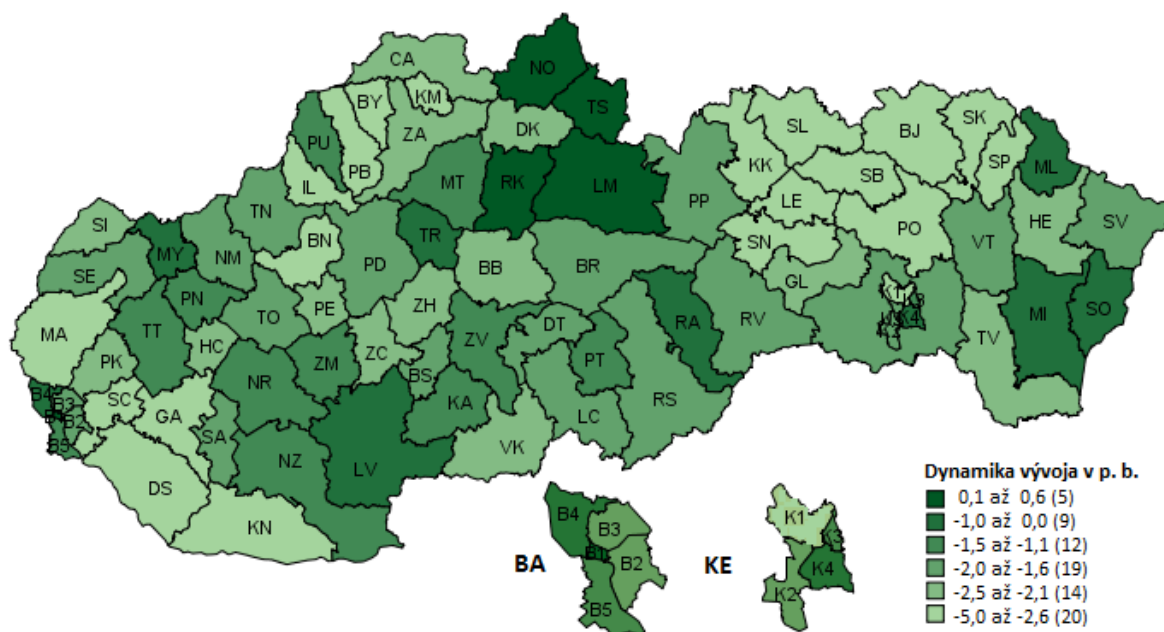
Viac ako jedna pätina (21,6 %) osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach bola registrovaná v Bratislavskom kraji, 13,8 % v Košickom kraji, 12,3 % v Nitrianskom kraji, 12,1 % v Prešovskom a v Banskobystrickom kraji, 10,3 % v Žilinskom kraji, 9,0 % v Trenčianskom kraji a 8,7 % v Trnavskom kraji.

Miera podnikateľskej aktivity FO - podnikateľov v roku 2014 spracovaná na úrovni okresov je znázornená v prílohe, v mape č. 4. Najvyššia miera podnikateľskej aktivity v rámci FO - podnikateľov bola v roku 2014 zaznamenaná v okrese Námestovo (27,4 %), Bratislava I (25,4 %), Stará Ľubovňa (21,9 %) a v okrese Tvrdošín (20,6 %).

Nárast miery podnikateľskej aktivity vo vzťahu k ekonomickému obyvateľstvu v období rokov 2009-2014 bol dosiahnutý iba v okresoch Liptovský Mikuláš (0,6 p. b.), Bratislava I (0,4 p. b.), Ružomberok (0,4 p. b.), Tvrdošín (0,3 p. b.) a Námestovo (0,3 p. b.). V ostatných okresoch podnikateľská aktivita FO - podnikateľov poklesla, pričom najvýraznejšie v okresoch Kežmarok (o 5,1 p. b.), Senec (o 4,8 p. b.) a Stará Ľubovňa (o 4,5 p. b.).

Mapa č.2:

Dynamika vývoja miery podnikateľskej aktivity v rámci FO - podnikateľov v okresoch SR v období 2009-2014

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené SBA na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR a ÚPSVaR.

2.3 Charakteristika zamestnanosti v MSP

V roku 2014 vzrástol priemerný počet zamestnaných osôb v národnom hospodárstve SR o 1,3 % na 2 204,6 tisíc (podľa štvrťročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR).

Z celkového počtu zamestnaných osôb v národnom hospodárstve SR (2 204,6 tisíc) bolo 1 807,2 tis. osôb zamestnaných v ziskovo orientovanom podnikovom sektore.

Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií a právnych foriem sa na celkovej zamestnanosti v podnikateľskom sektore v roku 2014 podieľali FO – podnikatelia (FO – podnikatelia a nimi zamestnávané osoby) 35,5 %, mikropodniky 10,6 %, malé podniky 12,1 %, stredné podniky 14,5 % a veľké podniky 27,3 %.

V roku 2014 tvorili malé a stredné podniky 72,7 % podiel na zamestnanosti v podnikovej ekonomike a 59,6 % podiel na celkovej zamestnanosti v hospodárstve SR (podľa štvrťročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR). Oproti roku 2013 vzrástol podiel malých a stredných podnikov na zamestnanosti v podnikovej ekonomike o 0,9 p. b.

V medziročnom porovnaní sa zamestnanosť v ziskovo orientovanom podnikovom sektore zvýšila o 0,4 % (o 6,3 tis.). **V kategórii malých a stredných podnikov, vrátane FO – podnikateľov zamestnanosť po predchádzajúcich dvoch rokoch poklesu medziročne vzrástla o 1,6 %.**

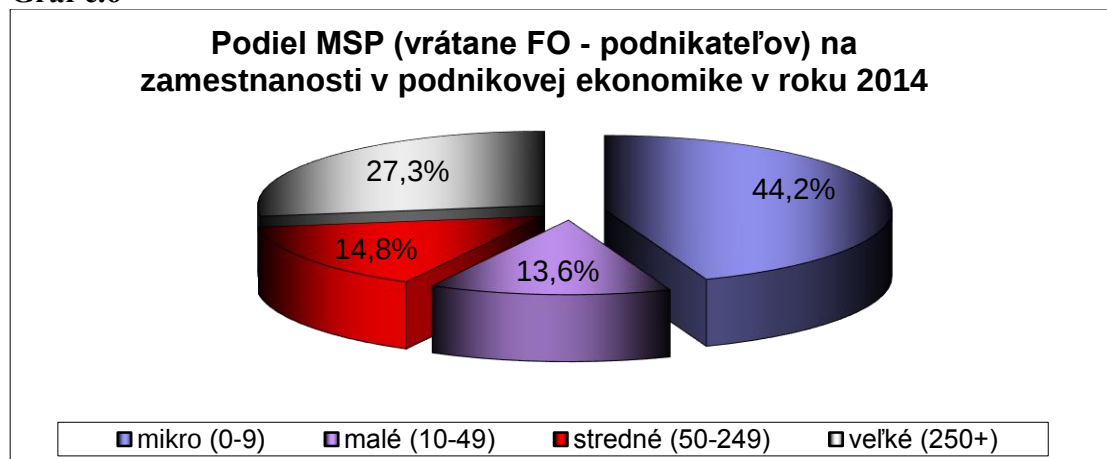
Medziročný pokles zamestnanosti bol opätovne zaznamenaný v kategórii FO – podnikateľov (o 1 %). V rámci mikropodnikov sa zamestnanosť medziročne zvýšila o 14,1 % a stredných podnikov o 5,3 %. V kategórii malých podnikov sa zamestnanosť znížila o 4,3 %. Na porovnanie, priemerný počet zamestnaných osôb u veľkých podnikov medziročne poklesol o 2,8 %.

Podiel malých a stredných podnikov na zamestnanosti v podnikovej ekonomike vzrástol od roku 2006 (od roku 2006 disponuje SBA presnými údajmi o zamestnanosti MSP) do roku 2014 o 1,2 p. b. na úroveň 72,7 %.

V roku 2014 bol priemerný počet zamestnaných osôb v malých a stredných podnikoch v porovnaní s predkrízovým rokom 2008 nižší o takmer 37 tisíc osôb.

V grafe č. 6 je znázornená celková štruktúra zamestnanosti v podnikovej ekonomike v roku 2014 podľa veľkostných kategórií podnikov (vrátane FO – podnikateľov), ktorá bola spracovaná na základe údajov ŠÚ SR a prepočtu SBA. Mikropodniky tvorili 44,2 % podiel na zamestnanosti, malé podniky 13,6 % podiel, stredné podniky 14,8 % podiel a veľké podniky 27,3 % podiel na zamestnanosti v podnikovej ekonomike.

Graf č.6

Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Postavenie malých a stredných podnikov na celkovej zamestnanosti v národnom hospodárstve SR podľa štvrtročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR je prezentované v prílohe, v grafe č. 44. Z uvedeného grafu vyplýva, že podiel malých a stredných podnikov na celkovej zamestnanosti v hospodárstve SR je 59,6 %, pričom podiel veľkých podnikov je 22,4 % a neziskových inštitúcií (verejného sektora) 18,0 %.

Porovnanie zamestnanosti MSP v SR a krajinách EÚ

V roku 2011 sa na celkovom počte zamestnaných osôb v odvetviach nefinančnej podnikovej ekonomiky v rámci krajín EÚ – 28 (134,5 mil.) podieľali malé a stredné podniky 67,2 %, pričom podiel mikropodnikov predstavoval 29,5 %, malých podnikov 20,5 % a stredných podnikov 17,1 %.

Aktuálne dosiahnutý podiel malých a stredných podnikov na zamestnanosti v podnikovej ekonomike na Slovensku v roku 2014 je o 5,5 p. b. vyšší ako v krajinách EÚ – 28. V rámci jednotlivých veľkostných kategórií majú na Slovensku v porovnaní s krajinami EÚ-28 dominantnejšie postavenie mikropodniky (podiel vyšší o 14,7 p. b.).

Tab. č. 2.13: Porovnanie zamestnanosti podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a krajinách EÚ

		Veľkosť podniku				MSP	Spolu
		mikro	malý	stredný	veľký		
		(0-9)	(10-49)	(50-249)	(250+)		
EÚ - 28 (2011)	počet zamestnaných osôb v nefinan. podnikovej ekonomike 2011 (v tis.)	39 725	27 607	23 032	44 165	903 636	134 529
	podiel na zamestnanosti	29,5%	20,5%	17,1%	32,8%	67,2%	100,0%
Slovensko (2014)	počet zamestnaných osôb v podnikovej ekonomike (v tis.)	799,6	245,8	267,6	494,1	1 313,1	1 807,2
	podiel na zamestnanosti	44,2%	13,6%	14,8 %	27,3%	72,7%	100,0%

Zdroj: údaje za SR: Štatistický úrad SR, spracované SBA

údaje za EÚ 27: Eurostat, Structural business statistics, odvetvia pokrývajú sekcie SK NACE B až N a divíziu 95, v čase spracovania materiálu boli údaje EÚ-28 dostupné za rok 2011.

2.4 Postavenie MSP v ekonomike SR

2.4.1 Postavenie MSP v najvýznamnejších odvetviach

V roku 2014 sa podľa predbežných údajov ŠÚ SR vytvoril hrubý domáci produkt v bežných cenách v objeme 75 214,9 mil. Eur. V medzioročnom porovnaní sa reálne zvýšil o 2,4 %.

V medzioročnom porovnaní sa hrubá produkcia zvýšila o 1,7 % na úroveň 170 259,4 mil. Eur, pridaná hodnota o 2,2 % na 68 471,4 mil. Eur. Medzisopotreba sa zvýšila o 1,3 % a dosiahla úroveň 101 788,0. mil. Eur. Čisté dane z produktov sa zvýšili o 4,8 % na 6 743,51 mil. Eur.

Odvetvie priemyslu sa podieľalo 22,5 % na celkovej tvorbe hrubého domáceho produktu v bežných cenách. Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov; doprava a skladovanie, ubytovacie a stravovacie služby tvorili viac ako jednu pätinu (20,4 %), verejná správa, obrana, povinné sociálne zabezpečenie, vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálna pomoc 13,2 %, stavebníctvo 7,5 %, odborné, vedecké a technické činnosti, administratívne služby 6,7 %, činnosti v oblasti nehnuteľností 6,5 %. Ostatné odvetvia tvorili podiel menší ako 4,2 %.

V nasledujúcej časti podkapitoly sú prezentované spracované ukazovatele dokumentujúce postavenie malých a stredných podnikov vo vybraných najvýznamnejších sektoroch nefinančnej podnikovej ekonomiky, za ktoré sú zo strany ŠÚ SR publikované údaje podľa veľkostných kategórií podnikov. Prezentované sú tržby za vlastné výkony a tovar (v prípade stavebníctva stavebná produkcia) podľa klasifikácie SK NACE v priemysle (sekcia B,C,D,E), v stavebníctve (sekcia F), v obchode (divízia 46, 47), cestnej doprave (ostatná osobná pozemná doprava, nákladná cestná doprava a sťahovacie služby) a vo vybraných trhových službách. Do vybraných trhových služieb patria činnosti v oblasti nehnuteľností, odborné a technické činnosti (právne a účtovnícke činnosti, poradenstvo v oblasti riadenia, architektonické a inžinierske činnosti, reklama a ostatné odborné činnosti), administratívne a podporné služby (prenájom a lízing, sprostredkovanie práce, činnosť cestovných agentúr a kancelárií, bezpečnostné a pátracie služby, administratívne pomocné činnosti), ostatné vzdelávanie a pomocné vzdelávacie činnosti, činnosti v oblasti umenia, zábavy a rekreácie, oprava počítačov a rôznych potrieb a osobné služby (divízie 68 - 71, 73, 74, 77 - 82, 92 - 93, 95, 96 a skupiny 85.5-6). Uvedené sektory pokrývajú približne 85 % aktívnych MSP evidovaných v registri organizácií ŠÚ SR.

Priemysel

Podľa údajov ŠÚ SR dosiahla priemyselná produkcia v roku 2014 medzioročný nárast o 3,7 %. Dosiahnutý rast priemyselnej produkcie bol najpomalší od krízového roku 2009. Tržby za vlastné výkony a tovar v priemysle sa medzioročne zvýšili v stálych cenách o 2 %.

V roku 2014 viac ako dve tretiny (66,3 %) z celkového objemu dosiahnutých tržieb v odvetví priemyslu realizovali veľké podniky. **Malé a stredné podniky vrátane živnostníkov tvorili 33,7 % podiel na tržbách v priemysle**, čo bolo o 0,9 p. b. viac ako v roku 2013.

Tab. č. 2.14: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v priemysle podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem (v mil. Eur)

Kategória podnikateľských subjektov	2011	2012	2013	2014	Podiel v roku 2014 v %	Index 2014/2013 v b. c.
Živnostníci	4 242,9	4 289,7	4 414,0	5 128,6	6,2%	116,2
Malé podniky (0-49)	6 410,7	7 695,4	8 068,0	8 496,8	10,3%	105,3
Stredné podniky (50-249)	13 939,2	14 181,2	14 496,6	14 097,7	17,1%	97,2
Veľké podniky (250 a viac)	51 990,8	56 084,7	55 268,8	54 513,1	66,3%	98,6
MSP	24 592,8	26 166,3	26 978,6	27 723,2	33,7%	102,8
Spolu	76 583,6	82 251,0	82 247,5	82 236,2	100,0%	100,0

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

Z celkového objemu tržieb (82 236,2 v mil. Eur) tvorili tržby živnostníkov 6,2 %, malých podnikov (0-49) 10,3 %, stredných podnikov (50-249) 17,1 %. Tržby v roku 2014 medziročne vzrástli v rámci živnostníkov o 16,2 % a malých podnikov (0-49) o 5,3 %. Pokles zaznamenali v kategórii stredných podnikov (50-249) o 2,8 %. **Súhrnne sa tržby malých a stredných podnikov (vrátane živnostníkov) zvýšili v bežných cenách o 2,8 %.** Tržby veľkých podnikov medziročne mierne poklesli (o 1,4 %).

Stavebníctvo

V roku 2014 sa celková stavebná produkcia medziročne znížila o 4,2 %. Tržby za vlastné výkony a tovar v stavebníctve medziročne poklesli v stálych cenách o 2,5 %.

Tab. č. 2.15: Vývoj stavebnej produkcie podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem (bez stavebných závodov nestavebných podnikov, v mil. Eur)

Kategória podnikateľských subjektov	2011	2012	2013	2014	Podiel v roku 2014 v %	Index 2014/2013 v b. c.
Živnostníci	1 875,4	1 766,9	1 668,9	1 587,2	35,6%	95,1
Malé podniky (0-49)	1 565,6	1 263,5	1 308,1	1 311,6	29,4%	100,3
Stredné podniky (50-249)	923,6	827,2	696,7	760,7	17,1%	109,2
Veľké podniky (250 a viac)	1 098,5	956,8	922,8	801,7	18,0%	86,9
MSP	4 364,6	3 857,6	3 673,7	3 659,5	82,0%	99,6
Spolu	5 463,1	4 814,4	4 596,5	4 461,3	100,0%	97,1

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

Viac ako jednou tretinou (35,6 %) sa na celkovej stavebnej produkcii (bez započítania odhadu za stavebné závody nestavebných podnikov) v roku 2014 podieľali živnostníci, malé podniky (0-49) tvorili viac ako jednu štvrtinu (29,4 %), stredné podniky (50-249) 17,1 % a veľké podniky (250 a viac) 18,0 %. **Malé a stredné podniky (vrátane živnostníkov) súhrnne tvorili viac ako štyri pätiny (82,0 %) z celkovej stavebnej produkcie v roku 2014.**

V medziročnom porovnaní sa **stavebná produkcia malých a stredných podnikov (vrátane živnostníkov) v bežných cenách medziročne znížila o 0,4 %.** Stavebná produkcia sa mierne zvýšila v kategórii malých podnikov (0-49) o 0,3 % a výraznejšie v kategórii stredných podnikov o 9,2 %. Stavebná produkcia sa naopak znížila u živnostníkov o 4,9 %. V prípade veľkých podnikov (250 a viac) stavebná produkcia poklesla o 13,1 %.

Obchod

Tržby vo veľkoobchode sa v roku 2014 medziročne zvýšili v stálych cenách o 7,0 % a v maloobchode o 3,6 %.

Tab. č. 2.16: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v obchode podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem v mil. Eur (divízia SK NACE 46-Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov a 47-Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov)

Kategória podnikateľských subjektov	2011	2012	2013	2014	podiel v roku 2014 v %	Index 2014/2013 v b. c.
Živnostníci	5 900,7	5 731,5	5 198,7	4 968,9	11,0%	95,6
Malé podniky (0-49)	16 512,4	18 309,5	19 727,8	21 044,2	46,7%	106,7
Stredné podniky (50-249)	8 666,9	8 397,8	8 266,5	8 988,5	19,9%	108,7
Veľké podniky (250 a viac)	9 563,5	9 414,9	9 569,6	10 091,4	22,4%	105,5
MSP	31 080,0	32 438,8	33 193,0	35 001,6	77,6%	105,4
Spolu	40 643,5	41 853,7	42 762,6	45 093,0	100,0%	105,4

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

V roku 2014 sa v odvetví veľkoobchodu a maloobchodu zrealizovali tržby za vlastné výkony a tovar v hodnote 45 093,0 mil. Eur. Z celkového objemu tržieb za vlastné výkony a tovar realizovali živnostníci 11,0 %, malé podniky (0-49) 46,7 % a stredné podniky (50-249) 19,9 %. **Malé a stredné podniky** (vrátane FO – podnikateľov) **súhrnne tvorili viac ako tri štvrtiny (77,6 %) z celkového objemu realizovaných tržieb vo veľkoobchode a maloobchode.** Podiel veľkých podnikov dosiahol 22,4 %.

V medziročnom porovnaní sa tržby v bežných cenách znížili len živnostníkom (o 4,4 %). Malým podnikom (0-49) medziročne vzrástli o 6,7 % a stredným podnikom o 8,7 %. **Celkovo sa tržby malých a stredných podnikom** (vrátane FO – podnikateľov) **vo veľkoobchode a maloobchode medziročne zvýšili o 5,4 %.** Tržby veľkých podnikov boli medziročne vyššie o 5,5 %.

Doprava

V oblasti dopravy a skladovania (vrátane poštových služieb a služieb kuriérov) dosiahli v roku 2014 tržby za vlastné výkony a tovar 7 930,4 mil. Eur pri medziročnom raste v bežných cenách o 8,9 %.

Tab. č. 2.17: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v cestnej doprave podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem v mil. Eur (ostatná osobná pozemná doprava, nákladná cestná doprava a sťahovacie služby)

Kategória podnikateľských subjektov	2011	2012	2013	2014	podiel v roku 2014 v %	Index 2014/2013 v b. c.
Živnostníci	426,8	442,9	653,3	473,7	16,4%	72,5
Malé podniky (0-49)	544,0	660,2	857,1	1 113,1	38,5%	129,9
Stredné podniky (50-249)	652,0	597,7	725,0	766,9	26,5%	105,8
Veľké podniky (250 a viac)	473,5	539,3	527,2	539,0	18,6%	102,2
MSP	1 622,8	1 700,8	2 235,4	2 353,7	81,4%	105,3
Spolu	2 096,3	2 240,1	2 762,6	2 892,7	100,0%	104,7

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

16,4 % z celkového objemu tržieb v cestnej doprave z celkového objemu tržieb v cestnej doprave v roku 2014 tvorili živnostníci. Podiel malých podnikov (0-49) predstavoval 38,5 % a stredných podnikov (50-249) 26,5 %. **Súhrnne tvorili tržby MSP (vrátane živnostníkov) 81,4 % podiel na tržbách v cestnej doprave v roku 2014.**

Tržby za vlastné výkony a tovar v cestnej doprave sa medziročne zvýšili (v bežných cenách) u všetkých kategórií MSP, okrem živnostníkov. Tržby malých podnikov (0-49) medziročne vzrástli o 29,9% a tržby stredných podnikov (50-249) o 5,8 %. Tržby živnostníkov v medziročnom porovnaní poklesli o 27,5 %. Uvedený pokles tržieb živnostníkov súvisí aj s úbytkom živnostníkov v sektore cestnej dopravy (v rámci taxislužieb a nákladnej cestnej dopravy došlo k medziročnému poklesu o 4 579 subjektov). **Celkovo sa tržby malých a stredných podnikov v oblasti cestnej dopravy medziročne zvýšili v bežných cenách o 5,3 %.**

Vybrané trhové služby

Vo vybraných trhových službách dosiahli tržby za vlastné výkony a tovar 14 144,4 mil. Eur, pri medziročnom raste v stálych cenách o 1,1 %.

Tab. č. 2.18: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar vo vybraných trhových službách podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem (v mil. Eur)

Kategória podnikateľských subjektov	2011	2012	2013	2014	podiel v roku 2014 v %	Index 2014/2013 v b. c.
Živnostníci	1 267,1	2 035,0	2 103,4	2 649,0	18,7%	125,9
Malé podniky (0-49)	5 346,2	6 404,6	7 637,1	7 487,4	52,9%	98,0
Stredné podniky (50-249)	1 970,3	2 054,6	2 416,1	2 312,7	16,4%	95,7
Veľké podniky (250 a viac)	1 473,7	1 470,7	1 681,6	1 695,3	12,0%	100,8
MSP	8 583,6	10 494,2	12 156,6	12 449,1	88,0%	102,4
Spolu	10 057,3	11 964,9	13 838,2	14 144,4	100,0%	102,2

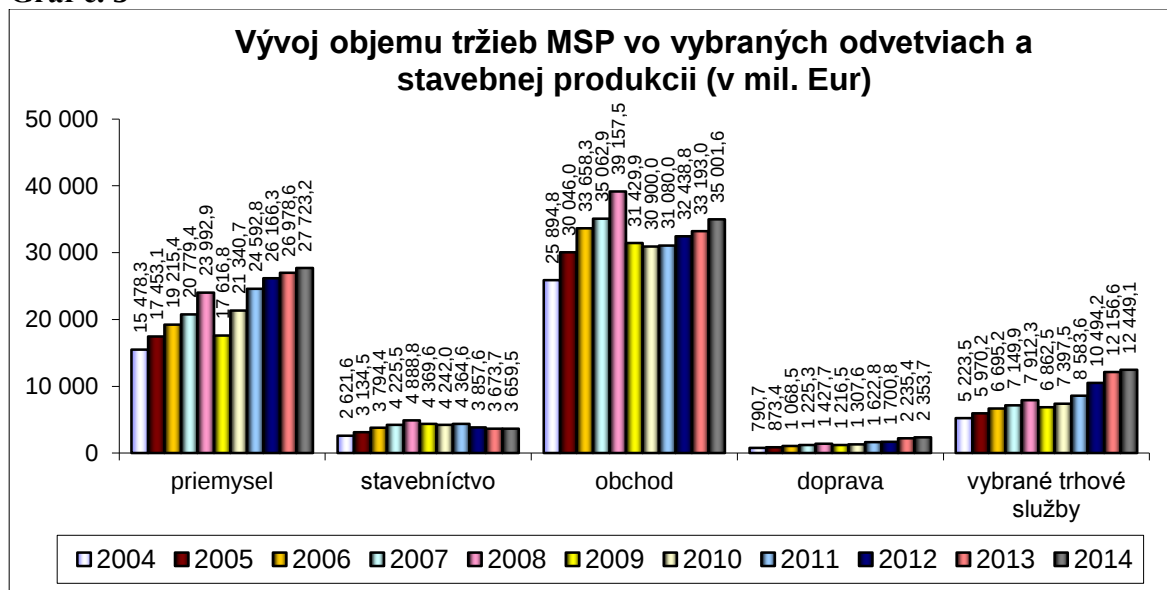
Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

Z celkového objemu tržieb vo vybraných trhových službách bolo 18,7 % výsledkom činnosti živnostníkov, 52,9 % výsledkom činnosti malých podnikov (0-49), 16,4 % stredných podnikov (10-49) a 12,0 % veľkých podnikov. **V roku 2014 tvorili malé a stredné podniky 88 % podiel na realizovaných tržbách v sektore vybraných trhových služieb.**

Tržby sa v rámci MSP medziročne zvýšili len v kategórii živnostníkov (o 25,9 %). Malým podnikom (0-49) medziročne poklesli v bežných cenách o 2 % a stredným podnikom (50-249) o 4,3 %. **Súhrnne MSP (vrátane živnostníkov) realizovali v roku 2014 tržby medziročne vyššie o 2,4 %.** Tržby veľkých podnikov medziročne vzrástli o 2,2 %.

Malé a stredné podniky na Slovensku sa vo významnej miere podieľajú na celkovom objeme realizovaných tržieb za vlastné výkony a tovar v jednotlivých odvetviach a na stavebnej produkcii. **Podiel malých a stredných podnikov na celkovom objeme tržieb v roku 2014 predstavoval od 33,7 % v priemysle do 88,0 % vo vybraných trhových službách.** Podiel malých a stredných podnikov na stavebnej produkcii dosiahol 82,0 %. V odvetví obchodu predstavoval podiel malých a stredných podnikov na tržbách 77,6 %, v odvetví dopravy (ostatná osobná pozemná doprava, nákladná cestná doprava a sťahovacie služby) 81,4 % (príloha, graf č. 46).

Graf č. 5

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Malé a stredné podniky (vrátane FO - podnikateľov) zaznamenali v posudzovaných odvetviach medziročný rast tržieb (v bežných cenách). Stavebná produkcia malých a stredných podnikov však naopak opätovne mierne poklesla (o 0,4 %). Najvýraznejšie sa tržby malých a stredných podnikov zvýšili v oblasti obchodu (o 5,4 %).

Úroveň realizovaných tržieb malých a stredných podnikov v obchode a výška stavebnej produkcie v roku 2014 stále nedosiahli úroveň predkrízového roku 2008, čo poukazuje na skutočnosť, že malým a stredným podnikom sa darí vyrovnávať s následkami hospodárskej krízy v týchto odvetviach len veľmi pomaly.

Porovnanie podielu MSP na tržbách v nefinančnej podnikovej ekonomike v SR a krajinách EÚ

Podľa údajov a metodiky Eurostatu dosiahli slovenské malé a stredné podniky (vrátane FO – podnikateľov) v roku 2012 v nefinančnej podnikovej ekonomike 54,7 % podiel na tržbách za vlastné výkony a tovar (príloha, graf č. 47). Dosiahnutý podiel MSP na tržbách zaraďuje Slovensko medzi krajiny s podpriemernou výškou uvedeného podielu. V rámci porovnania so susednými krajinami sa Slovensko v uvedenom porovnaní umiestnilo za Českou republikou (56,8 %), aj Poľskom (55,5%).

2.4.2 Vývoj vybraných ekonomických ukazovateľov MSP

Dosiahnutý rast slovenského hospodárstva v roku 2014 na úrovni 2,4 % bol najvyšší v období predchádzajúcich troch rokoch. Oproti roku 2013 sa rast HDP zvýšil o 1 p. b. Vyššia dynamika rastu HDP súvisela predovšetkým s nárastom domáceho dopytu o 3,0 %. Pozitívny vplyv na rast hospodárstva mal aj nárast externého dopytu o 4,6 %. V rámci domáceho dopytu sa pozitívne vyvíjali všetky jeho zložky. Nárast tvorby hrubého kapitálu dosiahol 3,8 %, (pričom tvorba hrubého fixného kapitálu vzrástla o 5,7 %), konečná spotreba domácností vzrástla o 2,2 %, spotreba neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam o 1,7 % a konečná spotreba verejnej správy o 4,4 %.

Podľa predbežných údajov ŠÚ SR sa v roku 2014 medziročne zvýšil podiel malých a stredných podnikov (právnických osôb – nefinančných korporácií) na vytvorenej hrubej produkcii. Na dosiahnutom zisku pred zdanením a vytvorenej pridanej hodnote naopak medziročne poklesol.

Hrubá produkcia MSP

V roku 2014 dosiahol podiel MSP – právnických osôb na hrubej produkcii v nefinančnom podnikovom sektore 42,9 % (o 0,8 p. b. viac ako v roku 2013). Z hľadiska jednotlivých veľkostných kategórií podnikov predstavoval podiel mikropodnikov (0-9) 10,9 % (nárast o 1,1 p. b.), podiel malých podnikov (10 – 49) dosiahol 12,9 % (pokles o 0,6 p. b.) a podiel stredných podnikov (50 -249) 19,1 % (nárast o 0,4 p. b.). Podiel veľkých podnikov – právnických osôb na hrubej produkcii predstavoval 57,1 %, pričom medziročne poklesol o 0,8 p. b. (príloha, graf č. 48).

Hrubá produkcia MSP – právnických osôb v nefinančnom sektore sa v bežných cenách medziročne zvýšila o 1,6 %. V absolútnej hodnote dosiahla úroveň 50 455,9 mil. Eur. Hrubá produkcia mikropodnikov vzrástla o 9,6 % na úroveň 12 819,3 mil. Eur. Hrubá produkcia malých podnikov poklesla o 4,7 % na úroveň 15 191,5 mil. Eur a hrubá produkcia stredných podnikov sa zvýšila o 1,8 % na úroveň 22 445,0 mil. Eur⁴.

Pridaná hodnota MSP

Podiel MSP – právnických osôb na tvorbe pridanej hodnoty v nefinančnom podnikovom sektore v roku 2014 dosiahol 53,3 %. Podiel MSP na pridanej hodnote sa opätovne medziročne mierne znížil (o 1,2 p. b.). Podiel mikropodnikov (0-9) na pridanej hodnote predstavoval 16,8 % (nárast o 1,5 p. b.). Podiel malých podnikov (10 – 49) dosiahol 15,9 % (pokles o 2,8 p. b.) a podiel stredných podnikov (50-249) 20,5 %, pričom sa medziročne nezmenil. Na porovnanie podiel veľkých podnikov dosiahol 46,7 %, pri medziročnom zvýšení o 1,2 p. b. (príloha, graf č. 49).

Vytvorená pridaná hodnota MSP – právnických osôb v nefinančnom podnikovom sektore medziročne vzrástla o 1,9 %. V absolútnom vyjadrení dosiahla hodnotu 18 341,9 mil. Eur. V medziročnom porovnaní sa pridaná hodnota znížila iba v kategórii malých podnikov, pričom pokles bol na úrovni 11,1 % na hodnotu 5 480,5 mil. Eur. Pridaná hodnota mikropodnikov medziročne vzrástla o 14,5 % na úroveň 5 795,3 mil. Eur a stredných podnikov o 4,2 % na úroveň 7 066,2 mil. Eur. Pridaná hodnota veľkých podnikov sa taktiež medziročne zvýšila (až o 7,0 %) na úroveň 16 055,8 mil. Eur.

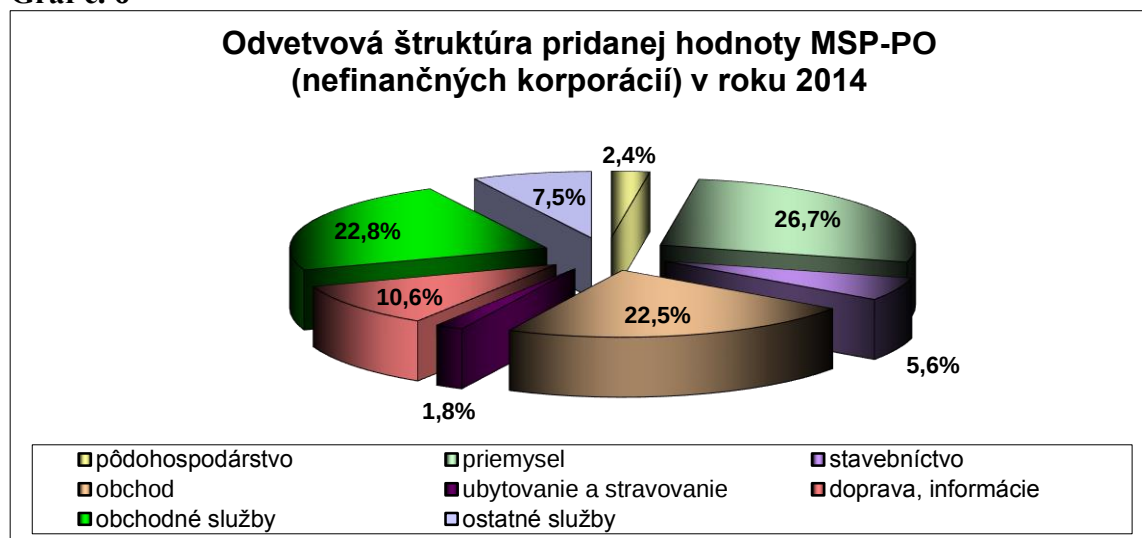
Odvetvová štruktúra pridanej hodnoty MSP

Viac ako jednu štvrtinu z celkovej pridanej hodnoty MSP – právnických osôb vytvorili MSP v oblasti priemyslu (26,7 %). Podiel odvetvia obchodných služieb (sekcia SK NACE K až N) predstavoval 22,8 %. Podiel obchodu na celkovej vytvorenej hodnote MSP dosiahol 22,5 %,

⁴ Podľa metodiky ŠÚ SR sú za nefinančné korporácie považované ziskovo orientované podnikateľské subjekty zapísané v obchodnom registri vo všetkých oblastiach činnosti, okrem finančných činností. Patria sem tiež príspevkové organizácie, ktoré svoje výdavky kryjú z viac ako 50 % tržbami.

podiel dopravy, informačných a komunikačných činností dosiahol 10,6 %, ostatných služieb 7,5 % (sekcia SK NACE P až S), stavebníctva 5,6 %, pôdohospodárstva 2,4 % a odvetvia ubytovania a stravovania 1,8 % (graf č. 8). V medziročnom porovnaní sa znížil podiel pôdohospodárstva (o 0,1 p. b.), stavebníctva (o 0,3 p. b.) a obchodu (o 3,3 p. b.). Naopak nárast podielu bol zaznamenaný v priemysle (o 1,1 p. b.), dopravy, informačných a komunikačných činností (o 0,7 p. b.) a obchodných služieb (o 1,9) a ostatných služieb o 0,1 p. b.

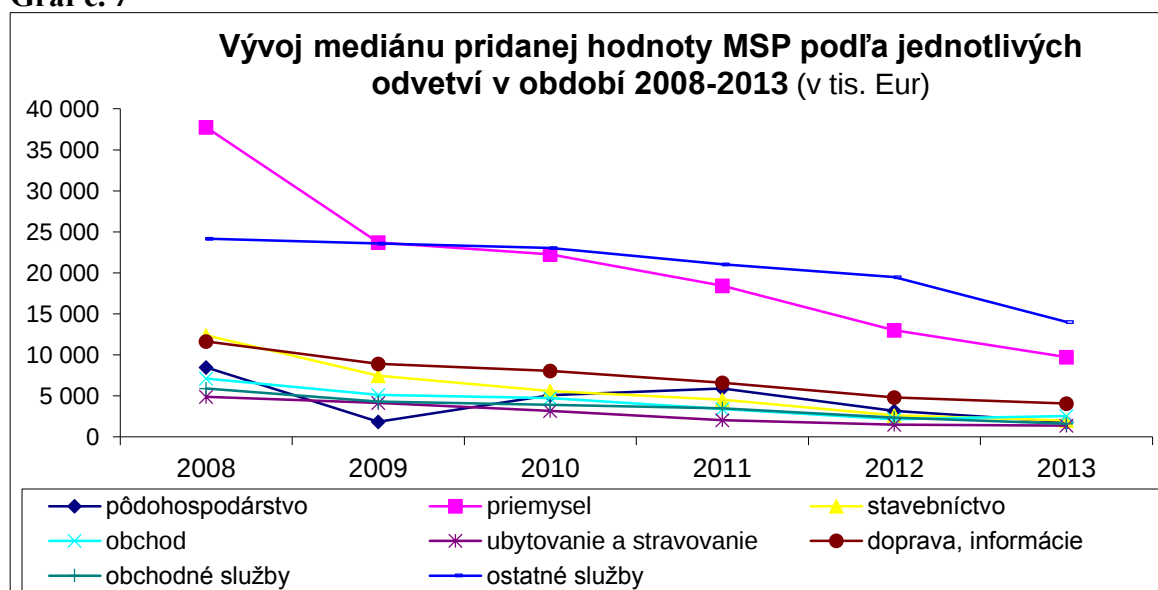
Graf č. 6

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

V roku 2014 dosiahli malé a stredné podniky – právnické osoby najvyšší podiel na vytvorenej pridanej hodnote v odvetví ubytovania a stravovania (90,7 %), obchodných služieb (87,0 %; sekcia SK NACE K až N), pôdohospodárstva (82,6 %), stavebníctva (82,3 %) a obchodu (76,1 %). Naopak dominancia veľkých podnikov je zreteľná v odvetví priemyslu (podiel MSP dosiahol 34,4 %), dopravy, informačných a komunikačných činností (podiel MSP dosiahol 41,3 %) a ostatných služieb (podiel MSP 45,5 %; príloha, graf č. 50).

Graf č. 7

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Na základe údajov spracovaných z dostupných finančných výkazov podnikateľských subjektov je v posledných rokoch zreteľný trend poklesu mediánu pridanej hodnoty MSP v celom spektre odvetví (graf č. 9). V roku 2013 sa znížil medián pridanej hodnoty MSP vo všetkých odvetviach, okrem obchodu, v rámci ktorého vzrástol o 18,5 % na hodnotu 2 545 Eur. V pôdohospodárstve poklesol o 43,1 % na hodnotu 1 807 Eur, v priemysle o 25,1 % na 9 732 Eur, v stavebníctve o 23,7 % na 2 003 Eur, v oblasti ubytovania a stravovania o 7,0 % na 1 400 Eur, v doprave, informačných a komunikačných činnostiach o 14,8 % na 4 092 Eur, v obchodných službách (sekcia SK NACE K až N) o 31,3 % na 1 620 Eur a v ostatných službách (sekcia SK NACE P až S) o 28,0 % na 14 042 Eur.

Porovnanie podielu MSP na pridanej hodnote v nefinančnej podnikovej ekonomike v SR a krajinách EÚ

V roku 2012 dosiahli slovenské malé a stredné podniky (vrátane FO – podnikateľov) 60,5 % podiel na vytvorenej pridanej hodnote v nefinančnej podnikovej ekonomike (podľa údajov a metodiky Eurostatu), čo predstavuje mierne podpriemernú úroveň. Dosiahnutý podiel slovenských malých a stredných podnikov na pridanej hodnote bol však vyšší ako podiel MSP v Českej republike (56,0 %) a v Poľsku (50,1 %). (príloha, graf č. 51).

Zisk pred zdanením MSP

Podiel MSP – právnických osôb na zisku pred zdanením v nefinančnom sektore dosiahol 48,7 %. Oproti predchádzajúcemu roku sa znížil o 8,8 p. b. Podiel mikropodnikov (0-9) predstavoval 15,6 % (pokles o 1,3 p. b.), podiel malých podnikov (10-49) dosiahol 17,3 % (pokles o 4,7 p. b.) a stredných podnikov (50-249) 15,8 % (pokles o 2,9 p. b.). Podiel veľkých podnikov na dosiahnutom zisku pred zdanením bol na úrovni 51,3 %, pri medziročnom zvýšení o 8,8 % (príloha, graf č. 52).

Medziročne sa zisk MSP – právnických osôb v nefinančnom podnikovom sektore znížil o 15,8 % a dosiahol úroveň 4 136,6 mil. Eur. Zisk pred zdanením mikropodnikov sa medziročne znížil o 8,1 % na úroveň 1 322,4 mil. Eur, zisk pred zdanením malých podnikov medziročne poklesol o 21,5 % na úroveň 1 472,1 mil. Eur a stredných podnikov na znížil o 16,0 % úroveň 1 342,0 mil. Eur. Na porovnanie zisk pred zdanením veľkých podnikov medziročne vzrástol o 20,1 % na hodnotu 4 352,2 mil. Eur.

2.4.3 Vývoj ukazovateľov finančnej výkonnosti MSP

Analýza ukazovateľov finančnej výkonnosti malých a stredných podnikov umožňuje zhodnotiť výsledky hospodárenia a finančnú situáciu malých a stredných podnikov z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií MSP, odvetví i krajov.

Na základe spracovaných údajov z dostupných finančných výkazov dosiahol⁵ v roku 2013 **podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom 57,4 %**. V medziročnom porovnaní sa zvýšil o 1,3 p. b. Oproti roku 2012 sa zvýšil podiel subjektov s kladným hospodárskym

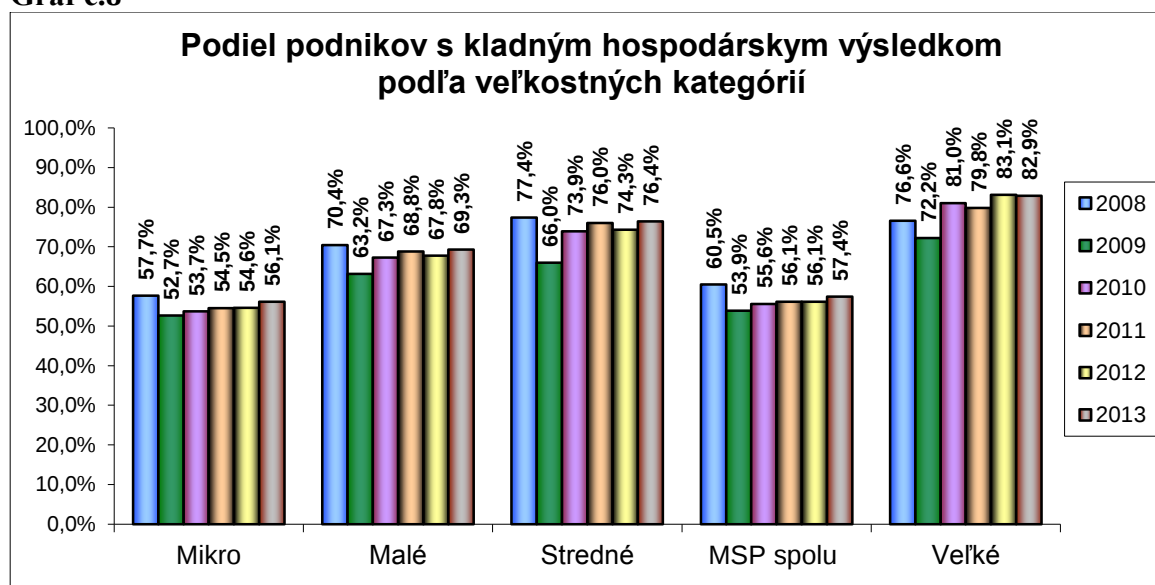
⁵ Spracovanie sa uskutočnilo na základe údajov z dostupných anonymizovaných finančných výkazov podnikateľských subjektov účtujúcich v podvojnom účtovníctve. Výpočet ukazovateľov za rok 2013 sa uskutočnil na celkovom počte 160 122 podnikateľských subjektov, čo predstavuje 88,0 % podiel z celkového počtu aktívnych podnikov (právnických osôb) evidovaných v registri organizácií Štatistického úradu SR k 31.12.2013.

výsledkom vo všetkých kategóriách MSP. Kladný hospodársky výsledok dosiahla viac ako polovica mikropodnikov (56,1 %), viac ako dve tretiny malých podnikov (69,3 %) a takmer tri štvrtiny stredných podnikov (76,4 %).

Z pohľadu odvetvovej príslušnosti MSP zostáva pôdohospodárstvo sektorom s najvyšším podielom MSP s kladným hospodárskym výsledkom (63,0 %) a to aj napriek tomu že v medziročnom porovnaní prišlo k poklesu o 4,1 p. b. V ostatných odvetviach prišlo v medziročnom porovnaní k nárastu podielu MSP s kladným hospodárskym výsledkom. Najmenej ziskových MSP je v oblasti stavebníctva (55,4 %).

Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom v jednotlivých krajoch zaznamenal nárast okrem dvoch krajov, kde mierne poklesol (v Trnavskom kraji o 0,1 p. b. a Prešovskom kraji o 0,2 p. b. Napriek miernemu poklesu Prešovský kraj dosahuje najvyšší podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom (60,1 %). Najnižší podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom zaznamenal Bratislavský kraj 55,1 %

Graf č.8

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Podľa spracovaných údajov sa v roku 2013 zvýšila mediánová hodnota rentability tržieb MSP o 0,09 p. b. na úroveň 1,34 %. Najnižšia hodnota mediánu rentability tržieb je naďalej dosahovaná v kategórii mikropodnikov (0,8 %) V medziročnom porovnaní však vzrástla o 0,11 p. b. Malé podniky dosiahli medián rentability tržieb 4,25 %, pri medziročnom zvýšení o 0,29 p. b. a stredné podniky 5,38 %, pri medziročnom poklese o 0,02 p. b. Rentabilita tržieb MSP sa medziročne mierne zvyšovala v odvetví služieb (rast o 0,16 p. b.) a v obchode (rast o 0,44 p. b.), klesala v pôdohospodárstve (o 3,88, p. b.) a priemysle (o 0,14 p. b.). Najnižšiu hodnotu dosahuje medián rentability tržieb MSP naďalej v stavebníctve (0,47 %) a v obchode (0,6 %). Najvyššiu úroveň rentability tržieb dosahujú MSP v pôdohospodárstve (9,83 %). Najnižšia úroveň rentability tržieb MSP je dosahovaná v Košickom kraji (0,84 %), Prešovskom kraji (1,09 %) a Bratislavskom kraji (1,11 %). Naopak najvyššia v Trenčianskom (1,85 %) a Trnavskom kraji (1,74 %).

Mediánová hodnota rentability aktív sa oproti roku 2012 zvýšila v kategórii malých podnikov (o 0,23 p. b. na 1,36 %) a v kategórii stredných podnikov (o 0,26 p. b. na 2,52 %). Mikropodniky, ako aj MSP spolu zaznamenávajú nulové hodnoty rentability aktív. Medián

rentability aktív MSP v roku 2013 si udržal kladné nenulové hodnoty v prípade pôdohospodárstva (0,41 %), priemyslu (0,16 %) a služieb (0,01 %). V ostatných odvetviach dosiahol nulovú hodnotu. V odvetví pôdohospodárstva ako v jedinom rentabilita aktív poklesla (o 0,43 p. b.). Rentabilita aktív MSP v medziročnom porovnaní vzrástla v Trenčianskom kraji (o 0,03 p. b.), Nitrianskom kraji (o 0,04 p. b.) a Žilinskom kraji (o 0,04 p. b.). Rentabilita aktív MSP zaznamenáva pokles v Trnavskom kraji (o 0,09 p. b.) a Prešovskom kraji (o 0,05 p. b.).

Medián celkovej zadlženosti aktív MSP v roku 2013 oklesol na hodnotu 60,5 % (pokles o 5,2 p. b.). Uvedený pokles miery zadlženosti aktív MSP súvisel hlavne s poklesom v kategórii mikropodnikov (o 6,0 p. b. na 57,7 %). Pokles bol zaznamenaný aj v ostatných kategóriách. Mediánová hodnota celkovej zadlženosti aktív malých podnikov klesla o 0,7 p. b., v kategórii stredných podnikov o 1,8 p. b. Pokles miery zadlženosti MSP je takmer vo všetkých odvetviach, pričom najvýraznejšie sa znížila v prípade služieb (o 5,5 p. b. na úroveň 54,9 %). Najvyššiu mieru zadlženosti aktív dosahujú MSP v oblasti obchodu (71,8 %), stavebníctva (68,7 %) a priemyslu (65,3 %).

V roku 2013 sa **medián podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch** v jednotlivých veľkostných kategóriách podnikov pohyboval v intervale od 3,8 % (veľké podniky) po 6,6 % (mikropodniky). **Súhrnne za MSP dosiahol hodnotu 6,4 %**. Najvyššie hodnoty podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch v kategórii mikropodnikov sú spôsobené vyššou mierou zaťaženia nákladovými úrokmi, čo do veľkej miery súvisí s vyššou rizikovosťou ich podnikania. Z medziročného porovnania je zjavný pokles mediánového podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch vo všetkých veľkostných kategóriách podnikov (pokles v intervale od 0,2 p. b. v stredných podnikoch po 0,9 p. b. vo veľkých podnikoch). Najvyšší pokles v roku 2013 oproti roku 2012 bol v rámci MSP zaznamenaný v kategórii stredných podnikov (pokles o 0,7 p. b.).

Schopnosť uhrádzať krátkodobé záväzky pohotovostnými prostriedkami sa medziročne zlepšila vo všetkých veľkostných kategóriách, okrem stredných podnikov, v rámci ktorých sa medziročne mierne znížila (o 0,01 bodu). Najvyššiu hodnotu mediánu likvidity II. stupňa si stále udržiavajú mikropodniky (1,30). Naopak medián likvidity II. stupňa pod odporúčanú hranicu dosahujú malé podniky (0,87) a stredné podniky (0,91). **Celkovo MSP dosiahli medián likvidity II. stupňa 1,21 čo je nárast o 0,14 p. b. v porovnaní s predchádzajúcim rokom.** Z celkového rozdelenia MSP podľa hraničnej hodnoty likvidity II. stupňa vyplýva, že 43,8 % MSP dosahuje likviditu II. stupňa pod odporúčanú hodnotu 1 svedčiacu o problémoch v oblasti uhrádzania krátkodobých záväzkov.

Medián obratu aktív ako finančného ukazovateľa, ktorý hodnotí účinnosť využívania majetku medziročne poklesol v rámci sektora MSP na úroveň 0,8 (o 0,08 bodu). Uvedený pokles súvisel hlavne s negatívnym vývojom v rámci kategórie mikropodnikov (pokles o 0,06 bodu). Medián obratu aktív sa v medziročnom porovnaní nezmenil iba v prípade stredných podnikov 1,7. Vo zvyšných veľkostných kategóriách došlo k poklesu.

V roku 2013 došlo k poklesu doby splatnosti tak celkových záväzkov, ako aj krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP. Pokles doby splatnosti celkových záväzkov z obchodného styku MSP (o 9,5 dňa) súvisel aj s novelou Obchodného zákonníka (zákon č. 513/1991 Zb.), zverejnenou v Zbierke zákonov pod číslom 9/2013 s platnosťou od 1. februára 2013, ktorá priniesla viacero podstatných zmien, medzi inými aj úpravu splatnosti peňažných záväzkov v obchodných vzťahoch v podobe maximálnej lehoty splatnosti. Najnižšiu

prostrednú hodnotu doby úhrady krátkodobých záväzkov dosahujú stále mikropodniky (13,6 dňa) a najvyššiu malé podniky (41,5 dňa).

Pokles doby splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku je zaznamenaný takmer vo všetkých veľkostných kategóriách podnikov, okrem malých podnikov, kde došlo k medziročnému nárastu (o 1,1 dňa). Najlepšia platobná disciplína odberateľov je v rámci mikropodnikov (medián dosiahol 17,9 dňa) a najhoršia v rámci malých podnikov (medián dosiahol 49,7 dňa). Súhrnne za MSP dosiahla hodnotu 22,7 dňa.

V roku 2013 bol medián finančnej produktivity práce z pohľadu veľkostných kategórií podnikov v intervale od 1,10 Eur (mikropodniky) po 1,40 Eur (veľké podniky). **Hodnota finančnej produktivity práce prislúchajúca MSP (1,14 Eur)** znamená, že z 1 Eur osobných nákladov sa vyprodukovalo 1,13 Eur pridanej hodnoty, čo znamená mierny nárast o 0,01 Eur oproti predchádzajúcemu roku. Z pohľadu medziročných zmien je zrejmý pokles v kategórii stredných podnikov (o 0,03 Eur) a v kategórii veľkých podnikov (o 0,01 Eur). Nárast je zaznamenaný v kategórii mikropodnikov (o 0,02 Eur) a malých podnikov (o 0,01 Eur).

Altmanov index finančného zdravia predstavuje súhrnný index hodnotenia firiem, prostredníctvom ktorého je možné odlíšiť bankrotujúce firmy od tých, u ktorých je pravdepodobnosť bankrotu minimálna. Rok 2013 sa oproti roku 2012 prejavoval identickým trendom vývoja podielu všetkých veľkostných kategórií podnikov v pásmach Altmanovho modelu. Znamená to, že vo všetkých veľkostných kategóriách nastal pokles podielu podnikov v zlej finančnej situácii a ich presunu do pásma sivej zóny resp. dobrej finančnej situácie. K najvýraznejšiemu poklesu podielu podnikov v zlej finančnej situácii došlo v kategórii mikropodnikov (pokles o 3,1 p. b.). Podiel podnikov v dobrej finančnej situácii v roku 2013 oproti roku 2012 klesal takmer vo všetkých veľkostných kategóriách, okrem mikropodnikov, kde sme zaznamenali medziročný nárast o 1,2 p. b. Najmarkantnejší medziročný pokles podielu MSP v dobrej finančnej situácii nastal v kategórii malých podnikov (pokles o 3,3, p. b.). Ešte výraznejší pokles sme však zaznamenali v kategórii veľkých podnikov (pokles o 5,2 p. b.). V pásme sivej zóny došlo medziročne k nárastu podielu všetkých veľkostných kategórií podnikov.

2.4.4 Vývoj financovania MSP

Na základe spracovaných dostupných finančných výkazov podnikateľských subjektov bol v roku 2013 stav poskytnutých podnikateľských úverov pre MSP (k 31. 12. 2013) vo výške 10 734 miliónov Eur (z toho bolo takmer 42,2 % krátkodobých podnikateľských úverov, teda so splatnosťou do jedného roka). V medziročnom porovnaní sa stav poskytnutých podnikateľských úverov MSP znížil o 2,8 %.

Miera využívania bankových úverov MSP (podiel MSP-PO s bankovými úvermi) sa medziročne mierne zvýšila (o 0,1 p. b. na 16,4 %). Podiel podnikateľských subjektov, ktoré využívajú bankové úvery sa medziročne zvýšil vo všetkých veľkostných kategóriách MSP. Dlhodobu najvyšší podiel podnikateľských subjektov s bankovými úvermi je v kategórii stredných podnikov (52,4 %, nárast o 1,0 p. b.). 40,9 % subjektov vykazuje využívanie bankových úverov v kategórii malých podnikov (nárast o 0,7 p. b.) a 13,8 % v kategórii mikropodnikov (nárast o 0,4 p. b.).

Štátom zaručené úvery poskytuje Slovenská záručná a rozvojová banka predovšetkým tým MSP, ktorí nemajú dostatočné zabezpečenie za úver, alebo sú pre komerčné banky rizikovejší. Základný princíp poskytovania záruk na úvery spočíva v rozložení rizika medzi SZRB, klienta a partnerský subjekt. V roku 2014 bola celková výška portfólia bankových záruk MSP 113 mil. Eur (medziročný pokles 28,2 %). Štátom poskytnuté záruky pre MSP sa taktiež v medziročnom porovnaní znížili (o 29,6 %) na hodnotu 26 mil. Eur.

Priemerná úroková sadzba poskytnutých bankových úveroch MSP sa v roku 2014 podľa údajov NBS zvýšila o 0,2 p. b. na 3,8 %.

Tab. č. 2.19: Vývoj financovania MSP v rokoch 2008 – 2014

Ukazovateľ	Rok						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Poskytnuté podnikateľské úvery pre MSP (stav) v mil. Eur	12 092	12 032	12 046	10 600	11 038	10 734	
Spolu poskytnuté podnikateľské úvery (stav) v mil. Eur	15 679	15 156	15 174	16 117	15 523	15 102	14 837
Poskytnuté krátkodobé úvery pre MSP (stav) v mil. Eur	4 797	4 981	4 987	4 188	4 481	4 532	
Poskytnuté dlhodobé úvery pre MSP (stav) v mil. Eur	7 295	7 051	7 059	6 412	6 557	6 202	
Podiel MSP-PO s bankovými úvermi	16,0%	18,2%	17,7%	16,5%	16,3%	16,4%	
Štátom poskytnuté záruky pre MSP v mil. Eur	99	81	70	84	87	38	26
Štátom zaručené úvery pre MSP v mil. Eur	157	143	139	167	136	157	113
Úroková sadzba MSP v %	4,6	3	3,2	3,2	3,8	3,6	3,8

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov (DataCentrum), NBS, SZRB, Eximbanka, spracované SBA

2.5 Postavenie MSP v zahraničnom obchode SR

Vývoj zahraničného obchodu SR

Podľa predbežných údajov ŠÚ SR a NBS sa v roku 2014 vyviezli zo Slovenska **tovary a služby v celkovej hodnote 69 145,7 mil. Eur** pri medziročnom raste o 1,1 %. **Dovoz tovarov a služieb** sa medziročne zvýšil o 1,4 % a **dosiahol úroveň 66 004,3 mil. Eur**.

Vývoz tovarov zo Slovenska sa medziročne zvýšil o 1 % na úroveň 64 800,9 mil. Eur. Dovoz tovarov medziročne vzrástol o 0,4 % a dosiahol úroveň 60 152,2 mil. Eur. **Exportná výkonnosť** ekonomiky vyjadrujúca podiel vývozu výrobkov a služieb na HDP **dosiahla 92,2 %**. **Dovozná náročnosť** vyjadrujúca podiel dovozu výrobkov a služieb na HDP predstavovala **90,2 %**.

Vývoz malých a stredných podnikov

Podľa predbežných výsledkov ŠÚ SR došlo v roku 2014 k miernemu nárastu celkového vývozu malých a stredných podnikov o 0,7 % (v absolútnom vyjadrení

o 111,8 mil. Eur) **na hodnotu 17 292,4 mil. Eur**⁶ (do údajov neboli započítané operácie vykonávané zahraničnými osobami).

V medziročnom porovnaní sa zvýšil podiel MSP na celkovom vývoze o 0,3 p. b. na 29,4 % (po prípadnom započítaní operácií zahraničných osôb by bol podiel MSP k celkovému vývozu 26,7 %). Podiel mikropodnikov (0 - 9) na celkovom vývoze v roku 2014 dosiahol 11,1 %, čo predstavuje 6 536,4 mil. Eur (v tejto kategórii sú zahrnuté aj podniky s nezisteným počtom zamestnancov v objeme vývozu 1 868,8 mil. Eur). Malé podniky (10 - 49) sa na celkovom vývoze podieľali 5,8 %, v absolútnom vyjadrení 3 388,6 mil. Eur a stredné podniky (50 - 249) 12,5 %, v absolútnom vyjadrení 7 367,3 mil. Eur. Podiel veľkých podnikov dosiahol 70,6 %. Oproti roku 2013 sa znížil vývoz mikropodnikom o 0,2 % (v absolútnom vyjadrení o 12,8 mil. Eur) a vývoz malých podnikov medziročne o 6,9 % (o 249,7 mil. Eur). Vývoz stredných podnikov naopak vzrástol o 5,4 % (resp. 374,2 mil. Eur). Na porovnanie vývoz veľkých podnikov poklesol o 0,7 % (285,4 mil. Eur).

Početnosť vyvážajúcich MSP

Z celkového počtu malých a stredných podnikov (vrátane fyzických osôb – podnikateľov, - 565 241) evidovaných v Registri organizácii ŠÚ SR vykonávalo v roku 2014 vývoz tovaru 5,2 % MSP.

Teritoriálna štruktúra vývozu MSP

Teritoriálna štruktúra vývozu malých a stredných podnikov sa vyznačuje výraznou dominanciou trhov EÚ. **Z celkového vývozu malých a stredných podnikov (17 292,4 mil. Eur) v roku 2014 predstavoval vývoz do krajín EÚ - 28 89,1 % podiel (15 412,2 mil. Eur)**, pričom vývoz do starých členských krajín EÚ – 15 tvoril 43,6 % podiel a nových členských krajín EÚ – 13 45,5 % podiel.

Porovnanie postavenie MSP na vývoze v SR a v krajinách EÚ

V porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ je Slovensko na druhom mieste od konca v podiele MSP na vývoze do krajín EÚ za rok 2012 (32,5 %). Menší podiel ako Slovensko dosiahlo už len Nemecko (27,8 %), ktoré kleslo na poslednú priečku. Najväčší podiel na vývoze do krajín EÚ dosahujú malé a stredné podniky na Cypre (88,7 %), Lotyšsku (81,4 %), Estónsku (68,1 %), Holandsku (66,1 %) a Írsku (65,8 %) (príloha, graf č. 58).

Na obdobnom mieste (predposledná priečka) sa umiestnilo Slovensko aj v podiele malých a stredných podnikov na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ (19,5 %). Najvyššie úrovne podielu vývozu MSP do krajín mimo EÚ dosahuje Estónsko (78,8 %), Cyprus, (72,5 %) a Lotyšsko (71,9 %) (príloha, graf č. 59).

Dovoz malých a stredných podnikov

Podľa predbežných výsledkov ŠÚ SR **dosiahol dovoz MSP v roku 2014 v absolútnej hodnote úroveň 23 689,6 mil. Eur**, pri medziročnom náraste o 4,4 % (resp. o 1 000,6 mil.

⁶ Medziročné porovnanie je spracované na základe definitívnych výsledkov štatistiky zahraničného obchodu za rok 2013 a predbežných výsledkov za rok 2014.

Eur). **Podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze v roku 2014 predstavoval 42,9 %. V medziročnom porovnaní sa uvedený podiel zvýšil o 1,9 %.**

Podiel mikropodnikov (0 - 9 zamestnancov) na celkovom objeme dovozu v roku 2014 predstavoval 16,7 %, v absolútnom vyjadrení 9 234,67 mil. Eur. Malé podniky (10 - 49) sa na celkovom dovoze podieľali 10,6 %, v absolútnom vyjadrení 5 844,7 mil. Eur a stredné podniky (50 - 249) sa podieľali 15,6 %, v absolútnom vyjadrení 8 610,3 mld. Eur. Najväčší podiel z celkového dovozu tvorili veľké podniky (57,1 %), čo predstavuje 31 539,4 mil. Eur. V medziročnom porovnaní sa zvýšil dovoz mikropodnikov o 2,0 %, v absolútnom vyjadrení o 179,8 mil. Eur, malých podnikov o 2,5 %, v absolútnom vyjadrení o 144,0 mil. Eur a stredných podnikov o 8,5 %, v absolútnom vyjadrení o 677,1 mil. Eur. Celkový objem dovozu v kategórii veľkých podnikov poklesol o 3,3 %, v absolútnom vyjadrení o 1 075,2 mil. Eur.

Teritoriálna štruktúra dovozu MSP

Z celkového dovozu MSP (**23 689,6 mil. Eur**) v roku 2014 tvoril dovoz z krajín EÚ - 28 **76,4 %**, pričom dovoz zo starých členských krajín EÚ -15 tvoril 39,6 % podiel a dovoz z nových členských krajín EÚ – 13 37,1 %⁷.

2.6 Výsledky analýz a prieskumov

2.6.1 Postoje obyvateľov k podnikaniu - Globálny monitor podnikania (GEM)

Globálny monitor podnikania - Global Entrepreneurship Monitor (ďalej len „GEM“) je najväčšia svetová akademická štúdia o podnikaní. Slovensko sa do neho po prvýkrát zapojilo v roku 2011. Snahou výskumu GEM je skúmať úlohu podnikania v národnom ekonomickom raste prostredníctvom odhaľovania črt a charakteristík podnikateľskej aktivity. Na druhej strane tiež skúma, aké je samotné podnikateľské prostredie a poskytuje informácie o uplatňovaní princípu SBA č. 1 „Vytvoriť priaznivé a motivujúce prostredie pre podnikateľov.“ Hlavnými cieľmi výskumu GEM je odmerať rozdiely v úrovni podnikateľských aktivít medzi krajinami, odhaliť faktory, ktoré odlišujú národné úrovne podnikateľskej aktivity a identifikovať politiky, ktoré môžu zlepšiť národnú úroveň podnikateľskej aktivity. Dáta výskumu sú každoročne zozbierané na dvoch úrovniach. Jeden zo základných prvkov výskumu GEM tvorí **prieskum na dospelé populácii (APS)**. Národné tímy GEM uskutočňujú prieskum na reprezentatívnej vzorke minimálne 2000 respondentov.

Najdôležitejšie zistenia z prieskumu dospelé populácie sú nasledovné (príloha, graf č. 67):

□ **Sebavedomie:**

- V roku 2014 došlo na Slovensku k zastaveniu trendu poklesu vnímania **vhodných príležitostí na podnikanie**. V medziročnom porovnaní sa zvýšilo zastúpenie obyvateľov, ktorí vnímajú príležitosti na podnikania vo svojom okolí zo 16,1 % na 23,5 %.
- **vnímanie schopností začať podnikat' zostáva na Slovensku pomerne vysoké**. Oproti roku 2013 (51,0 %) sa zvýšilo na 54,4 % a

⁷ Postavenie MSP v zahraničnom obchode SR v roku 2013 je zverejnené na:
http://www.sbagency.sk/sites/default/files/postavenie_msp_v_2013.pdf

- **strach zo zlyhania podnikania po predchádzajúcom medziročnom poklese opätovne vzrástol z úrovne 33,0 % na 36,9 %.**
- Spoločenské postoje k podnikaniu:
 - **Pokles vnímania podnikania ako vhodnej kariérnej voľby pokračoval aj v roku 2014.** Oproti roku 2013 sa znížilo zastúpenie obyvateľov, ktorí vnímajú podnikanie ako vhodnú kariérnu voľbu z úrovne 49,2 % na 45,4 %,
 - **vnímanie úspešných podnikateľov** a ich spoločenský status sa v roku 2014 medziročne takmer nezmenilo (pokles z 58,5 % na 58,1 %),
 - **pozornosť médií venovaná novému podnikaniu medziročne naopak mierne vzrástla z 51,7 % na 52,6 %.**
- Hodnotenie jednotlivých fáz podnikania:
 - **Záměr začať podnikat' v najbližších 3 rokoch sa medziročne mierne znížil zo 16,4 % na 15,1 %,**
 - **trend poklesu počiatocnej podnikateľskej aktivity sa v roku 2014 zastavil.** V medziročnom porovnaní sa počiatocná podnikateľská aktivita zvýšila z 9,5 % na 10,9 %,
 - percento rodiacich sa podnikateľov sa medziročne takmer nezmenilo (nárast z 7,3 % na 7,4 %),
 - percento nových podnikateľov medziročne mierne vzrástlo z 3,6 % na 4,4 %,
 - **podiel etablovaných podnikateľov medziročne vzrástol z 5,4 % na 7,8 %,**
 - **trend nárastu podielu obyvateľov, ktorí začali podnikat' lebo nemali inú možnosť ako si zabezpečiť príjem sa v roku 2014 zastavil,** v medziročnom porovnaní sa podiel uvedených obyvateľov znížil zo 40,2 % na 29,0 %.

2.6.2 Inovačná aktivita podnikov

Podľa výsledkov prieskumu „Community Innovation Survey (CIS) 2012“, ktorý realizoval Eurostat v spolupráci s národnými štatistickými úradmi členských krajín EÚ došlo na Slovensku, ako aj v krajinách EÚ – 28 k poklesu inovačnej aktivity MSP.

Ako vyplýva z grafu č. 69 (v prílohe) v odvetví priemyslu vykonávalo na Slovensku inovačnú aktivitu 25,9 % malých podnikov (10-49) a 39,3 % stredných podnikov (50-249). Celkovo za kategóriu MSP (10-249) dosiahol podiel subjektov s inovačnou činnosťou 29,9 % (na celkovom počte MSP). Oproti predchádzajúcim výsledkom prieskumu (2010) došlo k zníženiu podielu MSP s inovačnou aktivitou v priemysle o 3,2 p. b. Najvyšší podiel subjektov s inovačnou činnosťou bol vo veľkých podnikoch (63,8 %).

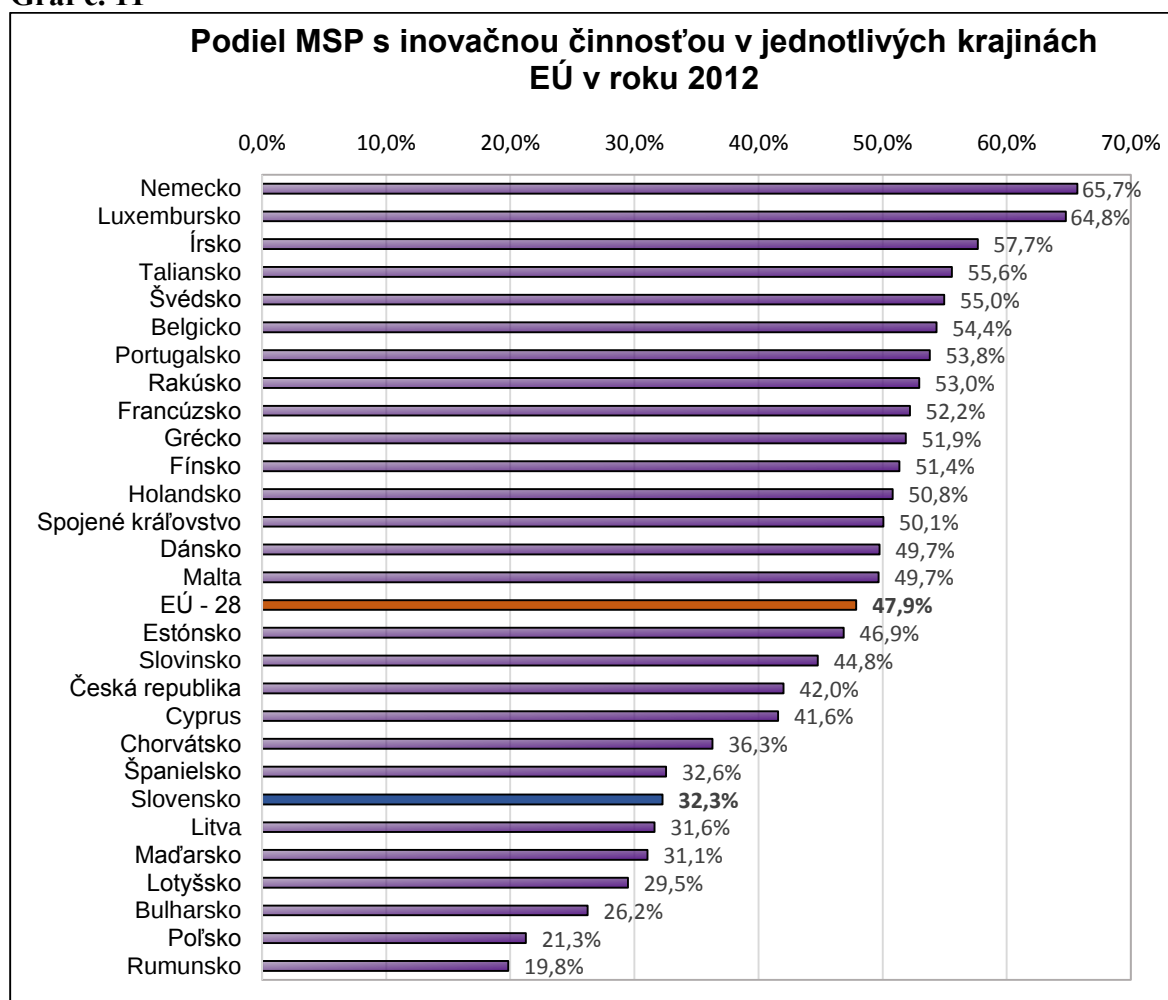
Najnižšia úroveň inovačnej činnosti jednotlivých veľkostných kategórií podnikov bola zaznamenaná v stavebníctve, konkrétne 14,7 % v malých podnikoch (10-49), 20,3 % v stredných podnikoch (50-249). Súhrne dosiahol podiel MSP (10-249) s inovačnou činnosťou 15,7 %. Oproti roku 2010 sa znížila inovačná aktivita MSP v stavebníctve o 1,6 p. b. Najvyšší podiel subjektov s inovačnou činnosťou bol zaznamenaný v rámci veľkých podnikov (44,4 %).

V odvetví služieb pôsobilo s inovačnou činnosťou 27,2 % malých podnikov (10-49) a 37,7 % stredných podnikov (50-249). Súhrne dosiahol podiel MSP (10-249) s inovačnou činnosťou 29,7 % MSP (10-249). Na porovnanie, vo veľkých podnikoch dosiahol podiel subjektov vykonávajúcich inovačnú aktivitu 61,4 %.

Podľa uvedených údajov je zrejmé, že najvyššou mierou inovačných aktivít sa vyznačujú MSP (10-249) pôsobiace v odvetví priemyslu (29,9 %), v odvetví služieb (29,7 %) a najnižšiu inovačnú činnosť vykazujú MSP v stavebníctve (15,7 %).

Inovačná aktivita slovenských MSP nevykazuje známky zlepšenia ani v rámci porovnania s ostatnými krajinami EÚ. Slovensko sa stále zaraďuje medzi krajiny s podpriemernou inovačnou aktivitou MSP. Podľa údajov Eurostatu bol v roku 2012 na Slovensku inovatívny takmer každý tretí malý a stredný podnik (32,3 %). V rámci EÚ – 28 však vykazuje vykonávanie inovačných aktivít takmer každý druhý MSP (47,9 %). Za slovenskými MSP skončili v uvedenom porovnaní MSP z Litvy, Maďarska, Lotyšska, Bulharska, Poľska a Rumunska. Na druhej strane najviac inovatívne MSP sú z Nemecka a z Luxemburska.

Graf č. 11

Zdroj: Eurostat, spracované SBA,

2.6.3 Využívanie IKT v podnikoch

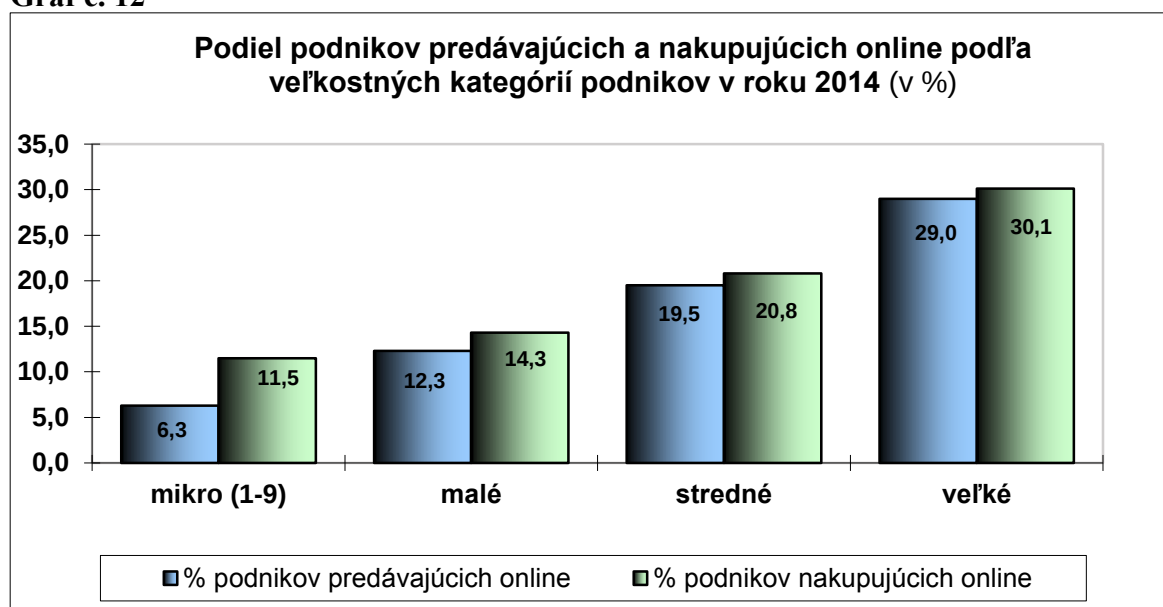
Využívanie informačných a komunikačných technológií v podnikoch na Slovensku každoročne hodnotí Štatistický úrad SR prostredníctvom prieskumu „Prieskum o využívaní informačných a komunikačných technológií v podnikoch“.

Podľa výsledkov uvedeného prieskumu využívalo v roku 2014 internet pri podnikaní 80 % mikropodnikov (1-9). Ostatné veľkostné kategórie podnikov sa vyznačujú vyšším podielom využívania internetu. Podiel malých podnikov využívajúcich internet dosiahol 97 % a stredných podnikov 100 %.

V grafe č. 24 je znázornený podiel podnikov predávajúcich a nakupujúcich online podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2014. Z uvedených hodnôt je zjavná priama závislosť medzi využívaním elektronického obchodu (nákup aj predaj) a jednotlivými veľkostnými kategóriami podnikov. S vyššou veľkostnou kategóriou rastie aj využívanie elektronického obchodu. V roku 2014 len 6,3 % zo všetkých mikropodnikov predávalo výsledky svojej podnikateľskej činnosti online, avšak 11,5 % zo všetkých mikropodnikov nakupovalo online.

Malé podniky mali v roku 2014 dané ukazovatele na vyššej úrovni (12,3 % malých podnikov predávajúcich online, 14,3 % malých podnikov kupujúcich online). Spomedzi MSP mali v roku 2014 najvyššie hodnoty vo využívaní elektronického obchodu stredné podniky (19,5 % stredných podnikov predávajúcich online, 20,8 % podnikov nakupujúcich online).

Graf č. 12

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

2.6.4 Podmienky podnikania a zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín na Slovensku

Migrácia ako spoločenský jav v čoraz väčšej miere ovplyvňuje hospodárstvo a demografickú situáciu Slovenska. Efektívne začlenenie cudzincov do hospodárskej praxe našej krajiny závisí od prijatia opatrení, ktoré vedú k zlepšeniu podmienok pre zamestnávanie a podnikanie cudzincov, osobitne štátnych príslušníkov tretích krajín. Z toho dôvodu SBA realizovala projekt Zlepšenie podmienok na trhu práce a podnikania štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorý je financovaný z programu Solidarita a riadenie migračných tokov.

SBA realizovala v rámci projektu prieskumy kvantitatívneho a kvalitatívneho charakteru, ktorých cieľom bolo preskúmať podmienky podnikania a zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín na Slovensku⁸.

Podnikanie štátnych príslušníkov tretích krajín

Hlavnými dôvodmi odchodu štátnych príslušníkov tretích krajín z domovskej krajiny sú podľa výsledkov kvantitatívneho a kvalitatívneho prieskumu nepriaznivé ekonomické a životné podmienky, nedostatok pracovných príležitostí, či nevhodné podmienky na podnikanie. Okrem uvedených dôvodov respondenti uvádzali aj dôvody ako chcem žiť v EÚ, možnosť cestovať, či sociálne motívy (odchod za účelom zlúčenia rodiny).

Viac ako dve tretiny (71,4 %) podnikateľov štátnych príslušníkov tretích krajín vykonávali podnikateľskú činnosť aj v domovskej krajine, pričom necelá polovica 46,7 % podnikala v inom predmete podnikania ako na Slovensku. 28,7 % podnikateľov nevykonávala v domovskej krajine pre príchodom na Slovensko žiadnu podnikateľskú činnosť.

Pri hodnotení súčasných podmienok na podnikanie pre štátnych príslušníkov tretích krajín na Slovensku prevažoval názor, že podmienky sú skôr dobré (56,3 %). Za skôr zlé podmienky ich naopak považuje takmer tretina (32,7 %) respondentov.

Graf č. 13

Zdroj: SBA

Z prieskumu vyplýva, že podnikatelia štátni príslušníci tretích krajín mali v začiatkoch svojho podnikania najväčšie problémy zorientovať sa v slovenskej legislatíve v oblasti podnikania (50,3 %) a vysporiadať sa so zložitými procedúrami pri registrácii/začatí podnikania

⁸ Výsledky prieskumov sú zverejnené na:

<http://www.sbagency.sk/zlepsenie-podmienok-na-trhu-prace-a-podnikania-statnych-prislusnikov-tretich-krajin>

(43,7 %). Problematické sa pre podnikateľov z tretích krajín javí aj neustále sa meniace podnikateľské prostredie, vysoké daňové zaťaženie a vysoké náklady na zamestnancov. Proces založenia firmy trvá podľa vyjadrení respondentov neúmerne dlho a v porovnaní s okolitými krajinami je dvojnásobne až štvornásobne drahší.

Jedným z problémov štátnych príslušníkov z tretích krajín je aj neznalosť slovenského jazyka (41,3 %). Viac ako dve tretiny (68,7 %) podnikateľov ovládajú len základy slovenčiny a takmer pätina (14,0 %) slovenčinu neovláda vôbec.

Problémy v začiatkoch podnikania podnikateľom štátnym príslušníkom tretích krajín spôsobovalo aj neuznanie dokladov o dosiahnutej kvalifikácii, deklarovalo to takmer 9 % respondentov. Takmer polovici (47,8 %) podnikateľov štátnych príslušníkov tretích krajín neboli uznané doklady súvisiace s dosiahnutou kvalifikáciou v domovskej krajine.

Ako problematické vnímajú podnikatelia štátni príslušníci tretích krajín aj splnenie kritéria dosiahnutia stanovenej výšky zdaneného príjmu/zisku pre potreby obnovenia prechodného pobytu na účel podnikania (58,7 %).

Najžiadanejšou formou pomoci pri podnikaní z pohľadu štátnych príslušníkov tretích krajín je podľa výsledkov kvantitatívneho prieskumu prehľadný web s komplexnými informáciami o podnikaní cudzincov, deklarovalo to 27,7 %, publikácie o podmienkach podnikania na Slovensku v cudzojazyčných vydaniach by privítalo 19,3 % a dotované jazykové kurzy slovenského jazyka by ocenilo 19,0 % opýtaných.

Za najviac nápomocné informácie v začiatkoch podnikania sú medzi oslovenými podnikateľmi považované najmä informácie o daňovo-odvodovej problematike, oblasti účtovníctva a pod. (40,7 %), kontakty na podporné inštitúcie (33,3 %) a informácie o základných krokoch na založenie firmy/živnosti.

Zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín

Podľa výsledkov kvantitatívneho prieskumu šesť z desiatich (60 %) malých a stredných podnikov na Slovensku hodnotí problém nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily ako významný. Len 1,4 % predstaviteľov malých a stredných podnikov plánuje v najbližšej dobe obsadzovať voľné pracovné pozície štátnymi príslušníkmi tretích krajín. 5,5 % predstaviteľov malých a stredných podnikov uvažuje nad prijatím štátnych príslušníkov tretích krajín do zamestnania. Naopak, takmer deväť z desiatich (87,5 %) predstaviteľov malých a stredných podnikov ani neuvažuje nad zabezpečením pracovných síl prostredníctvom zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín.

Viac ako jedna pätina (21,3 %) malých a stredných podnikov zapojených do kvantitatívneho prieskumu uviedla dôvod, pre ktorý by prijali príslušníka tretej krajiny problematické obsadenie pozície pracovníkom so zodpovedajúcou kvalifikáciou na domacom trhu práce. 19,4 % respondentov by prijalo štátneho príslušníka tretej krajiny kvôli nižším finančným nárokom, 14,3 % pre uľahčenie medzinárodnej spolupráce a 13,8 % pre vyššiu pracovnú motiváciu.

Viac ako jedna tretina (37,6 %) malých a stredných podnikateľov v prieskume deklarovala názor, že pozitívum prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín pre slovenský trh práce je skutočnosť, že príslušníci tretích krajín vyplňajú chýbajúce miesta na domacom trhu práce.

Viac ako jedna tretina (36,1 %) malých a stredných podnikateľov vníma komunikačné problémy vznikajúce v dôsledku kultúrnych odlišností ako najčastejší problém súvisiaci so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín. 12,0 % respondentov označilo ako najčastejší problém nedostatok akceptácie zo strany ostatných zamestnancov.

Skrátiť dobu vydávania potrebných dokladov pre migrantov označilo v kvantitatívnom prieskume najviac respondentov (28,7 %) ako opatrenie, ktoré by odporúčali implementovať v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín na slovenskom trhu práce. 22,4 % predstaviteľov malých a stredných podnikov by odporúčali rozšíriť okruh profesií, na ktoré by sa nevzťahovalo vydávanie povolení na zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín. Jedna pätina (20,1 %) respondentov by odporúčala zrealizovať dlhodobú informačnú kampaň o pozitívnych vplyvoch migračného procesu. Skrátiť dobu vydávania potrebných dokladov by odporúčalo takmer dve tretiny (62,0 %) podnikateľov zamestnávajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín.

Ako najčastejší dôvod neochoty podnikateľov zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín respondenti uviedli skutočnosť, že štátni príslušníci tretích krajín doposiaľ neprejavili záujem pracovať v ich firme. Uvedenú odpoveď v prieskume uviedlo 58 % respondentov. Štátni príslušníci tretích krajín nemajú potrebné jazykové znalosti a zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín je zložitý proces uviedla ako dôvod neochoty ich prijatia do pracovného pomeru viac ako jedna pätina (21,5 %; 21,1 %) respondentov.

2.6.5 Vplyv vybraných opatrení aktívnej politiky trhu práce na výsledky podnikateľskej činnosti na Slovensku

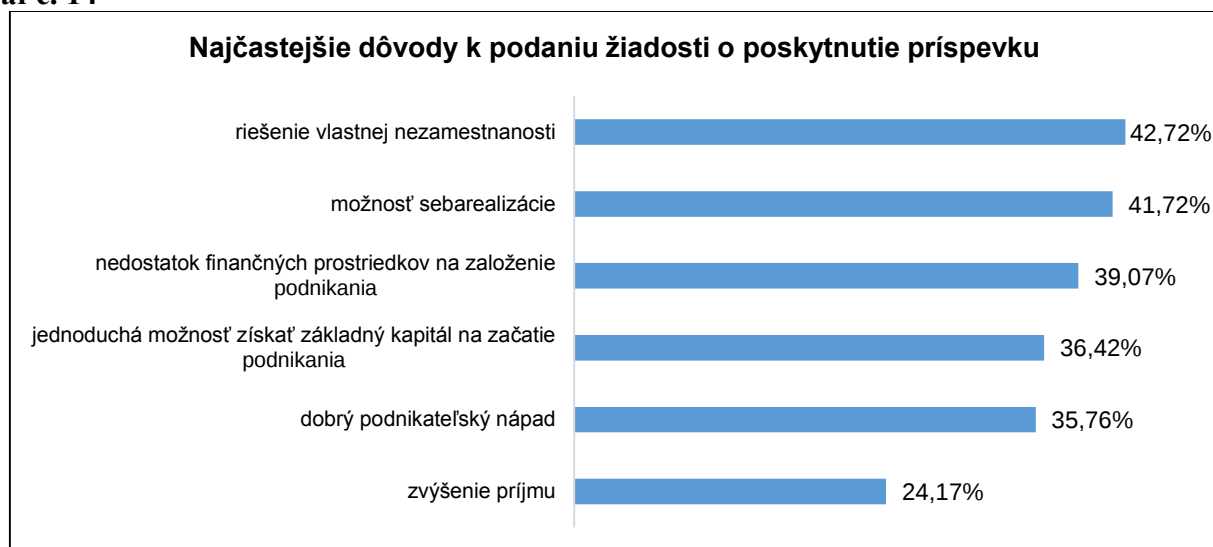
Cieľom tohto prieskumu, ktorý sa uskutočnil v roku 2014 bolo zmapovať vplyv príspevku v rámci aktívnych opatrení trhu práce na výsledky podnikateľskej činnosti.

Väčšina oslovených podnikateľov nezamestnáva žiadneho zamestnanca, podniká v oblasti stavebníctva alebo obchodu a obchodných služieb. Dve tretiny opýtaných podnikateľov sú muži vo veku do 50 rokov. Najviac ich má stredoškolské resp. vysokoškolské vzdelanie.

Podnikatelia hodnotili proces získavania príspevku pozitívne za najviac pozitívnu označili úroveň absolvovanej prípravy na začatie prevádzkovania SZČ, kvalitu informácií poskytovaných na úrade práce a ochotu zamestnancov úradov práce komunikovať a pomôcť pri tvorbe žiadosti o poskytnutie príspevku. Negatívne označili administratívnu náročnosť prípravy žiadosti o poskytnutie príspevku a podnikateľského zámeru, výšku poskytnutého príspevku a administratívnu náročnosť správy o prevádzkovaní SZČ a o čerpaní poskytnutého príspevku.

Viac ako dve tretiny respondentov uviedlo že by svoj podnikateľský zámer by zrealizovalo aj bez získania príspevku. Väčšina týchto podnikateľov žiadala o príspevok z dôvodu riešenia vlastnej nezamestnanosti a možnosti sebarealizácie. Príspevok následne využili na úhradu odvodov do sociálnej a zdravotnej poisťovni, kúpu neobežného majetku a obstaranie služieb.

Graf č. 14

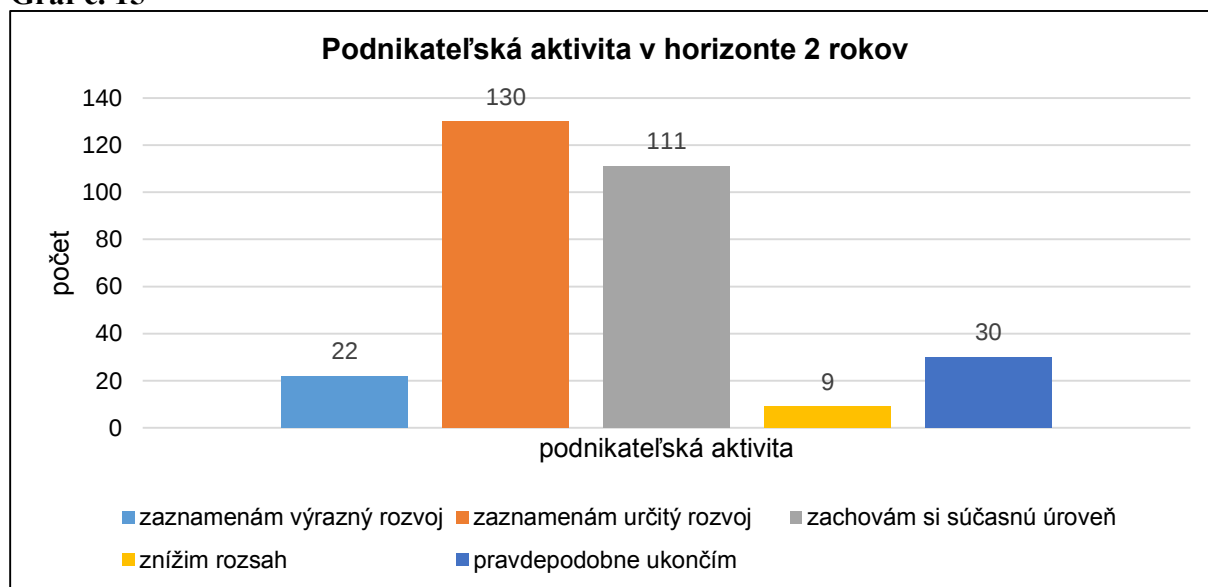

Zdroj: SBA

Viac ako dve tretiny oslovených podnikateľov, ktorí získali príspevok na samostatne zárobkovú činnosť z úradu práce dosiahli v poslednom účtovnom období zisk. S tých ktorí nevytvorili zisk uviedli ako hlavný dôvod zlú situáciu na trhu, nedostatok zákazníkov, silnú konkurenciu a vysoké odvody a mzdové náklady.

Prieskum potvrdil, že podnikatelia považujú svoje podnikanie za úspešné a majú tendenciu v horizonte dvoch rokov rozšíriť svoju podnikateľskú aktivitu resp. majú záujem o zachovanie súčasných podnikateľských aktivít.

Graf č. 15

Zdroj: SBA

3. Hodnotenie uplatnenia implementácie SBA

3.1 Princíp 1: Vytvoriť prostredie, v ktorom môžu podnikatelia a rodinné podniky rásť a byť odmeňovaní za svoje podnikateľské úsilie

❖ Situácia rodinných podnikov na Slovensku

Cieľom kvalitatívneho prieskum, ktorý sa uskutočnil od mája do júna 2014 bolo zmapovať podmienky podnikania rodinných podnikov na Slovensku s cieľom identifikovania osobitostí a trendov prejavujúcich sa v tejto kategórii podnikov.

Takmer tri štvrtiny respondentov (ktorí identifikovali obdobie, od ktorého začali podnikat') začalo podnikat' v prvej polovici 90-tych rokov. V rámci tejto skupiny respondentov prevládala **hlavný motív pre začatie podnikateľskej činnosti možnosť začať podnikat' a pomerne ľahký začiatok podnikania v začiatku 90-tych rokov**. Toto obdobie bolo charakteristické aj problematickosťou zabezpečenia práce a príjmu a preto rozhodnutie začať podnikat' bolo ovplyvnené skôr nevyhnutnosťou a stretávalo sa s podporou a pomocou aj zo strany rodinných príslušníkov.

Za dominantný problém v začiatkoch podnikania rodinné podniky označili prístup k financiám. Toto tvrdenie potvrdzuje aj vysoké využívanie vlastných zdrojov pri začatí podnikania, ktoré sú z pohľadu rodinných podnikateľov rýchlejšie dostupné a nevyžadujú si byrokráciu. Ďalšími problémami v začiatkoch podnikania sú neprimeraná administratívna záťaž a nedostatočne kvalifikovaná pracovná sila. Tieto problémy však možno považovať za bežné problémy sektora malých a stredných podnikov. Špecifickým problémom rodinných podnikov, ako naznačili niektorí z respondentov je skôr **bezprostredné prelinanie rodinného a pracovného života**, čoho dôsledkom je transfer problémov z podnikania do rodinného života a naopak.

Prieskum potvrdil, že podnikatelia majú tendenciu zapájať svojich rodinných príslušníkov do podnikania (často vyskytovanou formou je **podnikanie manželov** alebo kombinácia jedného z rodičov a potomka). Pri zapájaní rodinných príslušníkov bol identifikovaný trend **uprednostňovania rodinných príslušníkov do vedúcich pozícií**. Výnimku z tohto trendu vidieť vo väčších rodinných podnikoch, kde vo vedení okrem rodinných príslušníkov pôsobia aj externí manažéri. Menšie rodinné podniky deklarujú, že v otázkach podnikania si vystačia vlastnými silami.

Väčšia inklúzia rodinných príslušníkov je dôsledkom **vplyvu vzájomných rodinných vzťahov**. Z pohľadu podnikateľov je dôvera v rodinných príslušníkov silnejšia ako v externých manažéroch, pri ktorých sa obávajú straty know-how a ich krátkodobého zotrvania vo firme. Okrem toho rodinným príslušníkom záleží viac na výsledkoch firmy, sú do podnikania viac zainteresovaní a majú vyššiu motiváciu. Nevýhodou však je problematické vytváranie rešpektu v rámci pracovných vzťahov a už spomenutý možný transfer problémov z podnikania do rodiny a naopak.

Významným prvkom rodinného podnikania je problematika nástupníctva resp. príprava prechodu riadenia firmy na mladú generáciu. Tá sa zintenzívňuje so zvyšujúcim sa vekom zakladateľov. Napriek vytváraniu podmienok na medzigeneračný prechod pociťuje staršia

generácia obavu z nástupníctva plynúcu z možného poškodenia rodinných vzťahov a alternatívy, že **podnikanie nebude mať kto prebrať**. Staršia generácia považuje práve odovzdanie podnikania za najvýznamnejší moment rodinného podnikania, čo sa zhoduje s názorom aj mladej generácie.

S ohľadom na špecifiká rodinných podnikov sa v prieskume identifikoval ako problém **zabezpečenie prevodu podniku**. Podnikatelia považujú za dôležité, aby sa pri medzigeneračnom prechode zabezpečila kontinuita a zjednodušila sa transformácia, čím by sa dosiahla plynulosť nástupníctva. Tento problém vníma nie len staršia generácia, ale rovnaké stanovisko zaujala aj mladšia generácia.

Ďalšia časť prieskumu bola zameraná na identifikovanie špecifik rodinného podnikania. V rámci problémov rodinných firiem dominovali hlavne administratívne zaťaženie, nestabilné legislatívne prostredie, problém s odlivom know-how, či problém zabezpečenia rovnakých podmienok pre všetkých a teda, ako už bolo spomenuté skôr bežné problémy sektora malých a stredných podnikov.

3.1.1 Vývoj legislatívneho prostredia

S cieľom podporovať rast MSP prostredníctvom stimulácie podnikateľských ambícií a podnikateľských zručností, podpory úspešných firiem, výrobkov, myšlienok a iniciatív podporujúcich rozvoj podnikateľského myslenia boli v roku 2014 prijaté nasledovné opatrenia a legislatívne zmeny:

Novelizácia zákona o daňových poradcoch a Slovenskej komore daňových poradcov (zákon č. 78/1992)

Zákon č. 354/2013 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2014 zaviedol definíciu daňového poradenstva, ktorá doteraz v zákone chýbala a taktiež ustanovil vzdelanie a prax ako jednu z podmienok na vykonávanie daňového poradenstva. Novela zároveň zrušila podmienku, aby bolo daňové poradenstvo poskytované výlučne komanditnými spoločnosťami a verejnými obchodnými spoločnosťami. **Daňové poradenstvo** sa teda môže poskytovať aj prostredníctvom napr. **spoločnosti s ručením obmedzeným**.

Novelizácia zákona o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhovách miestach (zákon č. 178/1998 Z. z.)

Cieľom prijatia novely zákona, publikovanej pod č. **101/2014 Z. z.**, bolo zvýšiť efektivitu činnosti kontrolných orgánov a reflektovať vývoj ekonomiky SR aj v oblasti predaja na trhovách miestach, s dôrazom na ochranu spotrebiteľa, **podmienky ambulantného predaja**, predaj potravín, kontrolu, spoluprácu a koordináciu zainteresovaných orgánov pri kontrole bezpečnosti a hygieny predaja. Novela za zriaďovateľa trhového miesta určila najmä **obec**, ktorá ako jediný orgán môže vydávať povolenie na zriadenie trhového miesta. Novelou sa spresnili podmienky predaja niektorých komodít (napr. predaj húb, potravín a lesných plodov, niektorých hračiek) a zároveň upravila rozsah ambulantného predaja ako aj povinnosť používania registračnej pokladne. Zmeny nadobudli účinnosť **1. júla 2014**.

Novela zároveň **obmedzila ambulantný predaj tovaru** v obciach, na území ktorých bola umiestnená prevádzkareň s predajom potravín určená pre konečného spotrebiteľa. V zmysle

novely sa ambulantne mohli predávať iba jedlá a nápoje určené na priamu konzumáciu na mieste, balená zmrzlina a ovocie a zelenina. Toto **obmedzenie však bolo zrušené zákonom 199/2014 Z. z.**, ktoré nadobudlo účinnosť 17. júla 2014.

Zákon o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho (zákon č. 102/2014 Z. z.)

Zákon č. 102/2014 Z. z. nahradil dovtedajšiu právnu úpravu - **zákon č. 108/2000 Z. z.** o ochrane spotrebiteľa pri podomovom predaji a zásielkovom predaji v znení neskorších predpisov. Zámerom nového zákona je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov pri predaji tovaru a poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho. Zákon nadobudol účinnosť **1. mája 2014**.

Zákon stanovuje podrobnejšie požiadavky na **informačné povinnosti** predávajúcich, čo má prispieť k zvýšeniu právnej istoty tak spotrebiteľov, ako aj predávajúcich. Zákonom sa okrem iného rozšírili formálne požiadavky na uvedené zmluvy a podrobnejšie sa upravil postup pri uplatnení práva spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy. Zákonom sa **predĺžila lehota na odstúpenie od zmluvy zo siedmich pracovných dní na 14 kalendárnych dní**. Zároveň sa zaviedol **vzorový formulár na odstúpenie od zmluvy**, ktorý spotrebiteľom umožní zjednodušenie postupu pri uplatňovaní práva na odstúpenie od zmluvy.

Nová právna úprava taktiež reguluje niektoré ďalšie požiadavky. Ide najmä o **úpravu tzv. predajných akcií**, ktoré sú v súčasnosti zneužívané v neprospech spotrebiteľov, pričom sa predovšetkým vymedzujú povinnosti predávajúcich a organizátorov predajných akcií s cieľom zamedziť využívaniu agresívnych a iných nekalých obchodných praktík zo strany predávajúcich na predajných akciách, pri ktorých často dochádza k zneužívaniu dôvery a objektívnej slabosti osobitne zraniteľnej skupiny spotrebiteľov, a to predovšetkým seniorov.

Novelizácia Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb.)

Zákonom č. 102/2014 Z. z. sa s účinnosťou od 13. júna 2014 posilnila **ochrana práv spotrebiteľov** aj v rámci občianskeho zákonníka. Novela napríklad do zákonníka doplnila ďalšie dva typy neprijateľných zmluvných podmienok a to poskytnutie mnohonásobne vyššieho zabezpečenia zo strany spotrebiteľa ako je jeho skutočný záväzok a požadovanie od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa. Novela zároveň rozšírila zákaz zabezpečenia splnenia záväzku spotrebiteľa zo spotrebiteľskej zmluvy prostredníctvom zabezpečovacieho práva k nehnuteľnosti a precizovala aj ustanovenia zákonníka, týkajúce sa termínu dodania veci kupujúcemu od predávajúceho.

Zákonom č. 106/2014 Z. z. sa s účinnosťou od 1. júna 2014 do slovenského právneho poriadku zaviedol **inštitút civilnoprávnej úžery** a stanovila sa najvyššia prípustná odplata pre prípad požičiavania finančných prostriedkov spotrebiteľovi. Civilnoprávna úžera pri súčasnom vymedzení maximálnej odplaty umožňuje kvalifikovať aj hrubý nepomer v plnení, čím sa vytvoril priestor pre ustálenie primeranosti odplaty v oblasti úverov a pôžičiek poskytovaných spotrebiteľom. Zákonom sa rovnako rozšíril katalóg neprijateľných zmluvných podmienok, zaviedol sa v poradi ďalší dôvod neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy a upravili sa aj požiadavky na písmo v spotrebiteľských zmluvách a súvisiacich listinách.

Zákon o krátkodobom nájme bytu (zákon č. 98/2014 Z. z.)

Účelom **zákona č. 98/2014 Z. z.** o krátkodobom nájme bytu, ktorý je **účinný od 1. mája 2014**, je rozvíjať a riešiť otázku súkromného trhového nájomného bývania v SR. Zákon predpokladá pozitívny vplyv na mobilitu pracovnej sily (t.j. v jednotlivých regiónoch môže dôjsť k nárastu počtu pracovných miest) a zároveň počíta s **rozvojom podnikateľských príležitostí** v oblasti výstavby nájomných bytov za účelom ich komerčného využitia.

Zákon o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 140/2014 Z. z.)

Účelom prijatia zákona bolo vytvorenie takého právneho prostredia, ktoré umožní, aby poľnohospodársku pôdu, ktorá má aj naďalej slúžiť svojmu účelu, nadobúdali zásadne osoby, ktoré spĺňajú odbornú spôsobilosť pre hospodárenie na pôde a ktoré budú na nej hospodáriť pri dodržiavaní kritérií dobrej poľnohospodárskej a environmentálnej praxe. V záujme ochrany a využívania tohto prírodného zdroja sa pri nadobúdaní poľnohospodárskej pôdy uprednostnili tie fyzické a právnické osoby, ktoré vykonávajú poľnohospodársku **výrobu ako podnikanie (ako svoju profesiu)** a spĺňajú aj ďalšie s tým súvisiace podmienky. Zákon zároveň upravil postup, v rámci ktorého môžu takéto oprávnené osoby uplatniť svoje **prednostné právo na nadobudnutie vlastníctva poľnohospodárskej pôdy**. Zákon sa však nevzťahuje na všetku poľnohospodársku pôdu. Zákon nadobudol účinnosť dňa **1. júna 2014**.

Novelizácia zákona o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločnostiach (zákon zákona SNR č. 330/1991 Zb.)

Cieľom prijatia zákona č. 363/2014 Z. z. bola snaha o riešenie problematiky rozvoja špeciálnej rastlinnej výroby ako aj živočíšnej výroby a zároveň **snaha o vytvorenie priaznivejších podmienok pre podnikanie v poľnohospodárstve pre mladých poľnohospodárov**. Zákon má taktiež prispieť k riešeniu generačnej výmeny v poľnohospodárstve a podporiť zamestnanosť v poľnohospodárstve na slovenskom vidieku. Zákon nadobudol účinnosť **1. januára 2015**.

Zákon má za cieľ vytvoriť pre mladých poľnohospodárov a poľnohospodárov podnikajúcich v malých alebo mikro podnikoch podmienky, aby sa dostali k poľnohospodárskym pozemkom, ktoré majú v súčasnej dobe v prenájme veľký poľnohospodári a veľké podniky. Súčasťou zákona je zmluvný záväzok na využívanie týchto poľnohospodárskych pozemkov na špeciálnu rastlinnú a živočíšnu výrobu, teda v odvetviach pozitívne stimulujúcich zamestnanosť. Prístup k pôde budú môcť mladí poľnohospodári a poľnohospodári podnikajúci v malých alebo mikro podnikoch získať prenájomom od **Slovenského pozemkového fondu**, kúpou doteraz nevyužívanej poľnohospodárskej pôdy od vlastníkov alebo prenájomom od veľkých podnikov.

Slovenský pozemkový fond prednostne prenajme mladému poľnohospodárovi, malému podniku či mikropodniku pozemky na výkon špeciálnej rastlinnej výroby alebo živočíšnej výroby, najviac do 28 hektárov. Podľa novely mladý poľnohospodár nesmie dať získané pozemky do podnájmu. Pozemkový fond zároveň na svojom webovom sídle zverejňuje zoznam mladých poľnohospodárov alebo poľnohospodárov spĺňajúcich podmienky malého podniku alebo mikropodniku, ktorí prejavili záujem o prenájom pozemkov.

Na zákon nadväzuje aj **novela nariadenia vlády SR č. 238/2010 Z. z.**, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach prenájmania, predaja, zámeny a nadobúdania nehnuteľností Slovenským pozemkovým fondom (publikovaná pod č. 416/2014 Z. z.). Novelou nariadenia vlády sa s účinnosťou od 1. januára 2015 zaviedli **kritéria pre Slovenský pozemkový fond za akých okolností môže prenajať mladému poľnohospodárovi**.

Novelizácia zákona o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov (zákon SNR č. 92/1991 Zb.)

Novela tzv. zákona o privatizácii, publikovaná pod č. **197/2014 Z. z.**, s účinnosťou od **1. augusta 2014** vytvorila zákonné predpoklady pre realizáciu predaja akcií (cenných papierov) štátu, resp. Fondu národného majetku SR formou verejnej ponuky akcií na kapitálovom trhu, tzv. „**Initial Public Offering** - ponúknutie akcií inštitucionálnym investorom a širokej verejnosti prostredníctvom tzv. prvej ponuky akcií.

Novelizácia zákona o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (zákon SNR č. 330/1991 Zb.)

Prijatie novely zákona (**zákon č. 115/2014 Z. z.**) riešilo predovšetkým úpravu časti zákona týkajúcu sa jednoduchých pozemkových úprav. Okrem postupov pri jednoduchých pozemkových úpravách pre poľnohospodárske a lesné využitie pozemkov a pri úpravách, ktoré sa vykonávajú z iných dôvodov ako je hospodárenie na pôde (napríklad pre individuálnu bytovú výstavbu) sa týka najmä jednoduchých pozemkových úprav v **prípadoch investičnej výstavby**, ktorá svojím zásahom do terajšieho usporiadania pozemkov spôsobí po jej výstavbe obmedzenie obhospodarovania dotknutých pozemkov. Novela zavádza **povinnosť pre investora** odstrániť negatívne javy súvisiace s realizáciou výstavby, pri ktorých dochádza k rozdeleniu pôvodných pozemkov, čím sa zhorší ich obhospodarovanie a dôjde k ich zneprístupneniu. V zmysle novely má s účinnosťou od **1. mája 2014** investor povinnosť uviesť pozemky do stavu, aby nakladanie s nimi nebolo obmedzené.

Novelizácia zákona č. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (zákon č. 50/1976 Zb.)

Novela stavebného zákona - **predpis č. 293/2014 Z. z.** s účinnosťou od **2. januára 2015** sprísnila zákonnú reguláciu vonkajšej reklamy. Novela upravila aj súvisiace právne predpisy, a to cestný zákon (**zákon č. 135/1961 Zb.**), v ktorom sprísnila podmienky pre umiestňovanie reklamných stavieb mimo obcí a miest pri diaľniciach, cestách pre motorové vozidlá a cestách I. triedy, ktoré sú medzinárodným cestným ťahom v území 100 m.

Novelizácia zákona o dlhopisoch (zákon č. 530/1990 Z. z.)

Cieľom prijatia novely, publikovanej pod č. **206/2014 Z. z.**, je podpora nových malých podnikov v perspektívnych odvetviach, podporujúcich konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky (**tzv. start up**) a odstránenie bariér podnikania na kapitálovom trhu pri vydávaní emisií dlhopisov. V zmysle novely sa na základe poznatkov z aplikačnej praxe s účinnosťou od **1. septembra 2014** znížila administratívna náročnosť vydávania nových emisií dlhopisov zrušením niektorých nadbytočných informačných povinností a flexibilnejšie sa upravili aj emisné podmienky. V záujme posilnenia práv majiteľov dlhopisov sa do zákona zaviedli

zaužívané spôsoby spoločného presadzovania práv majiteľov dlhopisov prostredníctvom inštitútu schôdze majiteľov a spoločného zástupcu majiteľov dlhopisov.

Zákon o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 335/2014 Z. z.)

Účelom tvorby tohto zákona bolo vytvorenie osobitného druhu mimosúdneho riešenia sporov blízkeho rozhodcovskému konaniu, ktoré by umožnilo riešiť spotrebiteľské spory pri zachovaní garancie ochrany práv spotrebiteľa. V zmysle zákona je spotrebiteľským sporom **spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom** vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou. Aby bolo možné využiť postup v zmysle tohto zákona, je potrebné aby bola medzi dodávateľom a spotrebiteľom uzatvorená spotrebiteľská rozhodcovská zmluva. Zákon nadobudol účinnosť **1. januára 2015**.

Podmienky a náležitosti vykonávania skúšok odbornej spôsobilosti rozhodcu a požiadavky na ďalšie vzdelávanie rozhodcov a o preskúšavaní rozhodcov ministerstvom ustanovuje **vyhláška MS SR č. 380/2014 Z. z.**, ktorá nadobudla účinnosť **1. januára 2015**.

Novelizácia zákona o rozhodcovskom konaní (zákon č. 244/2002 Z. z.)

S účinnosťou od **1. januára 2015** nadobudla účinnosť novela zákona o rozhodcovskom konaní, publikovaná pod č. **336/2014 Z. z.**, ktorá má potenciál ovplyvniť riešenie sporov medzi podnikateľmi. V dôsledku **zvýšenia právnej istoty** sa totiž od novely očakáva plošný pozitívny efekt na podnikateľov, keďže novela má za cieľ zjednodušiť a urýchliť riešenie obchodno-právnych sporov medzi podnikateľmi, ktorí si dohodnú rozhodcovskú doložku.

Prvá časť zmien zákona zahŕňa ustanovenia novo definovanej arbitrability, pričom sa zavádza **jediné kritérium** a to, či ide o právny vzťah ohľadne ktorého strany môžu uzatvoriť dohodu o urovnaní. Výraznou zmenou oproti pôvodnému zneniu zákona je ustanovenie, že **zriaďovateľom stáleho rozhodcovského súdu** bude môcť podľa nových pravidiel byť len obchodná alebo profesijná komora alebo záujmové združenie právnických osôb, resp. občianske združenie. Významnú zmenu predstavuje aj ustanovenie, v ktorom sa uvádza, že predbežné opatrenie vydané v rozhodcovskom konaní je **exekučným titulom** podľa Exekučného poriadku, ak mala druhá strana možnosť vopred sa oboznámiť s návrhom na jeho vydanie.

Významným novelizačným aspektom je aj obmedzenie resp. nemožnosť rozhodovať podľa tohto zákona **spotrebiteľské spory**. Pri týchto sporoch sa totiž bude postupovať v zmysle novoprijatého **zákona č. 335/2014 Z. z.** o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

Východiská stratégie rozvoja kreatívneho priemyslu v Slovenskej republike

Dňa 14. mája 2014 vláda SR schválila tento materiál, podľa ktorého je podpora kreatívneho priemyslu s vysokou pridanou hodnotou jednou zo zásadných strategických priorít pre oblasť kultúry i pre oblasť hospodárstva. V tejto súvislosti sa **pojmom kreatívny priemysel** označujú tie časti ekonomiky, ktoré vytvárajú ekonomickú hodnotu na základe individuálneho tvorivého vkladu či umeleckého nadania. Ide o sektor postavený na zhodnocovaní duševného vlastníctva, do ktorého možno zaradiť oblasti tvorivej činnosti ako architektúra, dizajn, film, hudba, ale aj tvorba počítačových hier či reklama a pod.

Materiál rámcovo mapuje kultúrne a kreatívne sektory ako oblasť tradičného umenia, výtvarné a divadelné umenie, film, audioviziu, televízne a rozhlasové vysielanie, počítačové hry, hudbu či vydavateľskú činnosť, ako aj dizajn, architektúru a reklamu a príbuzné oblasti (napr. vývoj softvéru) z hľadiska ich ekonomického potenciálu. Zároveň pomenúva vybrané problémové súvislosti a ponúka základné východiská podporných iniciatív a aktivít na stimuláciu kreatívneho priemyslu, ktorá je prostriedkom vytvorenia spoločensko-hospodárskeho prostredia, ktoré môžeme označiť ako kreatívna ekonomika. **Zásadným výstupom materiálu** je definovanie úlohy vytvoriť medzirezortnú pracovnú skupinu (v gescii Ministerstva kultúry SR a v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva SR, Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvom vnútra SR, Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Ministerstvom financií SR, ako aj ŠÚ SR), úlohou ktorej bude **vypracovanie Stratégie rozvoja kreatívneho priemyslu v Slovenskej republike**.

Koncepcia podpory malých, mladých a rodinných farmárov

Dňa 26. novembra 2014 vláda SR schválila Koncepciu podpory malých, mladých a rodinných farmárov, ktorej zámerom je **vytvoriť priaznivejšie podmienky pre podnikanie v poľnohospodárstve** pre mladých, malých a rodinných farmárov. Súčasne chce riešiť generačnú výmenu v poľnohospodárstve a podporiť zamestnanosť na slovenskom vidieku, kde je poľnohospodárstvo jedným z rozhodujúcich odvetví tvorby pracovných príležitostí.

Hlavným cieľom koncepcie je podporiť diverzitu štruktúry poľnohospodárskych podnikov, zvýšiť životaschopnosť malých, mladých a rodinných fariem a zvýšiť a podporiť ich integráciu do potravinovej vertikály. V tejto súvislosti koncepcia identifikuje nevyhnutné kroky pre nastolenie optimálneho stavu využiteľnosti základných výrobných faktorov cieľovou skupinou poľnohospodárskych subjektov a indikuje súbory priamych ako aj nepriamych podporných mechanizmov pre cieľové skupiny poľnohospodárskych podnikateľov.

Akčný plán rozvoja pôdohospodárstva SR na roky 2014 – 2020

Akčný plán rozvoja pôdohospodárstva SR, schválený vládou SR dňa 22. januára 2014 vychádza z Koncepcie rozvoja pôdohospodárstva SR na roky 2013 – 2020. Akčný plán špecifikuje efektívny komplex nástrojov a opatrení zameraných okrem iného i na:

- **zvýšenie konkurencieschopnosti slovenského poľnohospodárstva** najmä v chove ošipaných, hydiny a hovädzieho dobytku a v ovocinárstve a zeleninárstve;
- optimalizáciu fungovania trhu s pôdou;
- **efektívnejšie rozdeľovanie finančných prostriedkov** v rámci dotačných titulov;
- zvýšenie miery reprodukcie pracovných síl a uskutočnenie potrebnej generačnej obmeny;
- zvýšenie zamestnanosti v sektore poľnohospodárstva na priemernú úroveň EÚ;
- zvýšenie produktivity práce v poľnohospodárstve na úroveň cca 70 – 80 % priemeru EÚ.

Základným nástrojom na splnenie vyššie uvedených cieľov je využitie možnosti flexibility medzi piliermi spoločnej poľnohospodárskej politiky. Kľúčovým momentom z tohto pohľadu je vytvorenie dostatočného objemu zdrojov na vytvorenie priaznivých podmienok pre vhodné podnikateľské prostredie.

3.1.2 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy

❖ Slovak Business Agency

SBA ako špecializovaná inštitúcia na podporu malých a stredných podnikov na Slovensku dlhodobo realizuje komplex podporných programov a projektov.

• Projekt „EU Tourism Mentoring“

Slovak Business Agency vystupuje ako vedúci partner v novom projekte EU Tourism Mentoring, ktorý bol schválený v rámci programu celoživotného vzdelávania Leonardo da Vinci – podprogram prenos inovácií. Spoločne s partnermi z Veľkej Británie, Rumunska a Litvy chce SBA nadviazať na výsledky z úspešne realizovaných akcií ukončeného projektu PA4T - Partnerstvo pre cestovný ruch a rozvíjať pravidlá a štandardy pre mentoring v oblasti cestovného ruchu. Cestovný ruch patrí k najdôležitejším odvetviam hospodárstva vo všetkých projektových krajinách. Napriek vysokému potenciálu cestovného ruchu Slovenska, Rumunska i Litvy, krajiny zaostávajú v kvalite poskytovaných služieb, Chýba tiež akákoľvek štruktúra a možnosti profesionálneho rozvoja.

Ambíciou projektu je vytvoriť štandardy pre rozvoj mentorov v oblasti cestovného ruchu na základe vyvinutého a overeného produktu používaného vo Veľkej Británii.

Hlavné ciele projektu:

- Prenos metodiky pre mentorov vytvorenej vo Veľkej Británii
- Zlepšiť ponuku školení pre mentorov v úzkej spolupráci so zamestnávateľmi a odborníkmi z praxe
- Vyškoliť 4 mentorov za krajinu v oblasti cestovného ruchu (Slovensko, Rumunsko, Litva) a iniciovať mentoringový pilot
- Vypracovať záverečnú metodiku pre mentorov v cestovnom ruchu prispôbenú na národné podmienky jednotlivých krajín

Aktivity projektu:

- príprava a vypracovanie kontextovej analýzy a osvedčených postupov, príprava prieskumu potrieb trhu práce, existujúcej ponuky školení a verejných politík
- príprava 3 bezplatných workshopov pre pracovníkov v cestovnom ruchu o mentorských technikách, ktoré budú viesť profesionálni mentori z Veľkej Británie, vyškolenie 4 mentorov za Slovensko, ktorí získajú medzinárodný certifikát
- vyškolenie 12 mentees za Slovensko zo sektora cestovného ruchu, ktorým budú mentori odovzdávať svoje nadobudnuté schopnosti a skúsenosti
- vypracovanie metodiky pre rozvoj mentorov v cestovnom ruchu

Vypracovanie príručky a metodiky o mentorských technikách s dôrazom na rozvoj mentorov v cestovnom ruchu ako aj v ďalších hospodárskych odvetviach špecificky navrhnutej na podmienky a pre potreby Slovenska. Projekt sa zameriava na odvetvie cestovného ruchu a jeho prínosom je zavádzanie nákladovo efektívneho spôsobu na rozvíjanie zamestnancov. Celý sektor tak môže získať inovatívnu a efektívnu metodiku vzdelávania.

V rámci projektových aktivít bolo v roku **2014** prostredníctvom mentoringu podporených 30 subjektov.

• **Projekt SMEELEARN**

Projekt SME-E-learning, (www.sme-elearning.net) financovaný z fondov EÚ, programu ERASMUS +, bol vytvorený na otestovanie, prenos a zvýšenie povedomia a prístupu malých a stredných podnikov (ďalej „MSP“) k e-learningovým metódam, ktoré sú bežné v oblasti formálneho vzdelávania. Na dvojročnom projekte (september 2014 – august 2016) sa podieľa celkovo 8 partnerov z 5 európskych krajín, medzi ktorými sú predstavitelia vzdelávacích inštitúcií a školiteľov a zástupcovia MSP, ktorí úzko spolupracujú so zamestnancami a manažermi MSP a poskytovateľmi odborného vzdelávania a prípravy.

E-learning môže byť vhodná voľba pre zabezpečenie odborných zručností potrebných pre rozvoj a udržanie rastu MSP v Európe. Výskum ukázal, že MSP majú obmedzené zdroje na školenie svojich zamestnancov, a to čo skutočne potrebujú, je skôr "neformálna" príprava na riešenie konkrétnych problémov, s ktorými sa stretávajú, ktorú dostanú v čase a na mieste, ktoré im vyhovujú. Vzdelávanie na mieru zvyčajne nie je v ponuke tradičných vzdelávacích inštitúcií, a preto v tomto ohľade ponúka e-learning skvelú príležitosť. Napriek mnohým výhodám sa však stále stretávame s nízkou mierou využívania tejto formy vzdelávania zo strany MSP a ich zamestnancov.

Hlavné ciele projektu:

- zvýšenie povedomia a nízkej dostupnosti e-learningových iniciatív prostredníctvom vytvorenia "SME e-learningového portálu"
- podporiť rozvoj silných ekonomík prostredníctvom identifikovania a využívania inovatívnych vzdelávacích systémov.
- zmena vnímania pracovných školení ako odovzdávania vedomostí v tradične na to určených miestach (učebne, cvičebne)
- predstavenie inovatívnych pedagogických materiálov, predtým ťažko dostupnej cieľovej skupine – zamestnancom – s cieľom poukázať na e-learning ako dobrú voľbu pre riešenie ich praktických problémov prostredníctvom na mieru stavaných školení
- vyzdvihnutie dostupnosti e-learningu promovaním mnohých spôsobov, ako môže byť e-learning sprístupnený s využitím najmodernejších technológií.

Aktivity projektu:

- Vytvorenie "SME e-learningového portálu"
- Vytvorenie sprievodcu na používanie "SME e-learningového portálu"
- Analýza o stave používania elearningu MSP v partnerských krajinách

Nakoľko projekt začal na jeseň 2014, boli zatiaľ realizované len prvé aktivity ako spustenie webstránky projektu a prebehli prvé stretnutia projektových partnerov a národných projektových tímov. Taktiež boli začaté prípravné práce na dotazníkoch pre MSP, ktoré majú slúžiť ako podklad pre nastavenie "SME e-learningového portálu", s ktorého spustením sa počíta v druhej polovici roku 2015, prípadne začiatkom roku 2016.

Prostredníctvom projektu SMEELEARN bude e-learning so všetkými výhodami, ktoré poskytuje, priblížený MSP a ich zamestnancom. Projekt tak prispeje k väčšej informovanosti o inovatívnych možnostiach vzdelávania a o prínose, ktorý e-learning predstavuje pre ekonomickú stabilitu MSP. Projekt tiež reaguje na potrebu vytvorenia platformy zručností s informáciami všeobecnej a technickej povahy, ktorá pomôže dospelým zamestnancom zotrvať v zamestnaní, čím prispeje k udržateľnej zamestnanosti v partnerských krajinách.

- **Projekt 'Manažérsky tréningový program (MTP) — Budovanie kapacít pre manažérov z uzbeckých MSP'⁹**

Slovak Business Agency v rámci svojich aktivít podporuje internacionalizáciu slovenských podnikov ako aj ich medzinárodný rast formou sprostredkovania potenciálnych obchodných, či technologických partnerov v zahraničí. Napomáha im preniknúť na nové trhy a to nielen v rámci Európskej Únie, ale aj na trhy tretích krajín ako sú Rusko, Uzbekistan, Japonsko, či iné. Práve preto sa SBA v roku 2014 rozhodla, v spolupráci s Uzbeckou Obchodnou a priemyselnou komorou, zapojiť do nového projektu pod názvom 'Manažérsky tréningový program (MTP) — Budovanie kapacít pre manažérov z uzbeckých MSP'.

Projekt je finančne podporený z prostriedkov Európskej únie. Realizuje sa v období august 2013 - august 2016, prostredníctvom konzorcia, ktoré vedie European Profiles S.A., Grécko¹⁰. Obchodná a priemyselná komora Uzbekistanu je lokálnym partnerom projektu. Projekt, je zameraný na zlepšenie výkonnosti sektora malých a stredných podnikov v Uzbekistane. Realizuje sa na základe medzinárodných výmen vybraných uzbeckých manažérov do európskych podnikov s cieľom osvojiť si lokálne techniky vedenia podniku a ich následnú aplikáciu vo firmách, v ktorých pôsobia. Takáto medzinárodná výmena predstavuje zároveň potenciálnu možnosť spolupráce pre všetkých zúčastnených v oblasti nákupu zariadenia, investícií, obchodu, výroby, či výmeny know-how.

Hlavné ciele projektu:

Hlavný cieľ projektu je prispieť k zlepšeniu výkonnosti sektora MSP v Uzbekistane a to i prostredníctvom organizovania praktických výmen vybraných manažérov z popredných súkromných spoločností do podnikov v EÚ.

Aktivity projektu:

- Informačný seminár
- Hostovanie uzbeckých manažérov
- Databáza zahraničnej spolupráce
- Katalóg Slovenských firiem so záujmom podnikat' v Uzbekistane a/alebo v Centrálnej Ázii

Slovenské firmy, ktoré sa zapoja do výmen v rámci programu, budú mať príležitosť využiť tieto výhody:

- vybudovať a posilniť nové obchodné partnerstvá a vzájomnú dôveru, ktorá je najvýznamnejším aspektom podnikania v Uzbekistane a Strednej Ázii
- zistiť viac informácií o trhoch Uzbekistanu a SNŠ a rozšíriť vlastné príležitosti podnikania
- získať prístup k ďalším trhom SNŠ a Strednej Ázie prostredníctvom existujúcich sietí partnerskej spoločnosti (z ktorej pochádza manažér) v Uzbekistane
- spoločne rokovať s manažermi alebo podnikateľmi z iných spoločností v Uzbekistane a získať príležitosti na ďalšiu spoluprácu
- pracovať s energickým a motivovaným manažérom resp. podnikateľom, ktorý poradí a poskytne nestranný pohľad na Vaše podnikanie

⁹Viac informácií o službách Slovak Business Agency na podporu zahraničnej spolupráce: <http://www.sbagency.sk/pozvanka-na-informacne-stretnutie-perspektivy-podnikania-v-uzbekistane#.U60dKJSSwTJ>

¹⁰Jeho súčasťou sú: WYG International Limited, Spojené kráľovstvo, CCI Paris Ile-de-France, Francúzsko, Birmingham Chamber of Commerce, Spojené kráľovstvo, PLANET S.A., Grécko, Anticrisis Management Consulting, Uzbekistan

- otvoriť nový perspektívny trh pre tovary a/alebo služby
- vytvoriť obojstranné investičné príležitosti a potenciál spoločnej výroby a subdodávok

Hostovanie uzbeckých manažérov

Slovenské firmy majú možnosť hostovať manažérov z uzbeckých malých a stredných podnikov a vyvíjať spoločné biznis idey. Hostovanie prebieha 2 až štyri týždne počas rokov trvania projektu. Vstupom do tejto stredoázijskej krajiny slovenské firmy môžu ťažiť aj z jej strategickej geografickej polohy a znížených nákladov na prienik do ostatných krajín bývalého Sovietskeho zväzu, ktoré sú súčasťou zóny voľného obchodu (Rusko, Ukrajina, Bielorusko, Kazachstan, Arménsko, Kirgizsko, Moldavsko a Tadžikistan). Výmeny uzbeckých manažérov do podnikov v EÚ sú jednou z hlavných aktivít projektu MTP. Uzbeckí manažéri strávia až 4 týždne v hostujúcej firme v EÚ. Cieľom hostovania je nadobudnúť potenciálne príležitosti spolupráce (nákup zariadenia, investície, obchod, výroba, výmena know-how, atď.), osvojiť si lokálne techniky vedenia podniku a ich následnú aplikáciu vo firmách, v ktorých pôsobia.

Databáza zahraničnej spolupráce

Databáza, ktorú spravuje SBA, slúži na identifikovanie expertízy a potrieb slovenských firiem, ktoré majú záujem nájsť si obchodných a technologických partnerov na spoluprácu z vyše 50 krajín sveta. Vďaka členstvu SBA v sieti Enterprise Europe Network môžu slovenské firmy získať informácie napr. i o tom, ako si založiť firmu alebo vyslať pracovníkov do krajín EÚ, ako sa zapojiť do medzinárodných výziev a tendrov či ako sa zúčastniť na projektoch v oblasti vedy, výskumu a inovácií.

Katalóg Slovenských firiem so záujmom podnikat' v Uzbekistane a/alebo v Centrálnnej Ázii

Slovenské spoločnosti na základe ich účasti na informatívnom seminári¹¹ a/alebo ich registrácií v databáze Medzinárodnej Spolupráca vedenej SBA boli zahrnuté do zoznamu firiem uverejneného v Katalógu Slovenských firiem so záujmom podnikat' v Uzbekistane a/alebo v Centrálnnej Ázii.

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MH SR“) podporuje sektor malého a stredného podnikania vo významnej miere aj formou realizácie operačných programov spolufinancovaných zo zdrojov Európskej únie. V programovom období 2007 – 2014 prebiehala táto podpora formou implementácie Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodárska rast (ďalej len „OP KaHR“). Z finančných prostriedkov alokovaných na OP KaHR bolo k 31. 12. 2014 podporených až 1 350 MSP, vrátane MSP, ktorých projekty sú realizované prostredníctvom iniciatívy JEREMIE.

Jedným zo strategických zámerov rezortu hospodárstva je **podpora tvorby podnikateľského prostredia** ako súčasť hospodárskej stratégie a politiky. Hlavným mechanizmom pre vznik a rozvoj priemyselnej výroby so zameraním na perspektívne a moderné odvetvia je konkurencieschopnosť v oblasti inovácie podnikov a investícia do vzdelávania mladých ľudí. Konkrétnou aktivitou v tomto smere je pravidelná organizácia celoštátnej prezentačnej výstavy výrobkov žiakov stredných odborných škôl Mladý tvorca. 22. ročník výstavy sa uskutočnil v dňoch 29.- 30. apríla 2014 v areáli Výstavníctvo - Agrokomplex Nitra š.p. , v spojení s Veľtrhom práce JOB EXPO a medzinárodnou burzou práce European

¹¹ Informačný seminár sa uskutočnil 26. júna 2014

Job Days, ktoré organizuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, a s festivalom ľudových umeleckých remesiel, ktorý organizuje Občianske združenie Tradičné ľudové umelecké remeslá. Hlavným cieľom výstavy bolo spropagovať stredoškolské odborné vzdelávanie a predstaviť výsledky nadobudnutých odborných vedomostí a získaných praktických zručností žiakov stredných odborných škôl a zároveň inšpirovať žiakov základných škôl a ich rodičov pri výbere budúceho povolania.

- **Program zameraný na zintenzívnenie podpory malých a stredných podnikov a na podporu zamestnávania mladých ľudí¹²**

Uznesením č. 191 zo dňa 16. mája 2012 vláda SR odsúhlasila návrh realokácie finančných prostriedkov v rámci operačných programov Národného strategického referenčného rámca na financovanie opatrení na podporu riešenia nezamestnanosti mladých ľudí a zintenzívnenie podpory MSP v intenciách iniciatívy Európskej komisie, ktorej cieľom je stimulovať uvedené cieľové skupiny prostredníctvom prostriedkov zo štrukturálnych fondov. Súčasťou predmetnej realokácie sa stal aj Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KaHR), ktorého pôvodná alokácia bola navýšená o dodatočných 225 mil. Eur. Podpora v rámci programu sa uskutočnila prostredníctvom nasledovných 3 výziev.

Tab. č. 3. 1: Prehľad zmluvne viazaných projektov podľa krajov so záväzkom vytvorenia pracovných miest celkovo

Kraj	NFP v Eur	Plánované nové pracovné miesta		Počet projektov
		všetky	mladí	
Banskobystrický kraj	46 759 729,45	461	273	102
Košický kraj	26 403 412,07	298	193	65
Nitriansky kraj	22 305 231,68	262	181	72
Prešovský kraj	77 623 305,23	752	439	128
Trenčiansky kraj	30 841 175,89	384	238	77
Trnavský kraj	25 184 219,23	380	219	68
Žilinský kraj	20 024 575,34	514	347	126
SPOLU	279 141 648,89	3 051	1 890	638

Zdroj: MH SR

V kontexte výziev s ukončeným konaním o žiadosti o NFP riadiaci orgán v spolupráci so sprostredkovateľským orgánom pristúpili v roku 2014 ku kontrahovaniu a implementácii projektov. V tomto čase však nie je možné, vzhľadom na skutočnosť, že pracovné miesta sú vytvárané najmä vo fáze ukončenia fyzickej realizácie projektu a tiež z dôvodu stanoveného polročného intervalu na predkladanie monitorovacích správ prijímateľmi, uviesť aktuálny (doteraz) vytvorený počet pracovných miest. Tento bude postupne napĺňaný v závislosti od ukončovania realizácie projektov. Ukončenie prvej významnejšej skupiny projektov a tým aj preukázanie vytvorenia pracovných miest sa **očakáva začiatkom roka 2015.**

V rámci všetkých troch výziev zameraných na zintenzívnenie zamestnávania mladých nezamestnaných ľudí vo veku do 29 rokov je aktuálne uzatvorených **638 zmlúv** o poskytnutí NFP v celkovej výške zmluvne viazaného **NFP 279 141 648,89 Eur**. Ich uzatvorením sa prijímatelia zaviazali vytvoriť celkovo 3 051 nových pracovných miest, z čoho viac ako

¹²**Zdroj:** Priebežná správa o plnení programu zameraného na zintenzívnenie podpory malých a stredných podnikov a na podporu zamestnávania mladých ľudí (http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-170251?prefixFile=m_)

polovica (1 890) pracovných miest bude určených pre mladých nezamestnaných ľudí do 29 rokov. Oprávnenými žiadateľmi v rámci všetkých výziev boli podnikateľské subjekty, **výlučne MSP**, registrované na území SR najneskôr k 1. 1. 2011.

Tab. č. 3.2: Zmluvná viazanosť finančných prostriedkov, čerpanie a pracovných miest vo výzvach určených na podporu MSP a tvorby prac. miest pre mladých ľudí

Výzva	Počet schválených projektov	Výška NFP na výzvu v Eur	Vyplatené NFP v roku 2014 v Eur	Plánované nové pracovné miesta	
				ukazovateľ výsledku	
				všetky	pre mladých do 29 rokov
KaHR-111SP-1201	184	178 681 457,32	2 706 839,54	1 731	1 004
KaHR-31SP-1201	71	42 913 007,81	0,00	456	269
KaHR-111DM-1301	383	57 547 183,76	0,00	864	617
Spolu	638	279 141 648,89	2 706 839,54	3051	1 890

* - ide o hodnoty vrátane žiadostí o NFP zo zásobníka

❖ Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO)

SARIO je príspevkovou organizáciou MH SR financovanou zo zdrojov štátneho rozpočtu. Agentúra SARIO si za jeden zo svojich základných cieľov kladie zvyšovanie životnej úrovne občanov Slovenska prostredníctvom zvyšovania zamestnanosti a znižovania regionálnych rozdielov. V rámci podpory rozvoja investícií a obchodu zabezpečuje propagáciu výhod slovenského podnikateľského a investičného prostredia, získava investorov, organizuje aktivity na podporu obchodu so zahraničím, poskytuje konzultačnú činnosť. Medzi jej ďalšie aktivity patrí aj účasť na všeobecných a špecializovaných výstavách a veľtrhoch, realizácia obchodných misií v zahraničí, prijímanie zahraničných misií, vzdelávacie programy pre exportérov a poskytovanie poradenských služieb v tuzemsku a v zahraničí.

Agentúra SARIO nie je poskytovateľom podpory, ale okrem iného vypracúva odborné posudky k investičným zámerom spoločností, ktoré sa uchádzajú o investičnú pomoc v zmysle Zákona č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci. Táto podpora nie je obmedzená veľkosťou uchádzača, t. j. schéma je otvorená pre malé a stredné, ale aj veľké podniky. Uchádzači zároveň nie sú povinní deklarovať, do ktorej kategórie podľa veľkosti spadajú a vzhľadom na to, že nám poskytujú iba obmedzený okruh údajov, nie vždy možno jednoznačne deklarovať, že ide o malý alebo stredný podnik.

V oblasti podpory investícií na Slovensku SARIO **poskytuje investičné služby** a aktuálne informácie o podnikateľskom prostredí pre domácich aj zahraničných investorov, zabezpečuje výber najvhodnejších lokalít a nehnuteľností pre implementáciu investičných zámerov. **V roku 2014 SARIO prostredníctvom sekcie Investičných projektov úspešne ukončilo 25 investičných projektov, v objeme 170 mil. Eur, ktoré spolu vytvoria približne 4700 pracovných miest.**

❖ Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

V oblasti podpory rozvoja podnikateľských zručností a osvojenie si základných poznatkov o podnikaní a ekonomike na úrovni stredných škôl v rámci implementácie Európskej

charty pre malé podniky prijalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky nasledovné opatrenia.

- **Štátne vzdelávacie programy**

S účinnosťou od 1. 9. 2013 schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky revidované štátne vzdelávacie programy pre odborné vzdelávanie a prípravu pre všetky skupiny odborov vzdelávania (ďalej iba „ŠVP OVP“). Základným cieľom odborného vzdelávania je naďalej osvojenie si teoretických vedomostí a získanie praktických zručností potrebných pre zvládnutie budúceho povolania. Ďalšie ciele výchovy a vzdelávania v ŠVP OVP sú zamerané na to, aby si žiaci vytvorili zodpovedajúce schopnosti nevyhnutné pre cieľavedomé a zodpovedné riadenie a organizovanie svojho osobného, spoločenského a pracovného života.

Kompetencie absolventov učebných a študijných odborov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v oblasti rozvoja podnikateľských zručností v revidovaných ŠVP OVP v kategórii teoretického vzdelávania určujú obsahové a výkonové štandardy stanovené v spoločnej vzdelávacej oblasti Ekonomické vzdelávanie. Okrem štandardov pre výchovu k podnikaniu sú jej súčasťou aj štandardy pre oblasti sveta práce, ekonomiky, pravidiel riadenia osobných financií a spotrebiteľskej výchovy.

K tomu prispieva aj Aktualizovaný Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.1., vypracovaný MŠVVaŠ SR v spolupráci s MF SR, ktorý bol schválený 31. marca 2014 s účinnosťou od 1. septembra 2014 začínajúc prvým ročníkom. Na podporu celoplošného finančného vzdelávania bola vypracovaná Metodika pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov základných škôl a stredných škôl, schválená dňa 22. augusta 2014 s účinnosťou od 1. septembra 2014. Učivo je vymedzené spoločne pre všetky učebné odbory alebo študijné odbory na príslušnom stupni vzdelania.

- **Cvičná firma**

Na podporu podnikateľského, ekonomického a finančného vzdelávania na všetkých stredných odborných škôl je možné vyučovanie odborných predmetov Ekonomické cvičenia v cvičnej firme, Cvičná firma a Cvičná firma – praktikum. Cieľom je naštartovať tvorivosť a rozvoj osobných, odborných, podnikateľských a sociálnych zručností ľudí. Cvičná firma využíva predovšetkým metódu simulácie a „learning by doing“ teda učenie sa prácou.

Cvičná firma pracuje s fiktívnymi peniazmi a tovarom a reálnymi dokladmi hospodárskej praxe. Slovenské centrum cvičných firiem (SCCF), ktoré je oddelením Štátneho inštitútu odborného vzdelávania simuluje pre cvičné firmy činnosť úradov štátnej správy - odbor živnostenského podnikania, registrový súd, daňový a colný úrad, sociálnu a zdravotnú poisťovňu, poštový úrad a banku pre domáci a zahraničný platobný styk. SCCF spustilo 2. septembra 2013 on-line prevádzku na www.sccf.sk, reprezentuje Slovensko aj na medzinárodnej úrovni a zabezpečuje spoluprácu so zahraničnými centrálnymi a cvičnými firmami v cca 50 krajinách sveta. SCCF bolo od roku 2001 pridruženým a od roku 2008 je riadnym členom svetového združenia cvičných firiem EUROPEAN PEN International, čo umožňuje cvičným firmám využívať internetbanking, zlaté stránky, e-shopy a ďalšie aplikácie združenia. Cvičné firmy môžu vykonávať zmeny údajov v živnostenskom alebo obchodnom registri, pozastaviť činnosť cvičnej firmy na zvolené obdobie alebo požiadať o výmaz. Súčasťou on-line systému je Internet banking.

❖ Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

• Nástroje aktívnych opatrení trhu práce

Reformou aktívnej politiky trhu práce (APTP) z 1. mája 2013 sa v roku 2014 znížila administratívna náročnosť a zvýšila efektívnosť poskytovania opatrení APTP. Uvoľnená administratívna kapacita sa využila v prospech zabezpečenia individualizovanejších služieb zamestnanosti na individualizáciu odborných a poradenských služieb pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie (UoZ) – ako napr. mladí ľudia, dlhodobo nezamestnaní. V roku 2014 pokračovala podpora vytvárania pracovných miest pre mladých prostredníctvom projektov na vytvorenie nových pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie do 29 rokov formou príspevku pre zamestnávateľa na úhradu časti mzdových nákladov z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu.

Aktívna politika trhu práce sa v roku 2014 realizovala predovšetkým prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce (AOTP) v zmysle zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Úlohou APTP je predovšetkým znižovanie nerovnováhy na trhu práce, uľahčenie a prechod nezamestnaných občanov do práce (zamestnanie, samostatná zárobková činnosť a pod.) a prostredníctvom špecifických programov udržiavať schopnosť ľudí pracovať a nájsť si miesto na trhu práce. Jednotlivé AOTP možno členiť podľa ich zamerania, a to na nástroje zvyšujúce zamestnateľnosť, nástroje zvyšujúce zamestnanosť a nástroje podporujúce udržanie existujúcich pracovných miest.

Tab. č.: 3.3 Realizácia vybraných nástrojov AOTP v roku 2014

Nástroj AOTP	Rok 2013		Rok 2014	
	Počet zaradených UoZ/osôb, resp. počet podporených PM/UoZ/osôb	Čerpanie finančných prostriedkov (v Eur)	Počet zaradených UoZ/osôb, resp. počet podporených PM/UoZ/osôb	Čerpanie finančných prostriedkov (v Eur)
Príspevok na vzdelávanie a príprava pre trh práce zamestnanca (§ 47)	8	4 052	1 609	563 679
Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 49)	4 897	16 269 868	2 715	6 908 844
Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie (§ 50)	1 506	1 681 817	3 178	5 359 649
Príspevok na podporu udržania v zamestnaní zamestnancov s nízkymi mzdami (§ 50a)	2 027	11 196 720	370	5 513 613
Príspevok na podporu vytvárania a udržania pracovných miest v sociálnom podniku (§ 50c)	128	688 742	6	281 527
Príspevok na podporu udržania pracovných miest (§ 50k)	1 867	6 147	0	44 050
Príspevok na vytvorenie nového pracovného miesta (§ 53d) *	529	1 897 543	451	2 672 310
Projekty a programy (§ 54)	13 409	24 391 520	17 188	39 863 208
Príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska (§ 56)	1 710	17 623 407	994	12 640 458
Príspevok na udržanie občana so zdravotným postihnutím v zamestnaní (§ 56a)	232	775 557	31	169 643

Príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 57)	296	2 543 153	96	431 095
Príspevok na činnosť pracovného asistenta (§ 59)	764	3 662 677	770	3 220 722
Príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov (§ 60)	6 809	17 745 247	9 728	20 258 100
Spolu	34 182	98 486 450	37 136	97 926 898

Zdroj: ÚPSVaR

Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 49)

Príspevok sa poskytuje na čiastočnú úhradu nákladov súvisiacich s vytvorením pracovného miesta na samozamestnanie a následným najmenej trojročným prevádzkovaním samostatnej zárobkovej činnosti (SZČ).

V roku 2014 bolo prostredníctvom tohto príspevku podporených **2 715 UoZ**, čo bolo o 2 182 menej ako v roku 2013, čo súvisí so zníženým záujmom UoZ o tento nástroj v nadväznosti na zmeny vyplývajúce z novely zákona o službách zamestnanosti podporujúce efektívnosť využitia tohto nástroja (fakultatívnosť nástroja, dvojfázovosť vyplácania poskytnutého príspevku, povinnosť predkladania správ o prevádzkovaní SZČ, preukazovanie čerpania príspevku a vrátenie nevyčerpanej časti príspevku, pri prerušení, resp. skončení prevádzkovania SZČ v období 6 mesiacov pred zaradením do evidencie UoZ povinnosť 12-mesačnej evidencie žiadateľa o príspevok a pod.). Celková čerpaná suma v roku 2014 bola **6 908 844 Eur**, čo bolo o 9 361 024 Eur menej ako v roku 2013.

• Poskytnutá pomoc mikro, malým a stredným podnikom (MSP) v roku 2014

Štátna pomoc poskytovaná MSP bola v roku 2014 zo strany Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR („MPSVR SR“) ako Riadiaceho orgánu pre Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia poskytovaná prostredníctvom Národných projektov ústredia a prostredníctvom dopytovo – orientovaných projektov sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom, ktorým bola Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky¹³.

MPSVR SR poskytlo v roku 2014 štátnu pomoc v celkovej výške **4,11 mil. EUR**. Zo zdrojov Európskej únie bolo poskytnutých **1,3 mil. EUR**, čo predstavuje 31,63% z celkového objemu štátnej pomoci poskytnutej rezortom. Objem pomoci poskytnutej z vlastných zdrojov (štátneho rozpočtu) bol v celkovej výške **2,81 mil. EUR**, čo predstavovalo približne 68,37% z celkového objemu poskytnutej pomoci.

V porovnaní s rokom 2013, kedy bola poskytnutá pomoc v celkovej výške **6,88 mil. EUR** sa pomoc poskytnutá v roku 2014 na zamestnanosť, vzdelávanie a zahraničným investorom **znížila o 2,77 mil. EUR**, čo predstavuje pokles o **40,26 %**.

¹³ Predtým Sociálna implementačná agentúra, ktorá sa 31. 3 2014 premenovala na Implementačnú agentúru pre Operačný program zamestnávanie a sociálnu inklúziu. Od 1. apríla 2015 sa v dôsledku zlúčenia s Centrom vzdelávania Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky sa jej názov opätovne zmenil.

Tab. č. 3.4: Rozdelenie štátnej pomoci poskytnutej rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny podľa druhu pomoci

Výška pomoci podľa druhu	Zdroje celkom			4,11 mil. EUR	%
	z toho	Pomoc na zamestnanosť		0,90 mil. EUR	21,90 %
		Pomoc na vzdelávanie		0,54 mil. EUR	13,14 %
		Pomoc investorom na tvorbu pracovných miest		2,67 mil. EUR	64,96 %

Celkový podiel štátnej pomoci poskytnutej v roku 2014 malým a stredným podnikom (MSP) tvoril 33,82% z celkovej poskytnutej štátnej pomoci poskytnutej rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Tab. č. 3.5: Rozdelenie štátnej pomoci poskytnutej rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny podľa veľkostných kategórií podnikov

Pomoc podnikom	Celková štátna pomoc			4,11 mil. EUR	%
	z toho MSP	Pomoc pre mikropodniky		0,40 mil. EUR	9,73 %
		Pomoc pre malé podniky		0,27 mil. EUR	6,57 %
		Pomoc pre stredné podniky		0,72 mil. EUR	17,52 %
		Pomoc pre veľké podniky		2,72 mil. EUR	66,18%

Pomoc podnikom bola poskytovaná ako investičná štátna pomoc a ako štátna pomoc v rámci príslušných schém štátnej pomoci:

- Schémy štátnej pomoci na podporu vzdelávania (X 530/2009);
- Schémy štátnej pomoci na podporu vzdelávania a adaptability zamestnancov (X 531/2009);
- Schémy štátnej pomoci na podporu zamestnanosti (X 754/2009);

Podiel štátnej pomoci poskytnutej podľa schém štátnej pomoci v pôsobnosti rezortu MPSVR SR predstavuje 35,04% z celkovej štátnej pomoci poskytnutej rezortom MPSVR SR v roku 2014.

Tab. č. 3.6: Rozdelenie štátnej pomoci poskytnutej rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny podľa opatrení

Výška pomoci podľa opatrení	Zdroje celkom			4,11 mil. EUR	%
	z toho	opatrenie č. X 754/2009		0,90 mil. EUR	21,90 %
		opatrenie č. X 530/2009		0,01 mil. EUR	0,25 %
		opatrenie č. X 531/2009		0,53 mil. EUR	12,89 %
		Investičná pomoc		2,67 mil. EUR	64,96 %

Poskytnutá pomoc na zamestnanosť

Štátna pomoc v zmysle nariadenia Komisie (ES) č. 800/2008 (Všeobecné nariadenia o skupinových výnimkách) a to v rámci opatrenia – Schémy štátnej pomoci na podporu zamestnanosti (X 754/2009) bola poskytnutá v celkovom objeme **0,90 mil. Eur**, z toho objem pomoci poskytnutej zo štátneho rozpočtu bol v celkovej výške **0,13 mil. Eur**, čo predstavuje približne **14,44%** z celkového objemu poskytnutej pomoci. Pomoc bola poskytnutá podľa tejto schémy **572** oprávneným prijímateľom pomoci z toho pre **288** mikropodnikov, **137** malých podnikov a **52** stredných podnikov.

V porovnaní s rokom 2013 sa pomoc v roku 2014 poskytnutá podľa tejto schémy štátnej pomoci na podporu zamestnanosti zvýšila o **0,24 mil. Eur**, tzn. o 26,67%.

Účelom pomoci pri predmetnej schéme bola predovšetkým podpora MSP, a to na podporu zamestnanosti v zmysle zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, pomohla

predovšetkým k tvorbe a udržiavaniu nových pracovných miest s dôrazom na skupiny uchádzačov o zamestnanie znevýhodnené na trhu práce a uchádzačov o zamestnanie - občanov so zdravotným postihnutím v Banskobystrickom, Trenčianskom a Prešovskom kraji.

Poskytnutá pomoc na vzdelávanie

Štátnu pomoc na podporu vzdelávania bolo možné v roku 2014 poskytovať v súlade s právnymi predpismi ES:

- pre štátnu pomoc v zmysle nariadenia Komisie (ES) č. 800/2008 (Všeobecné nariadenia o skupinových výnimkách) a to v rámci opatrenia – Schémy štátnej pomoci na podporu vzdelávania (X 530/2009);

▪ Štátna pomoc v roku 2014 na podporu vzdelávania v rámci uvedeného opatrenia (schémy) bola poskytnutá ústredím výlučne z prostriedkov **štátneho rozpočtu** v rámci aktívneho opatrenia na trhu práce podľa § 47 zákona o službách zamestnanosti, pričom podpora bola poskytnutá v rámci uvedenej schémy podľa článku 38(2) „pomoc na všeobecné vzdelávanie“ v celkovom objeme **0,01 mil. Eur**. Pomoc bola poskytnutá podľa tejto schémy **1** oprávnenému prijímateľovi pomoci, ktorý predstavoval stredný podnik. **Účelom pomoci** pri predmetnej schéme bola podpora všeobecného vzdelávania zamestnancov u zamestnávateľa. Jediný podporený región v rámci podpory na vzdelávanie v roku 2014 bol Žilinský samosprávny kraj

- pre štátnu pomoc v zmysle nariadenia Komisie (ES) č. 800/2008 (Všeobecné nariadenia o skupinových výnimkách) a to v rámci Schémy štátnej pomoci na podporu vzdelávania a adaptability zamestnancov (X 531/2009);

V roku 2014 MPSVR SR poskytlo štátnu pomoc na podporu vzdelávania v rámci uvedeného opatrenia (schémy) v rámci dopytovo orientovaných projektov SORO / Implementačnej agentúry pre Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia (ďalej aj „IA ZaSI“) v celkovom objeme **0,53 mil. EUR**, z toho bola poskytnutá pomoc vo výške **0,08 mil. EUR** zo štátneho rozpočtu, čo predstavuje **15,09 %**. V roku 2014 bola pomoc v rámci tejto schémy poskytnutá **25** oprávneným prijímateľom pomoci.

Pomoc na podporu vzdelávania v rámci celého **rezortu MPSVR SR** bola poskytnutá teda v celkovom objeme **0,54 mil. EUR**, z toho **0,09 mil. EUR** zo štátneho rozpočtu, pričom pomoc bola poskytnutá celkom **26** oprávneným prijímateľom a predstavovala približne **13,14%** z celkovej pomoci poskytnutej rezortom MPSVR SR.

V roku 2014 došlo k poklesu poskytnutej štátnej pomoci na podporu vzdelávania o **87,53 %** oproti roku 2013, čo bolo spôsobené hlavne ukončením realizácie projektov, ktoré boli zazmluvnené v rámci opatrenia - Schémy štátnej pomoci na podporu vzdelávania a adaptability zamestnancov (X 531/2009).

Poskytnutá pomoc zahraničným investorom

Poskytovateľom pomoci zahraničným investorom je výlučne Ústredie PSVR (poskytovateľ MPSVR prostredníctvom Ústredia PSVR), pričom pomoc zahraničným investorom je poskytovaná len z národných zdrojov (štátneho rozpočtu) na podporu zamestnanosti¹⁴.

¹⁴ Poskytovateľom regionálnej investičnej pomoci vo forme príspevku na vytvorenie nových pracovných miest je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky prostredníctvom ústredia PSVR podľa § 2 ods. 4 písm. d) zákona č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o investičnej pomoci“).

Investičná pomoc investorom bola v roku 2014 poskytovaná z národných zdrojov (štátneho rozpočtu) na základe uzatvorenej zmluvy s ústredím, v súlade s § 2 ods. 2 zákona o investičnej pomoci. Pomoc bola poskytovaná výlučne na vytváranie nových pracovných miest v súvislosti s realizáciou schválených investičných zámerov investorov.

V roku 2014 sa investičná pomoc poskytla v súvislosti s **5** oprávnenými investičnými zámermi v celkovom objeme **2,67 mil. Eur** na vytvorenie a udržanie **451** pracovných miest v prvom roku a **119** pracovných miest v druhom roku. Pomoc bola poskytnutá 5 oprávneným príjemcom, z toho pre 1 stredný podnik a 4 veľké podniky. Investičné zábery boli realizované v Košickom samosprávnom kraji. V porovnaní s rokom 2013 sa investičná pomoc v roku 2014 poskytnutá investorom zvýšila o **0,78 mil. Eur**, čo predstavuje nárast poskytnutia investičnej pomoci približne o **41,27%**. V rámci štátnej pomoci boli najviac podporené **veľké podniky**, do ktorých smerovalo takmer **80 %** finančných prostriedkov. V roku 2014 čerpal regionálnu investičnú pomoc a pomoc na podporu zamestnanosti vo forme príspevku na vytvorenie nového pracovného miesta jeden investor z kategórie MSP, v celkovej výške **104 119,30 Eur**.

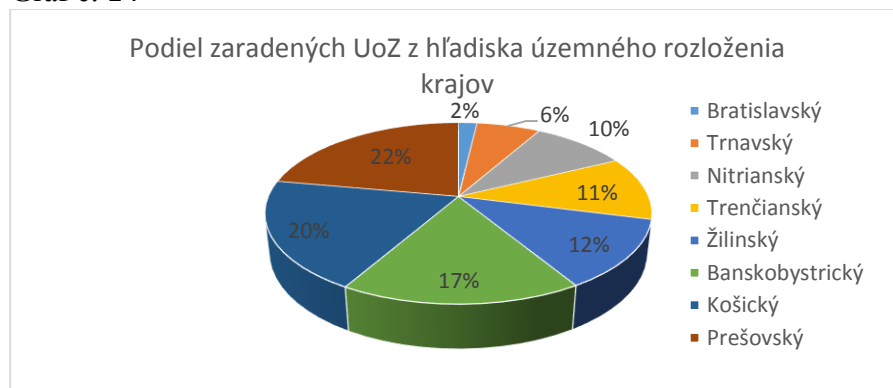
V zmysle § 53d zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a zákona o investičnej pomoci boli v roku 2014 schválené **3** nové investičné zábery, v rámci ktorých sa bude poskytovať príspevok v celkovej výške **4,24 Eur** na vytvorenie minimálne **577** nových pracovných miest. V I. a II. polroku 2014 bolo schválených aj **9** investičných zámerov, ktoré získali regionálnu investičnú pomoc v inej forme ako je príspevok na vytvorené nové pracovné miesta. Nasledujúce investičné zábery podporia a udržia regionálnu zamestnanosť, tým že vytvoria alebo udržia minimálne **1 053** pracovných miest v znevýhodnených regiónoch.

Projekty a programy v zmysle § 54 zákona o službách zamestnanosti

Služby zamestnanosti v zmysle tohto zákona sú systém inštitúcií a nástrojov podpory a pomoci účastníkom trhu práce pri hľadaní zamestnania, jeho zmene, obsadzovaní voľných pracovných miest a uplatňovaní aktívnych opatrení na trhu práce.

V rámci tohto opatrenia bolo v roku 2014 prostredníctvom projektov podporených **17 188 osôb** v celkovej výške **39 863 208 Eur**, čo predstavuje nárast o 3 779 osôb a 15 471 688 Eur v porovnaní s rokom 2013. V roku 2014 novelou zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti sa zaviedol nový príspevok – Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní (§ 51 a).

Graf č. 14

Zdroj: MPSVaR SR

NP XXI „Podpora vytvárania pracovných miest“

NP XXI bol schválený v roku 2012 ako jeden z projektov podpory vytvárania pracovných miest pre UoZ do 29 rokov z dôvodu riešenia vysokej miery nezamestnanosti mladých ľudí a zároveň ako podpora malých a stredných podnikov, ktoré sú hlavným zdrojom nových pracovných miest. Hlavnými aktivitami projektu je podpora vytvárania pracovných miest vybraných zamestnávateľov vrátane zamestnávateľov pôsobiach v oblasti nákladnej cestnej, osobnej a ostatnej pozemnej dopravy. Úrady uzatvorili v roku 2014 dohody o poskytnutí finančného príspevku v celkovej dohodnutej výške **1 817 459 Eur** na vytvorenie **373** pracovných miest.

Národný projekt NP XXI/A „Podpora vytvárania pracovných miest – 2“

NP bol schválený v roku 2013 ako pokračovanie NP XXI „Podpora vytvárania pracovných miest“. Úrady v sledovanom období uzatvorili dohody o poskytnutí finančného príspevku v celkovej dohodnutej výške **1 153 695 Eur** na vytvorenie **213** pracovných miest. Realizácia NP začala v septembri roku 2013 a z celkového rozpočtu vo výške **11 884 125,38 EUR** bolo na toto AOTP v roku 2014 vyčerpaných **9 626 780,67**, čo tvorí za celé obdobie implementácie NP takmer 82 % z celkového rozpočtu.

Národný projekt XXI/B „Podpora vytvárania pracovných miest - 3“

V roku 2014 bol schválený NP XXI/B „Podpora vytvárania pracovných miest – 3“, na ktorého financovanie boli rovnako použité nevyužitú finančné prostriedky z projektu „Podpora zamestnávania nezamestnaných v samospráve vo výške 5 000 000 Eur. Úrady v sledovanom období uzatvorili dohody o poskytnutí finančného príspevku v celkovej dohodnutej výške **4 511 130 Eur** na vytvorenie **847** pracovných miest. Realizácia NP začala v júni 2014 a z celkového rozpočtu vo výške **5 000 000 Eur** bolo na toto AOTP v roku 2014 vyčerpaných **860 952,90 Eur**, čo tvorí 17,22 % z celkového rozpočtu.

Národný projekt XXXVII „Podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ do 29 rokov BSK“

V rámci tohto NP bolo možné poskytnúť finančný príspevok na podporu vytvárania pracovných miest len v Bratislavskom samosprávnom kraji. Úrady v roku 2014 uzatvorili dohody o poskytnutí finančného príspevku, s dohodnutým počtom pracovných miest **157** v celkovej dohodnutej výške **907 012 Eur**. V sledovanom období bolo vytvorených **111** pracovných miest, s celkovým finančným príspevkom **631 891,41 Eur**. Realizácia NP začala v júni 2014 a z celkového rozpočtu vo výške **1 000 000 Eur** bolo na toto AOTP v roku 2014 vyčerpaných **40 913,70 Eur**, čo tvorí 4,09 % z celkového rozpočtu.

Národný projekt NP XXXIV-2 „Podpora rozvoja regionálnej zamestnanosti bez BSK“

Národný projekt NP XXXIV-2 je zameraný na znižovanie dlhodobej nezamestnanosti v jednotlivých krajoch Slovenska okrem Bratislavského samosprávneho kraja. Hlavnými aktivitami NP je poskytovanie príspevkov na podporu vytvárania pracovných miest a podporu vzdelávania zamestnancov takto vytvorených pracovných miest. V roku 2014 bolo prostredníctvom tohto nástroja vytvorených **1 225** pracovných miest pre UoZ a znevýhodnených UoZ v dohodnutej sume finančných prostriedkov **4 375 535 Eur**. V sledovanom období boli na tento nástroj vyčerpané finančné prostriedky vo výške **353 925,86 Eur**.

❖ Platforma žien Slovenska

Platforma žien Slovenska je nezávislá a apolitická organizácia so spoločnými hodnotami a cieľmi pre všetky ženy Slovenska. Je priamou podporou pre sebarealizáciu žien z ekonomického, osobnostného a sociálneho hľadiska za účelom zlepšenia ich postavenia na Slovensku, trhu zamestnanosti a uplatnenia v praxi. V zmysle svojho pozičného materiálu sa aktivity platformy venujú najmä nasledovným trom pilierom - podnikanie žien, zosúladienie pracovného a rodinného života, ženy leaderky a manažérky.

Platforma žien Slovenska realizovala v roku 2014 1. ročník projektu s názvom **Mesto pre rodinu a biznis**, ktorého cieľom bola analýza súčasného stavu problematiky zosúladienia pracovného a rodinného života, ako aj podnikania žien na regionálnej úrovni. Súčasťou tohto projektu je vyhodnotenie súťaže Najlepšie mesto pre rodinu a biznis, ktoré napomáha vytvárať podmienky vo vyššie uvedenej problematike. Za rok 2014 sa Najlepším mestom pre rodinu a biznis stalo mesto Prievidza. Výstupom tohto projektu je aj správa s názvom „**Podnikanie žien a zosúladienie pracovného a rodinného života**“, ktorá analyzuje súčasný stav situácie podnikania žien a zosúladienia ich pracovného a rodinného života v regiónoch a formuluje odporúčania na základe realizovaného prieskumu medzi krajskými a okresnými mestami, ako aj ženami žijúcimi v regiónoch. Správa je dostupná na stránke <http://www.platformazien.sk/mesto-pre-rodinu-biznis>.

Platforma žien Slovenska sa v roku 2014 zamerala aj na agendu rodinného podnikania. V spolupráci so Slovak Business Agency a Európskym partnerstvom pre verejné stratégie (EPPP) vypracovalo štúdiu „**Rodinné podnikanie alebo (ne)zostane to v rodine**“, ktorá sa zakladá výstupoch kvalitatívneho prieskumu medzi rodinnými podnikmi. Štúdia sa venuje aj legislatívnym nedostatkom vo vzťahu k rodinnému podnikaniu, otázke vnútorného nastavenia rodiny v prospech rodinného podnikania a uvádza aj dobré príklady zo zahraničnej praxe. Štúdia je dostupná na stránke http://www.ePPP.sk/docs/ePPP_studia_fb.pdf.

❖ Nadácia PROVIDA

Nadácia PROVIDA vznikla v roku 2010 s cieľom profesionálne spravovať majetok pre verejnoprospešné účely formou venture philanthropy (angažovaná filantropia), v ktorej sa zameriava na riešenie vážnych spoločenských problémov s využitím princípov vlastných podnikaniu a podnikavosti. Nadácia PROVIDA podporuje aktivity tých jednotlivcov a organizácií, ktorí kombinujú princípy filantropie a podnikavosti a vedia spojiť dva zdánlivo protichodné motívy: ekonomickú racionalitu so sledovaním spoločensky prospešných cieľov. Podpora spoločensky prospešného podnikania je jedným z hlavných pilierov Nadácie PROVIDA. Pri podpore sa nadácia zameriava na už existujúce alebo novozaložené organizácie, ktoré prostredníctvom svojich podnikateľských aktivít realizujú svoje spoločensky prospešné ciele. V roku 2014 nadácia realizovala Program podpory spoločensky prospešného podnikania „**Lietajúce ryby**“, v rámci ktorého rozdelila celkovo **68 000 eur** organizáciám a jednotlivcom, ktorí prostredníctvom svojich podnikateľských aktivít dokážu prinášať spoločenský prospech s merateľným sociálnym dopadom. Program bol financovaný nadáciou UniCredit Foundation. Viac informácií je dostupných na stránkach www.lietajuceryby.sk a www.nadaciaprovida.sk.

3.1.3 Odporúčania

- Preorientovať výchovno-vzdelávací systém na systém podnecujúci mladých ľudí k prevzatíu väčšej zodpovednosti za seba a ekonomickú sebarealizáciu.
- Podporovať rozvoj podnikateľského myslenia, podnikateľskej kultúry a podnikateľských zručností na všetkých stupňoch škôl, pričom je potrebné kombinovať formálny prístup (úprava existujúcich učebných osnov), ako aj neformálny prístup spočívajúci v úzkom kontakte s podnikateľskou praxou.
- Lepšie zosúladenie výchovno-vzdelávacieho systému stredného odborného školstva s potrebami MSP a vytváranie kooperujúcich prepojení praxe a vzdelávacích inštitúcií na znižovanie štrukturálnych nedostatkov trhu práce (napr. podpora duálneho vzdelávania)
- Sprísnenie systému akreditácie vysokých škôl, ktorý umožní dosiahnuť zvýšenie kvality vzdelávania pre potreby trhu práce.
- Otázky výchovy a vzdelávania budúcich generácií živnostníkov musia tvoriť sústavu celoživotného vzdelávania. V školskom systéme je potrebné vytvárať základy pre zmenu filozofie prechodu od zamestnaneckej k zamestnávateľskej spoločnosti. Vychovávať absolventov stredných a vysokých škôl pripravených na samozamestnávanie prostredníctvom zvýšenia vedomostí v oblasti podnikateľskej ekonomiky, finančného trhu, práva a v oblasti informatiky a komunikácie. Dôležité je, aby budúci zamestnanci ovládali moderné svetové technológie, metódy/techniky a dokázali ich pružne využívať a zdokonaľovať v globálnej konkurencieschopnosti. Vhodným riešením by bolo napr. zaradenie predmetu podnikania do učebných osnov vysokých škôl a univerzít s pedagogickým zameraním, čím by mal byť zabezpečený prenos poznatkov o podnikaní aj na nižšie stupne vzdelávacieho systému.
- Zvýšiť investície do vzdelávania pomocou osobitných programov pre MSP a ich poradcov v podporných štruktúrach a organizáciách zastupujúcich záujmy MSP.
- Zásadné zmeny v systéme vzdelávania a v prístupe k partnerskej spolupráci medzi privátnym sektorom, verejnou správou, vzdelávacími inštitúciami a vedecko-výskumnými pracoviskami.
- Odporúčať samosprávnym krajom a subjektom miestnej samosprávy, aby do svojich stratégií a politík zapracúvali opatrenia Zákona o malých podnikoch (SBA).
- Vytvoriť motivačný systém pre investovanie do vzdelávania, vo zvýšenej miere podporovať školy, o absolventov ktorých je dopyt na trhu práce.
- Prijat' Národnú stratégiu podpory spoločensky zodpovedného podnikania (CSR) v SR a Akčný plán pre aplikáciu CSR na národnej úrovni, presadzovať princípy zodpovednosti v podnikaní. Tým sa posilní udržateľnosť a konkurencieschopnosť sektora MSP.
- V nadväznosti na realizované projekty pokračovať vo zvyšovaní povedomia o CSR medzi slovenskými MSP prostredníctvom šírenia informácií o tejto problematike a prezentovania/ocenenia príkladov dobrej praxe.

- Upraviť rodinné podnikanie osobitným legislatívnym predpisom. Nakoľko je rodinné podnikanie špecifická forma podnikania bolo by vhodné ho upraviť formou špeciálneho zákona, ktorý by upravoval ako majetkové, tak pracovno-právne vzťahy, ako aj prípadné dedenie a medzigeneračný transfer podnikania. V tejto súvislosti navrhujeme zvažiť zavedenie systému rodinného zdaňovania, v rámci ktorého by sa rodina stala subjektom daňového práva ako celok.
- Využiť doterajšiu organizačnú bázu poskytujúcu podporu podnikateľom a dobudovať ju tak, aby zabezpečovala aj podporu rodinného podnikania so všetkými jeho potrebami a špecifikami.
- Vypracovať metodickú pomôcku – manuál pre podnikateľov, ktorá sa bude zaoberať účtovno-psychologicko-právnymi aspektmi generáčnej výmeny v rodinných podnikoch, po vzore Holandska odporúčame distribuovať túto príručku všetkým podnikateľom v rodinných podnikoch starším ako 55 rokov.
- Novelizovať legislatívu v oblasti dedičského práva, vo veci nástupníctva vo vedení rodinného podniku s možnosťou uplatniť si svoje predstavy a vôľu pre prípad smrti.
- V oblasti živnostenského podnikania navrhujeme rozšíriť osoby, ktoré môžu podnikat' na základe živnostenského podnikania zomrelého o ďalšie osoby v zmysle definície rodiny, tak aby smrťou zakladateľa nedošlo k zániku živnosti z úradnej moci, napriek záujmu rodiny pokračovať v podnikaní.
- Daňovo zvýhodniť firmy podporujúce vzdelávacie inštitúcie, výskum, vývoj a inovácie.
- Informačná kampaň zameraná na podporenie záujmu žien o podnikanie, zvýšenie informovanosti ďalších potenciálnych skupín podnikateľov, ktorí doposiaľ nevyužili svoj potenciál (absolventi škôl, imigranti, seniori, osoby so zdravotným postihnutím, ...).

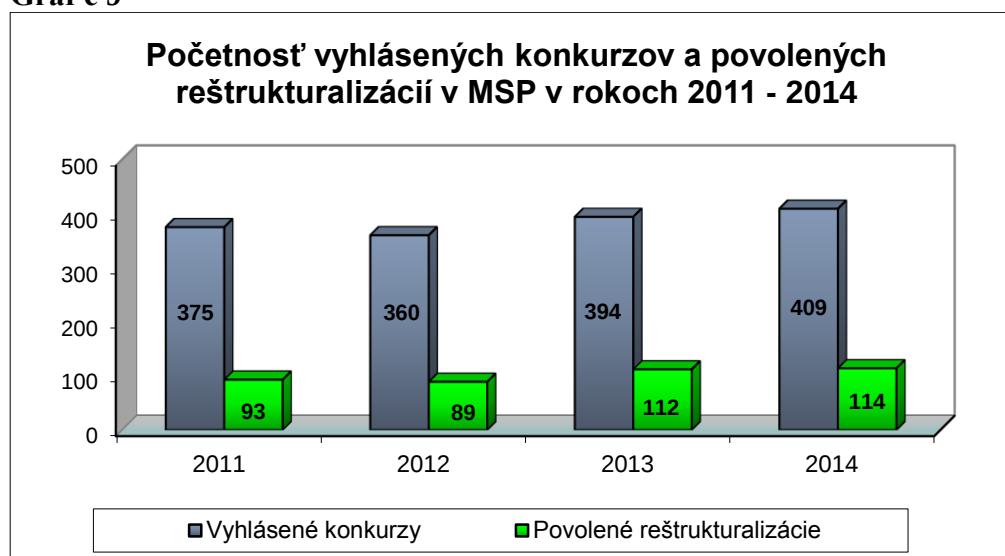
3.2 Princíp 2: Zabezpečiť, aby čestní podnikatelia, ktorí zbankrotovali, mohli rýchlo dostať druhú šancu

❖ Vývoj konkurzov a reštrukturalizácií

V roku 2014 bolo na Slovensku vyhlásených 409 konkurzov malých a stredných podnikov (na základe údajov CRIF - Slovak Credit Bureau, s.r.o.). V medziročnom porovnaní sa zvýšil počet vyhlásených konkurzov MSP o 3,8 %, respektíve o 15 konkurzov. Z celkového počtu konkurzov bolo 84,4 % vyhlásených v mikropodnikoch, pričom ich počet sa medziročne zvýšil o 3,9 %. V malých podnikoch bolo v roku 2014 o 6 % vyhlásených konkurzov viac ako v prechádzajúcom roku. Naopak v kategórii stredných podnikov došlo k medziročnému poklesu počtu vyhlásených konkurzov.

Z odvetvového hľadiska bolo v roku 2014 najviac vyhlásených konkurzov MSP v obchode (137; 33,5%) a v službách (134; 32,8 %). Na druhej strane najmenej konkurzov bolo v odvetví pôdohospodárstva (12; 2,9 %). Podobne ako v predchádzajúcom období, aj v roku 2014 bol najvyšší počet konkurzov zaznamenaný v Bratislavskom kraji (122; 29,8 %). Na druhej strane najmenej konkurzov bolo vyhlásených v Trenčianskom (20; 4,9 %) a v Trnavskom kraji (25; 6,1 %).

Graf č 9

Zdroj: SBA, na základe údajov CRIF - Slovak Credit Bureau, s.r.o. (do početnosti MSP sú započítané fyzické osoby a podniky bez zadaného intervalu počtu zamestnancov)

V roku 2014 bolo na Slovensku povolených 114 reštrukturalizácií MSP. Oproti roku 2013 sa ich počet mierne zvýšil (o 1,8 %; o 1). Z celkového počtu povolených reštrukturalizácií MSP bolo 61,4 % v kategórii mikropodnikov, 28,9 % v kategórii malých podnikov a 9,6 % v kategórii stredných podnikov. Medziročne vzrástol počet povolených reštrukturalizácií len v kategórii mikropodnikov (o 12,9 %). V malých a v stredných podnikoch ich počet medziročne poklesol.

V roku 2014 bolo najviac reštrukturalizácií MSP povolených v odvetví priemyslu (31) a v obchode (28). Na druhej strane najmenej reštrukturalizácií bolo v odvetví pôdohospodárstva

(5). V medzoročnom porovnaní sa zvýšil počet reštrukturalizácií vo všetkých odvetviach okrem priemyslu, kde ich počet medzoročne poklesol o 13,9 %.

Tab. č. 3.7: Vývoj početnosti vyhlásených konkurzov MSP v rokoch 2012 až 2014

Veľkostné kategórie/druh právnej formy	Vyhlásené konkurzy			Index 2014/2013
	2012	2013	2014	
Mikropodniky*	282	332	345	103,9
Malé podniky	73	50	53	106,0
Stredné podniky	5	12	11	91,7
Spolu	360	394	409	103,8
Odvetvie	Vyhlásené konkurzy			Index 2014/2013
	2012	2013	2014	
Pôdohospodárstvo	15	9	12	133,3
Priemysel	74	92	68	73,9
Stavebníctvo	58	50	58	116,0
Obchod	111	106	137	129,2
Služby	102	137	134	97,8
Spolu	360	394	409	103,8
Kraj SR	Vyhlásené konkurzy			Index 2014/2013
	2012	2013	2014	
Bratislavský kraj	111	113	122	108,0
Trnavský kraj	31	29	25	86,2
Trenčiansky kraj	23	42	20	47,6
Nitriansky kraj	27	38	29	76,3
Žilinský kraj	51	49	51	104,1
Banskobystrický kraj	36	40	52	130,0
Prešovský kraj	45	47	52	110,6
Košický kraj	36	36	58	161,1
Spolu	360	394	409	103,8

Zdroj: spracované SBA, na základe údajov CRIF - Slovak Credit Bureau, s.r.o. (* do početnosti mikropodnikov sú započítané fyzické osoby a podniky bez zadaného intervalu počtu zamestnancov)

V roku 2014 bolo zaznamenaných najviac reštrukturalizácií MSP v Trnavskom (21) a v Bratislavskom kraji (19). Na druhej strane najmenej reštrukturalizácií bolo povolených v Košickom kraji (8). Oproti roku 2013 sa ich počet znížil v Bratislavskom, v Trenčianskom a v Prešovskom kraji.

Tab. č. 3.8: Vývoj početnosti povolených reštrukturalizácií MSP v rokoch 2012 až 2014

Veľkostné kategórie/druh právnej formy	Povolené reštrukturalizácie			Index 2014/2013
	2012	2013	2014	
Mikropodniky*	48	62	70	112,9
Malé podniky	29	37	33	89,2
Stredné podniky	12	13	11	84,6
Spolu	89	113	114	101,8
Odvetvie	Povolené reštrukturalizácie			Index 2014/2013
	2012	2013	2014	
Pôdohospodárstvo	0	4	5	125,0
Priemysel	28	36	31	86,1
Stavebníctvo	17	22	24	109,1
Obchod	21	25	28	116,7

Služby	23	26	26	100,0
Spolu	89	113	114	101,8
Kraj SR	Povolené reštrukturalizácie			Index 2014/2013
	2012	2013	2014	
Bratislavský kraj	21	28	19	67,9
Trnavský kraj	15	13	21	161,5
Trenčiansky kraj	12	13	9	69,2
Nitriansky kraj	3	11	11	100,0
Žilinský kraj	8	10	13	130,0
Banskobystrický kraj	14	12	18	150,0
Prešovský kraj	9	19	15	78,9
Košický kraj	7	7	8	133,3
Spolu	89	113	114	101,8

Zdroj: spracované SBA, na základe údajov CRIF - Slovak Credit Bureau, s.r.o. (* do početnosti mikropodnikov sú započítané fyzické osoby a podniky bez zadaného intervalu počtu zamestnancov)

3.2.1 Vývoj legislatívneho prostredia

Novelizácia zákona o správcoch (zákon č. 8/2005 Z. z.)

Správcov, ktorých súdy ustanovujú pri konkurze alebo reštrukturalizácii firiem, by podľa zákona č. 72/2013 Z. z. už nemali vyberať z jedného všeobecného zoznamu. Zoznam správcov sa rozčlenil na oddiel reštrukturalizačných správcov, oddiel konkurzných správcov pre právnické osoby a oddiel konkurzných správcov pre fyzické osoby. Podľa novely sa v konkurznom konaní voči právnickej osobe uskutoční náhodný výber iba zo správcov, ktorí sú zaradení do oddielu konkurzných správcov pre právnické osoby. V konkurznom konaní voči fyzickej osobe a v konaní o oddlžení sa náhodný výber uskutoční iba zo správcov, ktorí sú zaradení do oddielu konkurzných správcov pre fyzické osoby.

Došlo aj k zmene územných obvodov, z ktorých môže byť vymenovaný správca. Ak ide o reštrukturalizačné konanie, alebo ak je správca v konkurznom konaní ustanovený na návrh veriteľov, môže byť ustanovený z obvodu odvolacieho konkurzného súdu, v ktorom sídli príslušný konkurzný súd. Vyššie uvedené zmeny nadobudli účinnosť 1. januára 2014.

Zákon o riešení krízových situácií na finančnom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 371/2014 Z. z.)

Zákonom sa zaviedol **rámec na postup pre riešenie krízových situácií pre banky a obchodníkov s cennými papiermi**. Jeho prioritou je zaviesť do praxe efektívny systém krízového manažmentu vytvorený smernicou EP a Rady č. 2014/59/EÚ, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností (tzv. smernica BRRD). Tento systém by mal umožniť riešenie krízových situácií finančných inštitúcií bez ohrozenia stability finančných trhov a zaistiť kontinuitu základných finančných služieb zlyhávajúcej finančnej inštitúcie.

Zákonom sa zriaďuje **Rada pre riešenie krízových situácií** - inštitúcia, ktorá bude vykonávať právomoci pri riešení krízových situácií finančných inštitúcií ako aj **Národný fond pre riešenie krízových situácií**, ktorý predstavuje osobitný účet na sústredovanie príspevkov od vybraných inštitúcií. Zákon nadobudol účinnosť **1. januára 2015**.

3.2.2 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy

V rámci princípu 2 neboli identifikované žiadne podporné programy, opatrenia a iniciatívy pre MSP.

3.2.3 Odporúčania

- Zrealizovať analýzu systému riešenia úpadku podnikov na Slovensku a navrhnúť opatrenia, ktoré povedú k rýchlemu konaniu spojenému s ukončením podnikania a vysporiadaním finančných a majetkových vzťahov v súlade s odporúčaním navrhnutým v akčnom pláne SBA pre propagovanie „druhej šance“ pre podnikateľov. Obmedziť lehotu na urovnanie podlžností pre poctivého podnikateľa na max. 3 roky.
- Umožniť v prípade insolventnosti podávanie podnetu na rušenie firmy, na vlastnú spoločnosť, na seba ex offo.
- Odstrániť dlhé lehoty v rozhodovaní súdnych sporov v obchodných veciach.
- Realizovať dlhodobú informačnú kampaň zameranú na odstránenie predsudkov voči bankrotu, v rámci ktorej sa podporí právo na nový začiatok pre čestných podnikateľov a verejnosti sa bankrot priblíži ako právo zlyhať („*right to fail*“) a nie ako doživotná stigma neúspechu

3.3 Princíp 3: Vytvárať pravidlá podľa zásady „najskôr myslieť v malom“

3.3.1 Vývoj legislatívneho prostredia

Novelizácie zákona o dani z príjmov (zákon č. 595/2003 Z. z.)

Zákonom č. 318/2013 sa s účinnosťou od 1. januára 2014 zaviedol nový druh nezdaniteľnej časti základu dane na príspevky daňovníka na **doplnkové dôchodkové sporenie** a to vo výške preukázateľne zaplatených príspevkov za zdaňovacie obdobie, a to v úhrne **najviac vo výške 180 eur ročne**. Na uplatnenie daňového zvýhodnenia je potrebné splnenie podmienok, a to zaplatenie príspevkov na základe účastníckej zmluvy uzatvorenej po 31. decembri 2013, pričom obsahom zmeny musí byť upustenie od dávkového plánu, ktorý tvoril súčasť zmluvy. V prípade ak si daňovník vyberie zo systému svoje príspevky v podobe predčasného výberu po tom, ako si uplatnil daňovú výhodu, do troch zdaňovacích období je povinný sumu, ktorú si uplatnil ako daňovú výhodu, doplatiť zvýšením základu dane.

Výraznejšie zmeny **od 1. januára 2014** zaviedla novela, publikovaná pod **č. 463/2013 Z. z.**, ktorá okrem iných zmien zaviedla inštitút daňovej licencie, minimálnu výšku dane fyzickej osoby a zároveň **znížila sadzbu dane pre právnické osoby na 22 %**.

Daňová licencia právnickej osoby - Daňovou licenciou je minimálna daň, po odpočítaní úľav na dani podľa a po zápočte dane zaplatenej v zahraničí, ktorú platí daňovník za každé zdaňovacie obdobie, za ktoré daňová povinnosť vypočítaná v daňovom priznaní je nižšia ako výška daňovej licencie ustanovenej pre jednotlivého daňovníka alebo daňovník, ktorý vykázal daňovú stratu. Daňové licencie sa prvý krát budú platiť v daňovom priznaní v roku 2015 za zdaňovacie obdobie roka 2014. Výška licencie je stanovená nasledovne:

- **480 eur** – pre daňovníka, ktorý k poslednému dňu zdaňovacieho obdobia nie je platiteľom dane z pridanej hodnoty s ročným obratom neprevyšujúcim 500 000 eur

- **960 eur** – pre daňovníka, ktorý k poslednému dňu zdaňovacieho obdobia je platiteľom dane z pridanej hodnoty s ročným obratom neprevyšujúcim 500 000 eur, a to vo výške

- **2 880 eur** – pre daňovníka, ktorý za zdaňovacie obdobie dosiahol ročný obrat viac ako 500 000 eur

Minimálna výška dane fyzickej osoby - daň sa podľa novely nevyrubí a neplatí, ak za zdaňovacie obdobie nepresiahne 17 eur alebo celkové zdaniteľné príjmy tohto daňovníka, za zdaňovacie obdobie nepresiahnu 50% platného životného minima

Odpočet daňovej straty – podľa novely možno odpočítať daňovú stratu **rovnomerne počas najviac štyroch** (predtým siedmich a bez podmienky rovnomernosti) bezprostredne po sebe nasledujúcich zdaňovacích období, a to počnúc zdaňovacím obdobím bezprostredne nasledujúcim po zdaňovacom období, za ktoré bola táto daňová strata vykázaná.

Novela zároveň zaviedla **zrážkovú daň**, ktorá zdaní **35 %** platby subjektov do tzv. off shore krajín (týka sa fyzických osôb, ktoré majú trvalý pobyt alebo právnických osôb, ktoré majú sídlo v štáte, s ktorým SR nemá uzavretú platnú a účinnú medzinárodnú zmluvu obsahujúcu klauzulu o výmene informácií na daňové účely).

Novela ďalej umožnila použiť **daňovú evidenciu** aj podnikateľom, ktorí majú zamestnancov, pričom bola zrušená i hranica pôvodná príjmov 170 000 eur. Zároveň sa zjednotila sa aj evidencia pre paušálne výdavky s daňovou evidenciou. Daňovú evidenciu bude môcť využiť aj osoba, ktorá má príjmy z prenájmu.

Zároveň legislatíva upravila základňu, z ktorej sa stanovuje nepeňažný príjem v prípade **používania motorového vozidla** zamestnancom na služobné aj súkromné účely. Novela zaviedla možnosť pre fyzické osoby podnikateľov uplatniť si náklady za používanie vlastného osobného motorového vozidla nezahrnutého do obchodného majetku vo forme paušálnych výdavkov do výšky 50% z celkového preukázaného nákupu pohonných látok.

Novela zmenila aj zásady zdaňovania dlhu voči obchodnému partnerovi (tzv. **zdanenie starých záväzkov**). Daňovník bude od 1. januára 2014 povinný zvýšiť základ dane v nadväznosti na počet dní, ktoré uplynuli od lehoty splatnosti neuhradeného záväzku.

Nová právna úprava **zjednotila spodnú hranicu pre platenie preddavkov** na daň fyzických a právnických osôb (limitná suma pre platenie štvrťročných preddavkov na daň sa mení na 2 500 eur, pre mesačné preddavky na daň je to 16 600 eur)

Zákon zároveň zrušil **oznamovaciu povinnosť** pri platbách v hotovosti vzhľadom na prijatie zákona obmedzujúceho platby v hotovosti ako aj oznamovaciu povinnosť začatia a ukončenia nezahrňovania kurzových rozdielov vznikajúcich v účtovníctve z dôvodu nezrealizovaného inkasa pohľadávok alebo neuhradených platieb záväzkov.

Zákon upravil aj oblasť **finančného prenájmu** v nadväznosti na ponechanie zrýchleného leasingového odpisovania.

Od 1. decembra 2014 vstúpila do účinnosti **novela zákona o dani z príjmov – zákon č. 333/2014 Z. z.**, ktorá okrem tohto zákona upravila aj niekoľko ďalších predpisov. Najvýraznejšie zmeny však nastali v rámci **zákona o dani z príjmov**, okrem iných nižšie popísaných oblastí, sa napr. zmenili aj pravidlá transferového oceňovania, ktoré sa po novom vzťahujú aj na tuzemské závislé osoby, rozšírila sa daňové výdavky a zdaniteľné príjmy naviazané na úhradu a niektoré daňové výdavky naviazané na úhradu sa zmenili na nedaňové.

Zmeny v odpisoch

Veľká časť novely sa venuje oblasti odpisovania a možnosti uplatňovania daňových výdavkov. Najvýznamnejšou zmenou je **rozšírenie odpisovaných skupín zo štyroch na šesť**. Nové odpisové skupiny vznikli rozdelením 3. a 4. odpisovej skupiny na dve samostatné skupiny. Toto rozdelenie je spojené so **zvýhodnením odpisovania majetku technologického charakteru** nachádzajúce sa v 3. skupine, ktoré je možné odpisovať 8 rokov a znevýhodnením odpisovania nevýrobných budov zaradených do odpisovej skupiny 6, ktoré sa po novom odpisujú 40 rokov (doposiaľ sa všetky budovy odpisovali 20 rokov).

Súčasťou legislatívnych zmien je aj **obmedzenie možnosti využívania zrýchlenej metódy odpisovania**. V zmysle novely môže daňovník metódou zrýchleného odpisovania odpisovať hmotný majetok zaradený iba do 2. a 3. odpisovej skupiny, pri zvyšných skupinách musí postupovať rovnomernou metódou odpisovania. Podnikateľ, ktorý do 31. decembra 2014 uplatňoval pre majetok zaradený v inej ako 2. a 3. odpisovej skupine metódu zrýchleného odpisovania, bude musieť od januára 2015 prepočítať výšku odpisov rovnomernou metódou a zároveň upraviť obdobie odpisovania podľa nového zaradenia do odpisových skupín. Novela

uložila povinnosť daňovníkovi prerušiť odpisovanie hmotného majetku v prípade, že v zdaňovacom období majetok nevyužíval na zabezpečenie zdaniteľných príjmov.

K zmene spôsobu odpisovania došlo aj v **prípade finančného prenájmu (lízingu)**. Doposiaľ musel podnikateľ v prípade obstarania hmotného majetku prostredníctvom finančného prenájmu majetok odpísať počas doby trvania prenájmu do výšky 100% ale najskôr do 3 rokov. Podľa novely bude majetok nadobudnutý takýmto spôsobom odpisovaný rovnakým spôsobom ako pri obstaraní kúpou.

Zmeny sa dotkli aj majetku obstaraného v predchádzajúcich obdobiach. Opatrenia týkajúce sa finančného prenájmu a odpisovania majetku sa v zmysle novely uplatňujú od 1. januára 2015 aj pri tom majetku, ktorý sa odpisoval podľa predpisu účinného do 31. decembra 2014.

Finančný strop na nákup automobilov

Zmeny sa dotkli aj zavedenia finančného stropu pre vstupnú cenu osobných automobilov, ktorá bude podnikateľovi uznaná ako daňový náklad. Základ dane daňovníka sa zvýšil o kladný rozdiel medzi úhrnom skutočne uplatnených daňových odpisov a úhrnom ročných odpisov za príslušné zdaňovacie obdobie z osobných automobilov vypočítaných zo vstupnej ceny **48 000 Eur**. To znamená, že v prípade osobného automobilu, ktorého vstupná cena bude vyššia ako je stanový limit, si podnikateľ môže uplatniť odpisy len do výšky maximálnej vstupnej ceny 48 000 Eur. Analogicky došlo aj k obmedzeniu daňovo uznateľných nákladov **v prípade operatívneho lízingu**, pri ktorom sa stanovil limit ročného nájomného na hodnotu 14 400 Eur.

Pravidlo 80 % pri nákupe majetku osobnej spotreby

Do finálnej podoby novely zákona sa dostalo aj ustanovenie týkajúce obmedzenia daňovej uznateľnosti nákladov na majetok využívaný aj na súkromné účely. Daňovníci si pri uplatňovaní výdavkov (nákladov) na obstaranie, technické zhodnotenie, prevádzkovanie, opravy a udržiavanie majetku **môžu vybrať z dvoch možností**:

1. paušálne uplatňovanie výdavkov vo výške 80 %, ak je tento majetok využívaný aj na súkromné účely, alebo
2. uplatnenie v preukázateľnej výške v závislosti od pomeru používania tohto majetku na zabezpečenie zdaniteľného príjmu.

Z toho vyplýva, že ak si výdavky uplatnia vo výške nad 80%, daňový úrad ich môže požiadať o preukázanie, že majetok v takomto pomere používajú na podnikanie.

Podpora vedy a výskumu

Okrem nových povinností novela zaviedla aj nový typ daňového zvýhodnenia pre daňovníkov, ktorí vykonávajú výskum a vývoj. Týka sa možnosti odpočítania si od základu dane v zmysle nového § 30c zákona:

- **25% výdavkov (nákladov) vynaložených na výskum a vývoj v zdaňovacom období, za ktoré sa podáva daňové priznanie;**
- **25 % zo mzdových nákladov zamestnancov – novoprijatých absolventov stredných a vysokých škôl v roku ich prijatia do zamestnania;**
- **25 % z medziročného nárastu nákladov na výskum a vývoj.**

Uplatnenie tohto zvýhodnenia sa viaže k realizácii **projektu výskumu a vývoja** daňovníkom. Všetci daňovníci, ktorí si uplatnia tento typ zvýhodnenia budú zverejnení na webovej stránke Finančného riaditeľstva SR.

Novelizácia zákona o dani z pridanej hodnoty (zákon č. 222/2004 Z. z.)

Novela zákona, zverejnená pod č. **218/2014 Z. z.**, okrem osobitných ustanovení venujúcich sa transpozícii smernice ES o mieste poskytnutia služieb pre osoby usadené v EÚ a úpravy pre osoby neusadené v EÚ v prípade poskytovania telekomunikačných služieb, služieb rozhlasového a televízneho vysielania a elektronických služieb **skrátila lehotu** pre daňový úrad na vykonanie registrácie na daň **z 30 na 21 dní**. Novela zároveň s účinnosťou od 1. októbra 2014 zaviedla aj nové pravidlá pre **podávanie súhrnných výkazov**. Povinnosť podávať súhrnný výkaz mesačne má platiteľ, ak hodnota jeho obchodu za posledný kalendárny štvrtrok prekročila **50 000 Eur** (predtým 100 000 Eur).

Od 1. januára 2015 sa zmenili aj povinnosti súvisiace s podávaním **kontrolných výkazov**. Tie sa majú podávať vždy do 25 dní po skončení zdaňovacieho obdobia, bez ohľadu na to, kedy podnikateľ podáva priznanie k DPH.

Novelizácia zákona o spotrebnej dani z minerálneho oleja (zákon č. 98/2004 Z. z.)

Novela zákona o spotrebnej dani z minerálneho oleja, uverejnená pod č. **323/2014 Z. z.**, sa okrem iných oblastí zamerala aj na spresnenie a doplnenie ustanovenia, ktoré upravuje **obchodovanie s pohonnými látkami** (motorová nafta, motorový benzín a LPG) v daňovom voľnom obehú a rozšírila okruh osôb, ktoré môžu byť zaradené do evidencie spotrebiteľov pohonných látok. Zmenou podmienok v rámci § 25b zákona, ktorý upravuje **pravidlá pre distribútor, predajcov a spotrebiteľov pohonných látok**, môže niektorým subjektom vzniknúť povinnosť požiadať colný úrad o vydanie povolenia na distribúciu pohonných látok alebo povolenia na predaj pohonných látok, alebo povinnosť požiadať colný úrad o zaradenie do evidencie spotrebiteľov pohonných látok.

Novela nadobudla účinnosť **1. decembra 2014**, avšak ustanovenia týkajúce sa problematiky obchodovania s pohonnými látkami v daňovom voľnom obehú nadobudli účinnosť až **1. februára 2015**.

Novelizácie zákona o zdravotnom poistení (zákon č. 580/2004 Z. z.)

V zmysle novely zákona, publikovanej pod č. **463/2013 Z. z.**, sa zrušil osobitný vymeriavací základ na príjmy z dividend, ktorý platil od januára 2013. Odvody sa od 1. januára 2014 platia zo spoločného vymeriavacieho základu s ostatnými príjmami (najviac zo 60-násobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR spred dvoch rokov). Novela upravila lehoty pre platiteľa dividend na vykázanie celkovej výšky vyplatených dividend a preddavkov na poistné a upravila aj výšku preddavku na poistné poistenca, ktorý má príjem z dividend vyplatených platiteľom dividend. Tieto zmeny sú účinné **od 1. januára 2014**, pričom sa dotkli už zúčtovania poistného za rok 2013. Na účely ročného zúčtovania poistného za rok 2013 sa za zárobkovú činnosť nepovažujú ani výnosy z dlhopisov, ktoré sú súčasťou základu dane z príjmov fyzickej osoby za zdaňovacie obdobie roku 2013.

Zákonom č. 364/2014 Z. z. sa s účinnosťou od **1. januára 2015** do zákona o sociálnom poistení zaviedla zásadná zmena v oblasti odvodov poistného na verejné zdravotné poistenie – **odpočítateľná položka**, vďaka ktorej sa zvyšuje čistá mzda zamestnancom s nízkymi zárobkami. Zároveň došlo ku **kompenzácii zvýšených mzdových nákladov zamestnávateľa**, ktoré súvisia so zvýšením minimálnej mzdy. Zamestnávateľom klesnú náklady na prácu v pásme od úrovne minimálnej mzdy (od 1. januára 2015 - **380 Eur**) do výšky **570 Eur**.

V zmysle novely sa vymeriavací základ zamestnanca, ktorý vykonáva zárobkovú činnosť v pracovnom pomere, štátnozamestnaneckom pomere, služobnom pomere alebo obdobnom pracovnom vzťahu, z ktorého má právo na príjem zo zárobkovej činnosti znižuje o odpočítateľnú položku. **Maximálna ročná odpočítateľná položka** je vo výške **4 560 eur** a táto suma sa bude znižovať o dvojnásobok sumy zvýšenia príjmu z pracovného pomeru ako aj iného príjmu (napr. dohody, vymeriavací základ samostatne zárobkovo činnnej osoby a ďalšie príjmy zo zárobkovej činnosti). Podľa novely je zamestnanec povinný oznámiť zamestnávateľovi, že má nárok na uplatnenie odpočítateľnej položky (§ 13a).

Zavedením odpočítateľnej položky sa výrazne znížia odvody nízkopríjmových zamestnancov, čo môže pozitívne pocítiť až do 627 tis. zamestnancov. Zároveň zamestnávateľom klesnú náklady na prácu v pásme od úrovne minimálnej mzdy do výšky 570 eur. Ušetrené prostriedky na nákladoch práce by sa mali pohybovať v závislosti od hrubej mzdy **až do výšky 38 eur mesačne za jedného zamestnanca.**

Novelizácia zákona o sociálnom poistení (zákon č. 461/2003 Z. z.)

Status SZČO na účely sociálneho poistenia sa v zmysle zákona č. 338/2013 Z. z. už neposudzuje v závislosti od registrácie u správcu dane, ale od dosahovania príjmov. Ide o príjmy, ktoré sú zdaňované ako príjmy z podnikania alebo z výkonu inej samostatnej zárobkovej činnosti (podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov), v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik povinného sociálneho poistenia SZČO. Na účely statusu SZČO zostáva zachovaná podmienka dovŕšenia 18 rokov veku. Z postavenia SZČO zostali naďalej vyňaté fyzické osoby, ktoré vykonávajú osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím a fyzické osoby, ktoré dosahujú príjmy z prenájmu nehnuteľností. SZČO, ktorá činnosť vykonáva na základe oprávnenia, zaniká povinné poistenie odo dňa, kedy nie je oprávnená na výkon tejto činnosti. Samostatne zárobkovo činným osobám „bez oprávnenia“, napr. umelcom, autorom, povinné poistenie zanikne dňom, keď Sociálnej poisťovni predložia čestné vyhlásenie o skončení činnosti. Novela zákona upravila status SZČO na účely posúdenia vzniku a zániku povinného poistenia s účinnosťou **od 1. júla 2014.**

Novela zákona o sociálnom poistení upravila i **nové určenie vymeriavacieho základu SZČO.** Za obdobie **od 1. júla 2014** sa určuje nasledovne: Čiastkový základ dane, neznížený o zaplatené poistné na povinné verejné zdravotné poistenie a poistné na povinné sociálne poistenie SZČO : koeficient 1,6 / 12. Na rozdiel od dovtedajšej právnej úpravy do vymeriavacieho základu SZČO nepatria príjmy, ktoré nesúvisia s jej činnosťou, napr. poistné zaplatené na dobrovoľné poistenie a príspevky na dobrovoľné starobné dôchodkové sporenie. Základ dane na účely vymeriavacieho základu sa upraví o príjmy a výdavky spojené s výkonom činnosti osobného asistenta a o príjmy a výdavky zo zahraničia, ktoré nie sú rozhodujúce na určenie vymeriavacieho základu samostatne zárobkovo činnnej osoby. Na účely určenia vymeriavacieho základu SZČO sa už nezohľadňuje pomerná časť základu dane pripadajúca na mesiace, kedy mala fyzická osoba postavenie SZČO, ale zohľadňujú sa všetky mesiace kalendárneho roka, z ktorého sa príjem zisťuje – čiže 12. Taktiež sa zmenil koeficient pre určenie vymeriavacieho základu z 1,9 na 1,6.

Okrem uvedeného táto novela:

- **skrátila obdobie, za ktoré sa skúma zaplatenie poistného** na nemocenské poistenie na účely nemocenských dávok pre samostatne zárobkovo činné osoby a dobrovoľne poistené osoby z desiatich na päť rokov,

- **zrušila prihlasovaciu a odhlasovaciu povinnosť** na povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe a zaviedla povinnosť Sociálnej poisťovne písomne **oznámiť samostatne zárobkovo činnnej osobe vznik povinného poistenia, ako aj výšku poistného**, a to do 20 dní od vzniku povinného poistenia,
- zaviedla **automatický zánik dobrovoľného poistenia**, ak dobrovoľne poistená osoba nezaplatila poistné na dobrovoľné poistenie dva kalendárne mesiace za sebou idúce,
- predĺžila obdobie doterajšej jednotnej sadzby poistného na úrazové poistenie,
- ustanovila, že štatutári s najmenej 50 % účasťou na majetku zamestnávateľa už nemajú nárok na garančnú dávku.

Opatrením MPSVaR SR č. 328/2013 sa ustanovila nová maximálna suma mesačného príjmu a maximálna suma priemerného mesačného príjmu z určenej dohody **o brigádnickej práci študentov na rok 2014**, konkrétne:

a) **68 eur** pre fyzickú osobu, ktorá nedovŕšila 18 rokov veku, a to až do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom dovŕšila vek 18 rokov

b) **159 eur** pre fyzickú osobu neuvedenú v písmene a).

Cieľom prijatia ďalšej novely - **č. 298/2014 Z. z.** bolo **zlepšenie finančného postavenia pracujúcich študentov**. Novela zákona **s účinnosťou od 1. januára 2015** zmenila spôsob určenia maximálnej sumy mesačného príjmu z dohody o brigádnickej práci študentov. Maximálna suma mesačného príjmu a maximálna suma priemerného mesačného príjmu podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 z dohody o brigádnickej práci študentov je od nového roka **taxatívne stanovená na 200 Eur**. Novela zároveň **odstránila vekovú diferenciáciu študentov**, ktorá podľa predošlej právnej úpravy vplývala na hranicu príjmu z dohody o brigádnickej práci študentov, z ktorej študent nie je povinne dôchodkovo poistený. Týmto opatrením sa zároveň **majú znížiť aj náklady pre zamestnávateľov**, ktorí doposiaľ vyplácali študentom vyššie odmeny. Od nového roka budú zamestnávateľia brigádnikov platiť **dôchodkové poistenie až zo sumy, ktorá presiahne 200 Eur**. Do tejto sumy platia len odvody na úrazové a garančné poistenie vo výške 1,05% zo zarobenej sumy.

Okrem ďalších zmien novela upravila aj určenie rozhodujúceho obdobia na zistenie denného vymeriavacieho základu. Po novom je týmto obdobím **obdobie od vzniku nemocenského poistenia do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky**. To platí aj v prípade ak nemocenské poistenie zamestnanca vzniklo v kalendárnom roku alebo v kalendárnom roku predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky. V praxi to znamená, že pokiaľ nemocenské poistenie vzniklo v predchádzajúcom roku a zamestnanec ide na PN v nasledujúcom roku, tak sa mu do jeho rozhodujúceho obdobia bude započítavať aj poistné platené v roku, v ktorom išiel na PN.

Novelizácia zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (zákona č. 582/2004 Z. z.)

Novela zákona, publikovaná pod **č. 268/2014 Z. z.**, s účinnosťou od **15. októbra 2014** precizovala niektoré ustanovenia zákona o miestnych daniach, bližšie špecifikovala **predmet dane za ubytovanie** (rozšírila zoznam ubytovacích zariadení o rodinný dom, byt v bytovom dome, rodinnom dome alebo v stavbe slúžiacej na viaceré účely) a rozšírila aj **predmet dane zo stavieb** pri stavbách hromadných garáží a stavbách hromadných garáží umiestnených pod zemou.

Zákon o dani z motorových vozidiel a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 361/2014 Z. z.)

Daň z motorových vozidiel bola do 31. decembra 2014 upravená v jedenástej časti zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov. Išlo o fakultatívnu miestnu daň, ktorú mohli na svojom území zaviesť vyššie územné celky všeobecne záväzným nariadením, v ktorom určili pre svoje územie aj sadzby dane, úľavy a oslobodenia od dane.

Od 1. januára 2015 vstúpil do platnosti **zákon č. 361/2014 Z. z.**, ktorý v samostatnom právnom predpise definoval nový spôsob výberu dane a ďalšie súvisiace náležitosti. Predmetom tejto dane je motorové a prípojné vozidlo, ktoré je evidované v SR a používa sa na podnikanie. Základ dane sa odvíja od zdvihového objemu motora v cm³ pre osobné motorové vozidlo a počtu náprav a hmotnosti pre autobusy a úžitkové vozidlá. **Nový zákon okrem novších vozidiel zvýhodňuje aj ekologickejšie** motorové vozidlá (hybridné, hybridné elektrické vozidlá alebo vozidlá s pohonom na stlačený zemný plyn, skvapalnený zemný plyn alebo na vodíkový pohon).

V zákone sa ďalej s celoštátnou pôsobnosťou zjednocujú sadzby dane, oslobodenia ako aj zvýšenia a zníženia sadzieb daní. Správu dane z motorových vozidiel vykonáva daňový úrad, ktorý je miestne príslušný podľa miesta evidencie vozidla. Daňový úrad následne výnos dane z motorových vozidiel poukazuje príslušnému vyššiemu územnému celku.

Vzor daňového priznania k tejto dani ustanovuje opatrenie MF SR č. MF/21694/2014-725 z 12. novembra 2014 (oznámenie č. 411/2014 Z. z., FS č. 12/2014), ktoré taktiež nadobudlo účinnosť 1. januára 2015.

Novelizácia Zákonníka práce (zákon č. 311/2001 Z. z.)

Zákonom č. 183/2014 Z. z. sa s účinnosťou od 1. júla 2014 okrem zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení menil aj zákonník práce, konkrétne v časti, ktorá sa týka dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Zákon ustanovil nasledovné zmeny:

- 1. Ustanovenia o splatnosti mzdy (odmeny), výplate mzdy (odmeny) a zrážkach zo mzdy (odmeny)** vrátane poradia týchto zrážok sa po novom uplatňujú aj na dohody
- 2. Splatnosť odmeny v prípade dohody o brigádnickej práci študentov a dohody o pracovnej činnosti.** Podľa novely sa od 1.7.2014 musí odmena pri dohode o pracovnej činnosti a pri dohode o brigádnickej práci študentov vyplatiť najneskôr do konca mesiaca, nasledujúceho po mesiaci v ktorom sa vykonala práca.
- 3. Obmedzenie trvania dohody o pracovnej činnosti, dohody o brigádnickej práci študentov a dohody o vykonaní práce.** Podľa novely účinnej od 1.7.2014 v zamestnávateľ tieto dohody nemôže uzatvoriť na neurčitý čas ale len na dobu určitú, **a to najviac na 12 mesiacov.** Do 30.6.2014 bolo možné uzatvárať dohody aj na dobu neurčitú, resp. pri dohodách o vykonaní práce bola doba trvania dohody ohraničená dobou potrebnou na vykonanie dohodnutej práce. Novela zákona **automaticky ukončuje aj existujúce dohody**, ktoré boli uzavreté na dlhšie obdobie ešte pred platnosťou novely. V prechodných ustanoveniach (§ 252j ZP) sa ustanovuje, že dohody uzatvorené pred 1. júlom 2014 sa skončia najneskôr **30. júna 2015** (t.j. bez ohľadu na to, že si zmluvné strany dojednali dlhšiu dobu trvania).

Opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o sumách stravného (opatrenie MPSVR SR č. 296/2014 Z. z.)

V zmysle prijatého opatrenia sa s účinnosťou **od 31. októbra 2014** zvýšili sumy stravného:

- a) 4,20 eura pre časové pásmo 5 až 12 hodín (*predstavuje zvýšenie o 20 centov*),
- b) 6,30 eura pre časové pásmo nad 12 hodín až 18 hodín (*predstavuje zvýšenie o 30 centov*),
- c) 9,80 eura pre časové pásmo nad 18 hodín (*predstavuje zvýšenie o 50 centov*).

Zvýšenie súm stravného v jednotlivých časových pásmach mal **zanedbateľný negatívny vplyv na hospodárenie podnikateľskej sféry a iných právnických osôb** - zvýšenie súm stravného v jednotlivých časových pásmach spôsobil mierne zvýšenie nákladových položiek, čo vyvoláva zníženie základu dane. Zvýšenie stravného zároveň mierne zvyšuje náklady na **zabezpečovanie stravovania zamestnancov formou stravovacích poukážok** pre tých zamestnávateľov, ktorí zamestnancom doteraz poskytovali stravovacie poukážky len v minimálnej hodnote garantovanej Zákonníkom práce, t. j. v hodnote 3,00 eura, resp. v rozpätí od 3,00 eura do 3,15 eur. Zvýšenie sumy stravného v časovom pásme 5 až 12 hodín totiž **zvýšilo aj minimálnu hodnotu stravovacej poukážky (tzv. gastrolístka) z 3,00 eur na 3,15 eur**, za ktorú si má zamestnanec zakúpiť jedno hlavné jedlo.

Nariadenie vlády SR, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2015 (nariadenie vlády SR č. 297/2014 Z. z.)

Prijatím nariadenia vlády SR č. 297/2014 Z. z. sa od 1. januára 2015 zvýšila suma minimálnej mzdy **z 352 eur na sumu 380 eur mesačne**. Oproti predchádzajúcej sume to predstavuje zvýšenie o 7,95 %. Od novej sumy minimálnej mzdy je odvodená aj hodinová minimálna mzda, ktorá predstavuje sumu **2,184 eura za hodinu**.

Zákon o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 307/2014 Z. z.)

Zákon predstavuje komplexnú právnu úpravu zameranú na predchádzanie a odhaľovanie protiprávnej, resp. protispoločenskej činnosti. Zo záujmu spoločnosti vyplýva potreba prijímania rôznych ochranných opatrení pre osoby, ktoré majú informácie o takejto činnosti a chcú ich oznámiť príslušným orgánom so zámerom odhaliť jej páchatel'ov (whistleblowing). Zákon sa v tejto súvislosti zameria na ochranu oznamovateľov korupčného správania alebo inej protispoločenskej činnosti. Táto ochrana **sa vzťahuje aj na zamestnanca**, ktorý sa o možnej protispoločenskej činnosti dozvedel v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie.

V tejto súvislosti zákon ustanovil pre všetky orgány verejnej moci a **pre všetky stredné a veľké podniky** (zamestnávateľov s najmenej 50 zamestnancami) **povinnosť vytvoriť vnútorný systém vybavovania podnetov** zamestnancov o protispoločenskej činnosti, o ktorej sa dozvedeli v rámci svojho zamestnania. V nadväznosti na to má každý vymedzený zamestnávateľ povinnosť určiť **zodpovednú osobu na prijímanie a vybavovanie podnetov**, ktorá bude podliehať priamo najvyššiemu vedeniu spoločnosti alebo orgánu verejnej moci. Zákon upravil aj komunikačné kanály, prostredníctvom ktorých budú môcť zamestnanci nahlasovať takéto podnety, lehoty na ich vybavenie, ako aj oboznamovanie sa zamestnancov s výsledkami ich vybavenia. **Zákon nadobudol účinnosť 1. januára 2015.**

Novelizácia zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (zákon č. 124/1995 Z. z.)

Zákon č. 154/2013 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon o BOZP nadobudol účinnosť 1. januára 2014. Základné body tejto novely sa týkajú zamestnancov vykonávajúcich rizikovejšiu prácu zaradenú do tretej a štvrtej kategórie rizikovosti. Títo zamestnanci majú v zmysle novely nárok na častejšie rekondičné pobyty. Kým doteraz sa zamestnanec, ktorý nepretržite vykonáva prácu zaradenú do tretej kategórie, zúčastňoval rekondičného pobytu každých šesť rokov, po novom sa bude na takomto pobyte zúčastňovať každých päť rokov. U zamestnanca, ktorý nepretržite vykonáva prácu zaradenú do štvrtej kategórie rizikovosti, sa nárok na rekondičný pobyt skracuje zo piatich na štyri odpracované roky. Tieto zmeny majú potenciálne negatívny vplyv na **rast výdavkov** zo strany podnikateľských subjektov.

Novelizácia zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 355/2007 Z. z.)

Zákonom č. 204/2014 Z. z. sa s účinnosťou od **1. augusta 2014** presunula právna úprava pracovnej zdravotnej služby zo zákona č. 124/2006 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci do **zákona č. 355/2007 Z. z.** V tomto zákone sa nanovo upravili povinnosti zamestnávateľa týkajúce sa ochrany zdravia pri práci súvisiace so zabezpečením zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami a nad zdravím zamestnancov. Novelou sa zároveň rozšírila povinnosť **zabezpečiť zdravotný dohľad prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby** aj pre zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do prvej alebo druhej kategórie. V nadväznosti na vyššie uvedené sa v zmysle novely v § 21 zákona č. 124/2006 Z. z. spresnili ustanovenia súvisiace so zriadením a činnosťou **bezpečnostnotechnickej služby**.

Novelizácia zákona o kolektívnom vyjednávaní (zákon č. 416/2013 Z. z.)

Cieľom zákona č. 416/2013 Z. z. bola úprava podmienok **rozširovania záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa (KZVS)** na ďalších zamestnávateľov v odvetví. Podmienkou pri rozšírení KZVS už nie je súhlas zamestnávateľa, na ktorého sa má záväznosť kolektívnej zmluvy rozšíriť. O návrhoch na rozšírenie záväznosti KZVS, ako aj o pripomienkach zaslaných zamestnávateľmi, bude rozhodovať tripartitná komisia. Komisiu vymenúva a zriaďuje MPSVR SR a majú ju tvoriť: zástupcovia ministerstva, zástupcovia zamestnávateľov, zástupcovia zamestnancov a zástupca Štatistického úradu SR. Z rozšírenia záväznosti KZVS sa vylúčili niektoré kategórie zamestnávateľov, napríklad zamestnávateľ, ktorý má do 20 zamestnancov, či zamestnávateľ, ktorý zamestnáva aspoň 10 % osôb so zdravotným postihnutím. Záväznosť KZ sa nerozšírila na zamestnávateľa, ktorý ku dňu účinnosti rozšírenia vykonáva podnikateľskú činnosť menej ako 24 mesiacov, na zamestnávateľa, ktorého postihla mimoriadna udalosť, ktorej následky ku dňu účinnosti rozšírenia trvajú a zamestnávateľa, ktorý je v úpadku, likvidácii, v ozdravnom režime alebo nútenej správe. Novela nadobudla účinnosť **1. januára 2014**.

Novelizácia zákona o potravinách (zákon č. 152/1995 Z. z.)

V súvislosti so **zákonom č. 36/2014 Z. z. s účinnosťou od 1. apríla 2014** nastali zmeny v povinnostiach **vykazovania podielu obratu z predaja potravín vyrobených na Slovensku na celkovom obrate z predaja**. V zmysle novely sa táto povinnosť týka prevádzkovateľa, ktorý predáva potraviny konečnému spotrebiteľovi a ktorého obrat z predaja potravín v predchádzajúcom kalendárnom roku dosiahol 10 mil. Eur. Takýto prevádzkovateľ má v podľa novely povinnosť dvakrát ročne zaslať Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

polročný výkaz o percentuálnom podiele obratu z predaja potravín vyrobených na Slovensku na celkovom obrate z predaja všetkých potravín spolu za predchádzajúci kalendárny polrok. Polročný výkaz má prevádzkovateľ okrem toho zverejniť i v svojom webovom sídle ako aj pri vstupe do svojej prevádzkarne.

Novelizácia zákona o cenách (zákon č. 18/1996 Z. z.)

Za účelom zníženia administratívnej záťaže podnikateľov, ktorí predávajú tovar, na ktorý sa nevzťahuje regulácia cien bola **zákonom č. 356/2013 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2014** zrušená povinnosť viesť a uchovávať cenovú evidenciu s výnimkou tých, ktorí spĺňajú minimálne dve z nasledujúcich troch podmienok:

- celková suma ich majetku presahuje 350 000 eur,
- obrat presahuje 700 000 eur a
- ide o podnikateľov s počtom zamestnancov vyšším ako desať.

3.3.2 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

- **Agenda lepšej regulácie, program znižovania administratívneho zaťaženia podnikania a politika vlády SR na zlepšenie podnikateľského prostredia**

Jednou z hlavných charakteristík **Návrhu politiky vlády SR na zlepšenie podnikateľského prostredia v SR** z roku 2011 (uznesenie vlády SR č. 486/2011) bolo zvyšovanie kvality podnikateľského prostredia a vytváranie optimálnych podmienok prostredníctvom opatrení na zjednodušenie podnikania, zníženie administratívnej náročnosti vo všetkých jeho fázach – registrácia, podnikateľská činnosť, ukončenie podnikania alebo presun podnikateľských aktivít na inú osobu. Materiál obsahoval návrh odporúčaní na zníženie administratívnej záťaže a zlepšenie podnikateľského prostredia. Cieľom bolo tiež posilniť a systematicky uplatňovať agendu lepšej regulácie, čo by malo prispieť k zabezpečeniu stability legislatívneho prostredia v SR a skvalitneniu procesu posudzovania vplyvov právnych predpisov vzťahujúcich sa na podnikateľské prostredie.

Na rok 2014 bol pripravený súbor 13 úloh pre Ústredné orgány štátnej správy, ktoré vyplynuli z uznesenia vlády 172/2014 k Správe o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike s návrhmi na jeho zlepšovanie (ktorá bola predkladaná za rok 2013) z dňa 16.4.2014. 3 úlohy sa podarilo splniť, 9 úloh sa priebežne plní a 1 úlohu sa splniť nepodarilo. Implementáciou jednotlivých opatrení týkajúcich sa zákonov, ktoré boli predmetom merania administratívnej záťaže podnikateľov, malo dôjsť na strane podnikateľov k zníženiu administratívnej záťaže o cca 109 mil. eur.

V roku 2014 prebiehala aj **3. etapa znižovania administratívneho zaťaženia podnikania**, ktorej cieľom bolo zmapovanie informačných povinností vyplývajúcich zo všetkých zákonov, vyhlášok a nariadení vlády SR. Úloha „zmapovať informačné povinnosti vyplývajúce z legislatívy a zmerať administratívne náklady týchto informačných povinností“ bola schválená uznesením vlády SR č. 153/2013 z 3. apríla 2013 s termínom realizácie do 31. decembra 2013 avšak na základe žiadosti o odklad, zaslanej predsedovi vlády SR, bol **termín plnenia úlohy posunutý do 31. 12. 2014**. V roku 2014 prebehlo v nadväznosti na mapovanie informačných

povinností z roku 2013, v rámci ktorého bolo mapovaných **viac ako 1100 právnych predpisov**, meranie administratívnych nákladov týchto informačných povinností. V rámci kalkulácie celkových administratívnych nákladov regulácie bolo analyzovaných 4 566 informačných povinností vyplývajúcich z 282 právnych predpisov, pričom celkové administratívne náklady podnikateľského prostredia boli vyčíslené na úrovni 2 670 555 723 eur. Celková administratívna záťaž podnikateľského prostredia bola kalkulovaná na 10 % z vyššie uvedených administratívnych nákladov, t. j. približne 270 mil. EUR.

Výsledkom projektu by mal byť balík opatrení na zníženie administratívneho zaťaženia podnikania v SR, čo si bude s najväčšou pravdepodobnosťou vyžadovať aj viaceré legislatívne zmeny. Ďalším výsledkom má byť vytvorenie databázy informačných povinností, ktorá umožní sledovať kontinuálny vývoj administratívneho zaťaženia na Slovensku a pristupovať k jeho znižovaniu systematicky.

3.3.3 Odporúčania

- Pripraviť strednodobú stratégiu rozvoja a podpory MSP, ktorá by nanovo definovala ciele rozvoja sektora MSP, rámec pre využitie podporných nástrojov MSP, ich inštitucionálne zabezpečenie a koordináciu, ako aj úpravy právneho rámca podnikateľského prostredia s cieľom odstrániť prekážky rozvoja MSP na Slovensku (napr. formou zákona o MSP).
- Pripravovať návrhy zákonov na základe princípov jednoduchosti, čitateľnosti, stručnosti a zrozumiteľnosti.
- Stabilizovať regulačný rámec pre podnikanie a v tejto súvislosti najmä:
 - definovať systém konzultácií medzi verejnou správou a podnikateľským sektorom, ktorý môže byť realizovaný ako súčasť používania jednotnej metodiky s cieľom prípravy noriem, ktoré budú stabilné a nebudú vyžadovať následné úpravy/opravy;
 - zaviesť systém posudzovania vplyvu pripravovaných legislatívnych a administratívnych iniciatív na MSP (SME test) pri príprave novej legislatívy,
 - analyzovať existujúci regulačný rámec a eliminovať normy alebo opatrenia, ktoré sú zastarané a neprinášajú spoločenský úžitok (nesledujú už svoj pôvodný zámer).
- Zaviesť povinnosť predkladateľa právnej normy spracovať spolu s návrhom aj jednoduché, stručné a ľahko zrozumiteľné výklady pravidiel a povinností, ktoré z nej vyplývajú. Zároveň zaviesť povinnosť vecne príslušného rezortu vyhodnocovať skutočné dopady prijatých predpisov s určitým časovým odstupom od ich prijatia a v prípade identifikácie nežiaducich negatívnych vplyvov na podnikateľské prostredie vykonať potrebné úpravy.
- Pri príprave legislatívnych návrhov využívať princípy lepšej regulácie s ohľadom na nastavenie nadobudnutia účinnosti jednotlivých ustanovení, napr. stanovovať dostatočne dlhú dobu medzi prijatím predpisu a nadobudnutím jeho účinnosti alebo zväziť odloženie účinnosti ustanovení upravujúcich sankcie v novelizovaných ustanoveniach zákonov tak, aby sa zmeny mohli zaužívať v praxi. Legislatívnou úpravou sa môže zaviesť aj povinné včleňovanie tzv. „sunset clauses“ do novoprijímaných predpisov, v rámci ktorých sa vopred stanoví termín ukončenia platnosti danej právnej normy a spôsob jej prehodnotenia. Alternatívne sa môže prijať zásada, podľa ktorej sa budú môcť novelizovať všetky daňovo-odvodové zákony a iné predpisy len raz ročne, napr. k 1. januáru b. r..

- Inštitút skráteného schvaľovacieho konania v NR SR využívať len v ojedinelých prípadoch, aby de facto nedochádzalo k obmedzovaniu odborných konzultácií predkladateľa s odborníkmi z praxe a takto zabezpečiť, aby návrhy zákonov boli kvalitne pripravené a posúdené. Konzultáciami počas prípravy by sa mali eliminovať nesystémové zásahy do zákonov prostredníctvom pozmeňujúcich a dopĺňujúcich návrhov poslancov.
- Vypracovať vzory tlačív a štandardizovaných formulárov tam, kde sa to doposiaľ neurobilo (napr. písomné / čestné vyhlásenia, formuláre na splnenie ohlasovacích povinností, ...).
- Zjednodušiť povoľovacie konania pre výkon podnikania podľa živnostenského zákona, t. j. preniesť maximum tzv. remeselných a viazaných živností do kategórie voľných živností.
- Prehodnotiť zásady činnosti profesijných komôr zriadených zákonom a na ktoré je prenesený výkon verejnej moci, regulácia ich počtu a prehodnotenie povinného členstva v komorách pre podnikateľské subjekty.
- Znížiť administratívnu náročnosť, skrátiť a zjednodušiť procedúry pri získavaní a využívaní podpory pre MSP, ktoré sú najmä pri programoch financovaných zo štrukturálnych fondov neúmerne zdĺhavé a administratívne náročné. Uľahčiť prefinancovanie projektov uplatňovaním zálohových platieb pre MSP. Vylúčiť zmeny pravidiel od vyhlásenia výzvy po ukončenie projektov.
- Nezaplatenie faktúr v termíne splatnosti podnikateľskými subjektmi by malo byť v určitých prípadoch klasifikované ako trestný čin, pretože neplatenie faktúr môže byť pre poctivých podnikateľov likvidačné.
- DPH odvádzať až po uhradení faktúry z dôvodu podpory čestných podnikateľov. Odvod DPH pred zaplatením faktúry podnikateľov znevýhodňuje a môže to byť pri určitom objeme nezaplatených faktúr pre nich likvidačné.
- Zníženie, resp. vyžadovanie najnižšej zákonom stanovenej hodnoty zábezpeky na DPH pre začínajúcich podnikateľov. Prehodnotenie a zjednotenie podmienok a spôsobu rozhodovania daňových úradov o výške zábezpeky na DPH v prípade tzv. „rizikových podnikateľov“.
- Neodkladanie účinnosti alternatívnych možností platby DPH, najmä v prípade tzv. samozdanenia pri dovoze tovaru z tretích krajín (daň sa platí prostredníctvom daňového priznania a nie hneď pri prepustení do colného režimu).
- Zvážiť zaviesť pre spoločnosti v skupine DPH možnosť výpočtu dane z príjmov za skupinu ako celok ak vzájomné podnikateľské činnosti medzi členmi skupiny presahujú 80% z príjmov od členov skupiny. Opatrenie má za cieľ zefektívniť riadenie finančných tokov, znížiť administratívnu záťaž, ale zároveň aj zvýšiť výber daní.
- Presadiť, aby sa všetky dane a odvody platili daňovému úradu a ten by ich potom rozdeľoval Sociálnej poisťovni a zdravotným poisťovňam.
- Prostredníctvom daňových úradov viesť jednotný informačný systém, ktorému by sa zasielali všetky prihlášky, odhlášky a výkazy o zamestnancoch tak, aby sa zamedzilo

dvojitému plneniu týchto povinností. Sociálna poisťovňa a zdravotné poisťovne by čerpali informácie z tohto systému.

- Zvážiť zavedenie alternatívneho daňového režimu pre živnostníkov – tzv. „Živnostenské licencie“ ako preddavok na úhradu dane z príjmy a odvodov živnostníka bez následnej povinnosti vedenia účtovníctva (návrh: zavedenie fixnej výšky licencie pre živnostníkov so ziskom do istej hranice, napr. 30 000 EUR, daň by sa platila vo forme nenávratného preddavku). Opatrenie má za cieľ riešiť zníženie administratívnej záťaže živnostníkov.
- Zvážiť oslobodenie ziskov z predaja kapitálových účastí v obchodných spoločnostiach.
- Skvalitniť účtovné vykonávacie predpisy, so zapojením podnikateľskej verejnosti, tak, aby reflektovali na potreby praxe v oblasti účtovníctva, čo prispeje k ďalšiemu znižovaniu nákladov v oblasti vedenia účtovníctva.
- Znížiť administratívnu záťaž spojenú s vedením cenovej evidencie pre skupinu podnikateľov, ktorá spadá do kategórie malých a stredných podnikov
- Zabezpečiť podporu zamestnávania nízkokvalifikovaných pracovníkov v MSP prostredníctvom zníženia daňového zaťaženia, zlepšenia aktívnej politiky na trhu práce a zameranie sa na mladých a dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o prácu.
- Prijat' opatrenia na zníženie administratívnej náročnosti súvisiacej so zamestnávaním zamestnancov (prijímanie zamestnanca, systém odvodov do fondov) a opatrenia na zníženie celkovej ceny práce znižovaním odvodov do fondov na základe komplexnej a objektívnej analýzy potrieb a možností ďalšieho znižovania odvodového zaťaženia v SR.
- Zabezpečiť aby legislatívny rámec (napr. zákon o zdravotnom poistení a zákon o službách zamestnanosti) nepredstavoval prekážku pre flexibilné spôsoby zamestnávania osôb (napr. práca na dohodu, zamestnávanie prostredníctvom agentúr dočasného zamestnávania) a zaviesť ustanovenia, ktoré by vo väčšej miere umožňovali individuálne dojednanie vzťahov medzi zamestnancom a zamestnávateľom.
- Odporúčame rozšíriť výnimky z rozširovania záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa alebo dodatkov k nej týkajúce sa zamestnávateľov na celú kategóriu malých podnikov.
- Odstrániť všetky formy čiernej práce, ktorá vo veľkej miere deformuje podnikateľské prostredie.
- Vykonať legislatívnu úpravu týkajúcu sa BOZP a súvisiacich predpisov do jedného zákona, za účelom jednoduchšej orientácie zamestnávateľov v tejto oblasti z dôvodu roztrúsenosti.
- V oblasti obchodného práva aktívne podporovať využívanie alternatívnych metód riešenia sporov, najmä mediáciu a rozhodcovské konanie a zvýšiť informovanosť podnikateľských subjektov v tejto oblasti.
- Odstrániť neúmerne sankcie štátnych, samosprávnych, verejnoprávných a iných správnych orgánov voči MSP pri jednorazovom nesplnení povinností, najmä nepeňažných. Pri menej

závažných nedostatkoch zaviesť zásadu, aby uloženiu sankcie predchádzala iba možnosť nápravy uložením opatrenia so záväzným termínom na odstránenie zisteného nedostatku.

- Zo strany kontrolných orgánov uplatňovať najmä u malých podnikateľov prevenciu (napr. uložiť vzdelávacie aktivity ako nápravné opatrenie) pred represiou. Zaviesť koordináciu postupu medzi jednotlivými kontrolnými orgánmi pri výkone kontroly podnikateľov v kontexte zabránenia uskutočňovania duplicitných činností.
- Zaradenie kontroly elektronického podnikania do programov dohľadu nad trhom kompetentných orgánov, kontrola a postihovanie nepoctivých praktík pri elektronickom podnikaní (osoby nedodržiavajúce predpisy získavajú konkurenčnú výhodu oproti čestným podnikateľom).
- Zavedenie dôsledného monitoringu obchodných praktík veľkých podnikov, vrátane nadnárodných spoločností, predovšetkým z hľadiska dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže a ich vzťahov s menšími dodávateľmi (najmä v potravinárskom sektore).
- Zvýšiť povedomie MSP prostredníctvom komunikačných kampaní o nutnosti prípravy pri plánovanom prevode podnikov s dostatočným časovým odstupom. Podporovať šírenie potrebných informácií na prevod podnikov formou školení a databáz s cieľom zvýšiť počet úspešných prevodov firiem.

3.4 Princíp 4: Zariadiť, aby orgány verejnej správy reagovali na potreby MSP

3.4.1 Vývoj legislatívneho prostredia

Novelizácia zákona o živnostenskom podnikaní (zákon č. 455/1991 Zb.)

V súvislosti s novelou zákona, publikovanou pod č. 333/2014 Z. z., vydáva jednotné kontaktné miesto (JKM) s účinnosťou od 1. januára 2015 **kópiu dokumentu** alebo časti dokumentu **z Registra účtovných závierok** v postavení osvedčujúcej osoby. Táto kópia je rovnocenná vrátane všetkých právnych účinkov s dokumentom alebo časťou dokumentu uloženého v Registri účtovných závierok a je opatrená osvedčovacou doložkou okresného úradu (JKM). Tento dokument sa vydáva do piatich pracovných dní odo dňa prijatia žiadosti a zaplattenia správneho poplatku.

Novelizácia zákona o obchodnom registri (zákon č. 530/2003 Z. z.)

Zákon č. 547/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v článku XVI zmenil a doplnil aj zákon o obchodnom registri. S poukazom na uznesenie vlády SR č. 486/2011 zo 6. júla 2011, ktorým bol schválený návrh politiky vlády SR na zlepšenie podnikateľského prostredia v SR, bola skrátená lehota pre registrový súd **vykonať zápis spoločnosti do obchodného registra z 5 na 2 pracovné dni. Ustanovenie nadobudne účinnosť 1. januára 2014.**

Novelizácia vyplývajúca zo **zákona č. 204/2014 Z. z.** ustanovila s účinnosťou od **1. septembra 2014** možnosť **bezodplatného vydania elektronickej podoby výpisu z obchodného registra**, ktorý môže vydať registrový súd elektronickými prostriedkami podpísaný zaručeným elektronickým podpisom. Takáto žiadosť o vydanie výpisu by mala byť vybavená bezodkladne po doručení žiadosti elektronickými prostriedkami. Vydanie elektronickej podoby potvrdenia o tom, že v obchodnom registri určitý zápis nie je bude i naďalej vydávaný do dvoch pracovných dní odo dňa, keď súdu príde informácia o zaplattení súdneho poplatku.

Novelizácia zákona o dani z pridanej hodnoty (zákon č. 222/2004 Z. z.)

Výraznejšie zmeny v zákona o DPH priniesol **zákon č. 360/2013**, ktorý nadobudol účinnosť 31. decembra 2013, resp. **1. januára 2014**. Zákon zavádza povinnosť platiteľov dane predkladať údaje o dodávkach tovarov a služieb v elektronickej forme, tzv. **kontrolný výkaz**. Platitelia dane budú povinní uvádzať v kontrolnom výkaze tie údaje, ktoré oni sami neuvádzajú už v iných typoch výkazov, ako sú napríklad colné vyhlásenia pri vývoze tovarov do tretích štátov, prípadne súhrnné výkazy pri intrakomunitárnych dodaniach tovarov do iných členských štátov. Novela narába aj s pojmom "nesprávne údaje". Ich uvedenie v kontrolnom výkaze môže byť sankcionované až do výšky 10 000 EUR. **Vzor kontrolného výkazu** k dani z pridanej hodnoty ustanovuje opatrenie Ministerstva financií SR č. MF/19057/2013-73 z 18. novembra 2013 (oznámenie č. 403/2013 Z. z., FS č. 11/2013), ktoré nadobudlo účinnosť 1. januára 2014.

Z dôvodu konsolidácie verejných financií však táto novela odložila účinnosť opatrenia týkajúceho sa **samozdanenia dovozu tovaru z tretích štátov** platiteľom dane z 1. 1. 2014 až na 1. 1. 2017

Zákon ďalej rozširuje vecnú pôsobnosť už existujúcich opatrení (napríklad v podobe povinnosti skladať zábezpeku aj u osôb, ktoré sa stanú platiteľmi dane zo zákona, alebo zmenia typ registrácie, prípadne rozšírenie tuzemského sektorového prenosu daňovej povinnosti) a reaguje aj na potrebu zavedenia nových opatrení na predchádzanie daňovým únikom (napríklad pokračovanie lehoty na úpravu odpočítanej dane u nadobúdateľa investičného majetku, ktorým je nehnuteľnosť, prípadne zavedenie vyvrátiteľnej právnej domnienky na uplatnenie osobitnej úpravy, iba ak faktúra z iného členského štátu obsahuje slovnú informáciu o predaji tovaru v režime osobitnej úpravy). Zákon obsahuje aj nástroje na **znižovanie administratívnej záťaže**, napríklad:

- úprava postupu pri zmene registrácie z § 5 a 6 na § 4,
- úprava postupu pri zrušení registrácie pre daň podľa § 7 a 7a,
- odstránenie povinnosti zaplatiť daň pre určité osoby, ak splatná daň nepresiahne sumu 5 eur,
- odstránenie povinnosti zahraničnej osoby registrovať sa pre daň podľa § 5 len kvôli dovozu tovaru z tretieho štátu.

Novela zákona, zverejnená pod **č. 218/2014 Z. z.**, okrem osobitných ustanovení venujúcich sa transpozícii smernice ES o mieste poskytnutia služieb pre osoby usadené v EÚ a úpravy pre osoby neusadené v EÚ v prípade poskytovania telekomunikačných služieb, služieb rozhlasového a televízneho vysielania a elektronických služieb **skrátila lehotu** pre daňový úrad na vykonanie registrácie na daň **z 30 na 21 dní**. Novela zároveň s účinnosť **od 1. októbra 2014** zaviedla aj nové pravidlá pre **podávanie súhrnných výkazov**. Povinnosť podávať súhrnný výkaz mesačne bude mať platiteľ, ak hodnota jeho obchodu za posledný kalendárny štvrťrok prekročila **50 000 Eur** (predtým 100 000 Eur). Od 1. januára 2015 sa menia aj povinnosti súvisiace s podávaním **kontrolných výkazov**. Tie sa budú podávať vždy do 25 dní po skončení zdaňovacieho obdobia, bez ohľadu na to, kedy podnikateľ podáva priznanie k DPH.

Novelizácia zákona o súdnych poplatkoch (zákon č. 71/1992 Z. z.)

Zákonom č. 357/2013 Z. z. došlo s účinnosťou od **1. januára 2014** k spresneniu ustanovení zákona o súdnych poplatkoch. Nižšia sadzba súdneho poplatku sa v zmysle novely uplatňuje aj pri podaní návrhu na zápis elektronicky prostredníctvom jednotného kontaktného miesta (JKM). Súčasne sa zvýšila sadzba súdneho poplatku za prvý zápis podniku alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej fyzickej osoby do obchodného registra zo sadzby 33,- Eur na sadzbu 165,50 Eur, ktorá je jednotná so sadzbou za prvý zápis (slovenskej) fyzickej osoby podnikateľa do obchodného registra.

Novelizácie zákona o používaní elektronickej registračnej pokladnice (zákon č. 289/2008 Z. z.)

Podnikatelia sú v zmysle zákona **č. 361/2013 Z. z.** od 1. januára 2014 povinní predkladať Finančnému riaditeľstvu SR technické a softvérové nástroje, ktoré kontrolným orgánom umožnia ľahší prístup k údajom zaevidovaným v elektronickej registračnej pokladnici a umožniť kontrolným orgánom pripojenie k elektronickej registračnej pokladnici za účelom prístupu k uloženým údajom. Povinnosť predkladať kontrolné záznamy na požiadanie daňového úradu alebo colného úradu však nesmie byť podnikateľovi uložená častejšie ako raz za mesiac. Podnikatelia sú zároveň povinní na každom predajnom mieste sprístupniť vyobrazenie pokladničného dokladu.

Neprehliadnuteľnou zmenou v rámci novelizácie, publikovanej pod č. **333/2014 Z. z.**, sú opatrenia týkajúce sa používania elektronickej registračnej pokladnice. Spolu s **rozšírením okruhu služieb**, na ktoré sa **od 1. apríla 2015** vzťahuje povinnosť evidencie tržieb v elektronickej registračnej pokladnici, sa zaviedla aj možnosť využívania virtuálnej registračnej pokladnice. Zoznam služieb, ktorých sa táto povinnosť týka sú uvedené v Prílohe č. 1 zákona o ERP. Podnikatelia v týchto odvetviach zároveň majú možnosť využívať virtuálnu registračnú pokladnicu zriadenú Finančným riaditeľstvom SR. Využívanie **virtuálnej registračnej pokladnice** je však podmienené stanovením limitu na maximálny počet vydaných pokladničných dokladov v jednom kalendárnom mesiaci na 1 000. Ak podnikateľ prekročí počet vydaných pokladničných dokladov je povinný najneskôr v nasledujúci deň začať používať klasickú elektronickej registračnú pokladnicu. V zmysle novely môže podnikateľ, ktorému vznikla povinnosť používať elektronickej registračnú pokladnicu pred 1. januárom 2015, začať používať virtuálnu registračnú pokladnicu najskôr od 1. januára 2016. Najneskôr od 1. januára 2016 ju môžu používať aj podnikatelia, ktorí vzniknú v období od 1. januára 2015 do 31. marca 2015.

Novelizácia zákona o ochrane osobných údajov (zákon č. 122/2013 Z. z.)

Dôvodom prijatia novely, publikovanej pod č. **84/2014 Z. z.**, bola potreba reagovať na požiadavky aplikačnej praxe. Jej účelom bolo minimalizovať nejasnosti a zjednodušiť a uľahčiť niektoré požiadavky pri plnení povinností v rámci procesu spracúvania osobných údajov fyzických osôb zo strany prevádzkovateľov a sprostredkovateľov. Novela s účinnosťou **15. apríla 2014**:

- vypustila povinnosť vypracovať **bezpečnostnú smernicu**
- **vypustila priame sankcionovanie** oprávnenej osoby a zodpovednej osoby. Pokutu teda možno uložiť iba firme (prevádzkovateľovi)
- **upravila definíciu oprávnenej osoby**, ktorá u prevádzkovateľa prichádza do styku s osobnými údajmi, najmä vo veci jej vzťahu k prevádzkovateľovi. Po novom s ním má mať uzavretý „pracovnoprávny vzťah“ (predtým „pracovný pomer“), takže ňou už môže byť napr. aj dohodár. Znížila sa aj administratívna záťaž, pokiaľ ide o obsah **poučenia oprávnenej osoby**. Povinnosť ustanoviť zodpovednú osobu sa zmenila na možnosť.
- **zrušila poplatky za registráciu**, osobitnú registráciu a zmenu registrovaných údajov. Po novom je ju možné urobiť elektronickej.
- **zmenila spôsob ukladania pokút**. Ukladanie pokút a poriadkových pokút sa rozčlenilo na fakultatívne a obligatórne, a to v závislosti od jednotlivých typov povinností, ich podstaty a závažnosti ich porušenia. Po novom sa teda pokuty nemusia, ale môžu uložiť.
- **znížila horné hranice jednotlivých pokút** pre zamestnávateľov za nedodržiavanie zákona. Ich maximálna výška klesla z 300-tisíc na 200-tisíc Eur.

Novelizácia zákona o štátnej štatistike (zákon č. 540/2001 Z. z.)

Novela zákona, publikovaná pod č. **326/2014 Z. z.**, okrem iných oblastí, upravila aj **spôsob komunikácie medzi spravodajskou jednotkou**, teda právnickou osobou alebo fyzickou osobou, a Štatistickým úradom SR. V zmysle novely má byť táto komunikácia **už iba elektronickej**, avšak pripúšťa výnimky, čiže aj tradičnú „listinnú“ komunikáciu. Zákon vstúpil do účinnosti **1. januára 2015** avšak časť týkajúca sa povinnosti spravodajskej jednotky poskytovať úradu údaje požadované na štatistické zisťovanie vyplnením a odoslaním elektronickej formulára nadobudne účinnosť až **1. januára 2016**.

3.4.2 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy

❖ Ministerstvo vnútra SR

• Aktivity na odbore živnostenského podnikania realizované v roku 2014

Okresné úrady, odbory živnostenského podnikania v postavení jednotného kontaktného miesta (ďalej len „JKM“) sú orgány miestnej štátnej správy príslušné pre správu živnostenského podnikania, ktorých úlohou je uľahčiť podnikateľom vstup do podnikania. Za týmto cieľom integrujú na jednom mieste viacero funkcionalít a ponúkajú začínajúcim ale aj podnikajúcim podnikateľom rôzne služby. JKM od svojho vzniku (v roku 2010) umožňujú podnikateľom:

- splniť si ohlasovacie/oznamovacie povinnosti na jednom mieste
- požiadať o vznik oprávnenia na podnikanie podľa osobitného predpisu (iného ako zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)
- požiadať o registráciu na daňovom úrade
- prihlásiť sa do systému povinného zdravotného poistenia
- podať návrh na prvý zápis do obchodného registra

Zároveň JKM automaticky a bezplatne zabezpečí pre podnikateľov výpis z **registra trestov** Generálnej prokuratúry SR a v spolupráci so Štatistickým úradom SR aj pridelenie **identifikačného čísla (IČO)** na účely podnikania, a to na počkanie. Všetky tieto úkony je možné vykonať aj na diaľku **elektronicky** prostredníctvom elektronických služieb Ústredného portálu verejnej správy.

V roku 2014 aj naďalej prebiehala **reforma verejnej správy – ESO**, ktorá má za cieľ zjednodušiť fungovanie verejnej správy. Výsledkom týchto reforiem bol **vznik klientskych centier na okresných úradoch**, ktorých súčasťou sú aj odbory živnostenského podnikania. Vďaka tejto reforme je možné využiť viacero služieb verejnej správy na jednom mieste a podnikateľ tak nemusí navštevovať viacero úradov čím dochádza k úspore času. JKM za účelom ďalšieho uľahčenia výkonu podnikateľskej činnosti podnikateľom v roku 2014 rozšírilo svoje funkcionality aj o **poskytovanie nasledovných nových služieb**:

1. Automatizované zasielanie údajov zo živnostenského registra Sociálnej poisťovni

Ministerstvo vnútra SR a Sociálna poisťovňa **dňa 7. januára 2014** uzavreli dohodu o sprístupnení a automatickom zasielaní údajov zo živnostenského registra v elektronickej podobe. Ministerstvo vnútra SR sprístupnilo Sociálnej poisťovni údaje o jednotlivých podnikateľoch zapísaných do živnostenského registra, ktoré sa týkajú verejnej aj neverejnej časti registra a to v rozsahu informácií, ktoré sa týkajú výkonu sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia.

2. Vydávanie výstupu z informačného systému verejnej správy – obchodný register

S účinnosťou od **1. septembra 2014** JKM vydáva výstup z informačného systému verejnej správy – obchodný register v postavení osvedčujúcej osoby. JKM zabezpečuje asistovanú elektronickú komunikáciu fyzických osôb a právnických osôb s orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci. JKM zároveň v postavení osvedčujúcej osoby výstup z informačného systému verejnej správy, ktorým je aj výstup z obchodného registra. Tento výpis vydávaný JKM je rovnocenný s výpisom z obchodného registra SR vydaného podľa § 12 zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení

neskorších predpisov a je opatrený osvedčovacou doložkou okresného úradu (JKM), ktorá potvrdzuje doslovnú zhodu s údajmi uvedenými v elektronickom odpise povinnej osoby. Ide o osvedčenú listinnú podobu elektronického odpisu údajov z informačného systému verejnej správy, opatrenú osvedčovacou doložkou.

3. vydávanie osvedčenia o voľných živnostiach na počkanie

Od začiatku roku 2014 bolo zavedené aj opatrenie súvisiace s vydávaním osvedčení o živnostenskom oprávnení na počkanie v prípade, ak sa ohlasujú voľné živnosti, ktoré sa nachádzajú v zozname voľných živností vypracovanom Ministerstvom vnútra SR, odbor živnostenského podnikania a zverejnenom na internetovej stránke odboru a v prípade, ak ohlasovateľ živnosti nemá žiadny záznam v registri trestov. Cieľom opatrenia bolo zjednodušiť a urýchliť začiatok podnikania v SR.

Tab. č. 3.9: Aktivity JKM za obdobie rokov 2012 až 2014

Typ úkonu JKM a počet subjektov	rok 2012	rok 2013	rok 2014
počet podnikateľských subjektov, ktoré využili službu JKM celkom	194 787	210 543	163 478
počet podnikateľských subjektov, ktoré využili službu JKM – FO	163 519	177 703	140 084
počet podnikateľských subjektov, ktoré využili službu JKM – PO	31 269	32 837	23 394
celkový počet úkonov služby JKM pre DR	223 934	241 334	205 671
celkový počet úkonov služby JKM pre ZP	148 713	166 674	145 403
celkový počet úkonov služby pre OR	-	-	183
celkový počet výpisov z registra trestov	-	-	111 851

Za rok 2014 bolo na úseku živnostenského podnikania poslaných **14 133 elektronických podaní** podnikateľmi alebo záujemcami o podnikanie. Medzi tieto elektronické podania patria elektronické služby ako napr. ohlásenie voľnej, remeselnej a viazanej živnosti, oznámenie o zmene údajov, žiadosť o vydanie výpisu (verejného a neverejného) zo živnostenského registra či oznámenie o ukončení podnikania. Elektronické služby sú dostupné všetkým žiadateľom, ktorí **vlastnia zaručený elektronický podpis** a na niektoré z nich sa viaže buď znížená sadzba správneho poplatku na polovicu alebo úplne zrušenie tohto poplatku.

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

• Zriadenie portálu „Business Friendly Slovakia“

V snahe zlepšiť podnikateľské prostredie na Slovensku spustilo Ministerstvo hospodárstva SR spolu s Republikovou úniou zamestnávateľov od 2. apríla 2013 webový **portál „Business Friendly Slovakia“** (www.businessfriendly.sk), ktorý je určený primárne na nahlasovanie duplicitných informačných povinností podnikateľov. Portál vznikol ako reakcia na čoraz väčšiu administratívnu záťaž v podnikaní. Cieľom tohto portálu je najmä zabezpečiť zlepšenie podnikateľského prostredia s perspektívou vyššej prosperity a tvorby nových pracovných miest. Prostredníctvom portálu je podnikateľom umožnené zapojiť sa pomocou pripomienok, podnetov a návrhov do verejnej diskusie o právnych predpisoch, ktoré ich obmedzujú, vytvárajú zbytočné náklady, alebo sú nerealizovateľné. Podnety zadané na portál postupuje MH SR ústredným orgánom štátnej správy, ktoré majú v gescii legislatívu týkajúcu sa jednotlivých oblastí vyplývajúcich z podnetov.

Dotknutý orgán štátnej správy sa následne vo svojom stanovisku vyjadrí, či možno podnet riešiť, resp. plánuje vo svojej pôsobnosti legislatívne zmeny, ktoré by podnet čiastočne, alebo úplne riešili, alebo uvedie dôvod, prečo treba daný podnet zamietnuť a ďalej sa ním nezaoberať.

Oficiálne stanoviská k podnetom zverejňuje MH SR na portáli. MH SR je, na druhej strane, priamo informované o reguláciách, ktoré zaťažujú podnikateľské subjekty a komplikujú im ich podnikateľskú činnosť. Na základe podnetov už boli navrhnuté viaceré opatrenia na zlepšenie podnikateľského prostredia v SR.

V priebehu **roku 2014** prispeli podnikatelia na portál www.businessfriendly.sk celkovo **12 podnetmi**. MH SR sa podarilo vyriešiť 7. Za dva roky existencie prišlo na portál 140 podnetov, z ktorých Republiková únia zamestnávateľov označila 29 podnetov ako neopodstatnené (ak sa zdá byť podnet nelogický, jednostranne zameraný, a pod.), 12 bolo zamietnutých (podnet bol odmietnutý zo strany konkrétnej inštitúcie, ktorej riešenie problému spadá do pôsobnosti), 21 je čakajúcich (podnet čaká na pridelenie príslušnému orgánu štátnej správy), 37 schválených (podnet bude zaslaný konkrétnemu orgánu štátnej správy), 9 je v riešení (podnet čaká na reakciu a odpoveď príslušného orgánu štátnej správy), 8 je vložených (aktuálne zaslaný podnet od podnikateľa) a 24 sa podarilo vyriešiť.

❖ Štatistický úrad SR

Oblasť štátnej štatistiky patrí do kompetencie Štatistického úradu SR, ktorý je ústredným orgánom štátnej správy SR. Právnu základňu činnosti ŠÚ SR predstavuje zákon NR SR č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike.

ŠÚ SR v skupine malých podnikov (do 20 zamestnancov) realizuje **výberové štatistické zisťovania**, v rámci ktorých sú podniky zaradované do výberového súboru v súlade s princípmi rotácie spravodajských jednotiek vo výberovom súbore. Aplikuje sa **náhodný výber s rotáciou**, čo v praxi znamená **každoročnú obmenu jednej tretiny jednotiek**. Periodicita zaradenia jednotky do súboru spravodajských jednotiek je ovplyvnená aj počtom jednotiek v danej stratifikačnej vrstve, v ktorej sa jednotka nachádza. Uplatňovaný spôsob zaradovania spravodajských jednotiek do výberových zisťovaní, v rámci ktorého dochádza ku každoročnej obmene jednej tretiny jednotiek výberového súboru vo vrstvách s dostatočným počtom subjektov, nie je v súlade s odporúčaním SBA nezaraďovať mikropodniky (do 9 zamestnancov) do štatistických zisťovaní častejšie ako raz za tri roky.

• Zrušenie niektorých štatistických zisťovaní

V súvislosti so snahou o zníženie administratívnej záťaže podnikateľských subjektov a v súvislosti so štatistickým zisťovaním **bol v roku 2014 zrušený jeden typ štatistického zisťovania**, konkrétne išlo o Org 3-99 - „Dotazník na registráciu organizácie“. ŠÚ SR nahradil chýbajúce informácie na aktualizáciu registra organizácií z podkladov, ktorými už disponuje. Vo väzbe na prijatie Koncepcie využívania administratívnych zdrojov údajov (1.7.2014) sa v tejto oblasti spolupráca rozšírila spolupráca na nových poskytovateľov administratívnych zdrojov s cieľom redukcie údajov požadovaných v rámci štatistických zisťovaní.

V súvislosti s prípravou programu štátnych štatistických zisťovaní sa každoročne vykonáva preskúmanie, či potreba všetkých zisťovaní pre produkciu štatistík v celom rozsahu pretrváva, alebo niektoré z nich môžu byť zrušené, alebo ich rozsah obmedzený. Výsledkom týchto aktivít bolo v roku 2014 aj zrušenie zisťovania **IKaP 1-12 „Ročný výkaz o doručovateľských službách“**.

ŠÚ SR začal v januári 2014 realizáciu projektu „**Register a identifikátor právnických osôb a podnikateľov**“, ktorý má za cieľ odbremeniť podnikateľské subjekty od predkladania / dokladania identifikačných údajov pri úkonoch voči verejnej správe. Základný register má byť povinným zdrojom údajov o podnikateľských subjektoch pre ostatné inštitúcie verejnej správy.

❖ Úrad vlády SR

• Implementácia Operačného programu Informatizácia spoločnosti

Úrad vlády SR je riadiacim orgánom pre **operačný program Informatizácia spoločnosti (OPIS)**. Tento operačný program sa zameriava na rozvoj infraštruktúry informačných systémov verejnej správy, štátnej správy a samosprávy, ktoré zefektívnia fungovanie verejnej správy a budú rozvíjať eGovernment v zmysle vládou schválenej Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy. OPIS sa koncentruje na procesy a služby poskytované verejnou správou a technologicko-aplikačnú infraštruktúru. Realizovaný je prostredníctvom najmä národných projektov, pričom prijímateľmi a ich realizátormi sú najmä štátne rozpočtové organizácie (napr. ministerstvá), štátne príspevkové organizácie (napr. pamäťové a fondové inštitúcie) a tiež samospráva (mestá, obce, VUC). OPIS má teda svojím zameraním a výsledkami **sprostredkovaný dopad aj na činnosť MSP**, najmä v komunikácii so štátnou správou a samosprávou a využívaní digitálneho obsahu sprístupneného pamäťovými a fondovými inštitúciami.

Na plnenie úloh v oblasti informatizácie spoločnosti, správy a prevádzkovania elektronických komunikačných sietí a služieb bola zriadená **Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby (NASES)**. Jej hlavnou úlohou a predmetom činnosti je správa, prevádzka a rozvoj vládnej dátovej siete GOVNET a prevádzka a rozvoj služieb Ústredného portálu verejnej správy (ÚPVS), ako základných nástrojov informatizácie verejnej správy.

V rámci projektu s názvom „Elektronické služby Úradu vlády Slovenskej republiky – eDemokracia otvorená vláda“ je čiastkovým cieľom vytvoriť aplikáciu, ktorá sprístupní otvorené dáta, ktoré vznikajú vo verejnej správe aj pre ďalšie využívanie konečnými subjektami. Projekt je realizovaný agentúrou NASES a financovaný formou NFP ITMS21110120041 z Operačného programu Informatizácia spoločnosti. V roku 2014 prebiehala analýza a dizajn predmetnej aplikácie a príprava podpornej legislatívy

3.4.3 Odporúčania

- Znížiť administratívnu záťaž podnikania, odstrániť duplicitu predkladania dokladov pre štátnu správu, zjednodušiť a zmenšiť rozsah požadovaného výkazníctva atď.
- Pri tvorbe každej právnej normy uplatňovať zásadu, podľa ktorej orgány verejnej správy, verejnoprávne inštitúcie nebudú požadovať v správnom či inom konaní subjektov dokumenty, listiny, rozhodnutia a pod., ktoré sú vydané iným orgánom štátnej či verejnej správy, verejno-právnu inštitúciou (Sociálnom poisťovňou a pod.). V tejto súvislosti podporiť informatizáciu verejnej správy a urýchlené zavádzanie služieb e-governmentu vo všetkých oblastiach, kde dochádza k interakcii verejnej správy s podnikateľskými subjektmi.

- Zdokonalit' prechod na elektronickú komunikáciu, zavádzanie povinných elektronických hlásení. V prípade malých podnikov treba brať ohľad aj na ich technické vybavenie a schopnosti. Preto považujeme za vhodné, ak sa prechodne umožní alternatívna možnosť malým firmám, resp. firmám v regiónoch, aby takéto hlásenia mohli podať aj poštou.
- Pokiaľ niektorá zo štátnych inštitúcií vyžaduje s podnikateľom alebo zamestnávateľom elektronickú komunikáciu, predmetná inštitúcia by mala automaticky doručiť elektronické prístupové údaje a ušetriť tak podnikateľovi náklady a čas na osobné vybavovanie týchto formalít v predmetnej inštitúcii.
- Zasielať aktuálne vzory tlačív - k zníženiu administratívneho zaťaženia malých a stredných podnikateľov by tiež prispelo, keby, na príklade opatrenia realizovaného v prípade Devízového zákona č. 202/1995 Z. z., daňové úrady v rámci elektronickej komunikácie podnikateľom dopredu zasielali vzor príslušného tlačiva daňového priznania a aj týmto spôsobom ich upozornili na daňovú povinnosť.
- Vytvoriť stimulujúce podmienky pre široké využívanie elektronického podpisu podnikateľskými subjektmi. V tejto súvislosti je potrebné zjednodušenie slovenskej legislatívy upravujúcej problematiku elektronického podpisu.
- Zabezpečiť úplnú funkčnosť jednotných kontaktných miest (JKM) s cieľom umožniť vykonanie všetkých registračných povinností na jednom mieste s dôrazom na jednoduché využívanie elektronickej komunikácie
- Zjednotenie funkcie živnostenského a obchodného registra do jednej inštitúcie.
- Vytvorenie nových typov obchodných spoločností so zníženými požiadavkami na vytváranie základného imania, pri s.r.o. napr. na 1 euro (tzv. 1-eurové s.r.o.), pri a.s. napr. na polovicu súčasného stavu (*aj vo väzbe na prípravu jednoduchej akciovej spoločnosti*)
- Zrušenie podmienky vyžadovania súhlasu správcu dane so zápisom s.r.o. do OR, resp. s prevodom obchodného majetku. Navrhujeme aby si OR sám a priamo vyžiadaval informácie od správcu dane a odbremenil tak podnikateľov so zbytočnou administratívou.
- Na základe analýzy možností použitia elektronického výpisu z Obchodného registra SR na právne účely, prerokovanej vládou SR dňa 7. marca 2012, zabezpečiť, aby elektronický výpis z Obchodného registra bol použiteľný na právne účely.
- Aplikovať súdny poplatok za návrh na zápis zmeny vo výške 66 eur aj na prvozápisy, prípadne by bolo možné zvážiť úplné odstránenie poplatkov pri zakladaní spoločností.
- Systémovo riešiť postavenie živnostníka ako sebazamestnávateľa. Súčasná legislatíva nepriznáva živnostníkovi výhody zamestnanca (samozamestnanca) a chápe ho skôr ako organizáciu, kde živnostník vystupuje len ako majiteľ, pričom sa nezohľadňuje jeho vlastná práca. Jedná sa predovšetkým o možnosť uznať ako výdavky ovplyvňujúce základ dane z príjmu vlastnú prácu živnostníka (najmenej vo výške minimálnej mzdy) a umožniť tvorbu a čerpanie Sociálneho fondu i pre živnostníka za rovnakých podmienok ako u zamestnanca.
- Podporiť zachovanie pracovných miest počas zníženej ekonomickej aktivity (rôzne fiškálne výhody pre zamestnávateľov).

- Odporúčame tiež prenesenie povinnosti stavebníka zabezpečiť podklady pre konanie v podobe vyjadrenia dotknutých orgánov na stavebný úrad. Perspektívne by bolo možné uvažovať o vytvorení informačného systému, ktorý by prepájal všetky dotknuté orgány v danom území, ktorý by umožňoval skrátiť stavebné konanie.
- Odporúčame, aby Štatistický úrad SR nezarad'oval mikropodniky do štatistického zisťovania viac ako raz za tri roky s výnimkou, ak si to potreba štatistických a iných druhov informácií vyžaduje inak.
- Navrhujeme "motivovať" súdy urýchliť vydanie rozhodnutia vo veci samej, napríklad zmenou zákona o súdnych poplatkoch, ktorou by sa prijali nasledovné opatrenia. V prípade, ak od zaplatenia súdneho poplatku za návrh na začatie konania do 1. termínu pojednávania uplynú napríklad viac ako 3 mesiace, účastníkom konania sa vráti 50 % zo všetkých zaplatených poplatkov. Alternatívne navrhujeme zaviesť väčšie možnosti nenárokovateľného odmeňovania sudcov v závislosti od výsledkov hodnotenia ich práce.
- Zefektívniť a zrýchliť procesy konkurzu a reštrukturalizácie s dôrazom na zvýšenie výťažku z konkurzných konaní, zastavenie zneužívania reštrukturalizačných konaní, zlepšenie ochrany nezabezpečených drobných veriteľov, dôsledné vymáhanie povinnosti podať včasný návrh na konkurz zo strany dlžníka.
- Prehodnotenie potreby vytvárania rezervného fondu (nedeliteľného fondu) pri podnikoch spadajúcich do kategórie mikropodnikov.
- Prehodnotiť a zvýšiť hranicu na vykonanie povinného overovania účtovnej závierky audítorom.
- Vo väzbe na novoprijatý inštitút záväzného stanoviska finančného riaditeľstva k uplatneniu daňových predpisov v rámci daňového poriadku (nadobudol účinnosť od 1. septembra 2014) navrhujeme prehodnotiť výšku poplatkov za dané stanoviská.
- Skrátenie lehôt na uznanie odbornej praxe a na uznanie odbornej kvalifikácie osôb z členských štátov EÚ, EHP alebo Švajčiarska pre účely získania živnostenského oprávnenia.

3.5 Princíp 5: Prispôbiť nástroje verejnej politiky potrebám MSP: uľahčiť MSP účasť na verejnom obstarávaní a lepšie využiť prostriedky štátnej pomoci pre MSP

3.5.1 Vývoj legislatívneho prostredia

Novelizácie zákona o správe daní - daňový poriadok (zákon č. 563/2009 Z. z.)

Od **1. januára 2014** daňové subjekty, ktoré sú platiteľmi dane z pridanej hodnoty podľa zákona o DPH alebo ich zástupcovia ako aj zástupca daňového subjektu, ktorý nie je platiteľom dane a tento zástupca je v postavení advokáta alebo daňového poradcu, ktorému tento daňový subjekt udelil plnomocenstvo na zastupovanie pred správcom dane, majú komunikovať, t. j. podávať – doručovať správcovi dane všetky **podania len elektronicky prostredníctvom elektronickej podateľne** alebo prostredníctvom elektronickej podateľne ústredného portálu verejnej správy. Na tieto daňové subjekty sa vzťahuje **výpoveď „starých“ dohôd a uzavretie „nových“ dohôd** podľa daňového poriadku. Tieto zmeny vyplývajú z § 165b ods. 3 daňového poriadku v znení neskorších úprav, ktorý zaviedol ešte **zákon č. 440/2012 Z. z.**

Zákon č. 435/2013 Z. z. v záujme zníženia administratívnej záťaže daňových subjektov pri registračnom konaní s účinnosťou od **1. januára 2014** vypustil povinnosť daňových subjektov uvádzať niektoré údaje pri registrácii. Taktiež zaviedol možnosť, aby platbu, ktorú daňový subjekt omylom zaplatil na účet iného daňového subjektu, mohol správca dane na žiadosť daňového subjektu preúčtovať na jeho účet. Od **1. septembra 2014** vstúpil do účinnosti aj časť zákona zavádzajúca **inštitút záväzného stanoviska** k uplatneniu daňových predpisov. Rozsah daňových predpisov, ku ktorým uplatneniu možno vydať záväzné stanovisko ustanovuje vyhláška č. MF SR č. 229/2014 Z. z.

Na základe novely môže finančné riaditeľstvo z tzv. **rizikového zoznamu platiteľov dane z pridanej hodnoty (DPH)** vymazať subjekty, ak u nich pominú dôvody, na základe ktorých boli do zoznamu zapísané a zároveň v dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacoch neporušili zákonné povinnosti.

Podľa novely je daňový subjekt povinný podať **dodatočné daňové priznanie**, ktorým sa opravujú údaje potrebné pre daň z pridanej hodnoty, alebo ak zistí, že daň má byť vyššia, ako bola správcom dane vyrubená alebo nadmerný odpočet má byť nižší alebo nárok na vrátenie dane nižší, ako bol správcom dane priznaný, alebo ak daňová strata je nižšia ako bola uvedená v daňovom priznaní, a to v lehote **do konca mesiaca** nasledujúceho po tomto zistení.

Ustanovenie o **odklade platenia dane o platení dane v splátkach** sa upravilo tak, aby daňovému subjektu, ktorý nedodrží splátky, alebo nezaplatí daň v lehote ustanovenej správcom dane v rozhodnutí o odklade platenia dane alebo povolenia platenia dane v splátkach, bol vyrubený úrok zo sumy zostávajúcej časti neuhradenej dane, a to odo dňa pôvodnej splatnosti dane.

Zákon č. 218/2014 Z. z. s účinnosťou od **1. októbra 2014** upravil aj daňový poriadok, pričom umožnil, aby správca dane počas daňovej kontroly mohol vyhotoviť **čiastkový protokol**, na základe ktorého by napr. vrátil preverenú časť nadmerného odpočtu ešte pred ukončením daňovej kontroly. Zároveň sa s účinnosťou od **1. januára 2015** skrátilo sledované obdobie, v ktorom je platiteľ DPH v zozname platiteľov DPH, u ktorých nastali dôvody na zrušenie registrácie zverejnený, **z 12 mesiacov na 6 mesiacov**.

Novelizácie zákona o účtovníctve (zákon č. 431/2002 Z. z.)

Novela zákona o účtovníctve, publikovaná pod č. **352/2013 Z. z.**, zaviedla od **1. januára 2014** inštitút **mikro účtovných jednotiek**. Tieto jednotky môžu podávať zjednodušenú formu poznámok v porovnaní s bežnými účtovnými jednotkami. Takto účtovať môže obchodná spoločnosť, družstvo, fyzická osoba účtujúca v sústave podvojného účtovníctva a pozemkové spoločenstvo. Podmienkou je aby za za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie neprekročila dve z týchto podmienok:

1. celková suma majetku nepresiahla 350 000 eur
2. čistý obrat nepresiahol 700 000 eur
3. priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia nepresiahol desať.

Účtovná jednotka sa môže stať mikro účtovnou jednotkou aj za účtovné obdobie, v ktorom vznikla, ak sa tak rozhodne. Mikro účtovnou jednotkou môže byť aj jednotka, ktorá dve z vyššie uvedených podmienok prekročila len v jednom z dvoch po sebe nasledujúcich účtovných období, pričom v prvom z týchto dvoch účtovných období sa považovala za mikro účtovnú jednotku. (§4 ods. 5)

Podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky ustanovuje **Opatrenie MF SR** č. MF/15464/2013-74 z 11. decembra, ktoré nadobudlo účinnosť 1. januára 2014.

Novelizáciou zanikla povinnosť ocenenia cenných papierov a derivátov reálnou hodnotou pre mikro účtovné jednotky a zmiernili sa aj povinnosti pri vedení účtovníctva pre účtovné jednotky, ktoré neboli zriadené na účely podnikania. Ďalej sa znížila periodicita na inventarizáciu majetku. Dlhodobý majetok sa musí inventarizovať len raz za štyri roky a peňažné prostriedky v hotovosti len ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Novela spresnila oceňovanie reálnou hodnotou pre účtovné jednotky finančného sektora.

Od 1. januára 2014 majú účtovné jednotky na internetovom portáli **Registra účtovných závierok** zverejňovať k termínu podávania daňových priznaní všetky prílohy k účtovnej závierke ako aj výročnú správu.

Novela zákona o účtovníctve, publikovaná pod č. **333/2014 Z. z.**, sa zamerala na vylepšenie funkcionality Registra účtovných závierok a priniesla aj legislatívny základ na rozdelenie účtovných do troch skupín v súlade so smernicou EP a Rady č. 2013/34/EÚ. Novela upravila na účely zostavenia individuálnej účtovnej závierky triedenie účtovných jednotiek podľa veľkostných skupín na **mikro, malé a veľké účtovné jednotky**. Zatriedenie do veľkostnej skupiny má vplyv na obsahovú štruktúru účtovnej závierky, ktorá sa ustanovuje opatreniami Ministerstva financií SR pre jednotlivé typy účtovných jednotiek. Veľkostné triedenie je pre účtovné jednotky povinné a okrem obchodných spoločností a družstiev sa týka aj podnikajúcich fyzických osôb dobrovoľne účtujúcich v podvojnom účtovníctve. K zmene triedenia do veľkostných skupín dochádza na základe presiahnutia alebo nepresiahnutia veľkostných podmienok za dve bezprostredne po sebe nasledujúce účtovné obdobia. Ustanovenia novelizujúce zákon o účtovníctve nadobudli účinnosť **1. januára 2015**.

Novelizácia zákona o verejnom obstarávaní (zákon č. 25/2006 Z. z.)

Dňa 27. februára 2014 vstúpil od účinnosti **zákon č. 34/2014 Z. z. (tzv. poľnohospodárska novela)**, ktorého hlavným cieľom bolo odstrániť administratívnu náročnosť pravidiel a postupov verejného obstarávania, ktorými sa zadávajú zákazky na dodanie tovaru, poskytnutie služieb a uskutočnenie stavebných prác, pre špecificky vymedzené predmety. V zmysle novely sa zákon nevzťahuje na zákazku na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác a na poskytnutie služieb v rámci opatrení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov - jedná sa o výhodu pre slovenských pestovateľov hrozna a výrobcov vína, pestovateľov ovocia a zeleniny a chovateľov včiel v rámci EÚ pri čerpaní podpôr z príslušných prostriedkov EÚ. Novelou boli doplnené i nové výnimky zo zákona pre nižšie ako nadlimitné zákazky, špecifikovali sa možnosti použitia priameho rokovacieho konania pri podlimitných zákazkách, upravili sa pravidlá pre Podlimitné zákazky bez využitia elektronického trhu a bolo spresnené započítavanie lehôt predkladania ponúk verejnemu obstarávateľovi registrovaných účastníkov v elektronickom trhovisku. Ďalej bol doplnený nový dôvod zrušenia VO (dôvody hodné osobitného zreteľa) a nastali zmeny v informačných povinnostiach podľa § 136 ods. 9. a v povinnostiach evidencie dokladov a dokumentov (§ 9 ods. 9 zákona). Novela zároveň **zrušila povinnosť** pre Ministerstvo vnútra SR **zriadiť elektronické trhovisko do 1. júla 2014.**

Novelizácia zákona o službách zamestnanosti (zákon č. 5/2004 Z. z.)

Novelou, publikovanou pod č. **352/2013 Z. z.**, sa s účinnosťou od **1. januára 2014** zrušila povinnosť právnických a fyzických osôb predkladať účtovné závierky k žiadostiam o vydanie povolenia na **vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania** a pri plnení ich povinností podľa § 31 s cieľom zníženia administratívnej záťaže a nevyžadovania dokladov, ktoré je možné získať z iných orgánov verejnej správy.

Zákon č. 495/2013 Z. z. (novela zákona o azyle) s účinnosťou od 1. januára 2014 upravil podmienky **udeľovania povolenia na zamestnanie pre štátnych príslušníkov tretích krajín v SR**, upravil podmienky ich zamestnávania a v tejto súvislosti rozšíril pôsobnosť Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. Okrem toho upravil pôsobenie agentúr dočasného zamestnávania a zabránil zamestnávateľom dočasné pridelenie zamestnanca, na ktorého zamestnávanie sa mu poskytuje príspevok, na výkon práce k užívateľskému zamestnávateľovi.

Cieľom prijatia novely zákona o službách zamestnanosti (**zákon č. 311/2014 Z. z.**) bolo vytvoriť legislatívny rámec špecificky určený na **podporu zamestnávania tých mladých ľudí**, ktorí po ukončení školy, resp. po jej predčasnom opustení alebo po ukončení povinnej školskej dochádzky, nikdy nezískali pravidelne platené zamestnanie. V kontexte s uvedeným bolo hlavným účelom novely rozšíriť nástroje pomoci a podpory účastníkom na trhu práce poskytované na základe zákona o službách zamestnanosti o nové aktívne opatrenie na trhu práce špecificky zamerané na riešenie zamestnanosti mladých ľudí. Konkrétne išlo o zavedenie **príspevku na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní (§ 51a)**. Podľa novely môže Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny poskytnúť tento príspevok zamestnávateľovi, ktorý na vytvorené pracovné miesto prijme do pracovného pomeru uchádzača o zamestnanie, ktorý je občanom mladším ako 25 rokov veku vedeným v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej tri mesiace, alebo uchádzača o zamestnanie, ktorý je občanom mladším ako 29 rokov veku vedeným v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej šesť mesiacov, a ktorí pred prijatím na vytvorené pracovné miesto nemali pravidelne platené zamestnanie, ak pracovný pomer je dohodnutý v rozsahu najmenej polovice ustanoveného týždenného pracovného času a ak zamestnávateľ o príspevok písomne požiada.

Príspevok sa poskytuje na základe písomnej dohody o poskytnutí príspevku uzatvorenej medzi úradom a zamestnávateľom najmenej počas 6 kalendárnych mesiacov a najviac počas 12 kalendárnych mesiacov. Mesačná výška príspevku je regionálne diferencovaná. Novela nadobudla **účinnosť 1. januára 2015**.

Zákon o pomoci v hmotnej núdzi (zákon č. 417/2013 Z. z.)

Aktivačný príspevok v hodnote 63,07 eura mesačne je v zmysle zákona č. 417/2013 Z. z. určený už iba na podporu získania, udržania, prehĺbenia alebo zvýšenia vedomostí, odborných zručností, praktických skúseností, pracovných návykov na účely zvýšenia pracovného uplatnenia na trhu práce. V zmysle predchádzajúceho zákona č. 599/2003, ktorý bol od 1. januára 2014 nahradený týmto zákonom, patril aktivačný príspevok 6 mesiacov dlhodobo nezamestnanej osobe, ktorá začala vykonávať samostatne zárobkovú činnosť podľa zákona o živnostenskom podnikaní a pred začatím tejto činnosti mala zabezpečené základné životné podmienky a poskytnutú pomoc v hmotnej núdzi.

Novelizácia zákona o podpore cestovného ruchu (zákon č. 91/2010 Z. z.)

Zákon č. 415/2013 s účinnosťou od **1. januára 2014** upravil povinnosti týkajúce sa vzniku a prevádzky krajských organizácií cestovného ruchu a oblastných organizácií cestovného ruchu. Ďalej ustanovil požiadavky na turistické informačné centrá a zaviedol registráciu organizácií cestovného ruchu. Podrobnosti o vzore žiadosti o poskytnutie dotácie organizáciám cestovného ruchu a náležitostiach projektu ustanovil výnos MDVRR SR z 10. februára 2014 č. 04210/2014/B710-SCR/8331-M (publikovaný pod č. 33/2014 Z. z.).

Zákon o Štátnom fonde rozvoja bývania (zákon č. 150/2013 Z. z.)

Od 1. januára 2014 vstúpil do účinnosti **zákon č. 150/2013 Z. z.** o Štátnom fonde rozvoja bývania. Prostriedky fondu je možné použiť na štátnu podporu poskytovanú na účel uskutočnenia pomoci štátu pri rozširovaní a zveľaďovaní bytového fondu. Podporu v zmysle tohto predpisu je možné poskytnúť na obstaranie bytu, obstaranie nájomného bytu, obnovu bytovej budovy, obnovu zariadenia sociálnych služieb a na výstavbu alebo dostavbu zariadenia sociálnych služieb. Zákon stanovil aj formu a výšku podpory pre konkrétne účely s ohľadom na typ žiadateľa ako aj detailné podmienky poskytnutia podpory. **Žiadateľom môže byť** okrem iného aj **právnická osoba** so sídlom na území SR, ktorá vykonávala činnosť aspoň päť rokov pred podaním žiadosti.

Novelizácia zákona o investičnej pomoci (zákon č. 561/2007 Z. z.)

Zákon č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho nepriamo novelizoval aj zákon o investičnej pomoci, najmä v súvislosti s podmienkami udeľovania investičnej pomoci. Po novom už firmy pri **investíciách nad 200 miliónov Eur** nepotrebujú na získanie daňovej úľavy súhlas vlády. Celková suma investície sa teda stala jedinou podmienkou na získanie investičnej pomoci a daňové úľavy by mali byť automatické. Táto zmena má za cieľ sprehľadniť zákon a zrýchliť konania, v ktorých sa poskytuje výlučne daňová úľava. Zmeny nadobudli **účinnosť 1. mája 2014**.

V roku 2014 bola prijatá aj **novela nariadenia vlády SR č. 481/2011 Z. z. o investičnej pomoci**, ktorá reflektovala nové európske pravidlá. Nové nariadenie vlády SR č. **186/2014 Z.**

z. s účinnosťou od 1. júla 2014 upravila maximálnu intenzitu investičnej pomoci, pričom už zobrala do úvahy pravidlá nového programového obdobia (konkrétne **novú mapu regionálnej pomoci**).

Novela zákona o ochrane hospodárskej súťaže (zákon č. 136/2001 Z. z.)

Zákon č. 151/2014 Z. z. s účinnosťou od 1. júla 2014 priniesol zmeny týkajúce sa oblasti **posudzovania koncentrácií**, ktoré majú za cieľ priniesť zefektívnenie a zrýchlenie správneho konania v prospech strán koncentrácie, podnikateľov. Ide najmä o zmenu začatia plynutia lehoty pre vydanie rozhodnutia, ktorá začne plynúť momentom doručenia oznámenia koncentrácie. Zmeny sa týkajú aj ustanovení o dohodách obmedzujúcich súťaž a zákazu zneužívania dominantného postavenia. Novela taktiež zo zákona vypustila pojem „unikátne zariadenie“. Novelizácia zákona, za splnenia špecifických podmienok, umožnila sprístupňovanie informácií, ktoré tvoria predmet obchodného tajomstva alebo ide o dôverné informácie. Sprístupnenie takejto informácie je možné len so súhlasom osoby, ktorá takúto informáciu poskytla a len za výnimočných okolností a v prípade, že uvedená informácia je dôkazom o porušení a nevyhnutnou na uplatnenie práva na obhajobu. Novinkou v zákone je **inštitút urovnania**, ktorý je v zmysle novely použiteľný pre všetky porušenia zákona s výnimkou oblasti porušenia povinností, ktoré sú procesnej povahy.

Zákon o Fonde na podporu umenia a o zmene a doplnení zákona č. 434/2010 Z. z. v znení zákona č. 79/2013 Z. z. (zákon č. 284/2014 Z. z.)

Cieľom prijatia nového zákona č. 284/2014 Z. z. bolo vytvorenie inštitúcie na podporu umeleckých aktivít, ktorá bude nezávislá od ústredných orgánov štátnej správy, pričom túto inštitúciu budú riadiť samotní zástupcovia umeleckej obce. Fond **od 1. januára 2015** predstavuje hlavný finančný zdroj na podporu umeleckých aktivít, kultúry a kreatívneho priemyslu. Fond získal právnu formu verejnoprávnej inštitúcie. Fond nahradil podstatnú časť doterajšieho dotačného systému Ministerstva kultúry SR. Na fond sa presunula aj podpora tvorby a šírenia umeleckých diel a ich reflexií. Fond podporuje aj projekty z oblasti kreatívneho priemyslu. Hlavným zdrojom financovania fondu sú príspevky zo štátneho rozpočtu.

Fond poskytuje finančné prostriedky na podporu umeleckých aktivít, kultúry a kreatívneho priemyslu, o. i. napríklad na:

- a) tvorbu, šírenie a prezentáciu umeleckých diel a ich reflexií,
- b) podporu medzinárodnej spolupráce v oblasti umeleckých aktivít, kultúry a kreatívneho priemyslu,
- e) projektu, na ktorého realizáciu získal žiadateľ grant z Európskej únie. (§ 18 ods. 1)

Fond poskytuje finančné prostriedky na realizáciu projektu. Projektom sa podľa zákona o. i. rozumie:

- a) tvorba, realizácia a verejná prezentácia umeleckého diela
- c) vydávanie periodických a neperiodických publikácií,
- e) výroba a verejné šírenie zvukových alebo zvukovo-obrazových záznamov,
- f) realizácia kultúrnych podujatí, festivalov, prehliadok, súťaží a obdobných aktivít s celoslovenským významom,
- h) prezentácia slovenského umenia, kultúry a kreatívneho priemyslu v zahraničí. (§ 18 ods. 2)

Fond poskytuje finančné prostriedky formou dotácie, štipendia (len FO) alebo pôžičky so splatnosťou najviac päť rokov (§ 18 ods. 3). **Žiadateľom** môže byť FO, ktorá

dovŕšila vek 18 rokov, **alebo právnická osoba**, predmetom činnosti ktorej je realizácia aktivít v oblasti umenia, kultúry alebo kreatívneho priemyslu (§ 19). Finančné prostriedky možno poskytnúť **na základe písomnej žiadosti**. Formulár žiadosti zverejní fond na svojom webovom sídle (§ 20) Za spracovanie žiadosti sa však platí administratívny poplatok (§ 21).

Zákon o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 292/2014 Z. z.)

V súvislosti s nástupom nového programového obdobia Európskej únie pre roky 2014 – 2020 bolo treba prispôbiť viaceré **pravidlá implementácie fondov EÚ**, ktoré sú upravené v nových nariadeniach EÚ. Z tohto dôvodu bolo potrebné nastaviť, resp. upraviť riadiace, implementačné a kontrolné mechanizmy v podmienkach SR. Prijatý zákon určil postavenie a právomoci jednotlivých orgánov verejnej správy v procese využívania príspevkov z fondov EÚ. Za hlavný orgán koordinácie riadenia a kontroly určil vládu SR. Súčasne definoval orgán zabezpečujúci ochranu finančných záujmov EÚ, centrálny koordinačný orgán, riadiaci orgán, certifikačný orgán, orgán auditu, sprostredkovateľský orgán a platobnú jednotku, ako aj ďalšie subjekty, ktoré sa podieľajú na výkone vymedzených úloh vyplývajúcich z novoprijatej legislatívy EÚ. Prijatý zákon **určil základné princípy riadenia a kontroly pri poskytovaní príspevku**, financovaní príspevku a výkone vládneho auditu a priniesol **procesné ustanovenia pri rozhodovaní o žiadosti**. Zákon taktiež upravil konflikt záujmov v procese poskytovania pomoci z fondov EÚ. Zákon nadobudol účinnosť **1. novembra 2014**.

Novelizácia zákona o podpore regionálneho rozvoja (zákona č. 539/2008 Z. z.)

Cieľom novelizácie zákona o podpore regionálneho rozvoja, uverejneného pod **č. 309/2014 Z. z.**, bolo dosiahnuť skvalitnenie procesov prípravy, tvorby, aktualizácie a úspešného plnenia cieľov strategických dokumentov regionálneho rozvoja s celoštátnou, regionálnou a miestnou pôsobnosťou. Novela rozpracovala a doplnila do zákona **podrobnejšie pravidlá zapájania zainteresovaných aktérov** na všetkých úrovniach verejnej správy, vrátane verejnosti a podnikateľov v rámci kreovania funkčnej partnerskej spolupráce v SR. Dôležitým novelizačným prvkom je aj **posilnenie postavenia ostatných aktérov** regionálneho a miestneho rozvoja (verejnosti, podnikateľských subjektov, mimovládnych organizácií a iných) pri príprave PHSR VÚC a obcí. **Novela nadobudla účinnosť 1. januára 2015**.

Zákon o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 321/2014 Z. z.)

Novoprijatým zákonom sa upravil a precizoval rámec pre racionálne používanie energie, stanovili sa požiadavky na energetickú efektívnosť pri premene, prenose, preprave, distribúcii a spotrebe energie, upravilo sa monitorovanie a podpora energetickej efektívnosti a ustanovili sa povinnosti pre fyzické osoby, podnikateľov, právnické osoby a orgány štátnej správy pri používaní energie. Cieľom jeho prijatia bolo zvýšenie účinnosti využitia energie v celom energetickom reťazci a najmä v oblastiach konečnej spotreby s vysokým predpokladom úspor energie, ako napríklad budovy alebo priemysel. Zákon predstavuje aj základný systém na podporu rozvoja trhu s energetickými službami v podmienkach SR.

Zákon okrem iných oblastí upravil práva a povinnosti osôb v oblasti energetickej efektívnosti, ustanovil pravidlá pri výkone energetického auditu a upravil **aj podnikanie v oblasti poskytovania energetických služieb** (poskytovanie energetickej služby, podpornej energetickej služby alebo garantovanej energetickej služby).

Podľa § 14 je každý **veľký podnik** povinný zabezpečiť vykonanie energetického auditu aspoň raz za štyri roky. Alternatívne si môže túto povinnosť splniť vykonaním energetického auditu, ktorý je súčasťou zavedeného certifikovaného systému energetického manažérstva alebo systému environmentálneho manažérstva (v zmysle STN ISO 14001, resp. STN ISO 50001). Veľký podnik je povinný uchovávať písomnú správu z energetického auditu a podklady použité pri energetickom audite do vykonania ďalšieho energetického auditu. Povinnosť uchovávať písomnú správu z energetického auditu má aj **mikropodnikateľ, malý podnikateľ a stredný podnikateľ**, u ktorého bol vykonaný energetický audit, ktorý bol spolufinancovaný z verejných prostriedkov alebo z podporných programov financovaných z prostriedkov medzinárodných finančných inštitúcií. Zákon je **účinný od 1. decembra 2014**.

Aktualizácia Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

Aktualizácia Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky bola prijatá vládou SR dňa 14. mája 2014. **Dôvodom aktualizácie** národnej stratégie bolo zosúladenie a prepojenie priorít národnej stratégie s prioritami stratégie Európskej únie v oblasti regionálnej politiky, pretrvávajúca hospodárska a finančná kríza, ale aj príprava nového programového obdobia 2014 - 2020. Hlavným cieľom aktualizácie je priebežné hodnotenie vývoja hospodárskych, sociálnych a environmentálnych politík regionálneho rozvoja na štátnej a regionálnej úrovni vyšších územných celkov za obdobie od prijatia v roku 2010 a súčasne aktualizácia s ohľadom na plnenie cieľov národnej stratégie, strategické dokumenty Európskej únie a SR prijaté po roku 2010. Ďalej vytvoriť lepšie podmienky pre udržateľný hospodársky rast, zamestnanosť a životnú úroveň.

Aktualizácia národnej stratégie preformulovala ciele, úlohy, priority a rozvojové aktivity **v nadväznosti na stratégiu Európa 2020**, ktoré bude potrebné realizovať na zabezpečenie politiky udržateľného regionálneho rozvoja v SR, založeného najmä na raste ekonomickej výkonnosti a sociálnej súdržnosti. Okrem oblasti **Ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť hospodárstva** je jednou z oblastí aj **Poznatkovo orientovaná ekonomika**.

3.5.2 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

• Podpora rozvoja strategických investícií – Investičné stimuly

V slovenskom právnom poriadku sú podmienky poskytovania investičnej pomoci upravené zákonom č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o investičnej pomoci“).

Podľa § 4 ods. 4 zákona o investičnej pomoci sa tiež minimálna výška na obstaranie dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku v priemyselnej výrobe pre investičný zámer realizovaný malým podnikom alebo stredným podnikom znižuje na polovicu.

Podľa § 2 ods. 2 nariadenia vlády SR č. 481/2011 Z. z., ktorým sa ustanovuje maximálna intenzita investičnej pomoci a výška investičnej pomoci podľa formy investičnej pomoci a miery nezamestnanosti v okresoch podľa jednotlivých regiónov SR v znení neskorších

predpisov, ak je investičný zámer s oprávnenými nákladmi do 50 mil. eur realizovaný malým podnikom alebo stredným podnikom, možno intenzitu investičnej pomoci podľa prílohy č. 1 zvýšiť pre malé podniky o 20 % a pre stredné podniky o 10 %.

Tab. č. 3.10: Podmienky na poskytnutie investičnej pomoci

Priemyselná výroba	Minimálna výška investície		Podiel nového technologickeho zariadenia	Krytie vlastným imanom	
	Veľký podnik	MSP		Veľký podnik	MSP
Nižšia než celoslovenský priemer	10 mil. eur	5,0 mil. eur	60 %	5,0 mil. eur	2,5 mil. eur
Vyššia než celoslovenský priemer	5 mil. eur	2,5 mil. eur	50 %	2,5 mil. eur	1,25 mil. eur
Aspoň o 50 % vyššia než celoslovenský priemer	3 mil. eur	1,5 mil. eur	40 %	1,5 mil. eur	0,75 mil. eur

V roku 2014 schválila vláda SR investičnú pomoc pre jeden investičný zámer realizovaný stredným podnikom so sídlom v Žilinskom kraji. Celková výška oprávnených nákladov je naplánovaná na 10 mil. eur s vytvorením 106 nových pracovných miest. Investičná pomoc bola schválená v celkovej výške 3 mil. eur, z ktorej nebolo v roku 2014 žiadne čerpanie. V roku 2014 finančnú dotáciu nečerpali žiadni subjekty z MSP.

- Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast**

Cieľom podpory v rámci OP KaHR je zachovať a ďalej rozvíjať konkurencieschopný a efektívne vyrábajúci potenciál priemyselnej výroby, energetiky, ako aj potenciál cestovného ruchu a ďalších vybraných služieb v podmienkach trvalo udržateľného rozvoja, a tak účinne prispievať zvyšovaniu ekonomickej výkonnosti Slovenska ako celku a znižovaniu disparít ekonomickej výkonnosti v regiónoch SR. Pozornosť je venovaná podpore aktivít s pozitívnym dopadom na zamestnanosť a inovačný rozvoj.

Tab. č. 3.11: Prehľad čerpania zdrojov OP KaHR pre MSP v roku 2014 a 2013

Opatrenia OP KaHR	2013			2014		
	Čerpanie spolu (Eur)	Čerpanie MSP (Eur)	Podiel čerpania MSP (%)	Čerpanie spolu (Eur)	Čerpanie MSP (Eur)	Podiel čerpania MSP (%)
Opatrenie 1.1 Inovácie a technologické transfery	23 114 177	18 006 475	80	16 825 514	16 395 196	97
Opatrenie 1.3 Podpora inovačných aktivít v podnikoch	3 246 407	2 908 772	93	3 223 768	2 816 990	87
Opatrenie 2.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike	13 128 227	10 942 364	95	7 996 077	7 996 077	100
Opatrenie 3.1 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu	5 380 656	5 380 656	100	1 322 611	1 322 611	100
Spolu	44 869 467	37 238 267	90	29 367 970	28 530 873	97

Zdroj: spracované SBA, podľa údajov z MH SR

V roku 2014 bolo na základe uzavretých zmlúv o NFP vyplatených celkovo 29 367 970 Eur, pričom čerpanie týchto prostriedkov prostredníctvom MSP predstavovalo 97 %. Objem čerpaných zdrojov MSP v hodnotovom vyjadrení sa medziročne znížil takmer o 24

% spolu s celkovou sumou čerpania v rámci OP KaHR. Naopak z pohľadu podielu čerpania MSP na celkovom objeme sa ich podiel zvýšil o 7 p. b..

Tab. č. 3.12: Prehľad počtu príjemcov OP KaHR pre MSP v roku 2014

Opatrenia OP KaHR	Počet príjemcov 2013	Počet príjemcov 2014
Opatrenie 1.1 Inovácie a technologické transfery	20	39
Opatrenie 1.3 Podpora inovačných aktivít v podnikoch	15	21
Opatrenie 2.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike	19	4
Opatrenie 3.1 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu	21	10
Spolu	75	74

Zdroj: spracované SBA

Počet príjemcov podpory v rámci OP KaHR sa medziročne výrazne nezmenil. Oproti roku 2013 sa viacej subjektov zapojilo do výziev v rámci opatrenia 1.1. – Inovácie a technologické transfery, opatrenia 1.3 – Podpora inovačných aktivít v podnikoch. Naopak počet príjemcov poklesol pri výzvach pod opatreniami 2.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti a 3.1 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu.

Prioritná os 3 – Cestovný ruch

Prioritná os 3 – Cestovný ruch je zameraná špecificky na oblasť cestovného ruchu. V rámci tejto prioritnej osi sú vytvorené podmienky pre realizáciu dopytovo orientovaných projektov a národného projektu zameraného na podporu propagácie slovenského cestovného ruchu doma i v zahraničí s nepriamym zameraním na MSP pri ich prezentácii na domácom i zahraničnom trhu a na tvorbu imidžu pri podnikaní v cestovnom ruchu. V roku 2014 bola v rámci tejto prioritnej osi vyhlásená jedna výzva na predkladanie Žiadostí o poskytnutie NFP s kódom KaHR-31DM-1401 - Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu (Schéma pomoci de minimis na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu) s indikatívnou alokáciou 8 000 000 Eur. K 31. decembru 2014 nebol proces výberu žiadostí ukončený.

Tab. č. 3.13: Prehľad čerpania v rámci Opatrenia 3.1 OP KaHR – Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu k 31. 12. 2014

Kód výzvy na predkladanie Žiadostí o poskytnutie NFP	Indikatívna alokácia výzvy v eurách	Zmluvná viazanosť (počet projektov/ výška NFP v eurách)	Počet ukončených projektov (úspešne/ mimoriadne ukončených)	Čerpanie finančných prostriedkov k 31. 12. 2014 v eurách
KaHR-31SP-0801 Schéma štátnej pomoci na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu do ucelených produktov cestovného ruchu s celoročným využitím	82 984 797,00	19 projektov / 68 114 881,43	18 / 5	68 062 812,54
KaHR-31SP-0802 Schéma štátnej pomoci na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu do ucelených produktov cestovného ruchu s celoročným využitím	40 219 473,00	6 projektov / 19 075 050,86	5 / 3	19 007 747,73
KaHR-31 DM-0902 Schéma na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu (schéma pomoci de minimis)	29 988 706,00	42 projektov / 16 802 371,92	41 / 4	16 477 490,46

KaHR-31 SP-1101 Schéma štátnej pomoci na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu do ucelených produktov cestovného ruchu s celoročným využitím	36 000 000,00	49 projektov / 35 187 686,13	1 / 2	1 241 598,19
KaHR-31SP-1201 Schéma štátnej pomoci na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu do ucelených produktov cestovného ruchu s celoročným využitím s indikatívnou alokáciou	50 000 000,00	72 projektov / 43 739 343,75	0/2	0,00
KaHR-31DM-1401 Schéma pomoci de minimis na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu	8 000 000,00	K 31. 12. 2014 nebol proces výberu žiadostí ukončený		

Zdroj: MH SR

Tab. č. 3.14: Prehľad vyplatených NFP v rámci Opatrenia 3.1 OP KaHR v roku 2014

Kód výzvy	Vyplatené NFP v 2014 (Eur)
KaHR-31DM-0902	9 010,29
KaHR-31SP-0801	60 199,71
KaHR-31SP-0802	11 802,65
KaHR-31SP-1101	1 241 598,19
Spolu	1 322 610,84

Zdroj: spracované SBA

Štátna pomoc poskytnutá orgánmi finančnej správy

V zmysle Správy o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2014¹⁵ bola orgánmi finančnej správy poskytnutá štátna pomoc prostredníctvom daňových úradov ako aj colných úradov.

Daňové úrady v roku 2014 poskytli štátnu pomoc v celkovej výške 31,25 mil. Eur. V porovnaní s rokom 2013 sa poskytnutá štátna pomoc zvýšila o 2,80 mil. Eur, t. j. o 9,84 %. Najväčší podiel štátnej pomoci smeroval do Žilinského, Trnavského a Nitrianskeho kraja. Štátna pomoc bola poskytnutá 20 prijímateľom formou:

- **úľavy na dani z príjmov** podľa § 35a zákona o daniach z príjmov. Štátna pomoc bola poskytnutá 1 prijímateľovi (stredný podnik) v celkovej výške 0,22 mil. eur, t. j. 0,71 % z celkovej sumy poskytnutej štátnej pomoci.
- **úľavy na dani z príjmov formou investičnej pomoci** podľa § 30a zákona o dani z príjmov. Štátna pomoc bola poskytnutá 18 prijímateľom (najmä veľkým podnikom) v celkovej výške 31,03 mil. eur, t. j. 99,29 % z celkovej sumy poskytnutej štátnej pomoci,
- **úľavy na dani z príjmov formou stimulov pre výskum a vývoj** podľa § 30b o dani z príjmov. Štátna pomoc bola poskytnutá 1 prijímateľovi v celkovej výške 1 000 eur

Celkový podiel štátnej pomoci poskytnutej **v roku 2014 MSP tvoril 4,48 %** z celkovej poskytnutej štátnej pomoci (**približne 1,4 mil. Eur**). Podiel štátnej pomoci poskytnutej

¹⁵ Dostupná na webstránke <http://www.statnapomoc.sk/?p=1793>.

zahraničným investorom na celkovej štátnej pomoci čerpanej daňovými subjektami v roku 2014 bol v percentuálnom vyjadrení vo **výške 73,55 %**.

Colné úrady v roku 2014 poskytli štátnu pomoc v celkovej výške 22,77 mil. eur. V porovnaní s rokom 2013 sa poskytnutá štátna pomoc znížila o 8,49 mil. eur, t. j. o 27,16 %. Dôvodom poklesu čerpania štátnej pomoci bolo dočerpávanie štátnej pomoci v rámci schémy Oslobodenie od spotrebnej dane a zníženie sadzby spotrebnej dane ustanovené v smernici Rady 2003/96/ES (sektor dopravy). Najväčší podiel štátnej pomoci smeroval do Košického, Prešovského a Bratislavského kraja. Štátna pomoc v roku 2014 bola poskytnutá 248 prijímateľom podľa nasledovných schém štátnej pomoci:

- Daňové zvýhodnenie uplatňované na **elektrinu, uhlie a zemný plyn** podľa smernice Rady 2003/96/ES o reštrukturalizácii právneho rámca spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny, č. NN 63/2009. Štátna pomoc bola poskytnutá 230 prijímateľom, v celkovej výške 20,13 mil. eur. V percentuálnom vyjadrení bolo poskytnutých 88,40 % z celkového objemu poskytnutej štátnej pomoci colnými úradmi (sektor elektriny, zemného plynu a uhlia).
- **Oslobodenie od spotrebnej dane** a zníženie sadzby spotrebnej dane ustanovené v smernici Rady 2003/96/ES, č. NN 46B/2006. Štátna pomoc bola poskytnutá 11 prijímateľom, v celkovej výške 0,18 mil. eur. V percentuálnom vyjadrení boli poskytnuté 0,80 % z celkového objemu poskytnutej štátnej pomoci colnými úradmi (sektor dopravy).
- Daňové zvýhodnenie na podporu **rozvoja používania pohonných látok z obnoviteľných zdrojov** vyplývajúce zo smernice Rady 2003/96/ES, č. N 360/2006. Štátna pomoc bola poskytnutá 7 prijímateľom, v celkovej výške 2,46 mil. eur. V percentuálnom vyjadrení bolo poskytnutých 10,80 % z celkového objemu poskytnutej štátnej pomoci colnými úradmi (sektor biopalív).

Celkový podiel štátnej pomoci poskytnutej **v roku 2014 MSP tvoril 79,20 %** z celkovej poskytnutej štátnej pomoci (**približne 18,03 mil. Eur**).

❖ Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

• Dotácie na podporu rozvoja cestovného ruchu

Zákon o podpore cestovného ruchu umožnil, aby všetky zainteresované subjekty (predovšetkým samospráva, podnikatelia) združili prostriedky a s podporou štátu zabezpečili realizáciu projektov, ktoré prispievajú k zvýšeniu záujmu turistov o danú destináciu, čím sa podporí predĺženie ich pobytu v destinácii s cieľom zvýšenia ich výdavkov v prospech miestnych poskytovateľov nielen služieb, ale aj tovarov.

V roku 2013 bolo v zmysle § 29 zákona č. 91/2010 Z. z. **podporených 29 oblastných organizácií cestovného ruchu a 4 krajské organizácie cestovného ruchu**. Kumulatívna výška poskytnutých dotácií v roku 2014 činila **3 707 589,46 eur**.

Cieľom podpory je rozvoj destinačného manažmentu cestovného ruchu a to na aktivity, ktoré realizujú OCR v zmysle § 29 zákona č. 91/2010 Z. z. Výsledkom podpory je rozvoj cestovného ruchu charakterizovaný rastom výkonom ubytovacích zariadení a prejavujúci sa v platobnej bilancii zahraničného cestovného ruchu. **Príjmy z aktívneho cestovného ruchu v roku 2015 vzrástli** v porovnaní s rokom 2014 o 0,8 % a výdavky o 4,4 %.

- **Príspevky pre Regionálne rozvojové agentúry**

Regionálne rozvojové agentúry (RRA) sú samostatné záujmové združenia právnických osôb založené podľa zákona č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník). Podľa zákona o podpore regionálneho rozvoja môžu RRA každoročne požiadať MDVRR SR o finančný príspevok do 31. januára príslušného roka. Z pohľadu územnej pôsobnosti RRA zaradené do integrovanej siete RRA pokrývajú celé územie Slovenska na úrovni LAU I (okres).

RRA pomáhajú aktivizovať ekonomický a sociálny rozvoj regiónov inštitucionálnym spojením verejnej správy, súkromného a neziskového sektora. Vypracovávajú informačné databázy o území vo svojej pôsobnosti, organizujú vzdelávacie, propagačné a iné podujatia, vytvárajú partnerstvá na medzinárodnej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni, pripravujú a realizujú projekty zamerané na podporu regionálneho rozvoja v spolupráci s partnermi. Poskytujú informácie rôznym subjektom (podnikateľský a tretí sektor, verejná správa) prostredníctvom osobných konzultácií, telefonicky, e-mailom alebo aj cez vzdelávacie a propagačné aktivity. Najčastejšie témy konzultácií sú sústredené na prípravu projektových zámerov pre výzvy na podávanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok z fondov EÚ, informácie o možnostiach čerpania nenávratných finančných prostriedkov, pravidlách financovania projektov, aktuálnych výzvach na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok či informácie o procese verejného obstarávania.

V roku 2014 MDVRR SR uzatvorilo zmluvu o poskytnutí finančného príspevku so **44 RRA**, ktorým poskytlo finančný príspevok na realizáciu činností na základe modulového systému. Celková suma finančného príspevku pre všetky RRA bola **815 154 eur**. Podmienkou poskytnutia finančného príspevku bolo zabezpečenie spolufinancovania z vlastných zdrojov RRA najmenej vo výške 30 % z celkovej výšky finančného príspevku. Boli podporené činnosti nasledovných modulov: Informovanie a poradenstvo, Plánovanie rozvoja regiónu vrátane zberu údajov, Spolupráca pri metodike PHSR, Sociálne siete, Médiá, Účasť na podujatiach, Organizácia podujatí pre širokú verejnosť, Vzdelávacie aktivity organizované v spolupráci s poskytovateľom, Partnerstvo a Sekretariát IS RRA.

❖ Slovenská agentúra pre cestovný ruch

Cieľom marketingových aktivít SACR v roku 2013 bol rast aktívneho zahraničného i domáceho cestovného ruchu z hľadiska počtu návštevníkov, príjmov a ďalších ekonomických a spoločensko-sociálnych prínosov. SACR v roku 2013 priamo a nepriamo propagovala a podporovala MSP viacerými spôsobmi:

- **Účasť na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu**

Subjekty pôsobiace v cestovnom ruchu (vrátane MSP) mohli za výhodných podmienok zúčastniť sa na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu v zahraničí, na ktorých sa zúčastňuje SACR. SACR tak vytvárala platformu na prezentáciu jednotlivých produktov a služieb v cestovnom ruchu, podnikateľských aktivít, nadväzovanie a upevňovanie kontaktov a spolupráce medzi podnikateľmi a ich potenciálnymi zahraničnými klientmi. V roku 2014 sa SACR zúčastnila na 18 výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu v krajinách ako Nemecko, Maďarsko, Poľsko, Česká republika či Veľká Británia.

- **Infocesty zahraničných novinárov a touroperátorov**

V minulom roku SACR zorganizovala viacero infociest zahraničných novinárov a touroperátorov a takto im predstavila jednotlivé slovenské regióny. Infocesty sa momentálne

považujú za jeden z najúčinnějších nástrojov na zvyšovanie povedomia o turistických destináciách. Infocesty smerovali najčastejšie do Vysokých a Nízkych Tatier, do Bratislavy, Banskej Bystrice a Banskej Štiavnice. Tematicky sa zameriavali na mestský turizmus, históriu, lyžiarske strediská, liečebné kúpele, pamiatky UNESCO a vínne cesty. Na základe infociest vznikajú články a reportáže v zahraničných printových aj elektronických médiách. Výhodou je, že autori prinášajú autentické zážitky, a tak následne inšpirujú turistov, aby navštívili Slovensko. Podľa infociest zaraďujú touroperátori Slovensko do ponuky dovolenkových destinácií a odporúčajú klientom návštevu našej krajiny.

- **Národný portál www.slovakia.travel**

Národný portál pre cestovný ruch www.slovakia.travel, ktorý SACR prevádzkuje v šiestich jazykoch, priebežne informuje o aktivitách, podujatiach a novinkách v slovenskom cestovnom ruchu. Takto SACR poskytuje MSP priestor na informovanie širokej slovenskej aj zahraničnej verejnosti o podujatiach, ktoré možno navštíviť. Počas roka boli v rámci jednotlivých sezónnych kampaní vytvárané špecializované sekcie, kde boli komunikované konkrétne témy ako boli lyžiarske strediská, akvaparky, pobyty v meste, sezónne ponuky, podstránky tematicky zamerané pre zimnú a letnú kampaň a iné. On-line komunikácia bola realizovaná aj prostredníctvom sociálnych sietí a to predovšetkým Facebook a YouTube.

❖ **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR**

V zmysle zákona č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR riadi a usmerňuje poskytovanie podpôr v poľnohospodárstve, potravinárstve, lesnom hospodárstve a rybnom hospodárstve z prostriedkov štátneho rozpočtu a vykonáva finančné riadenie podpôr poskytovaných z Európskych poľnohospodárskych fondov okrem Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo. Všetky podporné mechanizmy v sektore pôdohospodárstva administruje **Pôdohospodárska platobná agentúra**.

- **Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013**

V rámci Programu rozvoja vidieka (ďalej aj „PRV“) SR 2007 – 2013 pre malé a stredné podniky (ďalej aj „MSP“) možno čerpať podporu v rámci nasledovných opatrení:

- 123 Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva (intenzita pomoci je 50 % z oprávnených výdavkov v rámci krajov SR okrem Bratislavského a 40 % v rámci Bratislavského kraja). Podpora pre MSP v rámci tohto opatrenia je vymedzená prostredníctvom stanovenia konečného prijímateľa podpory. Ide o právnické a fyzické osoby (mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES).

V rámci opatrenia bola v roku 2014 vyhlásená výzva. Termín na predkladanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok bol 21. júla až 28. augusta 2014. V rámci daného opatrenia bolo v roku 2014 uzatvorených 64 zmlúv o poskytnutí NFP, kde celkový objem schválených finančných prostriedkov predstavoval **19 913 618 EUR**.

- 313A Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu (intenzita pomoci je 50 % z oprávnených výdavkov v rámci krajov SR okrem Bratislavského a 30 % v rámci Bratislavského kraja). V rámci tohto opatrenia sú malí a strední podnikatelia definovaní ako fyzické osoby oprávnené na podnikanie v oblasti cestovného ruchu.

V rámci opatrenia bola vyhlásená výzva v decembri roku 2012. Termín predkladania ŽoNFP bol 6. až 17. mája 2013. V rámci daného opatrenia bolo v roku 2014 uzatvorených 171 zmlúv o poskytnutí NFP, kde celkový objem schválených finančných prostriedkov predstavoval **16 011 402 EUR**. V rámci osi 4 LEADER bolo v roku 2014 uzatvorených 24 zmlúv o poskytnutí NFP, kde celkový objem schválených finančných prostriedkov predstavoval **1 127 981 EUR**.

- 311 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam (intenzita pomoci je 50 % z oprávnených výdavkov v rámci krajov SR okrem Bratislavského a 20 % v rámci Bratislavského kraja). Podpora pre MSP v rámci tohto opatrenia je vymedzená prostredníctvom stanovenia konečného prijímateľa podpory. Ide o právnické a fyzické osoby (mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES).

V rámci opatrenia boli uzatvorené 2 zmluvy o poskytnutí NFP (v rámci osi 4 LEADER), kde celkový objem schválených finančných prostriedkov predstavoval **351 563 EUR**.

Tab. č. 3.15: Podpora MSP v roku 2014 z PRV SR 2007 – 2013

Opatrenie	Počet podporených malých a stredných podnikov v roku 2014 (s vyplateným fin. prostriedkom v priebehu roka 2014)					Celkový vyplatený fin. príspevok z PRV SR 2007-2013 v EUR pre MSP v roku 2014 (zdroj EU + SR)
	celkom	mikro podniky	malé podniky	stredné podniky	iné podniky*	
123 Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov LH	85	50	21	14	0	6 047 412
311 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam	89	0	80	9	0	19 129 199
311 cez os 4 Leader Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam	3	0	3	0	0	210 819
313A Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu	46	**	**	**	**	2 572 031
313A cez os 4 Leader Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu	29	**	**	**	**	801 423
Spolu	252	50	104	23	0	28 760 884

** pri opatrení 313A sa nemonitoruje počet prijímateľov podľa rozdelenia na mikro, malé a stredné podniky.

Zdroj: PPA

• Operačný program Rybné hospodárstvo SR 2007 – 2013

V rámci operačného programu Rybné hospodárstvo SR 2007 – 2013 možno podporovať mikropodniky, malé a stredné podniky najmä z opatrení *2.1 Investície do akvakultúry* a *2.2 Investície do spracovania a uvádzania na trh*. Intenzita pomoci závisí od veľkosti podniku žiadajúceho o podporu, pričom mikropodnikom a malým podnikom môže byť poskytnutý NFP z verejných zdrojov až do výšky 60 % a stredným podnikom do výšky 50 % z celkových oprávnených výdavkov.

V roku 2014 bolo v rámci opatrenia **2.1 Investície do akvakultúry** uzatvorených **12 zmlúv**. Celkovo bolo vyplatených **1 295 722,98 EUR**.

V rámci opatrenia **2.2 Investície do spracovania a uvádzania na trh** boli uzatvorené **4** zmluvy a vyplatených **598 902,54 EUR** pre prijímateľov spadajúcich do kategórie MSP.

Tab. č. 3.16: Podpora MSP v roku 2014 z OP RH 2007 – 2013

Opatrenie	Počet podporených malých a stredných podnikov v roku 2014 (s vyplateným fin. prostriedkom v priebehu roka 2014)					Celkový vyplatený fin. príspevok z OP RH SR 2007-2013 v EUR pre MSP v roku 2014 (zdroj EU + SR)
	celkom	mikro podniky	malé podniky	stredné podniky	iné podniky*	
Opatrenie 2.1 Investície do akvakultúry	12	6	4	2	0	1 295 722,98
Opatrenie 2.2 Investície do sprac. a uvádzania na trh	4	1	0	3	0	598 902,54
Spolu	16	7	4	5	0	1 894 625,52

• **Štátna pomoc poskytovaná MPRV SR v roku 2014**

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR poskytlo v roku 2014 štátnu pomoc v rámci Programu rozvoja vidieka a podľa osobitných právnych predpisov (napr. Regionálny operačný program, nariadenie vlády SR č. 319/2011 Z. z. o podpore podnikania v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov a vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR č. 320/2011 Z. z. o rozsahu, spôsobe a podmienkach poskytovania podpory v lesnom hospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov) **v celkovej sume 89,36 mil. Eur**. V rámci PRV bolo poskytnutých **24,83 mil. EUR** (ŠR SR – 5,92 mil. EUR a EÚ – 18,91 mil. EUR) a podľa osobitných právnych predpisov bolo poskytnutých **64,53 mil. EUR** (ŠR SR – 12,87 mil. EUR a EÚ – 51,66 mil. EUR).

Z celkovej sumy poskytnutej štátnej pomoci 89,36 mil. EUR tvorili prostriedky Spoločenstva 78,97 % (70,57 mil. EUR). Ministerstvo zvýšilo objem poskytnutých finančných prostriedkov na štátnu pomoc oproti roku 2013 o 93,42 %. K nárastu objemu finančných prostriedkov poskytnutých ministerstvom na štátnu pomoc v roku 2014 v porovnaní s rokom 2013 došlo najmä preto, že v roku 2014 boli realizované projekty v rámci posilnenia kultúrneho potenciálu regiónov.

Tab. č. 3.17: Prehľad štátnej pomoci poskytnutej MPRV SR v roku 2014

Číslo schémy	Názov schémy	Poskytnutá pomoc v mil. eur	Podiel (v %)
Program rozvoja vidieka SR 2007 - 2014			
N 482/2009	Schéma štátnej pomoci pre opatrenie 2.1 Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení (v rámci opatrenia 5.3.2.2.4 Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013)	5,17	5,79
X 370/2010	Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam, implementované prostredníctvom osi 4 Leader	0,21	0,24
X 428/2009	Schéma štátnej pomoci na podporu diverzifikácie nepoľnohospodárskych činností (v rámci opatrenia 5.3.3.1 Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013)	19,23	21,52
N 410/2010	Schéma štátnej pomoci na platby v rámci sústavy NATURA 2000 - lesná pôda (opatrenie 5.3.2.2.2. Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013)	0,06	0,07
N 165/2010	Schéma štátnej pomoci na prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy podľa opatrenia 5.3.2.2.1. Program rozvoja vidieka SR 2007-2013	0,01	0,01
N 519/2010	Schéma štátnej pomoci pre Lesnícko-environmentálne platby podľa opatrenia 5.3.2.2.3. Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013	0,15	0,17

Ostatné právne prepisy			
N 652/2008	Schéma štátnej pomoci na vyhotovovanie lesných hospodárskych plánov v znení Dodatku č.1	1,89	2,11
N 592/2008	Schéma štátnej pomoci na školenia, poradenstvo a plány na odborné hospodárenie v lesoch v znení Dodatku č.1	0,01	0,01
N 566/2008	Schéma štátnej pomoci na ochranu lesov vo vlastníctve štátu a v lesoch prenajatých na území Tatranského národného parku a Pieninského národného parku a v ich ochrannom pásme v znení Dodatku č.1	0,90	1,01
XA 255/2009	Schéma štátnej pomoci na eradikáciu a prevenciu ochorení zvierat	2,17	2,43
SA.34601 (2012/XA)	Schéma štátnej pomoci na zabezpečenie účasti chovateľov a pestovateľov na výstavách v znení Dodatku č. 4	0,09	0,1
SA.34588 (2012/XA)	Schéma štátnej pomoci na založenie a vedenie plemennej knihy a plemenárskej evidencie v znení dodatku č.2	0,38	0,42
SA.34589 (2012/XA)	Schéma štátnej pomoci na kontrolu úžitkovosti, testovanie a odhad plemennej hodnoty zvierat v znení dodatku č. 3	1,02	1,14
SA.34478 (2012/X)	Schéma štátnej pomoci na zamestnávanie znevýhodnených a značne znevýhodnených zamestnancov v znení Dodatku č.1	0,45	0,50
SA.34571 (2012/N)	Schéma štátnej pomoci v lesnom hospodárstve v znení Dodatku č.1	1,00	1,12
SA.36678 (2013/N)	Schéma štátnej pomoci posilnenia kultúrneho potenciálu regiónov	56,62	63,36
S P O L U		89,36	100,00

Zdroj: MPRV SR

Z celkovej sumy 89,36 mil. EUR bolo poskytnutých 2,79 mil. EUR (3,12 %) veľkým podnikom a suma **86,57 mil. EUR** (96,88 %) bola poskytnutá subjektom MSP. Poskytovanie štátnej pomoci v rezorte pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v roku 2014 bolo zamerané hlavne na:

- posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov,
- spolufinancovanie projektov PRV,
- znižovanie nezamestnanosti prostredníctvom zamestnávania znevýhodnených a značne znevýhodnených zamestnancov v poľnohospodárskej prvovýrobe,
- zlepšenie genetickej kvality chovaných hospodárskych zvierat,
- znižovanie rizík v poľnohospodárskej prvovýrobe,
- ozdravovanie chovov hospodárskych zvierat,
- prezentáciu výrobkov poľnohospodárskej prvovýroby prostredníctvom výstav,
- zvyšovanie konkurencieschopnosti poľnohospodárskej prvovýroby,
- trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch,
- diverzifikáciu aktivít na vidieku smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam a zvyšovanie zamestnanosti na vidieku.

Tab. č. 3.18: Regionálne rozdelenie celkovej poskytnutej štátnej pomoci :

Kraj	Poskytnutá pomoc v mil. Eur	Percentuálny podiel
Bratislavský	0,15	0,17
Trnavský	14,53	16,26
Trenčiansky	5,86	6,56
Nitriansky	13,21	14,78
Žilinský	9,85	11,02
Banskobystrický	15,43	17,27
Prešovský	15,51	17,36
Košický	14,82	16,58
Spolu	89,36	100,00

- **Národný program podpory poľnohospodárskych produktov a potravín „Značka kvality SK“**

Národný program podpory poľnohospodárskych produktov a potravín „Značka kvality SK“ slúži na podporu spotreby domácej potravinovej produkcie v silnom konkurenčnom prostredí v rámci jednotného trhu EÚ. Prioritou programu od začiatku bolo zviditeľniť kvalitné domáce výrobky a posilniť tak ich konkurencieschopnosť na domácom trhu. Značka kvality SK sa udeľuje zvyčajne dvakrát ročne, a to v rámci výstavy Danubius Gastro (január) a Agrokomplex (august).

Cieľovou skupinou programu sú slovenskí výrobcovia, ktorým pomáha zvyšovať konkurencieschopnosť ich výrobkov na trhu a spotrebiteľia, ktorí nákupom výrobkov označených Značkou kvality SK dostávajú záruku, že ide o kvalitné a bezpečné potraviny a zároveň podporujú rozvoj domácej ekonomiky. Od vzniku Národného programu podpory poľnohospodárskych produktov a potravín – Značka kvality SK až po súčasnosť (15.5.2015) je **102** výrobcov, ktorí sú držiteľmi ocenenia a **836** výrobkov ocenených Značkou kvality SK. **V roku 2014 získalo Značku kvality SK 49 výrobcov na 148 výrobkov.** Na propagáciu Značky kvality SK bolo v roku 2014 použitých **123 460 EUR**.

- **Aktivity Národnej siete rozvoja vidieka SR k podpore MSP SR v roku 2014**

SEMINÁR „RODINNÉ FARMÁRČENIE“

V období od marca do októbra 2014 zrealizovala NSRV SR v spolupráci so Zväzom ekologického poľnohospodárstva EKOTREND Slovakia **osem seminárov** „Rodinné farmárčenie“, z ktorých každý bol zameraný na inú problematiku. V rámci jednotlivých seminárov sa riešilo: spracovanie potravín prvovýrobcom na farme, štatút farmárskej rodiny, podpora mladých, malých a začínajúcich farmárov, téma pôdy, zameranie a obsah Farmárskeho zákona, úloha kafilérie i možnosti nákupu použitých strojov a zariadení z fondov EÚ.

VINÁRSKY FESTIVAL VÍNO TIRNAVIA“

Národná sieť rozvoja vidieka SR finančne podporila realizáciu aktivity Vinársky festival Víno Tírnavia, ktorej organizačná stránka bola v kompetencii Dolium, o. z. NSRV SR pomohla prezentovať súťažné vzorky slovenských vín i vytvoriť katalóg propagujúci kvalitu slovenských vín. Podieľala sa tak na zrealizovaní úspešnej vinárskej aktivity a prispela k zviditeľneniu slovenského vinárstva.

NITRIANSKY VÍNNY FESTIVAL

Národná sieť rozvoja vidieka SR v spolupráci s občianskym združením NITRAVIN zrealizovala festival zameraný na prezentáciu najlepších slovenských vín aktuálneho ročníka. Tento ročník festivalu priniesol novinku, tzv. degustáciu all inclusive - degustácia vín bola neobmedzená a účastníci mali možnosť vyskúšať kvalitu a chuť rôznych odrôd vín. K dispozícii boli i rôzne regionálne špeciality. Festivalu sa zúčastnilo 115 vinárov, ktorí sa tešili záujmu zo strany milovníkov kvalitných vín. Úsilím organizátorov bolo podporiť produkciu malých vinárov.

EXKURZIA DO RAKÚSKYCH VINÁRSTIEV

Národná sieť rozvoja vidieka SR v spolupráci s OZ Pekné víno zrealizovala dvojdnú exkurziu do rakúskych vinárstiev. Exkurzia bola zameraná na odbornú prezentáciu príkladov

dobrej praxe vinárov z Rakúska, za účelom vzdelávania slovenských vinárov, prehĺbenia informovanosti a všeobecného rozhľadu o vinárstve v zahraničí. Počas dvoch dní sa slovenskí vinári stretli prevažne s rodinnými rakúskymi vinárstvami.

❖ Ministerstvo zdravotníctva SR

Ministerstvo zdravotníctva SR je ústredným orgánom štátnej správy okrem iných oblastí najmä pre zdravotnú starostlivosť, ochranu zdravia, verejné zdravotné poistenie a ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov.

- **Dotácie v oblasti zdravotníctva v zmysle zákona č. 525/2010 Z. z.**

V roku 2014 MZ SR poskytovalo dotáciu na podporu protidrogových aktivít. Cieľovou skupinou dotácie boli právnické osoby alebo fyzické osoby – podnikatelia, ktorí majú osvedčenie o spôsobilosti vykonávať výskum a vývoj alebo doklad o spôsobilosti vykonávať výskum a vývoj v oblasti zdravotníctva. V roku 2014 bolo celkovo schválených 21 dotácií v celkovom objeme 514 999 eur, **MSP získali dotáciu na 2 projekty v celkovej výške 97 025 eur.**

- **Operačný program Zdravotníctvo (OPZ)**

MZ SR k 31. 12. 2014 implementovalo v rámci OPZ celkovo 65 projektov. Z toho v 16 projektoch v celkovej výške NFP 36 939 921,08 Eur bol prijímateľom malý podnik a v 10 projektoch v celkovej výške NFP 21 541 295,13 Eur bol prijímateľom stredný podnik. Až 10 projektov MSP sa realizovalo v západoslovenskom regióne (3 v Trnavskom kraji, 5 v Nitrianskom kraji a 2 v Trenčianskom kraji), 7 v stredoslovenskom regióne (3 v Banskobystrickom kraji a 4 v Žilinskom kraji) a 9 vo východoslovenskom regióne (6 v Prešovskom kraji a 3 Košickom kraji).

V roku 2014 bolo **zaznamenané čerpanie pri 2 projektoch**, kde prijímateľom je stredný podnik. Medziročný prírastok čerpania NFP bol v sume **1 168 867,05 Eur**. Dôvodom tohto nízkeho počtu je vysoký počet riadne ukončených projektov (24). K 31. 12. 2014 bolo vyčerpaných 97,4 % finančných prostriedkov zo zazmluvnenej sumy NFP.

V roku 2014 MZ SR vyhlásilo 1 výzvu na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok v rámci OPZ. V roku 2014 **neboli zazmluvnené žiadne projekty**, kde by ako prijímatelia vystupovali malé alebo stredné podniky.

❖ Úrad vlády SR

- **Program kultúra národnostných menšín**

V roku 2014 bolo v programe Kultúra národnostných menšín 2014 (ďalej len „KNM“) rozdelených celkovo 3 829 250 Eur finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu za účelom zachovania, vyjadrenia, ochrany a rozvoja identity a kultúrnych hodnôt národnostných menšín, výchovy a vzdelávania k právam národnostných menšín, interetnického a interkultúrneho dialógu a porozumenia medzi národnostnou väčšinou a národnostnými menšinami a etnickými skupinami. Cieľovou skupinou boli v zmysle výzvy okrem iných oprávnených žiadateľov aj fyzická osoba oprávnená na podnikanie s miestom podnikania na území SR alebo právnická osoba oprávnená na podnikanie so sídlom na území SR.

Počet podporených MSP nemožno s presnosťou určiť, nakoľko v dotačnom systéme nie sú špecifikované údaje o type podniku. V roku 2014 však bolo v dotačnom programe **KNM 2013 podporené 4 projekty u 4 fyzických osôb** alebo právnických osôb oprávnených na podnikanie s miestom podnikania na území Slovenskej republiky v **celkovej sume 91 600 Eur**.

❖ Ministerstvo kultúry SR

Ministerstvo kultúry je ústredným orgánom štátnej správy pre štátny jazyk, ochranu pamiatkového fondu, kultúrne dedičstvo a knihovníctvo, umenie, autorské právo a práva súvisiace s autorským právom, osvetovú činnosť a ľudovú umeleckú výrobu, prezentáciu slovenskej kultúry v zahraničí, vzťahy s cirkvami a náboženskými spoločnosťami, pre médiá a audiovizíu.

• Dotačný systém Ministerstva kultúry SR

V rámci svojej kompetencie riadi činnosť slovenských inštitútov v zahraničí v oblasti ich kultúrneho pôsobenia. Ministerstvo kultúry SR vytvorilo stabilný a transparentný systém financovania kultúrnych a umeleckých aktivít prostredníctvom dotačného systému ministerstva. Ministerstvo kultúry SR aplikuje zákon č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry SR v znení neskorších predpisov a Výnos Ministerstva kultúry SR z 22. augusta 2013 č. MK-2580/2013-110/12317, oznámenie č. 237/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva kultúry SR č. 503/2010 Z. z. o podrobnostiach o účele poskytnutia dotácie, vzore žiadosti, popisu projektu a celkového rozpočtu projektu a ďalších podrobnostiach o náležitostiach žiadosti v znení výnosu Ministerstva kultúry SR z 21. septembra 2011 č. MK-2576/2011-10/12579, oznámenie č. 318/2011 Z. z. Podpora z dotačného systému umožňuje žiadateľovi byť úspešnejším pri získavaní prostriedkov z programov Európskej komisie a Rady Európy, a tiež stimuluje prípravu a realizáciu projektov uchádzajúcich sa o podporu zo štrukturálnych fondov Európskej únie.

Dotačný systém Ministerstva kultúry SR v roku 2014 podporil formou dotácie v celkovej sume 1 852 972 eur spolu 181 projektov MSP. Subjekty mohli byť podporené prostredníctvom nasledovných ôsmich programov Dotačného systému, konkrétne:

1. *Obnovme si svoj dom*

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **25 MSP** – vlastníci a správcovia národných kultúrnych pamiatok a organizátori verejných kultúrnych podujatí v celkovej sume **307 800 eur**.

2. *Kultúrne aktivity v oblasti pamäťových inštitúcií*

V rámci tohto programu boli formou dotácie podporené **2 MSP** – múzeá, galérie a knižnice v celkovej sume **9 000 eur**.

3. *Európske hlavné mesto kultúry 2013 – Košice*

V rámci tohto programu boli formou dotácie podporené **2 MSP** – organizátori verejných kultúrnych podujatí v celkovej sume **12 000 eur**.

4. *Umenie*

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **86 MSP** – organizátori verejných kultúrnych podujatí a vydavatelia v celkovej sume **1 073 600 eur**.

5. *Pro Slovakia*

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **7 MSP** – organizátorov verejných kultúrnych podujatí v zahraničí v celkovej sume **39 000 eur**.

6. *Kultúra znevýhodnených skupín*

V rámci tohto programu boli formou dotácie podporené **2 MSP** – organizátori verejných kultúrnych podujatí a vydavatelja v celkovej sume **3 500 eur**.

7. Nehmotné kultúrne dedičstvo a kultúrno-osvetová činnosť

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **9 MSP** – organizátori verejných kultúrnych podujatí a vydavatelja v celkovej sume **62 000 eur**.

8. Kultúrne poukazy

Týmto programom bolo formou dotácie podporených **48 MSP** – organizátori verejných kultúrnych podujatí v celkovej sume **346 072 eur**.

- **Podporná činnosť Audiovizuálneho fondu**

Audiovizuálny fond bol zriadený prostredníctvom zákona zákon č. 516/2008 Z. z. o Audiovizuálnom fonde v znení neskorších predpisov dňa 1. januára 2009. Audiovizuálny fond je verejnoprávna inštitúcia na podporu a rozvoj audiovizuálnej kultúry a priemyslu. Audiovizuálny fond poskytuje finančné prostriedky autorom slovenských audiovizuálnych diel a výrobcam slovenských audiovizuálnych diel, osobám na obnovu a rozvoj technologickej základne určenej na výrobu a šírenie audiovizuálnych diel, na uskutočňovanie verejných kultúrnych podujatí v oblasti audiovizuálnej kultúry, na šírenie a prezentáciu audiovizuálnych diel. Fond tiež poskytuje štipendiá pre fyzické osoby, ktoré sa tvorivo alebo výskumne podieľajú na rozvoji audiovizuálnej kultúry a priemyslu v Slovenskej republike. Podrobné zameranie podpory audiovizuálnej tvorby z finančných prostriedkov fondu na príslušný kalendárny rok upravuje štruktúra podpornej činnosti fondu.

MSP sú najväčšou skupinou prijímateľov podpory, nakoľko takmer všetky podnikateľské činnosti súvisiace s tvorbou, výrobou a šírením audiovizuálnych diel a tiež súvisiace činnosti v audiovizii vykonávajú práve MSP. Veľké podniky pôsobia v SR len v oblasti televízneho vysielania a výroby programov určených výlučne pre televízne vysielanie. Tieto subjekty však nie sú oprávnenými prijímateľmi finančnej pomoci z Audiovizuálneho fondu vzhľadom na podmienky poskytovania štátnej pomoci v audiovizii.

Audiovizuálny fond v roku 2014 podporil formou dotácie v celkovej sume 5 198 950 eur celkovo 99 subjektov MSP. Subjekty boli podporené prostredníctvom nasledovných programov Štruktúry podpornej činnosti na rok 2014:

1) Tvorba a realizácia slovenských audiovizuálnych diel

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **62 MSP** – producentov slovenských audiovizuálnych diel v celkovej sume **4 678 350 eur**.

2) Distribúcia a iné uvádzanie audiovizuálnych diel na verejnosti

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **30 MSP** – distributéri audiovizuálnych diel a organizátori verejných kultúrnych podujatí v audiovizii v celkovej sume **485 100 eur**.

3) Výskum, vzdelávanie a edičná činnosť v oblasti audiovizuálnej kultúry

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **5 MSP** – vydavateľov a organizátorov vzdelávacích a tréningových podujatí v celkovej sume **15 500 eur**.

4) Rozvoj audiovizuálnych technológií v Slovenskej republike

V rámci tohto programu boli formou dotácie podporené **2 MSP** – prevádzkovatelia technických zariadení na premietanie filmov (kiná) v celkovej sume **20 000 eur**.

❖ Úrad pre verejné obstarávanie

• Štatistické vyhodnotenie procesu verejného obstarávania za rok 2014¹⁶

V roku 2014 bolo celkovo ukončených **5 766 postupov** zahŕňajúcich civilné zákazky i zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti, na ktorých základe boli uzavreté zmluvy v celkovej hodnote **6 980 886 mil. Eur**. V porovnaní s rokom 2013 to predstavuje pokles o 35,2 % ukončených postupov ale naopak nárast o 19,3 % hodnoty zákaziek. Z celkového počtu postupov za rok 2014 bolo 602 postupov ukončených uzavretím rámcovej dohody.

Nadlimitné obstarávanie s počtom 1 297 (22,5 %) ukončených postupov predstavovalo hodnotu zmlúv 5 736 166 mil. Eur (82,2 %). Podlimitné obstarávanie s počtom 4 287 (74,3 %) ukončených postupov bolo v hodnote zmlúv 1 156 622 mil. Eur (16,6 %). Podprahové obstarávanie s počtom 182 (3,2 %) ukončených postupov bolo v hodnote zmlúv 88 058 mil. Eur (1,3 %). Zrušených bolo 1 079 zo všetkých vyhlásených postupov, z toho 683 (62,3 %) prípadov boli postupy financované z fondov Európskej únie.

Zákazky týkajúce sa **projektov financovaných z fondov Európskej únie** boli vyhodnotené nasledovne: 2 342 ukončených postupov v zmluvnej hodnote 4 013 848 mil. Eur predstavujúce 40,6 % z celkového počtu postupov a 57,5 % z celkovej hodnoty ukončených postupov. Oproti roku 2013 bol zaznamenaný pokles v počte postupov o 35,3 % a naopak rast v hodnote zákaziek o 29,2 %.

V roku 2014 bol oproti roku 2013 zaznamenaný pokles počtu aktívnych obstarávacích subjektov o 12,7 %. K poklesu došlo pri iných **subjektoch o 13,2%**

Podľa **regionálneho členenia** Slovenskej republiky pripadá na Bratislavský kraj 57,9 % hodnoty uzavretých zmlúv verejného obstarávania, na Trnavský kraj 3,9 %, Trenčiansky kraj 4,0 %, Nitriansky kraj 7,2 %, Žilinský kraj 8,8 %, Banskobystrický kraj 2,7 %, Prešovský kraj 3,4 % a Košický kraj 12,1 %. Na Slovenskú republiku pripadá 94,2 % a na zahraničie 5,8 % hodnoty uzavretých zmlúv.

Podľa **druhu vlastníctva** a hodnoty zmlúv verejného obstarávania pripadá na súkromný sektor až 80,0 % hodnoty uzavretých zmlúv vo verejnom obstarávaní, na verejný sektor 3,6 %, na podnikateľské subjekty so sídlom v zahraničí 14,5 % a na zatiaľ nezistené vlastníctvo firiem 1,9 %. **Podľa právnej formy** pripadá na právnické osoby 93,3 % hodnoty zmlúv verejného obstarávania, na fyzické osoby 4,7 % a na zahraničné organizácie a iné nezistené subjekty 2,0 %.

Podľa **veľkosti podniku**, t. j. podľa počtu zamestnancov pripadá na veľké podniky (250 a viac zamestnancov) 17,3 % z hodnoty uzavretých zmlúv, na stredné podniky (50 až 249 zamestnancov) 24,5 %, na malé podniky (0 až 49 zamestnancov) 55,8 % a podnikateľské subjekty so sídlom v zahraničí a iné nezistené subjekty 2,4 %. **Na malé a stredné podniky, ktoré uspeli v procese verejného obstarávania a uzavreli zmluvy tak v roku pripadlo 80,3 % z celkovej hodnoty uzavretých zmlúv.**

¹⁶ Zdroj: „Informácia o celkovom štatistickom vyhodnotení procesu verejného obstarávania za rok 2014“, dostupné na <https://www.uvo.gov.sk/statistika-2014>

❖ Združenie mladých podnikateľov Slovenska

Združenie mladých podnikateľov Slovenska (ZMPS) bolo založené v roku 2010 ako organizácia združujúca slovenských podnikateľov do 40 rokov. Poslaním ZMPS je aktivizovať mladých ľudí, predstaviť im podnikanie ako životný štýl a zároveň pomôcť pri realizácii ich originálnych a inovatívnych podnikateľských nápadov.

V roku 2014 bolo ZMPS po tretíkrát vyhlasovateľom **Podnikateľského nápadu roka**. V roku 2014 sa prihlásilo 425 nápadov. Ocenenie získal systém na zber a analýzu dát fyzického sveta okolo nás - Pygmalios Analytics. Víťaz súťaže získal príležitosť spolupracovať pri rozvoji svojho nápadu s top firmami na trhu a možnosť získať investora – to všetko v hodnote 330 000 Eur. Celkovo bolo udelených až 6 ocenení. Pre viac informácií: <http://podnikatelskynapadroka.sk>.

Jedným z cieľov ZMPS je aj pomáhať mladým podnikateľom rozširovať sieť svojich kontaktov, získavať praktické vedomosti, vymieňať si skúsenosti a rozvíjať tak svoj biznis v medzinárodnom meradle. Aj počas roka 2014 sme realizovali niekoľko aktivít zameraných práve na túto sféru. Jednou z dlhodobejších aktivít ZMPS je projekt Twin Entrepreneurs. V roku 2014 sa v rámci neho uskutočnila séria 10 interaktívnych workshopov, do ktorých boli okrem slovenských zapojené aj rakúske startupy a rakúski mladí podnikatelia. Workshopy sa konali vo Viedni a v Bratislave. V roku 2014 pokračovala séria **vzdelávacích seminárov** pod názvom BMB Leitner akadémia pre mladých podnikateľov. V rámci nej sa v Bratislave konali semináre Internetový obchod a podnikanie na internete z hľadiska DPH (16.06.2014) a Zmeny v podnikateľskej legislatíve od roku 2015 (10.12.2014). Takmer od vzniku ZMPS funguje aj obľúbený Klub riadenia. Vďaka takýmto seminárom a workshopom ZMPS si v roku 2014 viac ako 500 mladých podnikateľov a záujemcov o podnikanie mohlo vypočuť rady od špičkových expertov z praxe.

Podnikanie ako kariérnu cestu ZMPS v roku 2014 mladým ľuďom predstavovalo už tretíkrát, a to na veľtrhu práce **JobExpo v Nitre**. Počas týchto dvoch dní sa ZMPS stretlo s viac ako 300 záujemcami o podnikanie.

ZMPS spolu so Združením podnikateľov Slovenska, Republikovou úniou zamestnávateľov a Slovak Business Agency v poradí už tretíkrát vyhlásilo anticenu **Byrokratický nezmysel roka**. Zmyslom tejto aktivity je upozorňovať na často absurdné a zbytočné legislatívne opatrenia, ktoré podnikateľom strpčujú život a upriamovať na ne pozornosť kompetentných s cieľom ich odstránenia. V roku 2014 bolo nominovaných 52 povinností, z ktorých sa vybralo top 10 kandidátov do on-line hlasovania. 1002 hlasujúcich za najväčší Byrokratický nezmysel roka 2014 tentokrát s pomerne tesným rozdielom vybrali **opatrenie nariadujúce podnikateľom uhradiť pomerne vysoký poplatok súdu pri úpadku firmy, ktorá krachuje práve preto, že nemá dostatok peňazí**. Toto opatrenie získalo 20 % hlasov. Len s tesným odstupom sa na druhé miesto s 19 % dostalo ustanovenie o rozšírení povinnosti zabezpečiť zdravotný dohľad prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby pre všetkých zamestnávateľov. Tretiu priečku v pomyselnom rebríčku byrokratických absurdít obsadilo s 18 % vydávanie povolení pri prevádzkovaní prepravy osôb.

Cieľom ZMPS je podporovať začínajúcich podnikateľov a zvyšovať šancu na ich úspech aj prostredníctvom nástrojov rizikového kapitálu. V roku 2011 ZMPS spolu s partnermi vytvorili prvú sieť angel investorov nazvanú **Klub podnikateľských anjelov Slovenska**, v ktorom je v súčasnosti viac ako 20 investorov. ZMPS prevádzkuje aj **portál Ideamart.sk** a organizujeme

aj rôzne investičné fóra či súťaže. Za štyri roky svojej existencie (od 17.3.2011 do 31.12.2014) sa naň obrátilo 828 záujemcov o kapitál, najmä z radov startupov. Z nich 97 prešlo kvalitatívnym filtrom a prezentovalo svoj projekt investorom združeným v Klube, či už individuálne alebo prostredníctvom investičných fór, ktoré sme organizovali. Z toho za rok 2014 bolo 327 záujemcov v o investora. Portál Ideamart.sk navštívilo viac ako 15 000 unikátnych návštevníkov.

❖ Slovenská obchodná a priemyselná komora

Slovenská obchodná a priemyselná komora (ďalej „SOPK“) bola zriadená zákonom SNR č. 9/1992 Zb. o obchodných a priemyselných komorách v znení neskorších predpisov ako verejnoprávna inštitúcia. Členmi komory sa môžu stať právnické a fyzické osoby, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť v hospodárskych odvetviach okrem odvetvia poľnohospodárstva a potravinárstva.

SOPK od roku 1998 uskutočňuje **ekonomický prieskum očakávaní podnikateľskej sféry**. Cieľom prieskumu je získať pohľad a názory členov SOPK na podnikateľské prostredie v SR. V roku 2014 hodnotilo podnikateľské prostredie ako priaznivé necelé 4 %, ako stagnujúce 43 % a nepriaznivé 53 % respondentov. Toto hodnotenie vykazuje voči roku 2013 mierne zlepšenie (priaznivé 2 %, stagnujúce 42 %, nepriaznivé 56 %). Naproti tomu očakávania pre rok 2015 boli najhoršie od roku 2008. Pre rok 2015 predpokladalo len 5 % respondentov priaznivé podnikateľské prostredie, 54 % ho odhadovalo ako stagnujúce, 41 % ako nepriaznivé. Na toto hodnotenie nadväzuje aj hodnotenie hospodárskej politiky vlády. Tá bola hodnotená negatívnejšie ako v roku 2013, pozitívne ju hodnotili 3 % odpovedí, 31 % ju hodnotilo neutrálne, negatívne 55 %, 11 % respondentov nevedelo posúdiť hospodársku politiku vlády. Výsledky prieskumov sú zverejnené na stránke <http://web.sopk.sk/download.php?sekcia=480>.

❖ Republiková únia zamestnávateľov

Republiková únia zamestnávateľov (RÚZ) vydala v roku 2014 publikáciu „**Komplexný audit podnikateľského prostredia na Slovensku**“, ktorá okrem makroekonomických faktorov rozvoja slovenskej ekonomiky zhodnotila legislatívny rámec pre podnikanie, reguláciu podnikania a finančné zaťaženie podnikanie. Publikácia sa zamerala aj na tvorbu všeobecných odporúčaní ako aj návrhov opatrení v špecifických oblastiach (znižovanie korupcie a zvyšovanie transparentnosti, vymáhateľnosť práva v podnikateľskom prostredí, regulačné zaťaženie podnikania, znižovania rozsahu a zvyšovania efektívnosti verejného sektora). Na tvorbe publikácie spolupracovali aj viaceré mimovládne a neziskové organizácie.

3.5.3 Odporúčania

- Zavádzať pravidlá transparentnosti na centrálnej úrovni i na úrovni regiónov – samospráv, prijať efektívny zákon o verejnom obstarávaní, prijať účinné opatrenie na obmedzenie korupcie a klientelizmu, úradníkom zodpovedným za obstarávanie zvýšiť osobnú zodpovednosť, zmluvy so štátom a obcami zverejňovať.
- Vytvoriť väčší priestor pre uplatnenie kritérií kvality v procese obstarávania, najmä v prípade dodávky služieb. Súčasná legislatívna prax spojená s výrazným preferovaním kritéria ceny spôsobuje problémy pri výbere najvhodnejšej ponuky z hľadiska požiadaviek

zákazky. Na druhej strane kvalitné ponuky podnikateľov bývajú často neúspešné z dôvodu predloženia lacnejšej ale menej kvalitnej ponuky.

- Školiť verejných obstarávateľov s cieľom zvýšiť kvalitu obstarávania, a to nielen z hľadiska formálnosti, ale i hospodárnosti.
- Určiť limit pre podiel malých podnikov na zákazkách hrađených z verejných financií na 30 %, ako je to bežné v krajinách Európy. Toto by zároveň pomohlo odstrániť korupciu pri zadávaní zákaziek z verejných financií. Objektívnymi súťažnými podmienkami by sa umožnil úspech aj malým podnikom a živnostníkom. Finančné prostriedky z verejných zdrojov by mohli byť motorom tohto segmentu – subjekty malého podnikania by zamestnávali viac pracovníkov, platili by dane, odvody, rozvíjali by sa.
- Požiadavka na najnižšiu cenu pri verejnom obstarávaní vytvára priestor pre nepoctivé podnikanie. Pri verejnom obstarávaní stavebných prác navrhujeme zakázať ako jediné kritérium najnižšiu cenu, pokiaľ súťažné dielo nie je definované podrobným projektom, presným a vyčerpávajúcim výkazom výmer a riadnou realizačnou dokumentáciou alebo kvantitatívne a kvalitatívne vyčerpávajúcim popisom diela. Používanie najnižšej ceny ako jediného a rozhodujúceho kritéria pre víťaza výberového konania na stavebné dielo je metóda deformujúca tento segment trhu.
- Vylúčiť zo súťaže ponuky s najvyššou a najnižšou cenou. Toto pravidlo je aplikované v mnohých krajinách EÚ za účelom eliminácie extrémnych variantov.
- Uskutočňovať praktické školenia pre MSP zamerané na znižovanie miery technických a formálnych nedostatkov pri procese VO z ich strany, pravidelné zverejňovanie najčastejších nedostatkov pri procese VO spolu s praktickými radami a odporúčaniami pre MSP/ podnikateľov.
- Vo väzbe na problém nevypĺčaných subdodávateľov prác pri veľkých verejných zákazkách víťazmi verejného obstarávania, navrhujeme prehodnotiť jestvujúci spôsob realizácie platieb a zavedenie možnosti pre verejných obstarávateľov vykonávať priame platby za dodaný tovar, vykonané práce a poskytnuté služby priamo subdodávateľom.
- Prispôsobenie pravidiel účasti vo verejnom obstarávaní potrebám malých a stredných podnikateľov (napr. zníženie maximálnej výšky obratu, preukázanie ktorej budú môcť obstarávatelia od uchádzačov požadovať) a zavedenie možnosti uložiť zákaz účasti vo verejnom obstarávaní pre subjekty a fyzické osoby, ktoré sa v minulosti dopustili protiprávneho konania pri procese verejného obstarávania.
- Analyzovať dopad existujúcich programov štátnej pomoci MSP a prispôbiť podmienky ich poskytovania potrebám MSP.
- V záujme vylepšenia súčasného systému zverejňovania možnosti získavania štátnej podpory navrhujeme vytvoriť samostatný webový portál, na ktorom bude možné vyhľadať konkrétny typ štátnej podpory podľa rôznych kritérií ako predmet podnikania, región, výška a druh podpory a podobne.
- Spracovanie kódexu včasného uhrádzania platieb zo strany orgánov verejnej moci a obmedzenie možnosti predlžovania splatnosti faktúr nad 30 dní pre orgány verejnej správy

- Zvýhodňovanie etablovaných domácich subjektov pri poskytovaní investičnej pomoci a zvýšenie transparentnosti poskytovania investičnej pomoci.
- Pri verejných podporných nástrojoch zaviesť do praxe inovatívne postupy procesu výberu projektov, ktorými sa odbúra administratívna náročnosť pre žiadateľov (napr. videopitching, storytelling, ...)
- V nadväznosti na pripravované opatrenia a podporné programy pre začínajúcich podnikateľov neodporúčame viazať pomoc na povinnosť ich vstupu do evidencie nezamestnaných alebo na zotrvávanie v nej v stanovenej dĺžke.

3.6 Princíp 6: Uľahčiť MSP prístup k financiám a vytvoriť právne a podnikateľské prostredie, ktoré bude podporovať včasné úhrady obchodných transakcií

3.6.1 Vývoj legislatívneho prostredia

Koncepcia rozvoja kapitálového trhu

Cieľom koncepcie, schválenej vládou SR dňa 23. apríla 2014, je vytvorenie funkčného kapitálového trhu, ako prirodzenej súčasti trhovej ekonomiky. Koncepcia je zasadená do širšieho konceptu postupných prorastových opatrení na podporu slovenskej ekonomiky. Strategickými cieľmi rozvoja slovenského kapitálového trhu je dosiahnutie úrovne kapitalizácie a likvidity porovnateľnej s tržmi susedných krajín V4 a kvality infraštruktúry a štandardov služieb zodpovedajúcich štandardu v krajinách s rozvinutou trhovou ekonomikou. Koncepcia indukuje aj opatrenia na dosiahnutie vyššie uvedených strategických cieľov. Navrhované opatrenia sú rozčlenené do oblastí Infraštruktúra trhu, Likvidita trhu, Nákladovosť systému a Finančná osveta a ochrana spotrebiteľa.

Opatrenia na zlepšenie kapitálového trhu sú prioritne zamerané na posilnenie dopytovej stránky, t.j. na zvýšenie počtu likvidných emisií, najmä akcií na trh Burzy cenných papierov v Bratislave, a.s. . Ako podporné kroky pre využitie ponúkaných príležitostí na ponukovej stránke je súbežne potrebné prijať opatrenia na podporu dopytu investorov, najmä inštitucionálnych, po nových nástrojoch kapitálového trhu, modernizovať a zlacniť infraštruktúru trhu (Burza cenných papierov v Bratislave, a.s. a Centrálny depozitár cenných papierov SR, a.s.) a znížiť administratívnu a daňovo - odvodovú záťaž obchodovania na kapitálovom trhu. V súvislosti s prijatím koncepcie sa očakáva zníženie nákladov na obchodovanie na kapitálovom trhu v dôsledku zlepšenia kvality infraštruktúry trhu (CDCP, a.s.), zvýšenie objemu obchodov na kapitálovom trhu v dôsledku uvedenia nových emisií na kapitálovom trhu a zvýšeného záujmu fyzických osôb o obchodovanie na kapitálovom trhu.

3.6.2 Finančné programy na podporu MSP

Celkové finančné vyjadrenie pomoci na SBA Princíp 6 v roku 2014 bolo: **298 978 047 Eur.**

❖ Slovak Business Agency

▪ Mikropôžičkový program

Program prispieva k priamemu napĺňaniu cieľa Slovak Business Agency, ktorým je umožniť rozvoj malých podnikov, zvýšiť mieru prežitia malých podnikov, prispieť k udržaniu zamestnanosti a tvorbe nových pracovných miest v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky, a to sprístupnením úverových zdrojov za výhodnejších podmienok.

Program je určený malým podnikateľom zamestnávajúcim do 50 zamestnancov. Mikropôžičku možno použiť na obstaranie hnutelného a nehnuteľného investičného majetku, rekonštrukciu prevádzkových priestorov, ako aj nákup potrebných zásob, surovín či tovaru a iné investičné projekty. Minimálna výška mikropôžičky je 2 500 Eur, maximálna výška je 50 000 Eur. Úver je poskytovaný s úrokovou sadzbou na úrovni referenčnej sadzby v zmysle

oznámenia Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb (2008/C 14/02). Doba splatnosti je stanovená od 6 mesiacov do 4 rokov, je možné poskytnúť odklad splátok istiny maximálne na dobu 6 mesiacov.

V roku 2014 bolo po splnení podmienok čerpania zo strany klientov poskytnutých 70 mikropôžičiek v hodnote 2 326 300 Eur. Celkovo od začiatku realizácie Mikropôžičkového programu bolo poskytnutých 1 930 mikropôžičiek vo výške 34 765 267 Eur.

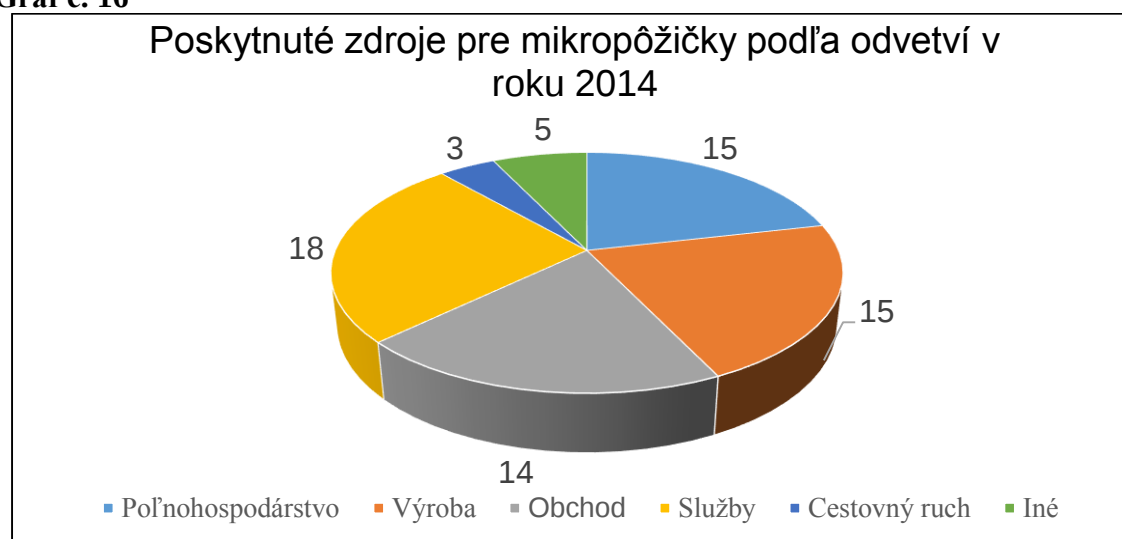
Tab. č. 3.19 : Prehľad poskytnutých mikropôžičiek podľa centier

CENTRUM	za rok 2014		Kumulatívne k 31.12.2014	
	Počet	Suma v eur	Počet	Suma v eur
Fond fondov s.r.o. Bratislava	16	571 000	223	3 872 956
RPIC Dunajská Streda	7	286 800	173	1 785 859
RPIC Komárno	7	248 000	86	2 513 433
RPIC Košice	0	0	139	1 288 657
RPIC Lučenec	0	0	46	1 888 142
RPIC Martin	0	0	239	1 733 370
RPIC Nitra, v likvidácii	0	0	98	1 610 428
RPIC Poprad	10	370 000	49	1 645 807
RPIC Považská Bystrica	0	0	97	2 575 019
RPIC Prešov	19	410 500	93	4 175 880
BIC Prievidza	10	390 000	137	4 495 500
BIC Spišská Nová Ves	0	0	193	1 576 910
RPIC Trebišov	1	50 000	114	1 709 295
RPIC Trenčín	0	0	84	1 815 350
RPIC Zvolen, v likvidácii	0	0	159	2 078 660
SPOLU	70	2 326 300	1 930	34 765 267

Tab. č. 3.20: Vybrané ukazovatele realizácie Mikropôžičkového programu

UKAZOVATELE	Za rok 2014		Kumulatívne od začiatku MPP do 31.12.2014	
	počet	Eur	počet	Eur
počet poskytnutých mikropôžičiek	70	-	1 930	34 765 267
priemerná výška mikropôžičky	-	33 232	-	18 013
novovytvorené pracovné miesta	108	-	3 022	-
udržané pracovné miesta	422	-	5 307	-

Graf č. 16

Zdroj: SBA

- **Projekt „InnoFun“**

SBA sa v roku 2012 zapojila do projektu InnoFun, ktorého hlavnou myšlienkou je vytvorenie určitého priestoru, v ktorom dokážu medzi sebou komunikovať inovátori, odborná verejnosť a investori. Projekt bol realizovaný v rámci programu INTERREG IV.C. Ústrednou myšlienkou projektu bolo: "Posúvame inovácie bližšie k financiám, trhu a ľuďom". Úlohou projektu bolo vytvorenie špecifickej metodológie a digitálnych nástrojov, ktoré urýchlia transfer inovácií na trh. Inovatívny nástroje - digitálne nástroje, ako Pitch, Video pitch, Digital storytelling, Crowdfunding.

Cieľom projektu je zlepšenie regionálnych politík v oblasti financovania inovácií ako aj zjednodušenie ich transferu na komerčné využitie prostredníctvom špecializovaného nástroja, ktorý bude výstupom projektu ako aj pilotných akčných plánov.

Aktivity projektu:

- Propagácia projektu prostredníctvom webovej stránky projektu <http://www.innofun.org/>, publikáciou newsletterov a brožúry o projekte
- *Fáza 1 – Skríning a výmena osvedčených postupov v rámci partnerstva* - V tejto fáze projektoví partneri zmapujú už existujúce spôsoby, ako verejné fondy môžu prijať rozhodovacie procesy súkromných fondov a zlepšiť tak systém výberu inovatívnych nápadov vhodných na financovanie.
- *Fáza 2 – Diskutovanie príkladov dobrej praxe v sérii stretnutí s regionálnymi a národnými kľúčovými hráčmi* - Regionálni a národní kľúčoví hráči z oblasti akademickej obce a privátneho sektora budú pozvaní na technické workshopy s cieľom zdieľať svoje návrhy a postrehy s projektovým tímom, týkajúce sa pripravovaných zlepšení politík a metodológií.
- *Fáza 3 – Návrh politík a metód v spolupráci s príslušnými odborníkmi* - Partneri projektu v rámci pracovných skupín, spolu s externými expertmi navrhnu špecifické témy pre pilotné akcie.
- *Fáza 4 – Pilotné akcie na zlepšenie regionálnych politík na financovanie inovácií alebo metodológie ako preniesť inovácie na trhy, k ľuďom, financiám*

5 pilotných akcií, ktoré boli realizované a mali testovať nové spôsoby a štruktúry pre inovatívne financovanie:

- Pilotná akcia I: Prezentácia obchodných plánov pomocou pitchingu (CZ)
- Pilotná akcia II: Webportál na financovanie (CY)
- Pilotná akcia III: Finančný portál a školenie o pripravenosti inovátorov pre investorov(UK)
- Pilotná akcia IV: Podpora pre digital pitching (FIN)
- Pilotná akcia V: Podpora pre digital pitching (F)
- *Fáza 5 – Príprava Regionálnych implementačných plánov*- Partneri vytvoria Regionálne implementačné plány, v ktorých popísali politický nástroj, ktorým sa bude dať zlepšiť stav financovania inovácií v regiónoch
- Inovačný diskusný stôl na tému Inšpiráciami k inováciám

- Príprava Štúdie o regionálnych nástrojoch na podporu využitia inovačného potenciálu SR
- Analýzy (Analýza spolupráce verejných a súkromných fondov v SR a návrh odporúčaní na efektívnejšie využitie možností spolupráce, Štúdia o regionálnych nástrojoch na podporu využitia inovačného potenciálu SR)

▪ Fondy rizikového kapitálu

Slovak Business Agency realizuje podporu rastovo orientovaných podnikateľských projektov formou poskytovania rizikového kapitálu (vkladu do základného imania spoločností) prostredníctvom špecializovanej dcérskej spoločnosti **Fond fondov, s. r. o.** (od 20. 3. 2014 pod obchodným názvom **Národný holdingový fond**). Dlhodobým poslaním spoločnosti je usmerňovanie činnosti jednotlivých fondov tak, aby sa stimuloval rozvoj sektora MSP na celom území SR, zhodnocoval sa objem finančných prostriedkov jednotlivých fondov a dosiahnuté zisky sa používali na realizáciu dlhodobého cieľa podpory malých a stredných podnikov.

V roku 2014 boli prostredníctvom spoločnosti Národného holdingového fondu, spravované 3 fondy rizikového kapitálu bez právnej subjektivity (Fond štartovacieho kapitálu, Regionálny fond štartovacieho kapitálu a Fond SISME) a fondy rizikového kapitálu so samostatnou právnou subjektivitou (Fond Seed Capital, k. s., Slovenský Rozvojový Fond, a. s., a Slovenský rastový kapitálový fond, a. s.). Do portfólia SBA patrí ešte aj **Fond inovácií a technológií, a. s.**, ktorý bol založený v **roku 2013** so samostatnou právnou subjektivitou.

Tab. č. 3.21: Počet a objem schválených investičných návrhov (podľa jednotlivých fondov)

Názov fondu	Počet 2014	2014 Objem (Eur)	Počet schválených IN od vzniku fondov (počet)	Objem schválených IN od vzniku fondov (Eur)
Fond štartovacieho kapitálu	0	0	71	21 465 463
Regionálny fond štart. kapitálu	0	0	37	3 715 004
Fond SISME	0	0	10	1 490 330
Fond inovácií technológií, a.s.	4	1 415 000	4	1 415 000
Fond Seed Capital, k.s.	0	0	34	11 336 408
Slovenský Rozvojový Fond, a.s.	1	29 549	25	24 225 422
Slovenský rastový kapitálový fond, a.s.	1	3 000 000	23	49 302 074
Spolu fondy	6	4 444 549	204	112 949 701

Zdroj: SBA

Tab. č. 3.22: Prehľad fondov rizikového kapitálu v portfóliu SBA/Fondu fondov, s. r. o.

Názov fondu	Správca fondu	Manažér fondu	Charakteristika fondu
Fond štartovacieho kapitálu	Národný holdingový fond s.r.o.	Národný holdingový fond s.r.o.	Investícia predstavuje sumu v rozmedzí 6 600 eur – 663 878 eur . Finančné prostriedky môžu byť investované do troch základných štádií životného cyklu spoločnosti, t. j. seed, start-up a development vo forme majetkovej účasti alebo jej kombinácie s úverom.
Regionálny fond štartovacieho kapitálu	Národný holdingový fond s.r.o.	Národný holdingový fond s.r.o.	Výška jednej investície z fondu je určená intervalom 6 600 eur – 165 959 eur pre tradičné výrobné-remeselné odvetvia, ako aj pre výrobné a obchodné služby a aktívny cestovný ruch. Z prostriedkov fondu možno financovať podniky nachádzajúce sa v troch základných štádiách životného cyklu, t. j. seed, start-up a development, a to formou majetkovej účasti alebo jej kombináciou s úverom.

Fond SISME	Národný holdingový fond s.r.o.	Národný holdingový fond s.r.o.	Maximálna výška investície môže dosiahnuť hranicu 165 969 eur a je určená pre spoločnosti nachádzajúce sa v počiatočnom alebo štartovacom štádiu životného cyklu. Prostriedky sú do spoločnosti príjemcov nainvestované formou majetkovej účasti, resp. formou jej kombinácie s úverom.
Fond inovácií a technológií, a. s.	Národný holdingový fond s.r.o.	Stengl Finance, a. s.	Má za cieľ aktívne podporiť realizáciu inovatívnych projektov v rôznych oblastiach.
Fond Seed Capital, k. s.	Fond Seed Capital, k. s.	Funds Managers, a. s.	Prípustný objem finančnej investície do jednej spoločnosti je v priemere 663 878 eur pre začínajúce alebo inovatívne projekty. Preferovaná je forma majetkovej účasti v spoločnosti, prípadne doplnená konvertibilným alebo podriadeným úverom
Slovenský Rozvojový Fond, a. s.	Slovenský Rozvojový Fond, a. s.	Quadrica private equity, a. s.	Zameriava sa na investície do vlastného imania v segmente malých a stredných podnikov. Spoločnosti, do ktorých Fond investuje, musia mať vyzretý manažérsky tím, ktorý disponuje potrebnými manažérskymi schopnosťami a podnikateľským prístupom. Mali by vyrábať produkty alebo poskytovať služby s vysokou pridanou hodnotou a vysokým rastovým potenciálom. SRF, a. s., nemá postavené žiadne odvetvové preferencie a typicky investuje do vlastného imania spoločnosti. Fond spravidla nezískava majoritné podiely vo firmách, ale prostredníctvom stanov sa snaží zabezpečiť dostatočnú ochranu menšinových vlastníckych práv.
Slovenský rastový kapitálový fond, a. s.	Slovenský rastový kapitálový fond, a. s.	Wood & Company, a. s.	Fond bude prioritne investovať do portfóliových investícií presahujúcich spravidla 25% základného imania cieľových spoločností alebo equity inštrumentov, ktoré umožnia vykonávať primeraný vplyv na činnosť cieľových spoločností. Priemerná doba investičnej účasti fondu je štyri roky. Maximálna priemerná výška jednej investície v kalendárnom roku nesmie prekročiť 3 319 392 eur . Cieľové spoločnosti fondu sú malé a stredné podniky v Slovenskej republike. Investície budú smerovať do spoločností, ktoré sa nachádzajú v rôznych fázach ich rozvoja.

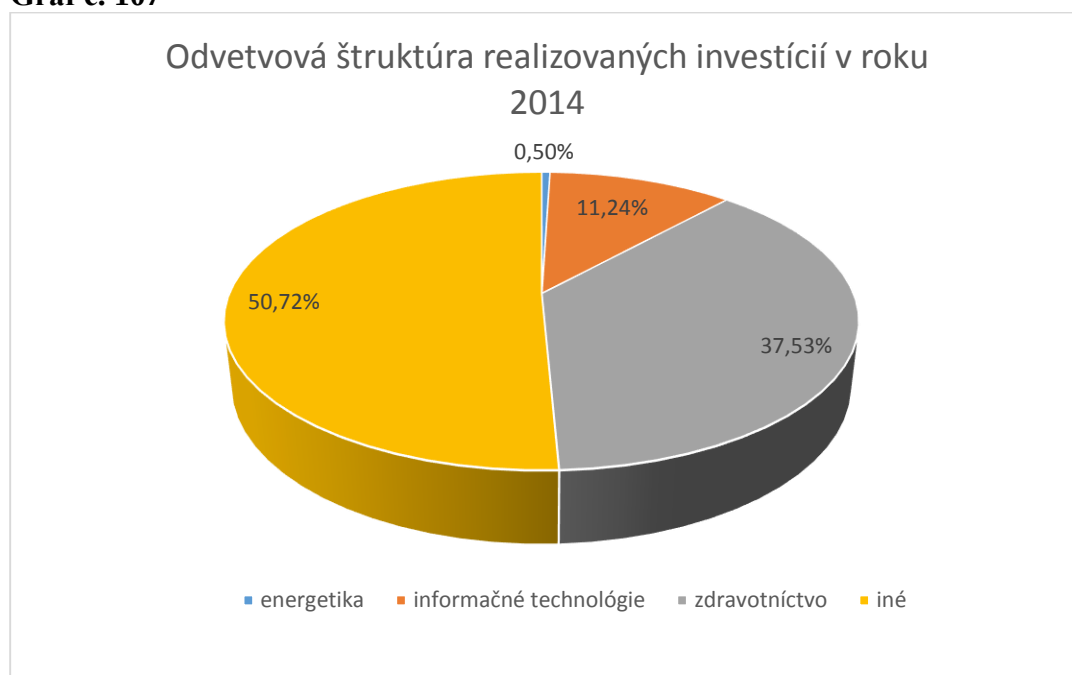
Zdroj: SBA

Tab. č. 3.23: Počet a výška realizovaných investičných návrhov (podľa jednotlivých fondov)

Názov fondu	Počet realizovaných nových IN/2014	Výška realizovaných IN v roku 2014 v Eur	Počet realizovaných IN od založenia fondov	Výška realizovaných IN od založenia fondov v Eur
Fond štartovacieho kapitálu	0	0	52	12 906 271
Regionálny fond štart. kapitálu	0	0	33	2 611 963
Fond SISME	0	0	8	1 204 830
Fond inovácií technológií, a.s.	4	665 000	4	880 000
Fond Seed Capital, k.s.	0	0	48	12 889 111
Slovenský Rozvojový Fond, a.s.	1	29 549	25	22 750 232
Slovenský rastový kapitálový fond, a.s.	2	5 220 000	13,5	30 153 144
Spolu fondy	7	5 914 549	183,5	83 395 551

Zdroj: SBA

Graf č. 107

Zdroj: SBA

Tab. č. 3.24: Investičná angažovanosť akcionárov a disponibilné zdroje fondov k 31. 12. 2014

Investor	Aktuálna výška vkladu		Súčasná investičná angažovanosť investorov		Disponibilné zdroje pre MSP v Eur 31.12.2014
	v Eur	%	v Eur	%	
Fond štartovacieho kapitálu	7 768 529	9,45%	8 220 917	12,71%	571 736
Regionálny fond štartovacieho kapitálu	1 510 025	1,84%	1 810 133	2,80%	281 896
Fond: S I S M E	1 100 000	1,34%	1 363 355	2,11%	228 936
Fond inovácií a technológií, a.s.	14 280 000	17,37%	880 000	1,36%	13 400 000
Fond Seed Capital, k.s.	13 411 671	16,31%	13 411 671	20,73%	753 093
Slovenský Rozvojový Fond, a.s.	20 754 815	25,24%	15 616 551	24,14%	693 262
Slovenský rastový kapitálový fond, a.s.	23 402 192	28,46%	23 402 192	36,17%	4 027 638
Spolu	82 227 232	100,00%	64 704 819	100,00%	19 956 561

Zdroj: SBA

Tab. č. 3.25: Štádium životného cyklu spoločností pri realizovaní investičných návrhov k 31. 12. 2014

Štádium životného cyklu spoločností pri realizovaní investičných návrhov	2014		Od založenia fondov	
	Počet	Objem v Eur	Počet	Objem v Eur
Spolu	7	5 914 549	183	83 395 551
seed	0	0	70	12 954 102
start-up	4	665 000	53	23 225 734
development	3	5 249 549	60	47 215 714

Zdroj: SBA

❖ Iniciatíva JEREMIE

JEREMIE (Spoločné európske zdroje pre veľmi malé až stredné podniky) je spoločná iniciatíva Európskej komisie (DG Regio) a Európskeho investičného fondu (EIF) s cieľom zlepšenia prístupu MSP k financovaniu v rámci štrukturálnych fondov EÚ. Umožňuje členským štátom EÚ a ich regiónom alokovať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov, ako aj národných zdrojov do holdingových fondov, ktoré dokážu poskytnúť financovanie MSP flexibilnejšie a inovatívnejšie. Iniciatíva sa snaží o rozvoj a podporu roly podnikania v rámci EÚ, s cieľom pomôcť štrukturálnym fondom priniesť na trh viac benefitov.

Aktuálna investičná stratégia, odsúhlasená Investičnou radou Slovenského záručného a rozvojového fondu, s.r.o. SZRF, počíta s alokáciou 42,98 mil. EUR z OP KaHR na Portfóliovú záruku prvej straty (ďalej len „FLPG“), 18,3 mil. EUR z OP KaHR na Portfóliový úver zdieľaného rizika (ďalej len „PRSL“) a 31 mil. EUR z OP Výskum a vývoj (ďalej len „OP VaV“) a OP Bratislavský kraj (ďalej len „OP BK“) na nástroje rizikového kapitálu. Ku koncu roka 2014 boli podpísané zmluvy s MSP za všetky tri nástroje vo výške 64,48 mil. EUR a tvorba portfólia bola na úrovni 20,08 %.

Tab. č. 3.26: Prehľad alokácií v rámci iniciatívy JEREMIE v SR (v mil. Eur)

OP	RO	ERDF	Národné spolu-financovanie	Celková alokácia	Rizikový kapitál	Rizikový kapitál	FLPG	PRSL
					BSK	okrem BSK	okrem BSK	okrem BSK
OP KaHR	MH SR	57,00	10,06	67,06	-	-	42,98	20,02
OP BK	MPRV SR	3,00	0,53	3,53	1,2	-	-	-
OP VaV	MŠVVŠ SR	25,00	4,41	29,41	-	1,85	-	-
Spolu		85,00	15,00	100,00	1,2	1,85	42,98	20,02

Zdroj: SBA

Tab. č. 3.27: Implementácia iniciatívy JEREMIE – schválené úvery k 31. 12. 2014 v rozdelení podľa NUTS II

Kraj	Počet úverov	Suma schválených úverov (v Eur)
Západoslovenský	77	25 646 931,00
Stredoslovenský	57	22 026 223,00
Východoslovenský	41	12 787 549
Celkom	175	60 460 703,00

Zdroj: MH SR

- **Portfóliová záruka prvej straty (ďalej „FLPG“ – First Loss Portfolio Guarantee)**

Nástroj FLPG garantuje finančným sprostredkovateľom pokrytie časti ich možných strát na špecifikovanom portfóliu úverov pre MSP. Znížením rizika pre finančných sprostredkovateľov tak nástroj FLPG stimuluje úverovanie pre MSP s nižšími úverovými sadzbami a znižuje potrebu kolaterálu.

V priebehu roka 2014 štyri komerčné banky poskytovali zvýhodnené úvery pre MSP a očakávaný celkový nový objem úverov by mal dosiahnuť úroveň 245,6 mil. EUR. V marci a v apríli 2014 Investičná rada schválila presun neimplementovaných 6,72 mil. EUR z FLPG do PRSL a dodatočné opatrenia na zvýšenie flexibility nástrojov s cieľom urýchlenia čerpania (zmeny v zmluvách s bankami). Dodatky k zmluvám boli podpísané v júni 2014. Podľa

dostupných údajov k 31. 12. 2014 banky **schválili 158 úverov pre 150 MSP** v objeme **56,95 mil. EUR**, čo predstavuje 23,2 % portfólia. Z celkovej sumy 56,95 mil. EUR už banky ku koncu roka 2014 poskytli MSP prostriedky **v sume 46,63 mil. EUR**.

Tab. č. 3.28: Prehľad rozdelenia alokácie FLGP (v mil. Eur)

Sprostredkovateľ	Navrhované portfólio	Prerozdelenie rozpočtu
Slovenská sporiteľňa, a. s.	75,6	13,23
Tatra banka, a. s.	60	10,50
UniCredit Bank Slovakia, a. s.	70	12,25
SZRB	40	7,00
Spolu	245,6	42,98

Zdroj: MH SR

- **Úverové portfólio zdieľaného rizika (ďalej „PRSL“ – portfolio risk sharing loan)**

Prostredníctvom nástroja PRSL holdingový fond JEREMIE spolufinancuje úverovanie MSP a následne aj rovnakým podielom zdieľa riziko na vytvorené úverové portfólio v pomere 1:1. Tento nástroj tak vedie k ďalšiemu stimulovaniu úverovania za zvýhodnených podmienok pre MSP, podobne, ako je tomu pri nástroji FLPG.

V roku 2014 dve komerčné banky začali poskytovať zvýhodnené úvery v rámci tohto nástroja (zmluvy boli podpísané koncom februára 2014 a začiatkom septembra 2014 na základe výzvy, ukončenej 22. 4. 2014) a očakávaný celkový nový objem úverov má za cieľ dosiahnuť úroveň 36,6 mil. Eur. Ku koncu decembra 2014 bolo zmluvne viazaných 3,51 mil. Eur z čoho **3,1 mil. Eur** už bolo MSP poskytnutých. Tvorba portfólia je na úrovni 9,58 %. Celkovo bolo podpísaných **17 úverových zmlúv pre 16 MSP**.

Tab. č. 3.29: Prehľad rozdelenia alokácie PRSL (v mil. Eur)

Sprostredkovateľ	Navrhované portfólio	Prerozdelenie rozpočtu
OTP Banka Slovensko, a. s.	20	10
Sberbank Slovensko, a. s.	16,6	8,3
Spolu	36,6	18,3

Zdroj: MH SR

- **Nástroj rizikového kapitálu (VC)**

V rámci aktivít JEREMIE Slovensko je na nástroje rizikového kapitálu vyčlenených 31 mil. Eur, ktoré pochádzajú z Operačného programu Výskum a vývoj a z Operačného programu Bratislavský kraj.

Nástroje rizikového kapitálu môžu byť kombináciou: Seed fondu(ov), Fondu rizikového kapitálu alebo Ko-investičného fondu. Účasť súkromných investorov je potrebná v prípade Fondu rizikového kapitálu alebo Ko-investičného fondu.

Celkovo bolo **k 31.12.2014** podporených **8 investícií za Neulogy** a bolo podporených 6 podnikov v objeme 1,2 mil. Eur zo Seed fondu a 2 podporené subjekty v rámci Fondu rizikového kapitálu v objeme 1,85 mil. Eur.

Tab. č. 3.30: Prehľad investícií v rámci nástroja rizikového kapitálu iniciatívy JEREMIE k 31.12.2014

Nástroj rizikového kapitálu	Počet podporených subjektov k 31.12.2014		Objem investovaných prostriedkov k 31.12.2014 (v mil. Eur)	
	OP VaV	OP BSK	OP VaV	OP BSK
Seed fond (seed)	2	4	0,40	0,80

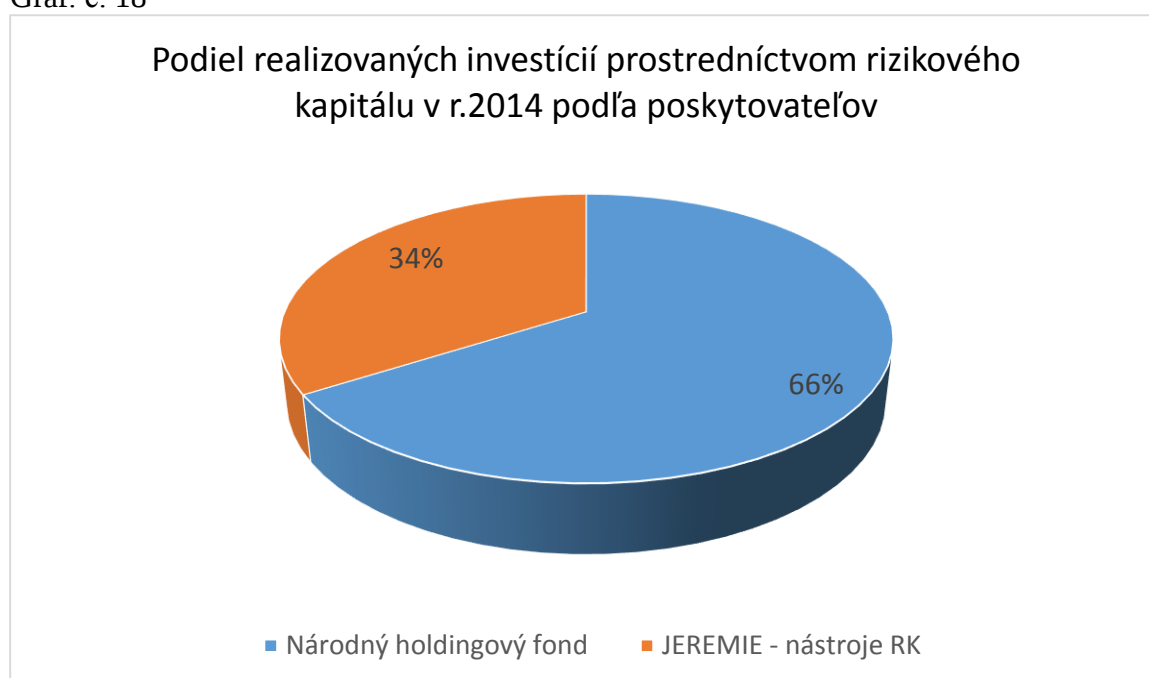
Fond rizikového kapitálu (vencure)	1	1	0,80	1,05
Spolu	3	5	1,2	1,85

Zdroj: MŠVVaŠ SR

❖ Neulogy

Investuje do firiem podnikajúcich najmä v oblasti informačných a komunikačných technológií, energetiky a medicínskej diagnostiky. Podnikateľom poskytujú tzv. zárodočný a rozbehový kapitál. Pre firmy v počiatočných fázach rozvoja, napr. v "proof-of-concept" štádiu a pred generovaním obratu, sa výška investície pohybuje medzi Eur50 tis. a Eur200 tis. V neskorších fázach poskytujú firmám rozbehový kapitál v rozmedzí od Eur300 tis. do Eur1.5 milióna s možnosťou niekoľkých kôl financovania. V roku 2014 prostredníctvom aktivít (v rámci iniciatívy JEREMIE) **podporili 8 MSP** (z toho 7 s kratšou dobou založenia ako 3 roky). Celkový objem investovaného kapitálu predstavoval **3 053 198 Eur**.

Graf. č. 18

Zdroj: SBA

❖ Slovenská asociácia private equity a rozvojového kapitálu – SLOVCA

V spolupráci s partnermi, organizuje každoročne **odbornú konferenciu**, ktorá je jediná svojho druhu na Slovensku. Jej cieľom je predstaviť možnosti private equity / venture capital financovania nielen v teoretickej rovine, ale taktiež predstaviť spoločnosti, v ktorých investor už figuruje a ich skúsenosti s ním. Konferencia bola v rokoch 2010 – 2013 doplnená o vyhlasovanie výsledkov súťaže „**Vyhrajte investora**“, v ktorej podnikatelia mohli získať rozvojový kapitál pre svoj biznis.

Zároveň je SLOVCA partnerom prvej siete neformálnych investorov – **Klub podnikateľských anjelov Slovenska**. Vďaka týmto spoluprácam sa záber aktivít SLOVCA rozšíril aj o business angel investície. Každoročne podporuje vyhodnocovanie rebríčka a oceňovanie víťazov najdynamickejšie rastúcich malých a stredne veľkých spoločností na

Slovensku - **Diamanty slovenského biznisu**, ktoré organizuje Enterprise Investors v spolupráci s Coface.

SLOVCA je členom Európskej asociácie private equity (EVCA) a je v aktívnom kontakte s ďalšími asociáciami pôsobiacimi v Európe prostredníctvom neformálnej siete národných asociácií združených v EVCA. Pre EVCA každoročne **zhromažďuje údaje o fondoch** venture kapitálu a private equity z prostredia SR. Tieto údaje sú publikované vo výročnej správe EVCA.

❖ Ministerstvo financií SR

• Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.

Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s. (SZRB), je špecializovanou podpornou bankou zameranou najmä na rozvoj malého a stredného podnikania na Slovensku, podporu miest a obcí a podporu obnovy bytového fondu. Vlastníkom a jediným akcionárom banky je Slovenská republika zastúpená Ministerstvom financií SR. Na plnenie svojho poslania využíva banka okrem svojich úverových produktov aj partnerskú spoluprácu s komerčnými bankami a ostatnými inštitúciami podporujúcimi cieľové segmenty.

SZRB sa v roku 2014 pokračovala vo svojej stratégii podpory rozvoja a stabilizácie malého a stredného podnikania prostredníctvom ponuky svojich produktov:

- **poskytovaním úverov** – malým a stredným podnikateľom, mestám a obciam, či právnickým osobám zriadeným podľa osobitných predpisov (napr. spoločenstvám vlastníkov bytov)
- **poskytovaním bankových záruk na úvery** – podnikateľom, ktorí nemajú dostatočné zabezpečenie za úver

Priame úvery

Banka v roku 2014 schválila **770 priamych úverov v celkovom objeme 112,05 mil. eur**, pričom priemerná výška úveru bola 145,52 tis. eur. Objem poskytnutých (čerpaných) priamych úverov dosiahol výšku 118,55 mil. eur. Stav portfólia priamych úverov (vrátane postúpených pohľadávok) bez vplyvu amortizácie bol ku koncu roka 2014 vo výške **357,43 mil. eur**.

Celkový počet poskytnutých priamych úverov MSP v roku 2014 dosiahol 767, čo predstavuje z celkového počtu aktívnych MSP podiel 0,14 %.

Tab. č. 3.31: Priame úvery v období rokov 2012-2014(údaje len za MSP)

Obdobie	2014		2013		2012	
Ukazovateľ	Objem v tis. eur	Počet	Objem v tis. eur	Počet	Objem v tis. eur	Počet
Schválené	103 017	665	142 941	597	115 738	438
Poskytnuté	110 169	767	107 879	592	106 829	531
Portfólio	318 414	1 361	330 986	1 436	260 140	1 312

Zdroj: SZRB

Portfólio úverových programov k 31. 12. 2014:

Priame úvery

- Podpora financovania investičných a prevádzkových potrieb malých a stredných podnikateľov, financovanie rozvoja regiónov, miest a obcí.

Úvery pre poľnohospodárov

- POĽNOÚVER – pomoc podnikateľom, ktorí žiadajú o priame platby na preklenutie prechodného nedostatku finančných prostriedkov.
- ÚVER PÔDA a MOJA PÔDA – predstavujú dlhodobé úvery pre poľnohospodárskych prvovýrobcov na odkúpenie poľnohospodárskej pôdy, ktorú majú prevažne v prenájme.

Obnova bytového fondu

- Financovanie projektov zameraných na obnovu bytového domu, modernizáciu a rekonštrukciu spoločných častí, zariadení a príslušenstva bytových domov.

Odvodový úver

- Zameraný na podporu udržania zamestnanosti zamestnávateľovi, ktorý je malým alebo stredným podnikom formou prevádzkového úveru, s možnosťou získania finančnej pomoci Ministerstva financií SR. **K 31.12.2014** bolo schválených **217 úverov** v celkovom objeme **15,4 mil. eur**. V roku 2014 čerpali klienti cez produkt Odvodový úver približne 13,1 mil. Eur, vytvorených alebo podporených pracovných miest bolo cca 7 tisíc.

Úver s podporou Európskej únie (iniciatíva JEREMIE)

- Podpora rozvoja MSP v SR za výhodných podmienok najmä z hľadiska úrokových podmienok a zabezpečenia úverov. Financovanie je zabezpečené v rámci prínosov z podpory z operačného programu, ktorý je spolufinancovaný zo Štrukturálnych fondov Európskej únie v súlade s iniciatívou JEREMIE.

Úver na podporu MSP a municipalít zo zdrojov CEB

- Podpora najmä rozvoja malých a stredných podnikateľov a rozvoja regiónov, miest a obcí a zlepšenia životných podmienok v mestských a vidieckych oblastiach.

Mikroúvery

- Podpora rozvoja malých podnikateľov, pomoc ženám – podnikateľkám pri rozvoji ich podnikateľských činností, zjednodušenie prístupu k úverovým zdrojom pre mladých podnikateľov, poskytovanie začiatočného kapitálu vysokoškolákovi na rozvoj ich podnikateľskej činnosti počas štúdia alebo po jeho ukončení.

SZRB a fondy EÚ

- Participácia na financovaní projektov podporovaných štrukturálnymi fondmi a Kohéznym fondom. Ponuka možnosti financovania nákladov klienta na prípravu a realizáciu projektov spolufinancovaných z fondov Európskej únie.

Záručné programy

V roku 2014 banka schválila **273 záruk v celkovom objeme 25,28 mil. eur**, z čoho viac ako 83 % tvorili rýchle záruky za úvery komerčných bánk. Objem poskytnutých záruk dosiahol výšku 25,28 mil. eur, pričom priemerná výška poskytnutej záruky bola 92,58 tis. eur. Celková výška portfólia bankových záruk k 31.12.2014 bola **112,70 mil. eur**.

Portfólio záručných produktov k 31. 12. 2014:

Rýchle bankové záruky

SZRB sa zaručí za úvery podnikateľov v komerčnej banke až vo výške 55 % z istiny úveru – v prípade záruk za úvery banka spolupracuje s Tatra bankou, Slovenskou sporiteľňou, UniCredit Bank.

Bankové záruky na finančné úvery

Poskytovanie aj iných typov záručných produktov na úvery pre MSP v komerčných bankách a špeciálnych záruk pre spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov a tiež vlastníkov bytov a nebytových priestorov zastúpených správcom bytového domu a pre mestá a obce pri úveroch na výstavbu nájomných obecných domov.

Tab. č. 3.32: Bankové záruky v období rokov 2012 – 2014 (údaje len za MSP)

Obdobie	2014		2013		2012	
	Objem v tis. eur	Počet	Objem v tis. eur	Počet	Objem v tis. eur	Počet
schválené spolu	25 275	273	35 916	400	79 969	851
- z toho						
rýchle záruky	21 127	262	34 593	387	74 588	840
ŠFRB	-	-	-	-	-	-
ostatné	4 148	11	1 324	13	5 382	11
Poskytnuté	25 275	273	35 946	401	79 969	851
Portfólio	112 703	1 045	156 990	1 449	135 758	1 353

Zdroj: SBA, na základe údajov SZRB

Ostatné aktivity:

na podporu rozvoja MSP prostredníctvom fondov EÚ má SZRB založené tri dcérske spoločnosti:

- SZRF, s.r.o. (spoluvlastník EIF) – spoločnosť je platformou na implementáciu inovatívnych nástrojov financovania v rámci iniciatívy EK Jeremie na rozpočtové obdobie 2007 – 2013.
- SZRB AM, a.s. a SIH, a.s. – obe spoločnosti začali svoju činnosť v roku 2014 a sú určené aj na implementáciu podpory MSP formou inovatívnych nástrojov financovania podporovaných EÚ v rozpočtovom období 2014 – 2020.

Štvrtá spoločnosť NCDP, a.s. bola zapísaná do Obchodného registra SR 1.11.2014 a vykonáva činnosť centrálného depozitára cenných papierov.

❖ Úvery s podporou Európskeho investičného fondu (EIF)

• Konkurencieschopnosť a inovácie

Rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP) sa zameriava najmä na MSP, podporuje činnosti v oblasti inovácií (vrátane ekologických inovácií), umožňuje lepší prístup k financiám a poskytuje služby podpory podnikania v regiónoch. Tento program okrem toho podnecuje k lepšiemu prijímaniu a používaniu informačných a komunikačných technológií (IKT) a pomáha rozvíjať informačnú spoločnosť. Zároveň presadzuje širšie používanie energie z obnoviteľných zdrojov a energetickú efektívnosť.

V spolupráci s **Európskym investičným fondom (EIF) v rámci programu Európskej únie pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP)** poskytuje ČSOB EÚ investičný úver a EÚ Prevádzkový úver podnikateľom a malým firmám s obchodným obratom do 1,5 milióna Eur.

V roku 2014 poskytla ČSOB v rámci vyššie spomínanej spolupráce s EIF v segmente podnikateľov a malých firiem **takmer 1000 úverov v celkovom objeme viac ako 27 mil. Eur.** Z celkového počtu podnikateľských subjektov tvorilo **25% subjektov s dátumom vzniku v rokoch 2011 až 2013.**

- **Európsky nástroj mikrofinancovania Progress (mikrofinancovanie Progress)**

Európsky nástroj mikrofinancovania Progress (mikrofinancovanie Progress), ktorý funguje od roku 2010, zvyšuje dostupnosť mikroúverov, t. j. úverov vo výške **menej ako 25 000 Eur**, určených na založenie alebo rozvoj malého podniku.

OTP Banka v rámci Európskeho nástroja **mikrofinancovania Progress** zriadeného Európskou úniou ponúka od februára 2014, v spolupráci s EIF, úverové produkty pod názvom **otp EÚ MIKROúvery**. Na obdobie do 31.12.2015 získala podporu na poskytovanie úverov so zárukou EIF pre mikropodnikateľov na Slovensku v celkovej sume do 10 mil. Eur.

Úver je určený pre živnostníkov a mikro podnikateľov s ročnými tržbami do 1 mil. Eur a s maximálnym počtom zamestnancov 9 na financovanie prevádzkových a investičných potrieb pri nižšej úrokovej sadzbe a vyššom úverovom limite ako pri štandardných úveroch pre segment mikropodnikateľov a nevyžaduje sa žiadne zabezpečenie majetkom.

Prostredníctvom tejto úverovej linky OTP Banka podporila v roku **2014 celkovo 113 malých a stredných podnikov v objeme viac ako 1,7 mil. Eur**, pričom **takmer 20 % tvorili subjekty do troch rokov od ich vzniku.**

❖ **Úvery z úverovej linky Európskej investičnej banky (EIB)**

EIB podporuje investičné projekty, ktoré majú znížiť rozdiely v oblasti regionálneho rozvoja, posilniť hospodársku konkurencieschopnosť a zlepšiť životnú úroveň občanov. Suma úverov poskytnutých EIB v Slovenskej republike dosiahla v roku 2014 výšku 556 mil. Eur, pričom za posledných päť rokov (2010 až 2014) išlo o sumu 3,2 mld. EUR. Najväčšími príjemcami boli **MSP a stredne kapitalizované podniky, ktoré predstavujú 31 % z tohto celkového objemu.** Projekty v oblasti vodohospodárstva, kanalizácie a rozvoja miest predstavovali ďalších 22 %, zatiaľ čo investície do dopravy a telekomunikácií predstavovali ďalších 15 % a do odvetvia energetiky išlo 13 % z tohto päťročného objemu.

V roku 2014 EIB uzatvorila štyri zmluvy o poskytnutí sprostredkovaných pôžičiek na sumu 160 mil. EUR so slovenskými bankami a lízingovými spoločnosťami, ktoré využijú finančné prostriedky od EIB na financovanie projektov realizovaných malými a strednými podnikmi a stredne kapitalizovanými podnikmi. Tieto úverové linky¹⁷ spĺňajú prioritu EIB, ktorou je podpora malých podnikov v Európe, a pomáhajú zmierňovať vplyv súčasnej hospodárskej krízy prostredníctvom zlepšenia prístupu malých a stredných podnikov k strednodobému a dlhodobému financovaniu za výhodných finančných podmienok.

Prehľad počtu poskytnutých úverov vybraných sprostredkovateľov a ich objem z úverovej linky EIB v roku 2014 zobrazuje nasledovná tabuľka:

¹⁷ Úvery z linky EIB môžu byť použité na investície a výdavky na nákup, obnovu alebo rozšírenie hmotných aktív (okrem pozemkov), projektové a iné prípravné náklady súvisiace s výstavbou nehnuteľností, výdavky na výskum a vývoj, kúpou podniku v prípade generačnej výmeny, či strednodobého alebo dlhodobého financovania pracovného kapitálu.

Tab. č. 3.33: Prehľad financovania komerčných bánk zo zdrojov EIB v roku 2014

Sprostredkovateľ	Počet poskytnutých úverov	Objem poskytnutých úverov (v mil. Eur)
Slovenská sporiteľňa, a. s.	31	20,91
UniCredit bank, a. s.	206	20,88
VUB banka, a. s.	11	15,81
Sberbank Slovensko, a. s.	9	16, 21

Zdroj: spracované na základe podkladov z jednotlivých finančných inštitúcií

K 31.12.2014 poskytla Tatra banka, a. s. celkovo 60 úverov v objeme 30 mil. Eur a ČSOB, a. s. 57 úverov v celkovom objeme 103,7 mil. Eur. Sprostredkovateľmi úverovej linky EIB sú aj ďalšie subjekty: SZRB, Tatra-Leasing, UniCredit Leasing, ČSOB Leasing a SG Equipment Finance.

❖ Prehľad finančnej podpory MSP z hľadiska foriem financovania a zdrojov finančných prostriedkov

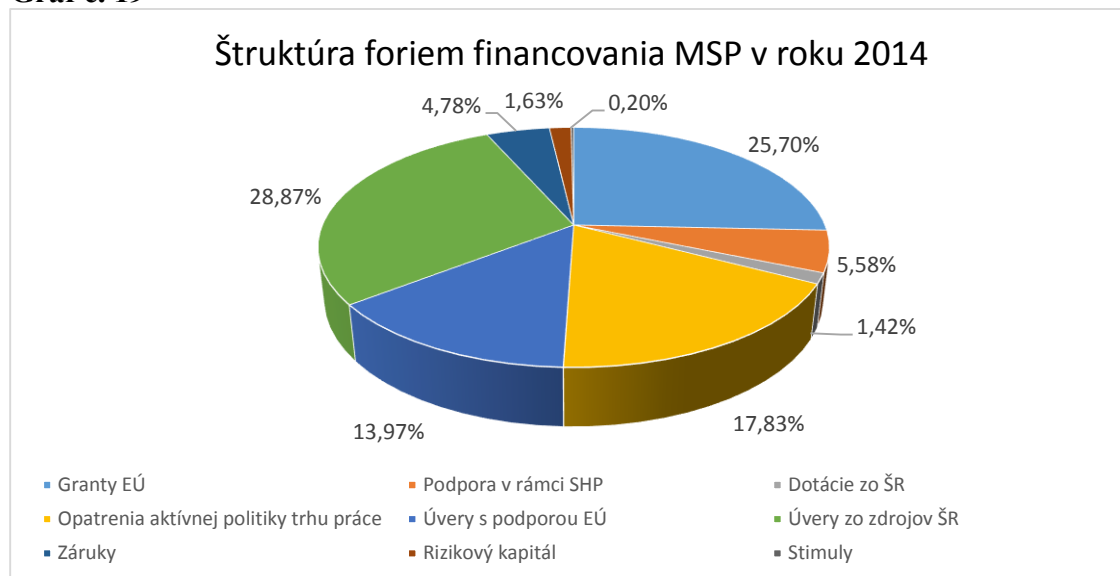
V roku 2014 z hľadiska štruktúry foriem financovania dominovali úvery zo zdrojov ŠR s takmer 30 %-tným podielom, granty EÚ s podielom 25,3 % a významný podiel (17,77 %) na financovaní MSP mali v danom období aj opatrenia aktívnej politiky trhu práce, ktoré prispeli na podporu MSP sumou 97 926 898 Eur.

Tab. č. 3.34: Objem finančných prostriedkov čerpaných prostredníctvom MSP v roku 2014 podľa zdroja, z ktorého pochádzajú

Forma financovania	Objem finančných prostriedkov (Eur)	Percentuálne vyjadrenie
Granty EÚ	141 169 946,80	25,33%
Podpora vidieka zo zdrojov EÚ	30 655 509,52	5,56%
Dotácie zo ŠR	7 802 361,06	1,42%
Opatrenia aktívnej politiky trhu práce	97 926 898,00	17,77%
Úvery s podporou EÚ	76 730 000,00	14,48%
Úvery zo zdrojov ŠR	158 573 019,00	29,39%
Záruky	26 273 000,00	4,77%
Rizikový kapitál	8 967 747,00	1,07%
Stimuly	1 100 000,00	0,20%
Spolu	549 198 481,38	100,00 %

Zdroj: SBA

V rámci štruktúry foriem financovania sa úvery s podporou EÚ podieľali na objeme finančných prostriedkov čerpaných MSP približne 15 %. Podpora vidieka zo zdrojov EÚ ostala medziročne takmer nezmenená a dosiahla podiel 5,56 %.

Graf č. 19**Zdroj:** SBA

Najvýraznejšia medziročná zmena bola v rámci stimulov, kde v dôsledku poklesu objemu stimulov na VaV a nerealizovania investičných stimulov v roku 2014 sa podiel stimulov na štruktúre foriem financovania znížil takmer o 0,82 p.b.. Medziročne sa o 5,65 p. b. zvýšil objem finančných prostriedkov v rámci úverov s podporou EÚ a to súčasne s rastom objemu finančných prostriedkov čerpaných v rámci iniciatívy JEREMIE. V kategórii záruk poklesli záruky poskytované prostredníctvom SZRB aj EXIMBANKOU a teda celkový podiel na štruktúre foriem financovania sa znížil z 6,93 % na 4,77 % (o 2,16 p. b.). Naopak objem úverov zo zdrojov EÚ medziročne mierne vzrástol takmer 3 % a to v dôsledku zvýšenia úverovej aktivity SZRB a EXIMBANKY.

3.6.3 Odporúčania

- Zlepšiť poskytovanie informácií o finančnej podpore pre MSP a výraznejšie prezentovať existujúce programy podpory na miestnej, národnej či európskej úrovni.
- Vo väčšej miere zabezpečovať podporu pre oblasť podnikania formou návratných foriem pomoci, ktoré majú výrazne nižší deformačný účinok na hospodársku súťaž.
- Vo väčšej miere zameriavať pozornosť na financovanie začínajúcich a malých podnikateľov, finančnú pomoc formou grantov resp. úverov dopĺňať poskytovaním vzdelávacích a poradenských služieb a navzájom tieto podpory prepájať.
- Posilnením a lepším prepojením existujúcich finančných podporných programov zabezpečiť účinnú podporu pre jednotlivé kategórie MSP. Osobitný dôraz je potrebné smerovať na uľahčenie prístupu k financiám pre začínajúcich podnikateľov a mikropodnikateľov, ktorí predstavujú kategórie podnikateľov najviac postihnuté zlyhaním trhu. Pravidelne prehodnocovať potrebu doplnenia zdrojov do týchto programov.
- Pre nastavenie efektívnej podpory MSP z prostriedkov európskych štrukturálnych a investičných fondov v programovom období 2014 – 2020 vykonať analýzy

trhu, identifikovať trhové medzery a potrebu financovania pre jednotlivé kategórie podnikov. Na základe toho identifikovať a pripraviť finančné nástroje založené na vhodnej kombinácii návratnej a nenávratnej podpory s cieľom eliminovať medzery na trhu a vytvoriť podmienky pre zlepšenie konkurencieschopnosti MSP.

- Zlepšiť finančnú situáciu MSP prostredníctvom podpory potenciálnych investorov, aby investovali alebo požičali finančné zdroje začínajúcim podnikateľom a podnikom prostredníctvom úľavy na dani, ktorú by si investor mohol uplatniť vo výške 2,5 % z výšky úveru. Výhodou takejto schémy je jednoduchý princíp fungovania, ktorý len minimálne zaťažuje štátny rozpočet a vhodne stimuluje trhové prostredie (fungujúci model napr. Win-Win úvery v Belgicku).
- Zvážiť vytvorenie podpornej schémy na preplácanie pohľadávok malých a stredných podnikateľov, ktoré majú voči štátnym inštitúciám a ostatným subjektom s účasťou štátu. Pomocou tejto schémy by bolo podnikateľovi preplatená podstatná časť hodnoty pohľadávky (napr. 80 %). Toto opatrenie by umožnilo podnikateľovi naďalej rásť, keďže financie by mal k dispozícii a neboli by blokované vo forme pohľadávok (fungujúci model napr. podporná schéma Casheo v Belgicku).
- Podporiť vytvorenie pozície tzv. úverového ombudsmana pre uľahčenie dialógu/komunikácie medzi MSP a úverovými inštitúciami.
- Vytvoriť schémy pôžičiek a mikropôžičiek so zapojením súkromných a bankových zdrojov, ktoré by rešpektovali osobitosti rodinného podnikania, t.z. poskytovali by dlhodobé zdroje za prijateľný úrok.
- Vo väčšej miere spájať podporu začínajúcim MSP formou dotácií a mikroúverov s poskytovaním vzdelávacích, poradenských a mentoringových služieb.
- Zavedenie nástrojov na efektívnejšie využitie možností spolupráce verejných a súkromných investorov (využitie tzv. „pákového efektu“).
- Vytvárať podmienky pre rozvoj alternatívnych spôsobov financovania typu crowdfunding.

3.7 Princíp 7: Nabádať MSP na lepšie využívanie príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh

3.7.1 Vývoj legislatívneho prostredia

Novelizácia Colného zákona a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 199/2004 Z. z.)

Novela zákona, zverejnená pod č. 207/2014 Z. z., s účinnosťou od 1. augusta 2014 ustanovila zanedbateľné sumy, pri ktorých Colný úrad nezapíše do účtovnej evidencie dovozné clo, daň z pridanej hodnoty a spotrebnú daň pri dovoze, alebo pri ktorých Colný úrad nezapíše do účtovnej evidencie vývozné clo.

3.7.2 Realizované opatrenia na podporu obchodovania MSP na jednotnom trhu

Celkové finančné vyjadrenie pomoci na SBA Princíp 7 v roku 2014 bolo: **273 402 576,6 Eur.**

❖ Enterprise Europe Network (Projekt „Business and innovation support services in Slovakia“)

Jedným z nástrojov v oblasti podpory rozvoja internacionalizácie a medzinárodnej kooperácie MSP je i medzinárodná sieť na podporu podnikania - sieť Enterprise Europe Network. Sieť Enterprise Europe Network (EEN) je s viac ako **600 kontaktnými miestami vo viac ako 50 krajinách a takmer 4 000 skúsenými pracovníkmi** najväčšou štruktúrou nielen v Európe, ale aj globálne, v oblasti poskytovania odborného poradenstva a podnikateľských služieb s primárnym zameraním na malé a stredné podniky.

Na Slovensku je sieť reprezentovaná už od roku 2008 projektom **BISS Slovakia (Business and Innovation Support Services in Slovakia)**. Partnermi projektu BISS Slovakia sú BIC Bratislava, Slovak Business agency, Slovenská obchodná a priemyselná komora, Regionálne a poradenské informačné centrum Prešov (RPIC Prešov), BIC Group a EurActiv.sk.

Cieľom siete EEN je pomáhať najmä malým a stredným podnikom penetrovať na zahraničné trhy, pomáhať pri rozvoji ich inovačného potenciálu a zvyšovaní znalostí o trhu EÚ a politikách Komisie. Táto iniciatíva Európskej Komisie poskytuje podnikateľom kontaktné miesta – „**one stop shop**“, po strechou ktorých môžu získať informácie, poradenstvo a využívať široký rozsah ľahko dostupných služieb zameraných na podporu podnikania.

Hlavnými cieľmi siete sú:

- posilniť synergie medzi partnermi v sieti prostredníctvom poskytovania integrovaných služieb
- udržiavať a neustále zlepšovať prístup, blízkosť, kvalitu a profesionalitu integrovaných služieb poskytovaných sieťou

- zvyšovať povedomie, najmä medzi MSP, pokiaľ ide o politiky Spoločenstva a služby poskytované sieťou, vrátane zvyšovania environmentálneho povedomia a energetickej účinnosti MSP, ako aj povedomia o kohéznej politike a štrukturálnych fondoch
- konzultovať s podnikmi a získať ich stanoviská k smerovaniu politik Spoločenstva
- zabezpečiť komplementaritu medzi sieťou a ostatnými zainteresovanými poskytovateľmi služieb pre MSP
- znížiť administratívnu záťaž pre všetky strany

Služby siete Enterprise Europe Network na Slovensku

- 1. Poradenstvo a podpora MSP**
- 2. Prístup k zdrojom EÚ a ich efektívne čerpanie**
- 3. Podpora účasti MSP v európskych projektoch a výskumných programoch**
- 4. Podpora inovácií, transferu technológií a know-how**
- 5. Podpora rozvoja medzinárodnej spolupráce**
- 6. Spätná väzba od MSP pre EK**

Služby siete EEN, aj keď sú určené najmä pre MSP, sú dostupné pre spoločnosti všetkých veľkostí bez ohľadu na to, či pôsobia vo výrobe alebo v poskytovaní služieb. Ďalej sú určené pre výskumné inštitúcie, univerzity, technologické a podnikateľské centrá a inovačné rozvojové agentúry. Komplexné informácie o činnosti a službách siete Enterprise Europe Network na Slovensku sú dostupné na webovej stránke- www.enterprise-europe-network.sk.

Slovenskí podnikatelia mali i v roku 2014 možnosť získavať aktuálne informácie priamo do ich webovej schránky. Prostredníctvom e-mailu boli registrovaní podnikatelia pravidelne informovaní o novinkách z oblasti európskeho podnikateľského prostredia - aktuálne články, tendre a výzvy na podávanie návrhov na projekty, pripravované podujatia (školenia, semináre, tréningy pre podnikateľov, medzinárodné kooperačné podujatia a podnikateľské misie), ponuky na partnerstvo v členských aj nečlenských krajinách EÚ, ako aj nové projekty pre podnikateľov.

Aktivity uskutočnené v roku 2014:

Prostredníctvom informačných a asistenčných služieb, ktoré sa zameriavali na rozvoj medzinárodnej spolupráce v oblasti podnikania, inovácií a výskumu boli v roku 2014 podporené všetky typy MSP, ale aj veľké podniky, univerzity, akademická pracoviská, klastre, asociácie, ako aj ďalšie subjekty. Špecifickým typom aktivít bolo získavanie spätnej väzby pre Európsku komisiu.

Informačné služby:

- semináre a regionálne podujatia: 417 podporených subjektov
- odpovede na otázky: 897 podporených subjektov
- spätná väzba: 22 podporených subjektov
- počet registrovaných subjektov pre elektronické služby: 2148

Asistenčné služby:

- návštevy: 162 podporených subjektov
- špecifické hĺbkové internacionalizačné a inovačné služby: 177 podporených subjektov
- medzinárodné partnerské podujatia: 1058 podporených subjektov
- pripravené kooperačné profily: 87

Výsledkom podporných aktivít bolo aj podpísanie zmlúv o medzinárodnej spolupráci, v rámci ktorých bolo podporených **37 subjektov**. Vyššie uvedené aktivity boli financované zo zdrojov Európskej komisie z Programu CIP vo výške približne 300.000 eur.

Na základe poskytnutých služieb bolo v rokoch 2013-2014, v čase doby trvania projektu, uzavretých sedemnášť zmlúv o medzinárodnej spolupráci medzi slovenskými a zahraničnými MSP (ČR, Maďarsko, Nemecko), čo malo za následok zvýšený obrat firmy a v niektorých prípadoch i posilnenie tvorby pracovných miest.

❖ Ministerstvo financií SR

• EXIMBANKA SR

Exportno-importná banka SR (EXIMBANKA SR) je špecializovaná finančná inštitúcia, ktorá bola zriadená za účelom podpory exportu slovenských výrobcov produkcie a služieb na zahraničných trhoch v zmysle zákona č. 80/1997 Z. z. o Exportno-importnej banke Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. EXIMBANKA SR ako priamy nástroj štátu na podporu exportu podporuje slovenských exportérov prostredníctvom svojich finančných produktov, ktorými sú najmä úvery, záruky a poistenie. Špeciálne sa zameriava aj na poradenstvo v oblasti zahraničného obchodu. Tieto komplexné služby sú určené všetkým kategóriám vývozcov, teda malým, stredným aj veľkým podnikom.

EXIMBANKA SR s účinnosťou novelizácie zákona č. 80/1997 Z. z. o EXIMBANKE SR v znení neskorších predpisov od 1. 1. 2014 **rozšírila svoje produktové portfólio** v oblasti priameho financovania, refinancovania alebo spolufinancovania krátkodobých, stredno-dobých a dlhodobých úverov pre vývozcov a dovozcov na nákup tovarov alebo služieb od tuzemských dodávateľov. Novelizáciou zákona bolo umožnené pružnejšie reagovať na potreby a požiadavky slovenských exportérov súvisiace so zabezpečením prefinancovania dodávok tuzemských komponentov a technológií so zámerom následného vývozu kompletných celkov do zahraničia (doterajšia právna úprava umožnila financovať iba nákup technológie, ktorá bola vyrobená v zahraničí).

Obchodná činnosť EXIMBANKY SR

Od roku 2013 EXIMBANKA SR pristúpila k zreálneniu hodnotenia výkonnosti svojich obchodných činností a prioritne sleduje ukazovateľ výšky angažovanosti z obchodných činností. Bankové činnosti sú vyjadrené úverovou angažovanosťou za priame a refinančné úvery a spolu s objemom vystavených záruk poskytujú údaj **majetkovej angažovanosti**. Poistné činnosti sú vyjadrené **poistnou angažovanosťou** ako súčet angažovaností v oblasti poistenia krátkodobých obchodovateľných rizík, poistenia krátkodobých neobchodovateľných rizík a poistenia strednodobých a dlhodobých rizík.

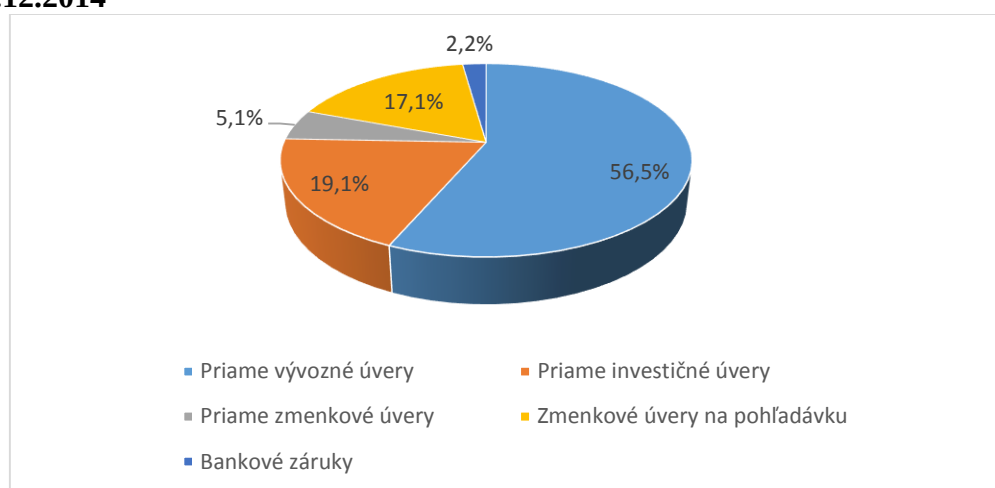
Angažovanosť predstavuje sumu aktuálnej výšky upísaného rizika, ktoré EXIMBANKA SR znáša pri poskytovaní svojich produktov a služieb, a zahŕňa majetkovú angažovanosť z poskytnutých úverov a záruk a poistnú angažovanosť z upísaného rizika pri poistení a zaistení.

Financovanie exportu a poskytovanie záruk

EXIMBANKA v roku 2014 podporila v rámci majetkovej a poistnej angažovanosti export v celkovej výške **981 952 tis. Eur**. Na uvedenej sume sa majetková angažovanosť podieľala sumou 417 945 tis. Eur.

Dosiahnuté výsledky za rok 2014 potvrdzujú zámer EXIMBANKY SR poskytovať vo väčšej miere priamu podporu exportérom prostredníctvom priamych úverov. Tento zámer sa odzrkadlil aj na vývoji úverovej angažovanosti nárastom bankových činností v oblasti poskytovania priamych úverov a poklesom refinančných úverov a stabilizáciou objemu poskytovania refinančných úverov v ďalších rokoch. Udržanie tohto trendu bude aj naďalej zámerom EXIMBANKY SR. V decembri 2012 vzrástla záručná kapacita EXIMBANKY SR, čím bolo umožnené zvýšiť objem vystavených bankových záruk, ktorých vývoj od roku 2012 má stúpajúcu tendenciu.

Graf. č. 20 Percentuálny podiel produktov bankovej divízie na financovaní MSP k 31.12.2014

Zdroj: EXIMBANKA SR

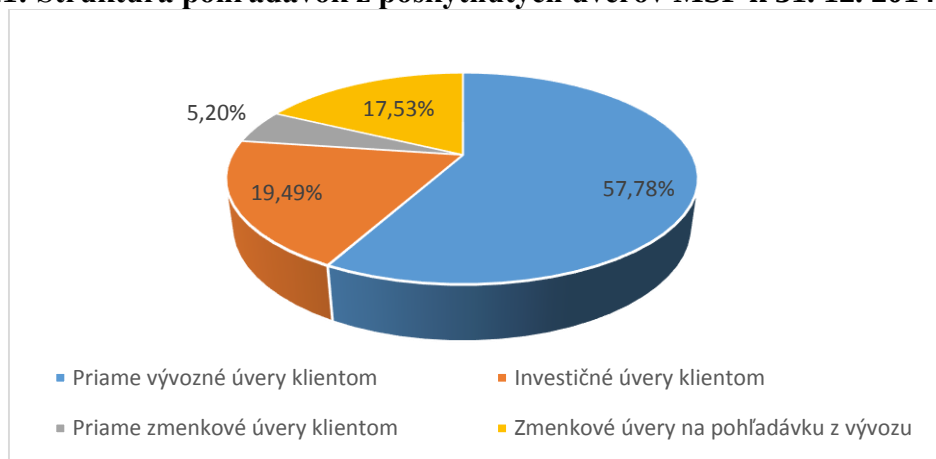
Bankové úvery

Podiel klientov segmentu **MSP v roku 2014** dosiahol **58 % celkového počtu klientov**, ktorí využili bankové produkty EXIMBANKY SR. **Podiel úverov** poskytnutých klientom segmentu MSP dosiahol **18,9 % z celkovej úverovej angažovanosti** a podiel vystavených záruk za segment MSP bol marginálny a predstavoval **0,60 % z celkového objemu vystavených záruk**. Celkový podiel na majetkovej angažovanosti MSP dosiahol v roku 2014 10,71 %, v hodnote 44 751 tis. Eur.

Tab. č. 3.35 : Majetková angažovanosť EXIMBANKY v roku 2014 (v tis. Eur)

(údaje v tis. eur)	Celková majetková angažovanosť k 31. 12. 2013	z toho MSP k 31.12. 2013	% podiel MSP	Celková majetková angažovanosť k 31. 12. 2014	z toho MSP k 31.12. 2014	% podiel MSP
Vystavené záruky	154 983	2 405	1,55%	167 371	998	0,60%
Priame úvery	213 730	42 511	19,89%	231 764	43 753	18,90%
Refinančné úvery	30 658			18 810		
Majetková angažovanosť	399 371	44 916	11,25%	417 945	44 751	10,71%

Zdroj: EXIMBANKA SR

Graf. č. 21: Štruktúra pohľadávok z poskytnutých úverov MSP k 31. 12. 2014 (%)**Zdroj:** EXIMBANKA SR**Bankové záruky**

V segmente MSP klientov prevažovali vystavené neplatobné bankové záruky za kontrakty realizované v zahraničí slovenskými exportérmi. Platobné bankové záruky boli k 31. 12. 2014 zastúpené len okrajovo, a to vzhľadom na priamu podporu exportérov EXIMBANKOU SR formou poskytovania vývozných úverov do dvoch rokov. **Z celkového objemu vystavených bankových záruk pre segment MSP v roku 2014, ktorý predstavoval spolu 998 tis. eur, tvorili až 83,17 % neplatobné bankové záruky.**

Poist'ovanie a zaist'ovanie vývozných úverov

Podiel klientov segmentu **MSP v roku 2014** dosiahol **83 % celkového počtu klientov**, ktorí využili poistné produkty EXIMBANKY SR. V **roku 2014 boli** pre segment MSP poskytnuté poistné činnosti v hodnote **291 749 tis. Eur**, čo predstavuje **51,73 %** z celkovej poistnej angažovanosti. Podiel MSP na poistení krátkodobých obchodovateľných rizík v roku 2014 predstavoval 35,07 % z celkového objemu, podiel poistenia krátkodobých neobchodovateľných rizík 41,18 % z celkového objemu a podiel na poistení strednodobých a dlhodobých rizík predstavoval 65,65 % z celkového objemu.

Tab. č. 3.36: Štruktúra poistnej angažovanosti k 31. 12. 2014

(údaje v tis. eur)	Celková poistná angažovanosť k 31.12.2013	z toho MSP k 31.12. 2013	podiel MSP (%)	Celková poistná angažovanosť k 31.12.2014	z toho MSP k 31.12. 2014	podiel MSP (%)
Poistenie krátkodobých obchodovateľných rizík	266 223	86 850	32,62	218 016	76 459	35,07
Poistenie krátkodobých neobchodovateľných rizík	35 711	19 095	53,47	48 647	20 035	41,18
Poistenie strednodobých a dlhodobých rizík	341 480	217 868	63,80	297 343	195 255	65,67
Poistná angažovanosť	643 414	323 813	50,33	564 006	291 749	51,73

Zdroj: EXIMBANKA

Zavedením špeciálneho produktu **eMSP poistenie** určeného pre malých a stredných podnikateľov sa rozšírili možnosti poistenia pre túto cieľovú skupinu slovenských vývozcov. Produkt je využívaný najmä „mikro“ spoločnosťami, ktoré zamestnávajú do desať zamestnancov a dosahujú ročný obrát do dvoch miliónov eur. Medzi jeho výhody patria

zjednodušené podmienky úverového poistenia, kritériá a parametre prispôsobené pre potreby MSP a možnosť predkladať žiadosť o poistnú zmluvu prostredníctvom internetu on-line 24 hodín denne. V roku 2014 bolo na produkt eMSP uzatvorených 56 % poistných zmlúv a 44 % zmlúv bolo na produkt ABT¹⁸. Doplnkovou službou EXIMBANKY SR k poskytovaným produktom poistenia neobchodovateľných rizík je **poisťovanie rizika nezaplatenia** najmä vývozných pohľadávok pre malé a stredné podniky. Vzrastajúci trend podielu MSP na počte klientov a na výkonoch poisťovacej divízie v tomto segmente poisťovania sa odzrkadľuje aj v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 3.37: Podiel MSP na podpore exportu poisťovacími činnosťami za roky 2010-2014¹⁹

Podiel MSP na celkovom	2010	2011	2012	2013	2014
- počte klientov	77,70 %	79,85 %	81,02 %	82,58 %	82,26 %
- predpise poistného	27,59 %	33,29 %	39,10 %	40,91 %	37,53 %

Zdroj: EXIMBANKA

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

• Podpora oficiálnych účastí SR na výstavách a veľtrhoch v zahraničí

MH SR aj v roku 2014 pokračovalo v realizácii oficiálnych účastí na výstavách v zahraničí, prostredníctvom ktorých poskytuje priestor na prezentáciu podnikateľských subjektov v národných stánkoch s cieľom zvyšovania ich exportnej výkonnosti.

Na realizáciu oficiálnych účastí v 1. polroku 2014 bolo z rozpočtových prostriedkov MH SR pôvodne vyčlenených 212 tis. eur, ktoré však boli počas 1. polroka 2014 navýšené na sumu **420 831,65 Eur**. V I. polroku 2014 podporilo MH SR z rozpočtových prostriedkov 8 oficiálnych účastí na výstavách, z toho 7 na zahraničných výstavách a 1 účasť na domácej výstave. V rámci oficiálnych účastí bola v I. polroku 2014 podporená účasť **39 podnikateľských subjektov**.

Na realizáciu výstav v 2. polroku 2014 bola schválená ŽoNFP na národný projekt „Propagácia slovenského priemyselného potenciálu a poskytnutie bezplatných služieb MSP za účelom ich prezentácie na zahraničných výstavách“ v celkovej výške **388 777,09 Eur**. Podmienky účasti na výstavách vychádzali z OP KaHR a zároveň z princípov poskytovania pomoci *de minimis*. MH SR týmto spôsobom podporilo účasť na 6 výstavách. Prostredníctvom národného projektu sa prezentovalo 39 oprávnených subjektov z radov MSP. Skutočné náklady na výstavu v 2. polroku 2014 predstavovali **253 047,23 Eur**.

❖ Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu

• Podpora exportných aktivít malých a stredných podnikov

MISIA 14 bol projekt na podporu exportných aktivít MSP úspešných na slovenskom trhu. Názov je skratka slovného spojenia MADE IN SLOVAKIA 2014. Projekt pripravila agentúra SARIO v spolupráci s partnermi, ktorí majú rovnako veľký záujem o podporu slovenského

¹⁸ Poistenie krátkodobého dodávateľského úveru proti riziku nezaplatenia

¹⁹ v oblasti poistenia krátkodobých rizík

exportu. Dnes sú to Google|Sapie, Slovak Telekom, Zoznam.sk, Sberbank, Eximbanka, Effectivity|Publicis a pridruženým partnerom je Samsung. Konečným cieľom projektu je premeniť exportné ambície na reálny export. Výstupom projektu Misia 14 je viac nástrojov/služieb, ktoré sa implementovali do aktuálne poskytovaných proexportných služieb pre MSP. V súvislosti s cieľmi podpory internacionalizácie slovenských podnikov agentúra SARIO podporuje exportné aktivity slovenských spoločností na globálnom trhu.

Agentúra SARIO riešila v roku 2014 265 dopytov, z toho 134 dopytov pochádzalo od slovenských firiem so záujmom vyhľadať potenciálnych partnerov pre spoluprácu v obchode, alebo v zakladaní spoločných podnikov a 131 dopytov bolo vybavených pre zahraničné spoločnosti.

V priebehu roka 2014 zorganizovala dve veľké matchmakingové a subkontraktačné podujatia (Medzinárodný strojársky a kooperačný deň v Nitre v máji 2014 a Exportné fórum 2014 v novembri v Bratislave). Podujatia Exportné fórum 2014 sa zúčastnilo 64 zahraničných spoločností z dvadsiatich rôznych krajín sveta a **85 slovenských spoločností**. V rámci tohto podujatia sa **uskutočnilo 583 bilaterálnych podujatí**, čo prispelo k zvýšeniu možnosti oslovenia nových potenciálnych zahraničných partnerov pre export slovenských podnikov.

Ďalej agentúra SARIO zorganizovala **11 seminárov** v rámci programu Proexportná akadémia SARIO (PAS), na ktorých boli poskytnuté informácie a know-how na rôzne odborné témy **zástupcom 186 slovenských firiem**.

V priebehu roka 2014 využívala aj nástroj na zabezpečenie operatívnej komunikácie a výmeny informácií o ponukách a dopytoch prakticky vo všetkých odvetviach priemyslu - **Portál exportných a kooperačných možností**, kde k hodnotenému obdobiu bolo **zaregistrovaných spolu 2 810 domácich a zahraničných spoločností** a zverejnených spolu 2 517 ponúk a dopytov.

Pod záštitou ministra hospodárstva SR zorganizovala agentúra SARIO tri semináre s potenciálnymi slovenskými dodávateľmi investičných celkov v oblasti energetiky, strojárstva a stavebníctva, za účelom realizácie projektov nového „Združenia dodávateľov investičných celkov“, ktoré bude mať zdieľané kompetencie a možnosti jednotlivých subjektov s cieľom ponúkať investičné celky do zahraničia.

❖ Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka

• Programy cezhraničnej spolupráce

V programovom období rokov 2007-2013 malo Slovensko pozdĺž svojich hraníc 5 programov cezhraničnej spolupráce v rámci európskej územnej spolupráce - 4 na vnútornej a 1 na vonkajšej hranici. Ich cieľom bolo dosiahnutie vyrovnanej integrácie rôznych území EÚ prostredníctvom podpory spolupráce regiónov. Programy cezhraničnej spolupráce na národnej úrovni koordinuje MPaRV SR. Čerpanie prostriedkov z programov prebiehalo aj v roku 2014.

Z týchto programov sa podpore podnikateľského prostredia venoval iba **Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2007 – 2013**, konkrétne v rámci Prioritnej osi Znalostný región a ekonomická konkurencieschopnosť (oblasť podpory Cezhraničná spolupráca MSP, spolupráca v oblasti výskumu, technológií a vývoja). Celkovo

bolo v tejto oblasti podporených **13 cezhraničných projektov**. Prijímateľmi NFP neboli priamo MSP ale združenia právnických osôb, ktoré svojimi projektovými aktivitami prispeli k rozvoju MSP v cezhraničnom regióne (išlo o rôzne združenia, univerzity, vedecké inštitúcie a orgány verejnej správy). V danej oblasti podpory bolo k máju 2015 vyčerpaných 5,38 mil. za zdroj ERDF. Na slovenskej strane programu poskytuje MPRV SR ako Národný orgán programu spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu vo výške 10 % z oprávnených výdavkov.

❖ Ministerstvo obrany SR

Napriek tomu, že MO SR nemá v gescii podporu MSP ani podnikania v SR, Sekcia modernizácie a podpory (SEMPO) MO SR zabezpečuje spoluprácu so Združením bezpečnostného a obranného priemyslu SR (ZBOP SR) a ďalšími subjektmi verejného a súkromného sektora v oblasti vyzbrojovania. Spolupráca sa realizuje na základe Dohody o spolupráci zo 4. mája 2010 výlučne v rovine vzájomnej výmeny informácií v oblastiach výskumu, vývoja, skúšok, výroby, nákupu a predaja výzbroje, vojenskej techniky a materiálu, priorít a potrieb ministerstva v rozvoji obranných spôsobilostí a schopností obranného priemyslu SR zabezpečovať výzbroj, techniku, materiál, opravy a služby pre ozbrojené sily. Organizácie v pôsobnosti MO SR nerealizujú/nerealizovali žiadne podporné programy ani opatrenia na podporu malého a stredného podnikania, ktoré mali/majú dosah na podnikateľské prostredie a na podmienky podnikania MSP.

❖ Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR

V roku 2014 pokračoval ÚNMS SR vo vzťahu k MSP v uplatňovaní princípu vzájomného uznávania a poskytovaní informácií o technických požiadavkách na výrobky v SR a jednotlivých členských krajinách EÚ. V roku 2014 poskytlo **Národné kontaktné miesto pre výrobky**, zriadené na ÚNMS SR, informácie o technických predpisoch a požiadavkách na výroby, vrátane predpisov upravujúcich požiadavky predchádzajúceho schvaľovania **v 82 prípadoch**. Od podnikateľov pochádzalo **približne 85 %** z týchto žiadostí, z toho viac ako polovica od MSP.

ÚNMS SR ako koordinátor štátnej politiky kvality každoročne vyhlasuje súťaž **Národná cena SR za kvalitu**, v ktorej majú malé a stredné podniky možnosť preveriť svoje manažérstvo podľa európsky uznávaného modelu výnimčnosti EFQM, preukázať svoje výnimočné výsledky dosahované v oblasti podnikania a posilniť tak svoje postavenie na domácich a zahraničných trhoch.

V oblasti normalizácie sa ÚNMS SR v roku 2014 zameriaval na nasledovné opatrenia:

- **Sprístupňovanie informácií prostredníctvom služby STN-online.** Opatrenie prispieva k zvýšeniu konkurencieschopnosti, uľahčeniu prechodu k technickej a inovačnej gramotnosti v školách, ľahšej orientácii v európsky alebo celosvetovo akceptovanom stave vedy a techniky. Prostredníctvom spolupráce s profesijnými zväzmi a občianskymi združeniami malo prístup k STN-online niekoľko stoviek užívateľov z oblasti MSP. V rámci zjednodušenia prístupu k STN a podpory zriaďovania INFOPOINT-ov sprostredkujúcich prístup na čítanie plnotextového znenia STN v študovniach univerzít a vysokých škôl (prípadne v podnikateľských centrách) **bolo v roku 2014 realizovaných viacero prístupov** pre študentov vysokých škôl a univerzít (pre STU v Bratislave a Žilinskú univerzitu v Žiline).

- **Poskytovanie komplexných informácií** širokej technickej verejnosti v záujme zlepšovania prístupu k informáciám o TN pre MSP je zabezpečované prostredníctvom Infocentra a Portálu noriem. Základné informácie o normách, o ich platnosti, spôsobe prevzatia do sústavy STN, ich štruktúry, členenia a abstraktu sú poskytované bezodplatne v rámci webového sídla úradu www.unms.sk v sekcii „Portál noriem“.

- **Propagačné aktivity úradu pre MSP** prebiehali najmä v Infocentre s cieľom popularizovať účasť na normalizačnom procese a používanie noriem a podporiť tak účasť MSP na tomto procese. Informovanosťou MSP sa vytvára pre túto skupinu používateľov aj priaznivejšia pozícia pri uplatnení sa na trhu.

- **Prehodnotenie zloženia národných technických komisií (TK)** bolo v roku 2014 pozastavené z dôvodu tvorby nového Štatútu technických komisií, subkomisií a pracovných skupín. Pripravuje sa prehodnotenie všetkých TK s požiadavkou na rovnovážne zastúpenie členstva v TK v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012.

❖ Úrad vlády SR

- **Systém na riešenie problémov s výkonom práv jednotného trhu EÚ – SOLVIT**

Sieť SOLVIT, ktorej fungovanie v SR zabezpečuje Sekcia vládnej legislatívy, odbor aproximácie práva, je sieť na neformálne riešenie problémov, ktorým čelia občania alebo podnikatelia pri uplatňovaní svojich práv na vnútornom trhu Európskej únie. Sieť poskytuje rýchle a účinné riešenia, pričom svoje služby poskytuje zadarmo. Sieť vznikla z iniciatívy Európskej komisie v roku 2002.

SOLVIT pomáha vo všetkých oblastiach, ktoré sú regulované právom Európskej únie. Samozrejme, pri splnení ďalších predpokladov na riešenie problému v SOLVITE, a to že ide o problém občana alebo podnikateľa v inom členskom štáte Európskej únie, ako má bydlisko alebo sídlo, a ktorý spôsobuje orgán verejnej správy svojou činnosťou, prípadne nečinnosťou. Najčastejšie ide o prípady súvisiace s využitím jednej (alebo aj viacerých) slobôd na vnútornom trhu Európskej únie: voľného pohybu osôb, tovaru, služieb a kapitálu.

Zo 110 zaevidovaných prípadov v SOLVIT databáze (vo vzťahu k SR) v roku 2014 sa podnikateľov týkalo približne 4,5 % prípadov.

3.7.3 Odporúčania

- Zvýšiť úroveň informovanosti podnikateľov o príležitostiach, ktoré ponúka jednotný trh a naďalej stimulovať MSP k internacionalizácii svojej činnosti.
- Rozširovať podporu exportu v komoditnej ako aj v teritoriálnej štruktúre s dôrazom na trhy s obchodným potenciálom pre expanziu slovenských MSP.
- Výraznejšie podporovať poradenstvo a vzdelávanie o možnostiach podnikania na trhoch EÚ a trhoch tretích krajín, zamerané na riešenie technických prekážok obchodu a zvyšovanie úrovne manažmentu exportujúcich MSP. Nedostatočné skúsenosti so zahranično-obchodnými transakciami, nedostatočné znalosti trhu a príslušných predpisov,

získania obchodných partnerov, financovania exportu a pod. predstavujú výrazné bariéry pre internacionalizáciu MSP.

- V prípade podpory zameranej na akvizičnú činnosť umožniť čerpanie prostriedkov podnikateľským združeniam a zväzom, ktoré môžu poskytovať servis MSP pri organizácii výstav najmä v spoločných expozíciách a dokázu využiť prostriedky efektívnejšie a komplexnejšie.
- Zvýšiť konkurencieschopnosť slovenských podnikov na zahraničných trhoch prostredníctvom podpory na znižovanie domácej energetickej a surovinovej náročnosti výroby a zvyšovanie pridanej hodnoty produktov a služieb.
- Podporiť export exportujúcich firiem efektívnou proexportnou politikou štátu a kapitálovo posilniť Eximbanku a Slovenskú záručnú a rozvojovú banku.
- Zjednodušenie prístupu k slovenským technickým normám - podpora zriaďovania INFOPOINT-ov sprostredkujúcich prístup na čítanie plnotextového znenia STN v študovniach univerzít a vysokých škôl alebo, prípadne v podnikateľských centrách.
- Elektronizácia povoľovacieho a licenčného konania v zahraničnom obchode
- Zvýšenie efektívnosti a hospodárnosti colného konania spolu so znížením administratívnej záťaže prostredníctvom zvýšenia hranice sumy dovozných platieb, za ktoré colné orgány nemusia vyžadovať zabezpečenie

3.8 Princíp 8: Podporovať zvyšovanie zručností v MSP a všetky formy inovácií

3.8.1 Vývoj legislatívneho prostredia

Neboli prijaté žiadne legislatívne úpravy.

3.8.2 Programy/opatrenia na podporu vedy, výskumu a inovácií

❖ Slovak Business Agency

- **Projekt „CluStrat“ („Podpora inovácií prostredníctvom nových konceptov klastrov podporujúcich novo vznikajúce odvetvia a prierezové témy)**

Projekt „Podpora inovácií prostredníctvom nových konceptov klastrov podporujúcich novovznikajúce odvetvia a prierezové témy " SBA implementovala od roku 2011 do novembra 2014. Známejší je pod menom CluStrat a realizoval sa v rámci Programu Stredná Európa (Central Europe).

Cieľom projektu je priniesť inovácie do oblasti klastrov - existencia klastrov nielen na Slovensku, ale aj v iných krajinách EÚ a najmä v regióne Strednej Európy je podmienená ich klasickou formou – spoluprácou len v rámci určitého odvetvia a zameraním na klasické odvetvia (strojársky, automobilový, turizmus). V rámci projektu sa SBA snaží tento tradičný pohľad zmeniť a priniesť inovácie aj do tejto oblasti a to zameraním sa aj na nové oblasti a témy:

Novovznikajúce sektory priemyslu

1. *Aktívny vývoj ľuďstva a jeho starnutie*
2. *Trvalo udržateľný rozvoj a zelená ekonomika*
3. *Udržateľná mobilita*

Prierezové témy

1. *Rodová rovnosť a inovácie, vrátane rozmanitosti hľadísk*
2. *Internacionalizácia*
3. *Transfer znalostí a technológií*

Špecifickými cieľmi projektu sú:

- nastavenie politického dialógu medzi kľúčovými hráčmi,
- vypracovanie novej stratégie a konceptu klastrov,
- uskutočnenie pilotných akcií.

Aktivity projektu:

- mapovanie a analytické aktivity
- organizácia expertných podujatí, ktorých cieľom bude na regionálnej, národnej, ako aj nadnárodnej úrovni zbierať informácie a odporúčania od kľúčových hráčov – MSP, klastrov, európskych inštitúcií, tvorcov politík na každej úrovni – a na ich základe pripravíme a odskúšame nové formy klastrov.

- príprava nových foriem klastrov
- príprava dokumentov: (Národná komunikačná stratégia, Národný report, Single Action Plan, Joint Action Plan - Spoločný akčný plán všetkých partnerov projektu, Policy recommendation – Politické odporúčania)

Podstatou nových klastrových politík je podporovať predovšetkým malé a stredné podniky v:

- spájaní s tzv. poskytovateľmi „key enabling technology“ (KET - kľúčové technológie) systematickejšim a dopytovo-orientovaným spôsobom,
- otváraní sa pre medzisektorovú spoluprácu a v prekonávaní technologických bariér,
- spájaní síl na regionálnej úrovni s cieľom kombinovať dôležité poznatky o trhoch a technológiách,
- odstraňovaní bariér v KET a poznatkoch o trhu na nadnárodnej úrovni.

Počas realizácie projektu sme sa SBA stala jednou z 18 profesionálnych a expertných organizácií z regiónu Strednej Európy, cieľom ktorých je podporiť rozvoj a konkurencieschopnosť MSP prostredníctvom klastrov a ich inovatívnych koncepcií. Nakoľko klastre sú jedným zo základných podporných nástrojov pre rozvoj MSP a ich cieľom je podporovať spoluprácu medzi jednotlivými MSP v určitom sektore sa SBA rozhodla vstúpiť aj do tejto formy podpory MSP. Je dôležité, aby v nadväznosti na pilotné projekty boli výstupy z týchto „skúšobných“ klastrových projektov zahrnuté do národných a regionálnych stratégií pre inteligentnú špecializáciu v SR a v krajinách strednej Európy.

Pilotný projekt „**Ambient Assisted Living**“ (AAL) ukázal veľkú perspektívu pre slovenské inštitúcie, na strane výrobcov i na strane spotrebiteľov (napr. nemocnice, sociálne ústavy a pod.). Cieľom je využiť spoločnú platformu existujúcich regionálnych zoskupení, klastrov, výskumných organizácií a firiem v strednej Európe pre zdieľanie znalostí a transfer nových technológií a služieb v oblasti AAL s rozvíjajúcimi sa segmentami IKT, robotiky pre podporu aktívneho života a servisu pre zdravotne a sociálne odkázaných občanov.

Pilotný projekt „**Zero Energy Building**“ (ZEB) mal za cieľ sieťovanie aktérov, ktorí vyvíjajú, testujú a prakticky realizujú nové technológie za účelom transformácie starých budov na budovy s nulovou potrebou energie, vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energií. Cieľom projektu v rámci tohto pilotu bola podpora kastrovania a sieťovanie zainteresovaných partnerov za účelom vytvorenia a dodania ponuky inovatívnych technológií a riešení pre hĺbkové obnovy budov s cieľom posunúť ich z kategórie bežných budov s vysokou spotrebou energie do kategórie budov s nulovou potrebou energie (Smart budovy, podpora living-lab ZEB budov, atď).

- **Projekt „TwinEntrepreneurs“**

Projekt „TwinEntrepreneurs“ je iniciatívou Slovak Business Agency, Vienna Business Agency a Združenia mladých podnikateľov Slovenska na podporu začínajúcich podnikov a malých firiem v regióne Viedeň – Bratislava, financovaný z Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2007-2013.

Plánované opatrenia boli zamerané na existujúce a začínajúce spoločnosti; konkrétne zameranie bolo na spoločnosti s rastúcim, ale ešte neuvoľneným potenciálom (ďalej „startup“). Bratislava a Viedeň - zdôraznené svojou funkciou hlavných miest - sú najvyvinutejšie a najdynamickejšie oblasti svojich krajín. Prvým krokom projektu bola analýza startup

prostredia. Po nej nasledovala séria workshopov zameraná na zlepšenie zručností a schopností startupistov preraziť. Diskusiou, networkingom a vzájomnou spoluprácou sme sa snažili prispieť k regionálnemu rozvoju a zlepšiť situáciu začínajúcich podnikateľov v oboch mestách.

Ciele:

- spojiť subjekty zainteresované do podpory startupov vo Viedni a Bratislave, aby sa prostredníctvom diskusie podelili o skúsenosti a informácie o dianí v týchto mestách,
- získať spätnú väzbu na podporné aktivity pre slovenské a rakúske startupy naplánované na roky 2013 až 2014.
- zvýšenie konkurencieschopnosti, a zvlášť podpora mladých podnikateľov a SME, je cieľom operačných programov 2007-2013 (ERDF) regiónov Viedne a Bratislavy.

Aktivity:

- Bezplatné workshopy a semináre na tému podnikateľského know-how
- Koučing o tom, ako rásť a expandovať
- Networking
- Regionálna analýza „Twin Cities“ Viedeň – Bratislava

Primárny predpoklad projektu bol, že uvedenými aktivitami, diskusiou, networkingom a vzájomnou spoluprácou projekt prispeje k regionálnemu rozvoju a zlepšiť situáciu začínajúcich podnikateľov v oboch mestách. Po skončení projektu možno povedať, že predpoklad bol naplnený nakoľko projekt úspešne pomohol spájať slovenskú a rakúsku start-up scénu a otvárať slovenský trh rakúskym podnikateľom a rakúsky trh slovenským podnikateľom.

V roku 2014 boli uskutočnené zostávajúce plánované projektové aktivity – 3. séria workshopov, dva semináre a bezplatný koučing. Prostredníctvom projektu bolo v roku 2014 podporených 5 začínajúcich podnikov, ktoré získali koučing, bolo zorganizovaných 7 workshopov, na ktorých sa zúčastnilo približne 90 účastníkov, zorganizované boli v 2 semináre, ktorých sa zúčastnilo približne 120 účastníkov.

Súčasťou projektových aktivít bol aj Peer review workshop s predstaviteľmi medzinárodných start-upových ekosystémov. Efektívnym využitím pridelených zdrojov sa v rámci projektu podarilo zrealizovať za rovnaký objem prostriedkov viac aktivít ako bolo pôvodne plánované. SBA v súčasnosti zvažuje pokračovanie projektu s možnosťou jeho rozšírenia.

❖ Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

- **Dotácie na vedecko-technické služby podľa § 8a ods. 8 zákona č. 172/2005 Z. z.**

Cieľom riešenia bolo vytvorenie národného rámca nákladovo optimálnych riešení, vrátane spresnenia metodiky hodnotenia nákladovo optimálnych riešení na zabezpečenie minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť budov v podmienkach SR a spracovanie vstupných údajov hodnotenia zohľadňujúce ekonomickú životnosť budov a požadovanú návratnosť vynaložených finančných prostriedkov na energiu. V roku **2014** nebol podporený žiadny subjekt formou dotácie na vedecko-technické služby. Pre rok 2015 nie sú plánované výzvy v zmysle § 8a ods. 8 zákona č. 172/2005 Z. z.

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

- **Schéma na podporu spolupráce podnikateľských subjektov a vedecko – výskumných pracovísk formou Inovačných voucherov (schéma de minimis)**

Predmetom Schémy na podporu spolupráce podnikateľských subjektov a vedecko – výskumných pracovísk formou Inovačných voucherov (ďalej len „Schéma“) bolo poskytovanie podpory formou dotácie – prostredníctvom inovačného voucheru z prostriedkov štátneho rozpočtu. Cieľom bolo podporiť rozvoj inovačných aktivít podnikateľských subjektov orientovaných na inovácie produktov, technologických postupov, alebo služieb.

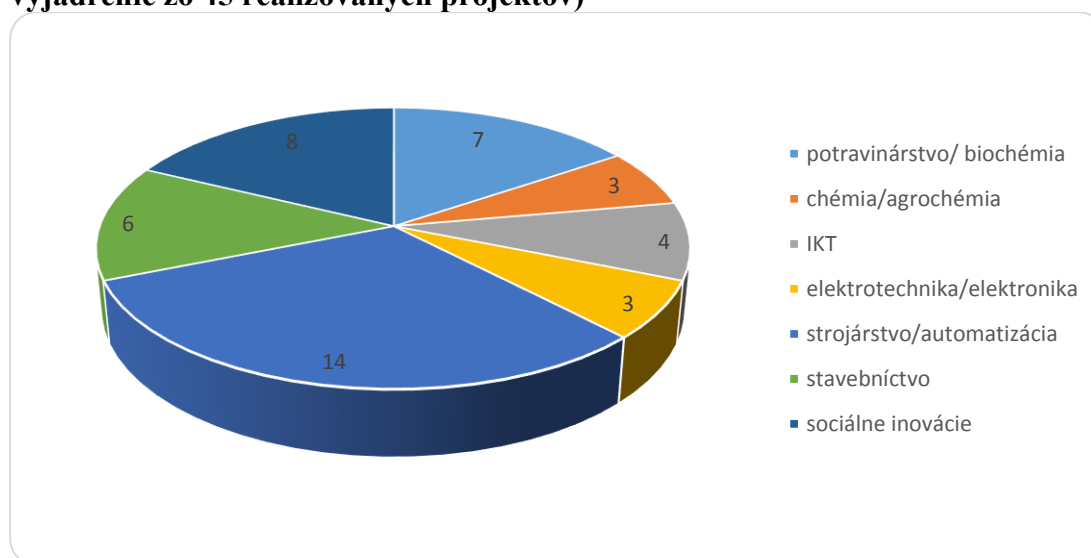
Na tento účel boli z rozpočtovej kapitoly Ministerstva hospodárstva SR poskytnuté dotácie 20. riešiteľským organizáciám v **celkovej výške 235 000,- EUR**. Počet realizovaných projektov pre podnikateľské subjekty dosiahol 45.

Nominálna hodnota voucheru pre podnikateľské subjekty s počtom zamestnancov do 250 vrátane, predstavovala 5000 EUR bez DPH. V tejto kategórii bolo riešených 43 inovačných projektov **pri celkovej výške dotácie 215 000 EUR**.

Pre podniky s počtom nad 250 zamestnancov boli určené inovačné vouchery s nominálnou hodnotou 10 000 EUR bez DPH pri 55% spolufinancovaní oprávnených nákladov z vlastných zdrojov. Do tejto kategórie spadali dva projekty, ktoré boli podporené celkovou sumou 20 000 EUR.

Zameranie riešených projektov podľa jednotlivých sektorov znázorňuje nasledujúci graf.

Graf č. 22 Zameranie riešených projektov podľa jednotlivých sektorov (pomerné vyjadrenie zo 45 realizovaných projektov)

Zdroj: MH SR

- **Schéma pomoci na podporu priemyselných klastrov (schéma de minimis)**

Cieľom tejto schémy je podporiť zvýšenie konkurencieschopnosti členov priemyselných klastrov prostredníctvom zefektívnenia ich vzájomnej spolupráce, ako aj posilnenie priemyselných klastrov v medzinárodnom meradle. Podľa Schémy pomoci na podporu priemyselných klastrov boli z rozpočtovej kapitoly Ministerstva hospodárstva SR poskytnuté dotácie **siedmym klastrovým organizáciám v celkovej výške 127 527,- EUR**. Poskytnuté dotácie boli použité na vzdelávacie aktivity členov klastrov (odborné školenia, kurzy, semináre, workshopy, odborné publikácie).

Tab. č. 3.38 : Poskytnutá podpora zo Schémy pomoci na podporu priemyselných klastrov (schéma de minimis) v roku 2014

P.č.	Žiadateľ	Skutočné čerpanie dotácie
1.	1. Slovenský strojársky klaster, Areál PPS č. 586, 962 12 Detva	15 364,02
2.	Klaster AT+R z p. o., Južná trieda 95, P.O.BOX B45, 040 01 Košice	17 999,92
3.	Elektrotechnický klaster - Západné Slovensko, Sibírska 1, 917 01 Trnava	17 955,00
4.	Národný energetický klaster NEK, Záhradnícka 72, 824 12 Bratislava	19 985,00
5.	Z@ict, Komenského 48, 011 09 Žilina	19 600,00
6.	Slovenský plastikársky klaster, Vašinová 6, 949 01 Nitra	19 019,00
7.	Automobilový klaster Slovensko, Hlavná 5, 917 00 Trnava	13 701,66
	Spolu	123 624,60

Zdroj: MH SR

- Inovačný fond, n. f.**

Inovačný fond, neinvestičný fond, je samostatnou neziskovou, neštátnou právnickou osobou s pôsobnosťou na území SR, ktorý zriadilo Ministerstvo hospodárstva SR v zmysle zákona č. 47/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch. Inovačný fond v súlade so svojím štatútom poskytuje **návratnú finančnú výpomoc** s cieľom podporiť vytvorenie vhodných podmienok na využívanie výsledkov výskumu, vývoja, inovácií, patentov, priemyselných a úžitkových vzorov v úzkom spojení s vedeckými, výskumnými a technickými inštitúciami. Účelom poskytnutia návratnej finančnej výpomoci je podpora subjektov riešiacich projekty v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, využitia a ochrany patentov, priemyselných a úžitkových vzorov, pričom výsledkom riešenia majú byť inovatívne výrobky a služby s vyššou pridanou hodnotou a reálnou nádejou uplatnenia sa na domácom a európskom, respektíve svetovom trhu. Návratná finančná výpomoc sa poskytuje na riešenie projektov, ktoré splnili podmienky na poskytnutie výpomoci a spočíva v uľahčení prístupu k finančným zdrojom za výhodných úrokových podmienok.

Tab. č. 3.39 Podpora Inovačného fondu, n. f., v roku 2014

Riešitelia projektov	Návratná finančná výpomoc (v Eur)
EVPU a. s. Nová Dubnica	250 000,00
PRVÁ ZVÁRAČSKÁ a. s., Bratislava	200 000,00
Spolu	450 000,00

Zdroj: MH SR

• **Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KaHR)**

Prioritná os 1 – Inovácie a rast konkurencieschopnosti

Čerpanie zmluvne viazaných finančných prostriedkov v rámci prioritnej osi 1 – Inovácie a rast konkurencieschopnosti bolo k 31. 12. 2014 za zdroje EÚ v sume 278,02 mil. Eur, čo predstavuje 48,96 % z alokácie na prioritnú os 1.

V programovom období 2007 – 2013 prebiehala táto podpora formou implementácie Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (ďalej len „OP KaHR“). Z finančných prostriedkov alokovaných na OP KaHR bolo k 31. 12. 2014 podporených až 1 350 MSP, vrátane MSP, ktorých projekty sú realizované prostredníctvom iniciatívy JEREMIE. Súčasťou transferu inovácií a technológií najmä do súkromného sektoru **pri prioritnej podpore MSP bola aj tvorba nových pracovných miest**. V rámci celého Slovenska sa vytvorilo prostredníctvom OP KaHR do konca roku 2014 **2 400 pracovných miest** najmä prostredníctvom transferu inovácií a technológií (**z toho 1 778 v rámci kategórie MSP**).

Tab. č. 3.40: Čerpanie prostriedkov prioritnej osi za OP KaHR k 31. 12. 2014 v Eur

Prioritná os 1 - Inovácie a rast konkurencieschopnosti	Závazok 2007-2013 za EÚ zdroje	Čerpanie prostriedkov v roku 2014 (EÚ zdroje)		Čerpanie prostriedkov kumulatívne k 31. 12. 2014 (EÚ zdroje)	
		Celkom	% zo záväzku 2007-2013	Celkom	% zo záväzku 2007-2013
Opatrenie 1.1 - Inovácie a technologické transfery	414 963 841	14 057 009,59	3,39%	191 037 396,37	46,04%
Opatrenie 1.2 - Podpora spoločných služieb pre podnikateľov	62 500 273	4 319 906,64	6,91%	48 940 902,01	78,31%
Opatrenie 1.3 - Podpora inovačných aktivít v podnikoch	90 353 260	2 740 201,51	3,03%	38 037 331,30	42,10%
Spolu	567 817 374	21 117 117,74	3,72%	278 015 629,68	48,96%

Zdroj: MH SR

Prehľad vybraných výziev v rámci OP KaHR:

Podopatrenie 1.1.1: „Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov“

- Výzva KaHR-111SP-0801
- Výzva KaHR-111SP-0902
- Výzva KaHR-111SP-1001
- Výzva KaHR-111SP-1101
- Výzva KaHR-111SP-1201
- Výzva KaHR-111SP/LSKxP-1101 „Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov s relevanciou k Lokálnym stratégiám komplexného prístupu“
- Výzva KaHR-13SP-1201
- Výzva KaHR-111DM-1301

Podopatrenie 1.1.2: „Podpora tvorby pracovných miest prostredníctvom rozvoja podnikania“

- Výzva DOP 2008–SIP 001

Podopatrenie 1.1.3: „Podpora účasti slovenských výrobcov na veľtrhoch, výstavách, obchodných misiách“

- Výzva KaHR-113DM-0801
- Výzva KaHR-113DM-0901
- Výzva KaHR-113DM-1201 – Schéma na podporu medzinárodnej spolupráce (schéma pomoci de minimis)

Opatrenie 1.3: „Podpora inovačných aktivít v podnikoch“

- Výzva KaHR-13SP-0801 – Schéma štátnej pomoci na podporu inovácií prostredníctvom projektov priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja,
- Výzva KaHR-13DM-0901 – Schéma na podporu inovácií, zavádzania systémov manažérstva kvality, ochrany priemyselných práv a zavádzania technických noriem do výrobných praxe a služieb (schéma pomoci de minimis)
- Výzva KaHR-13SP-1001 – Schéma štátnej pomoci na podporu inovácií prostredníctvom projektov priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja

Tab. č. 3.41: Prehľad vyplatených NFP v rámci Prioritnej osi 1 OP KaHR v roku 2014

Kód výzvy	Počet podporených subjektov	Vyplatené NFP v 2014 (Eur)
Opatrenie 1.1		
KaHR-111SP-0801	1	141 140,31
KaHR-111SP-0902	1	1 890 000,00
KaHR-111SP-1001	6	1 541 631,00
KaHR-111SP-1101	13	6 961 221,48
KaHR-111SP-1201	3	2 706 839,54
KaHR-111SP-LSKxP-1101	9	3 122 824,91
KaHR-13SP-1201	5	200 523,03
KaHR 111DM-1301	0	0
DOP2008-SIP001	0	0
KaHR-113DM-0901	0	0
KaHR-113DM-0801	0	0
KaHR-113DM-1201	6	61 936,61
Opatrenie 1.3		
KaHR-13DM-0901	1	41 709,58
KaHR-13SP-0801	4	729 479,07
KaHR-13SP-1001	11	2 170 159,80
Spolu	60	19 567 465,33

Zdroj: MH SR

❖ **Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR**• **Stimuly pre výskum a vývoj**

V rámci uplatnenia zákona č. 185/2009 Z. z. sa v roku 2014 sa ukončila podpora jedného projektu VaV formou záverečnej oponentúry projektu výskumu a vývoja a kontroly použitia poskytnutých stimulov pre výskum a vývoj za rok 2014 a za celé obdobie poskytovania stimulov v rokoch 2013 – 2014. Prijímateľom stimulu bol **veľký podnik**.

Tab. č. 3.42: Prehľad o poskytnutých stimuloch prijímateľom stimulov v roku 2014, ktorí ukončili riešenie projektu VaV v roku 2014 v Eur

Prijímateľ stimulov	Výška dotácie zo ŠR	Objem daňovej úľavy	Výška spolufinancovania z vlastných prostriedkov prijímateľa stimulov
EVPU, a. s., Nová Dubnica	1 100 000	0	366 667
Spolu	1 100 000	0	366 667

Zdroj: MŠVVaŠ SR

V roku 2014 na základe zverejneného oznámenia o možnosti poskytnutia stimulov pre výskum a vývoj v roku 2013, po posúdení podaných žiadostí uchádzačmi o stimuly nezávislými expertmi a komisiou vymenovanou ministrom v roku 2013, boli poskytnuté stimuly na výskum a vývoj štyrom uchádzačom.

Tab. č. 3.43: Prehľad o poskytnutých stimuloch prijímateľom stimulov v roku 2014, ktorí začali riešenie projektu VaV v roku 2013a pokračujú v riešení aj v roku 2015 v Eur

Prijímateľ stimulov	Výška dotácie zo ŠR	Objem daňovej úľavy	Výška spolufinancovania z vlastných prostriedkov prijímateľa stimulov
VÚPC, a. s., Bratislava	348 860	0	87 500
Imuna Pharm, a. s., Šarišské Michaľany	795 020	1000	273 200
CEIT, a. s., Žilina	345 421	14 903	97 149
VIPO, a. s., Partizánske	347 465	2 500	116 208
Spolu	1 836 766	18 403	671 206

Zdroj: MŠVVaŠ SR

Dňa 19. marca 2015 bolo zverejnené oznámenie o možnosti poskytnutia stimulov pre výskum a vývoj v roku 2015. Na zverejnené oznámenie reagovalo 9 žiadateľov, z toho 8 z kategórie MSP. V súčasnosti sú žiadosti o stimuly na roky 2015 – 2018 v štádiu posudzovania a hodnotenia.

- Dotácie na vedecko-technické služby v zmysle zákona č. 172/2005 Z. z.**

Dňa 25. marca 2014 Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR zverejnilo v súlade s § 8a ods. 8 zákona na Centrálnom informačnom portáli pre výskum, vývoj a inovácie oznámenie o možnosti požiadať o poskytnutie dotácie na podporu aktivít vedecko-technických služieb v oblasti materiálového výskumu zameraného na ľahké kovy a technologické spracovanie nerudných surovín. V súlade s oznámením bola podaná jedna žiadosť. Žiadateľom bola verejná vysoká škola.

- Operačný program Výskum a vývoj (OP VaV)**

Agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ ako sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom v rámci Operačného programu Výskum a vývoj celovo riadi 449 dopytovo orientovaných projektov, z ktorých 104 je zaradených v schéme štátnej pomoci, z toho 88 projektov v sebe zahŕňajú prijímateľa/partnera, ktorý je malým alebo stredným podnikom.

Celková alokácia finančných prostriedkov vyčlenených na projekty schémy štátnej pomoci bola vyčlenená v celkovej výške NFP 261 750 000 Eur, čo predstavuje 18,91 % z celkovej alokácie pre Operačný program Výskum a vývoj,²⁰ a to v rámci 8 výziev zameraných na aplikovaný výskum pre súkromný sektor a 1 výzvu zameranú na centrá excelentnosti.

²⁰ Alokácia za zdroj EÚ a ŠR v rámci celého OP VaV predstavuje hodnotu 1 384 424 893,00 eur

V roku 2014 ASFEU²¹ nevyhlásila žiadnu výzvu na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok zameranú na podporu MSP v rámci operačného programu Výskum a vývoj.

Prijímateľmi, resp. partnermi projektov schémy štátnej pomoci je 36 verených inštitúcií 39 veľkých podnikov a 80 malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“). Do kategórie MSP je k 31.12.2014 zaradených celkovo 88 projektov, ktoré v sebe zahŕňajú MSP v štatúte prijímateľ/partner.

Tab. č. 3.44: Prehľad čerpania NFP v rámci výziev OP VaV v roku 2014

Kód výzvy	Zameranie	Počet podporených subjektov		Čerpanie v roku 2014 (v Eur)	
		Malé podniky	Stredné podniky	Malé podniky	Stredné podniky
OPVaV-2009/2.2/03-SORO	Podpora aplikovaného výskumu, vývoja a transferu technológií	11	6	2 339 585,26	829 043,17
OPVaV-2009/4.2/03-SORO		6	4	482 723,12	218 503,77
OPVaV-2009/2.2/05-SORO	Podpora budovania výskumno-vývojových centier	10	3	1 171 588,56	342 123,54
OPVaV-2009/4.2/05-SORO		5	0	1304,81	0,00
OPVaV-2010/2.2/06-SORO	Podpora budovania kompetenčných centier centier pre OP VaV	7	6	882 983,19	321 894,88
OPVaV-2010/4.2/06-SORO		8	3	420 978,42	303539,46
OPVaV-2011/2.2/07-SORO	Podpora výskumno-vývojových centier pre OP VaV	9	10	3 083 984,40	3 773 009,90
OPVaV-2011/4.2/07-SORO		5	2	1 436 319,46	637 868,29
OPVaV-2013/4.1/04-SORO	Podpora centier excelentnosti nadnárodného významu a medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu	2	4	0,00	492 310,49
Spolu		63	38	9 819 467,22	6 918 293,50

Zdroj: MŠVVaŠ SR, spracované SBA

K 31.12.2014 bolo evidovaných 49 malých podnikov, z ktorých bolo finančne podporených 47 podnikov. Celková kontrahovaná suma pripadajúca malým podnikom bola k 31.12.2014 vo výške NFP 50 312 292,41 Eur, z čoho sa celkovo vyčerpalo 29 330 506,20 Eur.

MŠVVaŠ SR eviduje 31 stredných podnikov, z ktorých k 31.12.2014 čerpalo finančné prostriedky 28 podnikov. Stredným podnikom pripadá kontrovaná suma v celkovej hodnote NFP 35 091 047,05 Eur, z ktorej sa vyčerpalo celkovo NFP 19 714 337,83 Eur.

V roku 2014 bolo zazmluvnených 5 projektov z výzvy 4.1/04, ktorá bola vyhlásená 28.08.2013 pod názvom „Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu v Bratislavskom kraji“ s celkovou alokáciou 20 000 000 Eur. Výška NFP v zmluvách o NFP predstavovala hodnotu 19 959 332,99 Eur.

V roku 2014 bol mimoriadne ukončený jeden projekt z výzvy 4.2/03k 23.10.2014.

²¹ od 1. júla 2015 bol v zmysle Dodatku č. 3 k Zriaďovacej listine zmenený názov ASFEU na Výskumnú agentúru.

Celkové čerpanie evidované v roku 2014 bolo za **44 malých podnikov** z celového počtu 48 malých podnikov v celkovej hodnote **NFP 10 865 467,22 Eur**, čo predstavuje 37,70 % z celkovej vyčerpanej sumy. V roku 2014 bol jeden projekt mimoriadne ukončený.

Tab. č. 3.45: Prehľad zmluvného viazania a čerpania prostriedkov MSP v rámci OP VaV (Eur)

Zdroj	Malý podnik	Stredný podnik	Spolu
Zazmluvnená suma pripadajúca na MSP v eur k 31. 12. 2014			
Zdroj EÚ	42 765 394,82	29 827 423,34	72 592 818,16
Zdroj ŠR	7 546 897,59	5 263 623,71	12 810 521,30
NFP	50 312 292,41	35 091 047,05	85 403 339,46
Súkromný vlastný zdroj	13 775 383,49	11 837 432,62	25 612 816,11
Vyčerpaná suma pripadajúca na MSP v eur k 31. 12. 2014			
Zdroj EÚ	24 930 876,94	16 787 416,10	41 718 293,04
Zdroj ŠR	4 399 629,26	2 926 921,73	7 326 550,99
NFP	29 330 506,20	19 714 337,83	49 044 844,03
Súkromný vlastný zdroj	8 417 778,66	7 156 585,04	15 574 363,70
Vyčerpaná suma pripadajúca na MSP v eur za rok 2014			
Zdroj EÚ	9 235 620,70	5 910 756,94	15 146 377,64
Zdroj ŠR	1 629 846,52	1 007 536,56	2 637 383,08
NFP	10 865 467,22	6 918 293,50	17 783 760,72
Súkromný vlastný zdroj	2 949 403,50	2 211 878,59	5 161 282,09

Zdroj: MŠVVaŠ SR

Spolu 88 projektov s celkovým NFP 85 403 339,46 Eur pre MSP v rámci schémy štátnej pomoci je lokalizovaných do 8 krajov samostatne alebo s nadregionálnym profilom. 35 projektov majú nadregionálny charakter, suma v zmluvách o NFP v celkovej výške NFP 32 908 770,76 Eur pripadajúcich NFP na MSP. 32 projektov je lokalizovaných v bratislavskom kraji s kontrahovanou sumou NFP 31 240 750,74 Eur. 5 projektov v trnavskom kraji so sumou v zmluvách vo výške NFP 4 074 962,24 Eur a 5 projektov v žilinskom kraji s NFP 4 676 458,17 eur. 3 projekty sú v rámci košického kraja s NFP 3 569 594 Eur, 3 projekty nitrianskeho kraja s kontrahovanou NFP sumou 5 250 368,98 eur a 3 projekty trenčianskeho kraja s NFP vo výške 2 624 796,91 Eur. 1 projekt figuruje v prešovskom kraji s NFP 440 249,94 Eur a 1 v banskobystrickom kraji s kontrahovanou sumou v zmluve o NFP vo výške 617 387,72 Eur pripadajúci pre MSP.

❖ Agentúra na podporu výskumu a vývoja

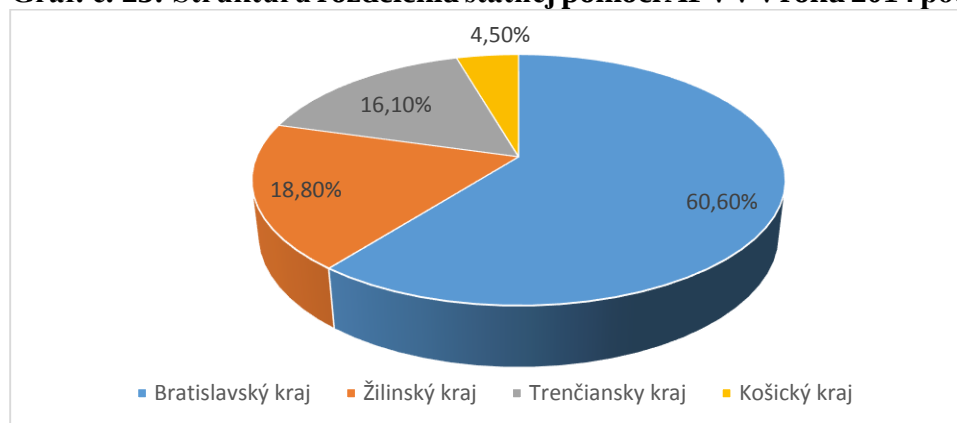
• Štátna pomoc poskytovaná APVV

V roku 2014 APVV podporila podnikateľské subjekty prostredníctvom jednej schémy štátnej pomoci, konkrétne Schémy podpory výskumu a vývoja Agentúrou na podporu výskumu a vývoja (schéma štátnej pomoci N 702/2007). Účelom pomoci je podpora výskumu a vývoja

v záujme naplňania vybraných zámerov a cieľov v súlade s dlhodobým zámerom štátnej vednej a technickej politiky.

V rámci schémy bola v roku 2014 štátna pomoc poskytnutá **20 podnikateľským subjektom** a výška pomoci predstavovala 1 784 690,50 Eur (podiel prostriedkov ES je 0 %). V porovnaní s rokom 2013 (1 852 248 Eur) je to pokles o 3,78 %. V roku 2014 boli financované projekty orientované predovšetkým na malé a stredné podniky, medzi prijímateľmi sú i tri **veľké podniky**. Štátna pomoc poskytnutá **MSP predstavovala 1 592 070 Eur**, čo tvorí **89,21 % z celkovej štátnej pomoci** poskytnutej v roku 2014 agentúrou. Štátna pomoc poskytnutá podľa schém štátnej pomoci tvorí 100 % z celkovej štátnej pomoci poskytnutej agentúrou.

Graf. č. 23: Štruktúru rozdelenia štátnej pomoci APVV v roku 2014 podľa krajov

Zdroj: MŠVVaŠ SR

❖ Univerzitné centrum inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva (UCITT) a Startup centrum TUKE

V roku 2014 bolo na Technickej univerzite v Košiciach (TUKE) zriadené Univerzitné centrum inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva (UCITT). **Poslaním UCITT** je organizačná, koordinačná, informačná a manažérska činnosť zameraná na rozvoj vedecko-výskumnej činnosti, podporu inovácií, transferu technológií a ochranu duševného vlastníctva v rámci TUKE. UCITT prostredníctvom svojich vnútorných organizačných zložiek zabezpečuje aj realizáciu, rozvoj a podporu efektívnej spolupráce s domácou a zahraničnou spoločenskou a hospodárskou praxou v oblastiach výskumu a vývoja zodpovedajúcich odbornému a technickému zameraniu TUKE a jeho partnerských organizácií.

Prostredníctvom svojich služieb a aj **v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR** UCITT zabezpečovalo riešenie otázok komercializácie výsledkov výskumu a vývoja, ako aj ochrany duševného vlastníctva vytváraného výskumom a vývojom. V roku 2014 UCITT za TUKE podal **4 patentové prihlášky, 30 prihlášok úžitkových vzorov a 2 prihlášky dizajnov**. V roku 2014 bolo pripravených **7 významných zmlúv o spolupráci** s domácimi a zahraničnými partnermi TUKE.

Významnou aktivitou UCITT bola aj organizácia rôznych **informačných a pracovných seminárov, workshopov a konferencií** v oblasti pôsobenia UCITT, **4 špecializované semináre** v spolupráci s CVTI SR zamerané na problematiku ochrany duševného vlastníctva, na ktorých vystúpilo **15 prednášajúcich** a ktorých sa zúčastnilo **viac ako 350 účastníkov**.

UCITT v roku 2014 významne podporil riešenie projektu UVP TECHNICOM, zorganizoval stretnutia výskumných tímov pilotných projektov, **2 konferencie s celkovou účasťou 500 účastníkov** a 1 workshop orientovaný na problematiku regionálnej inovačnej stratégie a vytváranie inovačných partnerstiev. V roku 2014 bol aktualizovaný informačný **portál UCITT** <http://ucitt.tuke.sk>, na ktorom sa môžete o centre a jeho aktivitách dozvedieť viac.

Rok 2014 sa stal prelomovým v oblasti podpory startup aktivít v regióne východného Slovenska. V marci 2014 bolo iniciatívou TUKE otvorené **Startup centrum TUKE**. Startup centrum TUKE je organizačná štruktúra, ktorá vznikla v rámci Univerzitného centra inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva (UCITT) s regionálnou pôsobnosťou.

Jednou v prvých úspešných aktivít Startup centra TUKE bola súťaž: 1. kolo súťaže inovatívnych nápadov a projektov „**MÁŠ NÁPAD? PREZENTUJ SVOJ START-UP!**“, ktoré majú potenciál pre vytvorenie budúceho startupu, alebo ktoré vznikli už v rámci existujúcich startupov. Do súťaže sa prihlásilo spolu 18 záujemcov. Výberová komisia sa rozhodla **podporiť 7 inovatívnych nápadov**, ktorým sa zaviazala poskytnúť:

- výhodné podmienky pre fyzické umiestnenie startupu v priestoroch Startup Centra,
- expertnú a mentorskú podporu projektového zámeru zo strany odborných pracovísk TUKE a partnerských inštitúcií,
- možnosť využitia odborných pracovísk, laboratórií a iných zariadení TUKE pri realizácii projektových zámerov,
- podporu pri získavaní partnerov z komerčného prostredia, pri vyhľadávaní potenciálnych investorov a pri tvorbe podnikateľského plánu.

Po ukončení šesťmesačného pobytu startupov umiestnených v Startup Centre TUKE Komisia odporučila na **zaradenie do Technologického inkubátora TUKE dva startupy** (Galileo a App@Eat).

V nadväznosti na úspech 1. kola Súťaže sa 27.11.2014 konalo 2. kolo Súťaže inovatívnych nápadov „**MÁŠ NÁPAD? PREZENTUJ SVOJ START-UP!**“, do ktorej bolo prihlásených celkovo 13 inovatívnych projektov. Výberová komisia z nich odporučila **umiestniť 7 vybraných startupov do Startup centra TUKE** na šesťmesačnú predinkubačnú dobu za dohodnutých podmienok.

❖ Vedecko-technický park Žilina

Vedecko-technický park Žilina (VTP Žilina“) je záujmové združenie právnických osôb, ktorého členovia sú: Žilinská univerzita v Žiline, Žilinský samosprávny kraj, Mesto Žilina, Stredoslovenská energetika, a.s., Zväz elektrotechnického priemyslu SR, Živnostenské spoločenstvo Žilina a Zväz priemyselných výskumných a vývojových organizácií.

VTP Žilina poskytovalo **poradenstvo** pre začínajúce a existujúce firmy. Témy poradenstva a konzultácií sa odvíjali od potrieb firiem. Podporených bolo cca 20 záujemcov, finančné vyjadrenie pomoci za rok 2014 bolo približne 10 000 Eur.

VTP Žilina v spolupráci so **Žilinskou univerzitou** pripravil pre študentov výberový predmet **Povolanie podnikateľ**, ktorý dáva študentom Žilinskej univerzity príležitosť rozpracovať podnikateľský nápad a založiť vlastný startup. Predmet je zastrešený organizáciou VTP Žilina, ktorá zabezpečuje pre účastníkov workshopy s expertmi z praxe a konzultácie pre jednotlivé

tímy (potenciálne startupy). V roku 2014 bolo podporených 50 záujemcov o podnikanie. Finančné vyjadrenie podpory za rok 2014 bolo približne 13 000 EUR.

VTP Žilina organizovalo celosvetové podujatie **Startup Weekend Žilina**, ktoré slúži na podporu startupovej komunity v regióne a dáva príležitosť účastníkom naštartovať vlastný startup. V roku 2014 bolo podporených 84 záujemcov o podnikanie. Finančné vyjadrenie podpory za rok 2014 bolo približne 12 000 EUR. Stálicou medzi aktivitami VTP Žilina je aj organizácia **konferencie IRR - Inovačný rozvoj regiónov**, ktorá je zameraná na podporu inovácií v regióne.

V rámci VTP Žilina je zriadený aj **Technologický inkubátor VTP Žilina**, ktorého poslaním je poskytovať začínajúcim podnikateľom vhodné štartovacie podmienky pre fungovanie ich spoločnosti v období minimálne troch rokov, čím sa vytvoria vhodné podmienky pre využívanie výstupov výskumu a vývoja v úzkom prepojení s vedeckými a technickými inštitúciami, najmä však so Žilinskou univerzitou. V roku 2014 bolo podporených 5 subjektov. Finančné vyjadrenie podpory za rok 2014 bolo približne 10 000 EUR. Za rok 2014 boli inkubované 4 začínajúce firmy, 10 firiem s inovatívnym potenciálom (high-tech sektor) a 25 komerčných firiem. V tejto súvislosti bolo roku 2014 bolo vytvorených 30 nových pracovných miest.

❖ Slovenská aliancia pre internetovú ekonomiku (SAPIE)

Slovenská Aliancia pre Internetovú Ekonomiku (SAPIE) oficiálne vznikla spojením viacerých podnikateľov a právnych subjektov **v roku 2014** s cieľom podporiť rozvoj technického a kreatívneho talentu a zároveň posilniť základy slovenského podnikateľského prostredia s globálnymi ambíciami a know-how. Cieľom SAPIE je vytvorenie iniciatív na súkromnej a vládnej úrovni, ktoré podporia využívanie internetu pri realizácii nových a existujúcich podnikateľských aktivít.

Za týmto účelom v roku 2014 zorganizovalo 3 série online konferencie v spolupráci so zastupiteľskými úradmi SR v zahraničí a expertmi z rôznych oblastí pod názvom **Innovators Connect**. Zároveň sa podieľalo na organizácii podujatia **Slovak-nordic innovation forum** (5.6.2014), podujatia **Think Export with Google: World-class Slovakia** (9.10.2014) a workshopu: **Opportunities, Barriers and the Future of e-Commerce in Slovakia and V4 region** (26.11.2014).

3.8.3 Programy/opatrenia na podporu zvyšovania zručností a vzdelávania MSP

❖ Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

• Operačný program Vzdelávanie (OP V)

Agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ (ďalej „ASFEU“) v roku 2014 pokračovala v implementácii projektov v rámci výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej „výzva“) s kódmi OPV-

2009/2.1/01-SORO, OPV-2010/2.1/02-SORO, OPV-2012/2.1/03-SORO a OPV-2013/2.1/04-SORO. V rámci výzvy OPV-2009/4.2/02-SORO sa implementoval len jediný projekt, ktorý bol však v roku 2013 mimoriadne ukončený. V roku 2014 neboli v rámci operačného programu Vzdelávanie (ďalej „OPV“) vyhlásené žiadne výzvy.

Na všetky projekty, ktoré ASFEU implementuje v rámci týchto výziev sa vzťahujú pravidlá schémy pomoci de minimis, tzn. projekty musia spĺňať všetky podmienky a kritéria *Schémy na podporu rozvoja moderného vzdelávania pre vedomostnú spoločnosť v znení dodatku č. 1, dodatku č. 2, dodatku č. 3, dodatku č. 4, (schémy pomoci de Minimis) a pravidlá Schémy N222/2009 pre dočasné poskytovanie malej pomoci v Slovenskej republike počas trvania finančnej a hospodárskej krízy*. Pomoc v rámci schémy pomoci de Minimis, v rámci OPV, sa realizuje formou nenávratného finančného príspevku (ďalej „NFP“) na úhradu preukázateľných oprávnených výdavkov súvisiacich s výkonom činností a aktivít pri realizácii oprávneného projektu.

Prijímatelia sa musia podieľať na oprávnených výdavkoch projektu vlastnými zdrojmi vo výške minimálne 5%. Zvyšných maximálnych 95% oprávnených výdavkov projektu sa hradí 80,75% z ESF a 14,25% zo štátneho rozpočtu SR. Uvedené platí pri Výzve OPV-2009/2.1/01-SORO, OPV-2010/2.1/02-SORO a OPV-2013/2.1/04-SORO. Pri Výzve OPV-2012/2.1/03-SORO sa musia Prijímatelia podieľať na oprávnených výdavkoch projektu vlastnými zdrojmi vo výške minimálne 5% zvyšných maximálnych 95% oprávnených výdavkov projektu sa hradí 85% z ESF a 10% zo štátneho rozpočtu SR.

Prijímateľmi v rámci schémy pomoci de minimis môžu byť mikro, makro a stredné podniky (ďalej len „MSP“). Určujúcou definíciou MSP je definícia uvedená v prílohe I nariadenia Komisie (ES) č. 800/2008 zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií za zlučiteľné so spoločným trhom podľa čl. 87 a 88 Zmluvy o ES (Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách), a veľké podniky, ktoré vykonávajú resp. plánujú vykonávať vzdelávacie aktivity podľa zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pre účely Výzvy OPV-2012/2.1/03-SORO sa pod podnikmi rozumejú štátne, verejné a súkromné vysoké školy ako zriaďovatelia univerzít tretieho veku a obce na úrovni miestnych administratívnych jednotiek LAU 1.

Výzva OPV-2009/2.1/01-SORO – Kvalita ľudských zdrojov a efektivita ich riadenia

V rámci výzvy ukončili v roku 2014 realizáciu aktivít 3 projekty zo 6 zazmluvnených projektov.

Výzva OPV-2010/2.1/02-SORO – Podpora ďalšieho vzdelávania v oblasti cestovného ruchu

Do konca roku 2014 ukončilo realizáciu aktivít 5 projektov z 9 zazmluvnených projektov, jeden projekt bol mimoriadne ukončený.

Výzva OPV-2012/2.1/03-SORO – Rozširovanie vednomostí a zručností zvyšujúcich kvalitu života seniorov

V roku 2014 bol mimoriadne ukončený jeden projekt.

Výzva OPV-2013/2.1/04-SORO – Podpora ďalšieho vzdelávania v oblasti priemyslu

V roku 2014 bolo v rámci tejto výzvy uzatvorených 15 Zmlúv o poskytnutí NFP. Celková výška nakontrahovaného NFP bola 1 572 929,06 Eur, pričom objem celkových oprávnených výdavkov predstavoval 1 655 714,80 Eur a zabezpečenie spolufinancovania zo strany prijímateľa predstavovalo 82 785,74 Eur.

Tab. č. 3.46: Celkový objem poskytnutej pomoci v relevantných výzvach OP V k 31.12.2014 v Eur

Kód výzvy	EÚ zdroj	ŠR zdroj	Súkromný VZ	NFP
OPV-2009/2.1/01-SORO	2 088 838,85	368 618,62	129 339,86	2 457 457,47
OPV-2010/2.1/02-SORO	2 696 707,47	475 889,56	166 978,79	3 172 597,03
OPV-2012/2.1/03-SORO	4 006 368,42	471 337,49	235 668,75	4 477 705,91
OPV-2013/2.1/04-SORO	1 323 460,64	233 551,92	81 948,04	1 557 012,56
Spolu	10 115 375,38	1 549 397,59	613 935,44	11 664 772,97

Zdroj: MŠVVaŠ SR

K 31.12.2014 nastalo v rámci schémy pomoci de minimis čerpanie finančných prostriedkov v celkovej výške 6 395 082,79 Eur, zo zdrojov EÚ bolo vyplatených 5 520 272,57 Eur, zo zdrojov ŠR bolo vyplatených 874 810,22 Eur a výška súkromných vlastných zdrojov prijímateľa predstavovala 336 588,53 Eur. V sledovanom období bola pomoc, v rámci schémy pomoci de Minimis, vyplatená 59 prijímateľom pôsobiacim v oblasti Poradenských služieb, v oblasti podnikania a riadenia ako aj v oblasti ostatného vzdelávania. V roku 2014 došlo k celkovému čerpaniu vo výške 2 777 411,90 Eur.

Tab. č. 3.47: Poskytnutá pomoc v rámci OP V k 31.12.2014 podľa krajov (Eur)

Kraje	Poskytnutá pomoc	Zdroj		Počet realizovaných projektov
		EÚ	ŠR	
Nitriansky	1 052 574,43	919 468,75	133 105,68	5
Banskobystrický	1 304 683,62	1 154 659,08	150 024,54	10
Prešovský	2 194 618,30	1 926 145,40	268 472,90	16
Žilinský	1 445 377,42	1 256 201,71	189 175,71	9
Trnavský	420 144,79	371 852,30	48 292,49	4
Trenčiansky	254 818,36	227 995,37	26 822,99	2
Košický	195 702,62	175 102,34	20 600,28	2
Projekty realizované vo viacerých krajoch (okrem BA)	4 796 853,43	4 083 950,43	712 903,00	16
Spolu	11 664 772,97	10 115 375,38	1 549 397,59	64

Zdroj: MŠVVaŠ SR

Pomer mikropodnikov z celkového počtu prijímateľov je 31,25 % (20 prijímateľov), pomer malých podnikov 9,38 % (6 prijímateľov), pomer stredných podnikov 34,37 % (22 prijímateľov) a pomer veľkých podnikov 25 % (16 prijímateľov).

❖ Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

• Operačný program Bratislavský kraj (OP BK)

V rámci OP BK bolo pre MSP od začiatku programového obdobia uzatvorených 280 zmlúv o poskytnutí NFP v celkovej výške **27 414 236,71 Eur** (zdroj ERDF) a **4 838 357,74 Eur** (zdroj ŠR), z čoho bolo k 31. decembru 2014 riadne ukončených 225 projektov v celkovej výške 24 695 256,07 Eur (zdroj ERDF) a 4 358 542,42 Eur (zdroj ŠR).

V roku 2014 bola v rámci OP BK vyhlásená pre súkromný sektor jedna výzva na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok. Výzva bola vyhlásená pre Opatrenie 2.1. Inovácie a technologické transfery. K 31. decembru 2014 bolo v rámci uvedenej výzvy schválených 49 žiadostí o nenávratný finančný príspevok v celkovom objeme **4 040 644,40 Eur** (zdroj ERDF) a **713 211,01 Eur** (zdroj ŠR). V roku 2014 bolo v rámci výzvy OPBK/2013/2.2/11 vyhlásenej pre Opatrenie 2.2 Informatizácia spoločnosti uzavretých 48 zmlúv o poskytnutí NFP v celkovej výške 2 606 945,31 Eur (zdroj ERDF) a **460 053,86 Eur** (zdroj ŠR).

Tab. č. 3.48: Finančné vyjadrenie podpory OP BK v roku 2014 pre MSP

Opatrenie	Počet podporených MSP v roku 2014 (s vyplateným fin. prostriedkom v priebehu roka 2014)					Celkový vyplatený fin. príspevok z OPBK v eurách pre MSP v roku 2014
	celkom	mikro-podniky	malé podniky	stredné podniky	iné podniky*	
Opatrenie 2.1 Inovácia a technologické transfery	9	5	4	0	0	794 186,04
Opatrenie 2.2 Informatizácia spoločnosti	17	11	6	0	0	922 771,90
Spolu	27	16	10	0	0	1 716 957,94

* počet projektov, ktorým boli vyplatené finančné prostriedky na základe ŽoP schválených v roku 2014

Zdroj: MPRV SR

❖ Úrad priemyselného vlastníctva SR

ÚPV SR poskytuje MSP od roku 2008 službu s názvom **Prediagnostika priemyselných práv**. Cieľom prediagnostiky je poskytnúť základné informácie z oblasti priemyselnoprávnej ochrany, tak, aby boli firmy schopné vytvoriť si základnú stratégiu aj v tejto oblasti. Ide o bezplatné poradenstvo "šité na mieru", napr. ochrana technických riešení, dizajnov, ochranných známk, kolízia doménových mien s ochrannými známkami, vyhľadávanie v bezplatných patentových databázach, základy licenčnej politiky a pod. Zúčastnení zástupcovia firmy sa oboznámia s priemyselnoprávnou ochranou doma i v zahraničí, jej výhodách a za určitej situácie aj nevýhodách, získajú typy na najvhodnejší spôsob ochrany (aj po finančnej stránke). Navrhnuté odporúčania nie sú záväzné a majú odrážať potreby spoločnosti s ohľadom na výrobné i obchodné záujmy v jednotlivých krajinách. V roku **2014** zamestnanci úradu navštívili **15 spoločností** z celého Slovenska.

ÚPV SR prostredníctvom **Informačného centra**, ktoré prevádzkuje od roku 2008, vykonáva odbornú konzultačnú činnosť pri získavaní informácií o možnom a čo najvhodnejšom spôsobe ochrany duševného vlastníctva. Pre verejnosť sú určené rešeršné služby v zdrojoch patentových informácií (vynálezy, technické riešenia, dizajny a na označenia výrobkov a služieb a označenia pôvodu). V roku 2014 vybavilo informačné centrum úradu **8 011 žiadostí**, z nich 6 055 bolo pracovníkmi informačného centra vybavených telefonicky, 1 729 e-mailom a 227 osobne.

V roku 2014 vykonali pracovníci **rešeršného pracoviska** 668 rešerší, z toho najviac objednávok sa týkalo vypracovania známkových rešerší v počte 494, nasledovalo 92 bibliografických rešerší a 26 žiadostí o vykonanie rešerše medzinárodného typu.

ÚPV SR v roku 2014 taktiež organizoval alebo sa podieľal na organizácii viacerých seminárov a konferencií pre združenia, zväzy a asociácie združujúce v prvom rade MSP.

3.8.4 Odporúčania

- Zvýšiť úroveň informovanosti podnikateľov o význame inovačných aktivít pre MSP.
- Systémovo podporiť regionálne samosprávy a regionálne štruktúry vytvorené v predchádzajúcich obdobiach na podporu inovácií (napr. technologické inkubátory) s cieľom podpory inovatívnych nápadov, šírenia dobrých skúseností a rozvoja celoživotného vzdelávania (ako súčasti budovania znalostnej ekonomiky a spoločnosti).
- Uplatniť účinnejšie motivačné nástroje na trvalé zvyšovanie inovačnej aktivity podnikateľského sektora.
- Zavádzať do praxe nástroje na podporu užšej kooperácie medzi súkromným sektorom a akademickou sférou/výskumom s využitím najlepších príkladov z EÚ.
- Implementovať opatrenia z Koncepcie pre podporu startupov a rozvoj startupového ekosystému v Slovenskej republike do praxe a podporovať nové inovatívne typy poradenských služieb pre technologické rýchlorastúce firmy (tzv. start-upy) ako je napr. mentoring, technologický scouting, koučing, market intelligence alebo technologický foresighting.
- Podporovať zakladanie klastrových organizácií, čo prinesie zvýšenie inovačnej kapacity firemných členov klastrových organizácií a bude stimulovať rozvoj sektora MSP.
- Pomocou inovatívnych finančných nástrojov podporovať expanzívne a inovatívne aktivity firiem s rastovým potenciálom.
- Prehodnotiť systém podpory aplikovaného výskumu a vývoja zo zdrojov európskych štrukturálnych a investičných fondov a zabezpečiť porovnateľné podmienky pre využívanie týchto zdrojov organizáciami všetkých sektorov vedy a techniky, vrátane organizácií podnikajúcich v oblasti vedy a techniky.
- Zvyšovanie informovanosti o možnostiach ochrany duševného vlastníctva a transferu technológií najmä v prostredí výskumu a vývoja, sprehľadnenie systému ochrany duševného vlastníctva a podpora zriaďovania a činnosti centier pre technologický transfer.
- Vytvoriť nástroje na systematickú podporu účasti slovenských firiem a organizácií v európskych a medzinárodných programoch výskumu a inovácií (Horizont 2020, ERC, ERANET, KIC EIT, ESFRI, CARS 2020, Dunajská stratégia a ďalšie), napr. prostredníctvom rozvoja aktivít Styčnej kancelárie SR pre výskum a vývoj v Bruseli, alebo prostredníctvom vytvorenia Národných podporných štruktúr pre komunitárne programy EÚ.

3.9 Princíp 9: Umožniť MSP premieňať environmentálne výzvy na príležitosti

3.9.1 Vývoj legislatívneho prostredia

Novelizácia zákona o odpadoch (zákon č. 223/2001 Z. z.)

Zákon č. 484/2013 Z. z. s účinnosťou od **1. januára 2014** zaviedla tzv. rozšírená zodpovednosť výrobcov batérií a akumulátorov, čo znamená, že výrobcovia nesú všetky finančné náklady spojené so zberom, spracovaním a recykláciou všetkých zozbieraných použitých batérií a akumulátorov. Ďalej zákon zaviedol kolektívne nakladanie s použitými batériami a akumulátormi, s presným vymedzením pravidiel vzniku kolektívnej organizácie, povinností kolektívnej organizácie ako aj pravidiel zániku kolektívnej organizácie.

Novelizácia zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (zákon č. 24/2006 Z. z.)

Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie bol novelizovaný z dôvodu podnetu zo strany Európskej komisie, ktorá namietala nedostatočne prepojenie procesu posudzovania vplyvov navrhovaných činností s následnými povolovacími procedúrami. Nedostatočným prepojením sa vytváral priestor pre nerešpektovanie výsledkov procesu posudzovania vplyvov. Na rozdiel od predchádzajúceho právneho stavu je podľa novely, zverejnenej pod **č. 314/2014 Z. z.**, výsledkom posudzovania vplyvov projektu na životné prostredie záverečné stanovisko, ktoré je záväzné pre ďalšie povoloacie konanie. Novela ďalej podmienila vydanie následného povolenia rešpektovaním stavu a výsledku týchto konaní a zaviedla aj nové opravné prostriedky. Ďalší okruh zmien súvisí s precizovaním predmetu posudzovania vplyvov a postupom vykonávania zisťovacích konaní. **Novela nadobudla účinnosť 1. januára 2015.**

Novelizácia zákona o Environmentálnom fonde (zákon č. 587/2004 Z. z.)

S účinnosťou od **1. januára 2015** sa v súvislosti s novelou zákona o obchodovaní s emisnými kvótami, publikovanou pod **č. 399/2014 Z. z.**, upravili aj niektoré ustanovenia zákona o **Environmentálnom fonde**. Okrem rozšírenia zoznamu aktivít, na ktoré sa môžu použiť prostriedky Environmentálneho fondu sa zriadil aj nový typ dotácie - **dotácia na projekt** reálne dosiahnuteľných a merateľných úspor emisií skleníkových plynov, zvýšenia energetickej účinnosti, znižovania spotreby primárnych zdrojov energie, náhrady fosílnych palív obnoviteľnými zdrojmi energie a zavádzania najlepšie dostupných technológií vedúcich k znižovaniu emisií skleníkových plynov a znečisťujúcich látok. Zároveň sa zriadila aj **dotácia prevádzkam**, pri ktorých sa predpokladá značné riziko úniku uhlíka v súvislosti s premietnutím nákladov kvót do cien elektrickej energie. Tieto dotácie je možné poskytnúť prevádzkovateľovi stacionárnej prevádzky, v ktorej sa vykonáva jedna činnosť alebo viac činností uvedených v zákone o obchodovaní s emisnými kvótami na základe výzvy na predloženie žiadostí (prostredníctvom schém štátnej pomoci).

Novelizácia zákona o vodách (zákon č. 364/2004 Z. z.)

Okrem úpravy iných oblastí sa prostredníctvom novely zákona o vodách (publikovaná pod **č. 409/2014 Z. z.**) s účinnosťou od **15. januára 2015** výrazným spôsobom zmenilo podnikateľské prostredie pre podnikateľské subjekty v rámci poľnohospodárskeho odvetvia pôsobiace v oblasti rastlinnej výroby. Novelou sa totiž **spoplatňuje odber vody na**

zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy. Spoplatnenie sa týka podnikateľských subjektov pôsobiacich v oblasti rastlinnej výroby, ktorí odoberajú povrchovú vodu alebo podzemnú vodu na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy nad 15 000 m³ ročne alebo 1 250 m³ mesačne. **Výška poplatku** za odber vody na závlahy zatiaľ nie je stanovená, mala by byť predmetom novely nariadenia vlády SR č. 755/2004 Z. z.

Okrem tejto zmeny sa v súvislosti s potrebou **získania povolenia** na odbery vôd ako aj na vypúšťanie odpadových vôd očakáva zvýšenie administratívnych nákladov dotknutých subjektov. Povolenie na odber povrchových alebo podzemných vôd sa možno vydať na 10 rokov, povolenie na vypúšťanie odpadových vôd na 10, v niektorých prípadoch na 6 rokov.

Novela však zároveň vytvorila podmienky pre **podporu rozvoja malého a stredného podnikania** v rámci vybraných činností súvisiacich so správou vodného toku ako napríklad v záujme starostlivosti o koryto odstraňovať alebo vysádzať stromy a kry na pobrežných pozemkoch alebo v rozsahu riadnej správy vodného toku ťažiť z koryta riečny materiál môžu primerane vykonávať osoby, s ktorými má správca vodného toku upravený právny vzťah (§ 49 ods. 6 vodného zákona).

3.9.2 Podporné programy a opatrenia

❖ Slovak Business Agency

- **Projekt „EKOprofit Bratislava“**

EKOprofit Bratislava je projektová iniciatíva medzi mestami Viedeň a Bratislava, ktorej hlavným cieľom je pomôcť malým a stredným podnikom zlepšovať vzťah k životnému prostrediu a zároveň znižovať ich prevádzkové náklady. Projektovými partnermi sú spoločnosť Denkstatt, Magistrat der Stadt Wien / MA22, Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy, Bratislavská regionálna komora SOPK a Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania. Projekt bol financovaný z prostriedkov Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2007-2013.

Hlavným cieľom projektu je Zavádzanie Programu čistejšej produkcie v širšom okolí Bratislavy (vrátane Trnavského regiónu), podľa vzoru „Ökobusinessplan Wien“ na podporu trvalo udržateľného rozvoja prihraničného regiónu Rakúsko-Slovensko.

Ciele projektu:

- Podpora hospodárskeho rastu v Regióne CENTROPE prostredníctvom implementácie modelu "ÖKOPROFIT" v Bratislavskom / Trnavskom kraji
- Transfer Know-how v oblasti Riadenia zdrojov a Administrácie programu, z Viedne do Bratislavy
- Budovanie povedomia ("udržateľné podnikanie = ziskové podnikanie"), pre osoby s rozhodovacou právomocou v oblasti priemyslu, obchodu a verejnej správy
- Prehľbovanie existujúcich partnerstiev, ako aj vytváranie nových sietí kontaktov na riadiacej a prevádzkovej úrovni
- Rozvoj cezhraničného trhu poradenstva v oblasti životného prostredia a riadenia zdrojov (prostredníctvom školení miestnych ekologických poradcov)
- Podpora eko-inovácií v prostredí MSP

Účelom projektu je zníženie nákladov (energia, odpad, voda, suroviny...), zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie, poradenstvo v oblasti legislatívy, vylepšená tímová práca v spoločnosti, vylepšené projektové manažérske zručnosti, verejné uznanie a príprava na ISO 14001, resp. EMAS

Účasť v projekte EKOpprofit Bratislava bola určená hlavne pre MSP vo výrobnjej oblasti ako aj v oblasti služieb, ktoré chcú získať rozsiahly prehľad o svojich možnostiach šetrenia zdrojov a presadiť konkrétne opatrenia. Projektu sa mohli zúčastniť spoločnosti z Bratislavského a Trnavského kraja.

Služby/Aktivity:

- poskytnutie bezplatného, individuálneho poradenstva a podpory (starostlivosti) pri zlepšovaní ich vzťahu k životnému prostrediu, čo bude zároveň viesť k zníženiu ich prevádzkových nákladov.
- získanie poznatkov o tom, ako:
 - zistiť status-quo ich spoločnosti z hľadiska životného prostredia,
 - spoznať a ohodnotiť slabé stránky v ich prevádzke z hľadiska životného prostredia,
 - efektívne plánovať a presadzovať opatrenia na zlepšenie a kontrolovať ich účinky.
- zrealizovanie konzultačných dní venovaných spoločnostiam a poskytnutie špecifickej podpory pri implementácii opatrení pre zúčastnené MSP

Firmy, ktoré prejavili záujem o účasť v projekte Ekoprofit Bratislava boli rozdelené do 4 skupín. Prvé dve skupiny úspešne zabsolvovali 4 dňové odborné školenia. Na školení dostali základné informácie ako bude prebiehať interný eco-audit. Prvý workshop sa skladal s prezentáciou: EKOpprofit a metodika Cleaner Production (CP) ; CP - Tím ; Quick Scan. Do prvej návštevy museli organizácie urobiť nevyhnutné kroky (určiť zdroje dát a osobu, ktorá ich zadá do analýzy vstupov a výstupov; pokračovali v zbere dát; vložiť dáta do Excel súboru,...).

V 2. workshope dostali účastníci informácie o analýze vstupov a výstupov a spracovali kritéria pre definovanie zamerania auditu. V každom podniku bol vytvorený tzv. CP tím (Cleaner production), ktorý bude úzko spolupracovať s expertmi na vytvorenie udržateľného rozvoja z ekonomickej, environmentálnej a sociálno-kultúrnej perspektívy.

Počas 3. workshopu sa účastníci dozvedeli informácie o EMS, Súlad s legislatívou; Udržateľné obstarávanie; Environmentálny report a ďalšie kroky. V rámci praktických cvičení vytvorili environmentálnu politiku, implementovali tri environmentálne opatrenia a naučili sa ako pripraviť environmentálny report. Očakáva sa, že prostredníctvom školení a individuálnych konzultácií priamo vo firmách budú firmy postupne zlepšovať vzťah k životnému prostrediu a zároveň sa budú znižovať i ich prevádzkové náklady.

V ďalšej časti projektu, pracovníci Denkstatt Bratislava spolu s expertmi z Rakúska osobne navštevovali firmu, počas 4 dní vykonávali Individuálne konzultácie a audity. Interný pracovník SBA sa počas roku 2013 zúčastnil na odbornej stáži vo Viedni. Pracovníci Viedenského magistrátu, MA 22, z odboru životného prostredia priamo objasňovali systémy podpory pre veľké firmy Eko profit a Eko bonus pre menšie firmy. Pre rakúske firmy je účasť v projekte veľmi dôležitá, snažia sa o získanie certifikátu a tým aj prestíže v danom regióne. Každoročne do projektu vstupuje okolo 200 Viedenských organizácií.

Projekt bol systémovým stimulom, ktorý dokázal motivovať podniky k zavedeniu environmentálnych opatrení vo svojich prevádzkach aj napriek tomu, že MSP majú limitované kapacity. Zapojené spoločnosti dostali bezplatné, individuálne poradenstvo a podporu (starostlivosť) pri zlepšovaní ich vzťahu k životnému prostrediu, čo viedlo k zníženiu ich

prevádzkových nákladov. Poradenstvo viedli skúsení odborníci na životné prostredie formou workshopov.

Zosumarizovanie dopadu projektu na MSP:

- počet konzultovaných spoločností: 32
- počet zamestnancov v spoločnostiach: cca. 16 000
- priemerne ušetrené náklady na spoločnosť: 7 800 eur / rok
- počet zrealizovaných opatrení: 185 (80% nízke/žiadne investičné náklady)
- počet naplánovaných opatrení: 141
- množstvo ušetrenej elektr. energie: - 1 481 000 kWh
- množstvo ušetrenej tepelnej energie: - 502 000 kWh
- množstvo ušetrených PHM: - 113 000 l
- zníženie emisií CO₂: - 880 t
- zníženie produkcie KO: - 374 t

❖ Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

- **Národný plán zameraný na zvyšovanie počtu budov s takmer nulovou potrebou energie**

Národný plán podpory v tejto oblasti je zameraný na zvyšovanie počtu budov s takmer nulovou potrebou energie. Program bol schválený v roku 2012. Dotáciu je možné poskytnúť na základe zákona č. 555/2005 Z.z. o energetickej hospodárnosti budov na výskum a vývoj v energetickej hospodárnosti, na urýchlenie zvyšovania energetickej hospodárnosti budov a na ich prechod na budovy s takmer nulovou potrebou energie.

Cieľom podpory bude predovšetkým prispôbiť existujúce finančné nástroje na zvyšovanie investícií do energetickej hospodárnosti budov, ako aj hľadať nové formy vzhľadom na možnosti štátneho rozpočtu. Tento proces musí byť kontinuálny a reagovať na vývoj v stavebníctve. Bude orientovaný na využitie súkromno-verejných partnerstiev, podporu zavádzania ekologických technológií a energeticky účinných systémov, na revíziu stavebných postupov a na využívanie energeticky účinnejších stavebných výrobkov.

Účelom existujúcich ale aj navrhovaných opatrení finančnej povahy bude predovšetkým podpora výskumu a vývoja:

- progresívnych stavebných výrobkov a konštrukčných systémov vhodných pre obalové konštrukcie budov a otvorové výplne,
- technických systémov budov vrátane vysokoúčinných alternatívnych energetických systémov zameraných na využívanie obnoviteľných zdrojov energie v budove a jej blízkosti,
- inteligentných meracích systémov,
- automatizovaných riadiacich, regulačných a monitorovacích systémov zamerané na úsporu energie.

Dotáciu možno poskytnúť (do 100 % ekonomicky oprávnených nákladov) na výskum a vývoj v oblasti energetickej hospodárnosti, ako aj na urýchlenie zvyšovania energetickej hospodárnosti budov a na ich prechod na budovy s takmer nulovou potrebou energie podľa národného plánu.

❖ Ministerstvo životného prostredia SR

• Podpora z Environmentálneho fondu

Environmentálny fond ako štátny fond na uskutočňovanie štátnej podpory starostlivosti o životné prostredie každoročne zverejňuje špecifikáciu činností podpory formou dotácie alebo úveru, na ktoré môžu žiadatelia posielat' svoje žiadosti o podporu. Environmentálny fond sa primárne zameriava na dotačnú podporu environmentálnych projektov obcí a nemá vytvorený program určený vyslovene pre záujemcov z prostredia MSP. **Podnikateľské subjekty (nielen MSP) môžu žiadať fond buď o podporu formou dotácie alebo úveru so zvýhodneným úrokom 1 % p. a. so splatnosťou 5 – 15 rokov bez obmedzenia výšky úveru.**

V roku 2014 mohli podnikateľské subjekty žiadať fond o **podporu formou dotácie** v nasledovných činnostiach:

1. Činnosť E1: Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia - V rámci tejto činnosti nebola v roku 2014 poskytnutá podpora formou dotácie žiadnemu podnikateľskému subjektu.
2. Činnosť F1: Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia - V rámci tejto činnosti bola v roku 2014 poskytnutá podpora formou dotácie 1 štátnemu podniku vo výške 750 000,- Eur (ide o veľký podnik).

V roku 2014 mohli podnikateľské subjekty žiadať fond o **podporu formou úveru** v nasledovných oblastiach:

- A. Oblasť: Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy zeme
- B. Oblasť: Ochrana a využívanie vôd
- C. Oblasť: Rozvoj odpadového hospodárstva
- D. Oblasť: Ochrana prírody a krajiny
- E. Oblasť: Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia
- F. Oblasť: Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia
- G. Oblasť: Zelená investičná schéma
- H. Oblasť: Environmentálne záťaž

V rámci uvedených oblastí bola v roku 2014 schválená podpora formou úveru (boli podpísané zmluvy o poskytnutí podpory formou úveru) **2 podnikateľským** subjektom v celkovej sume **2 124 719 Eur** (v oboch prípadoch ide o mikropodnik).

• Podpora z Recyklačného fondu

Recyklačný fond je neštátny účelový fond zriadený zákonom č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v ktorom sa sústreďujú finančné prostriedky na podporu zberu, zhodnocovania a spracovania odpadov v zákonom stanovených komoditách. Cieľom poskytovania týchto prostriedkov je podpora činností naplňajúcich spoločenské požiadavky environmentálne optimálneho nakladania s odpadmi v SR. Prostriedky z Recyklačného fondu možno v súlade z účelom a cieľmi odpadového hospodárstva vyjadrenými v aktuálnom POH SR použiť na:

1. *Úhradu prevádzkových a investičných nákladov potrebných na zabezpečenie triedeného zberu a zhodnocovania odpadov a spracovania starých vozidiel.*

V roku 2014 bolo na tento cieľ poskytnutých **6 690 422 Eur** poskytnuté na základe 1 976 platných zmlúv (1330 aktívnych v roku 2014), z toho 1 935 platných (1254 aktívnych v roku 2014) rámcových zmlúv s obcami a združeniami obcí o poskytovaní nárokovateľného príspevku podľa § 64 od. 1 zák. č. 223/2001 Z. z. viazaného na preukázanie zhodnotených množstiev vytriedených zložiek komunálneho odpadu v sume 2 140 318 Eur).

2. ***Úhradu ekonomicky oprávnených nákladov súvisiacich s dopravou starých vozidiel na určené parkovisko a nákladov na prevádzkovanie určeného parkoviska.***

V roku 2014 neboli na tento cieľ použité žiadne zdroje.

3. ***Propagáciu triedeného zberu a zhodnocovania odpadov.***

V roku 2014 bolo na tento cieľ poskytnutých **474 133 Eur** na základe desiatich zmlúv.

4. ***Zabezpečovanie informačného systému na podporu zhodnocovania odpadov.***

V roku 2014 bolo na tento cieľ poskytnutých **121 690 Eur** na základe jednej zmluvy.

5. ***Podporu výskumu, vývoja, vyhl'adávania a aplikácie nových technológií zhodnocovania odpadov.***

V roku 2014 bolo na tento cieľ poskytnutých **215 000 Eur** na základe jednej zmluvy.

MSP boli prijímateľom podpory v 41 prípadoch, pričom celková suma podpory za rok 2014 predstavovala sumu **3 332 006,03 Eur (44,42 % z celkovej podpory Recyklačného fondu)**.

• **Operačný program Životné prostredie**

Hlavným cieľom operačného programu Životné prostredie (OP ŽP) je zlepšenie stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry v zmysle predpisov EÚ a SR. Poskytovaním pomoci z fondov EÚ v rámci OP ŽP sa sleduje predovšetkým dosahovanie environmentálnych cieľov a zlepšenie parametrov jednotlivých zložiek životného prostredia. V rámci OP ŽP sú MSP jedným z viacerých typov oprávnených prijímateľov v prípade **prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy** a **prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo**, pričom pomoc je poskytovaná v závislosti od toho, či a v akej miere realizované aktivity prispievajú k plneniu cieľov programu. Podnikateľské subjekty sú podporené prostredníctvom nenávratných finančných príspevkov, pričom cieľová skupina je sektor verejnej správy, ako i súkromný sektor. V súlade s pravidlami pre poskytovanie štátnej pomoci sa na prijímateľov (vrátane MSP) v závislosti od typu aktivít uplatňuje niektorá zo **schém štátnej pomoci**:

- *Schéma štátnej pomoci pre zlepšenie a rozvoj infraštruktúry pre ochranu ovzdušia pre programové obdobie / roky 2007 – 2013 (regionálna pomoc) - účinná do 30. júna 2014*
- *Schéma štátnej pomoci pre zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva pre programové obdobie / roky 2007 – 2013 (regionálna pomoc) - účinná do 30. júna 2014*
- *Schéma štátnej pomoci na ochranu životného prostredia v oblasti ochrany ovzdušia a minimalizácie nepriaznivých vplyvov zmeny klímy pre programové obdobie / roky 2007 – 2013 (skupinová výnimka) - účinná do 31. decembra 2014,*

Tab. č. 3.49: Naplnenie vybraných indikátorov OP ŽP týkajúcich sa podpory MSP (aktuálny stav k 31. 12. 2014)

Prioritná os	Počet projektov priamej investičnej podpory MSP (v zátvorke je uvedený cieľ)	Počet vytvorených pracovných miest priamej investičnej podpory MSP (v zátvorke je uvedený cieľ)
Prioritná os 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy	6 (cieľ 20)	2 (cieľ 15)
Prioritná os 4 Odpadové hospodárstvo	38 (cieľ 30)	45 (cieľ 25)

Zdroj: MŽP SR

Najväčšou mierou podpory MSP (čo sa týka objemu prostriedkov z fondov EÚ i počtu podporených projektov) sa v rámci OP ŽP vyznačuje **prioritná os 4 Odpadové hospodárstvo**, a to najmä operačný cieľ 4.2 Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov. V prípade operačného cieľa 4.1 Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu je podpora MSP limitovaná tým, že v súlade s platnými právnymi predpismi v oblasti odpadového hospodárstva, ako aj obecného zriadenia, je zabezpečenie separovaného zberu povinnosťou obcí, z čoho zákonite vyplýva, že väčšia žiadateľov a následne prijímateľov v rámci tohto operačného cieľa patrí k subjektom verejného sektora (subjekty územnej samosprávy).

V rámci operačného cieľa 4.3 Nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie existuje priestor pre podporu podnikateľských subjektov vytvorený najmä v rámci II. skupiny aktivít – Nakladanie s nebezpečnými odpadmi, vrátane výstavby a rekonštrukcie zariadení s cieľom zhodnotenia a zneškodnenia nebezpečných odpadov environmentálne vhodným spôsobom.

V prípade prioritnej osi č. 3 **Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy** sú podnikateľské subjekty, vrátane MSP, oprávnené na podporu v rámci operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia, ako aj operačného cieľa 3.2 Minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie. Záujem MSP a miera podpory MSP je v prípade prioritnej osi 3 ovplyvnená tým, že v rámci aktivít v oblasti znižovania znečistenia ovzdušia sa na podniky a aktivity nimi realizované vzťahujú pravidlá pre poskytnutie štátnej pomoci (regionálna pomoc, resp. skupinová výnimka), ktoré upravujú maximálnu intenzitu pomoci.

V prípade schémy štátnej pomoci na ochranu životného prostredia v oblasti ochrany ovzdušia a minimalizácie nepriaznivých vplyvov zmeny klímy (skupinová výnimka) sú podniky oprávnené na podporu iba v prípade, keď ide o investičnú pomoc umožňujúcu podnikom ísť nad rámec noriem Spoločenstva týkajúcich sa ochrany životného prostredia alebo zvýšiť úroveň ochrany životného prostredia v prípade absencie noriem Spoločenstva. V súčasnej ekonomickej situácii je záujem podnikov o realizáciu projektov obmedzujúcich znečistenie ovzdušia nad rámec platných predpisov utlmený.

Tab. č. 3.50: Finančné vyjadrenie podpory v rámci OP ŽP za rok 2014 (Eur)

Prioritná os 3	Počet	Podpora celkom (EÚ+ŠR)	Prioritná os 4	Počet	Podpora celkom (EÚ+ŠR)
mikro podnik	0	0,00	mikro podnik	1	558 626,48
malý podnik	0	0,00	malý podnik	6	1 640 246,31
stredný podnik	0	0	stredný podnik	0	0,00
veľký podnik	3	5 137 203,80	veľký podnik	0	0

Spolu	3	5 137 203,80	Spolu	7	2 198 872,79
<i>Z toho operačný cieľ</i>			<i>Z toho operačný cieľ</i>		
3.1	3	5 137 203,80	4.1	1	763 774,80
3.2	0	0,00	4.1- 4.2	2	246 157,92
			4.2	3	906 505,07
			4.3	1	282 435,00

Zdroj: MŽP SR

Tab. č. 3.51: Podiel štátnej pomoci poskytnutej MSP na celkovej štátnej pomoci poskytnutej v roku 2014 (z hľadiska čerpania finančných prostriedkov):

Typ podniku	Objem v mil. Eur	Podiel (%)
Mikropodniky a malé podniky	2,20	29,97
Stredný podnik	0,00	0,00
Veľký podnik	5,14	70,03
Spolu	7,34	100,00

Zdroj: MŽP SR

V roku 2014 boli v rámci schém štátnej pomoci podporené 3 projekty veľkých podnikov v sume 16 437 430,55 eur a jeden projekt stredne veľkého podniku v sume 5 069 307,50 eur. V prípade projektu stredne veľkého podniku je pomoc poskytnutá prostredníctvom Schémy štátnej pomoci pre zlepšenie a rozvoj infraštruktúry pre ochranu ovzdušia pre programové obdobie/roky 2007-2013 (regionálna pomoc).

❖ Úrad vlády SR

- **Implementácia Finančného mechanizmu európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu**

- SK07 Zelené inovácie v priemysle

Výzva (kód GII01) bola vyhlásená 28. 3. 2013 a uzatvorená 13. 9. 2013.. Cieľovými skupinami v rámci výzvy boli malé a stredné podniky so sídlom na Slovensku. V roku 2013 bolo ukončené hodnotenie žiadostí o projekt v rámci výzvy SK 07. V rámci SK 07 boli dokonca roka 2014 uzatvorené 4 projektové zmluvy. V priebehu roka 2015 bola podpísaná ďalšia 1 projektová zmluva.

Podpora v rámci schémy sa poskytuje prostredníctvom nenávratného finančného príspevku (grantu); Schéma štátnej pomoci pre zelené inovácie v priemysle a Schéma na podporu zavádzania zelených inovácií v priemysle (schéma de minimis).

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

- **Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KaHR)**

Prioritná os 2 – Energetika

Prioritná os 2 – Energetika je zameraná špecificky na podporu energetickej efektívnosti, progresívnych technológií a budovanie a modernizáciu verejného osvetlenia obcí. V rámci tejto prioritnej osi sú vytvorené podmienky pre realizáciu dopytovo orientovaných projektov a

národných projektov zameraných na podporu poradenstva o možnostiach úspor energie pre verejnosť a na zavádzanie a optimalizáciu opatrení v oblasti energetickej efektívnosti verejných budov.

Tab. č. 3.52: Čerpanie prostriedkov prioritnej osi 2 k 31. 12. 2014 v Eur

Prioritná os 2 - Energetika	Čerpanie spolu	Čerpanie prostriedkov v roku 2014 (EÚ zdroje)		Čerpanie spolu	Čerpanie prostriedkov kumulatívne k 31. 12 2014 (EÚ zdroje)	
		Celkom	%		Celkom	%
Opatrenie 2.1 - Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike	7 996 077	7 996 077	100,00	86 232 217	71 074 672	82,42

Zdroj: MH SR

V roku 2014 boli v rámci prioritnej osi 2 vyhlásené 2 výzvy zamerané na zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike (Schéma pomoci de minimis na podporu efektívneho využívania energie v priemysle a v službách na to nadväzujúcich), konkrétne výzvy s kódmi KaHR-21DM-1401 a KaHR-21DM-1402. Pri prvej spomínanej výzve nebol k 31. decembru 2014 proces zazmluvnenia projektov ukončený, pri druhej výzve nebol ukončený proces výberu žiadostí.

Prehľad vybraných výziev v rámci OP KaHR:

- KaHR-21SP-0801 - Schéma štátnej pomoci pre zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike priamou formou pomoci
- Výzva KaHR-21DM-0901 - Schéma na podporu trvalo udržateľného rozvoja (schéma pomoci de minimis)
- Výzva KaHR-21SP-0901 - Schéma štátnej pomoci pre zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike priamou formou pomoci
- Výzva KaHR-21SP-1301 - Schéma štátnej pomoci pre zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike priamou formou pomoci
- Výzva KaHR-21DM-1401 - Schéma pomoci de minimis na podporu efektívneho využívania energie v priemysle a v službách na to nadväzujúcich
- Výzva KaHR-21DM-1402 - Schéma pomoci de minimis na podporu efektívneho využívania energie v priemysle a v službách na to nadväzujúcich

Tab. č. 3.53: Čerpanie zdrojov z prioritnej osi 2 OP KaHR v roku 2014 podľa výziev

Kód výzvy	Počet podporených MSP v 2014	Vyplatený NFP v roku 2014
KaHR-21DM-0901	0	-
KaHR-21SP-0801	1	1 680 561,20
KaHR-21SP-0901	3	6 315 515,55
KaHR-21DM-0801	0	-
KaHR-21SP-1301	0	-
Spolu	4	7 996 076,75

Zdroj: MH SR

V roku 2013 boli čerpané prostriedky v rámci výziev v celkovej hodnote 11 648 455,46 Eur a celkový počet podporených podnikateľských subjektov bol 19. **V roku 2014** boli prostredníctvom opatrenia 2.1 podporené **štyri podnikateľské subjekty sumou 7 996 076,75 Eur**, pričom všetky predstavovali subjekty z kategórie MSP. K 31.12.2014 predstavoval celkový podiel MSP 82,42 % z celkového kumulatívneho čerpania.

❖ Európska banka pre obnovu a rozvoj

Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBRD – European Bank for Reconstruction and Development) uskutočňuje na Slovensku dva programy zamerané na energetickú efektívnosť s konečným prínosom aj pre malé a stredné podniky, a to:

1. Úverový program na podporu rozvoja energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie na Slovensku – **SLOVSEFF**
2. Úverová linka na podporu rozvoja energetickej efektívnosti municipalít na Slovensku – **MUNSEFF**

• SLOVSEFF

SLOVSEFF I a SLOVSEFF II

Program SLOVSEFF je zameraný na podporu rozvoja energetickej efektívnosti v priemyselnom sektore, v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a na projekty energetickej efektívnosti v bytovom sektore. **Prvá fáza SLOVSEFF** bola odštartovaná v roku 2007, kedy boli do projektu zapojené štyri banky, a to Dexia banka Slovensko, Slovenská Sporiteľňa, Tatrabanka a VÚB. Objem grantu bol určený na technickú podporu prostredníctvom služieb konzultačných firiem, ďalej na stimuly pre potenciálnych klientov a administratívne poplatky zúčastnených bánk.

Z dôvodu rýchleho vyčerpania prostriedkov prvej fázy SLOVSEFF a jej vysokej úspešnosti sa v roku 2010 EBRD v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva rozhodli uskutočniť **druhú fázu SLOVSEFF** v objeme 90 mil. Eur a grantovým financovaním vo výške 15 mil. Eur z BIDSF²², pričom do druhej fázy bolo zapojených 5 slovenských bánk, a to: ČSOB, Slovenská Sporiteľňa, Tatrabanka, Unicredit Bank Slovensko a VÚB.

Obe linky SLOVSEFF v celkovej sume 150 mil EUR spolu s celkovým grantovým financovaním vo výške 30 mil EUR sú už plne vyčerpané a implementované v 690 projektoch, z čoho väčšina smerovala do bytového sektora (599 projektov, 61% celkovej úverovej linky spolu za SLOVSEFF I aj SLOVSEFF II). Podlahová plocha objektov zrekonštruovaných v rámci oboch SLOVSEFF bola vyše 2.5 mil metrov štvorcových, pričom úspora nákladov, vyšší tepelný komfort a zlepšenie hygienických podmienok sa týka viac ako 86 tis ľudí. Priemerné úspory dosiahli v bytovom sektore 33%, čo je dvojnásobok v porovnaní s pôvodnými predpokladmi. Celková ročná úspora tepla vďaka programu SLOVSEFF presahuje 580 tis MWh a celkové ročné zníženie emisií CO₂ je vo výške 115 tis ton. Dôležité je spomenúť, že projekty financované z programu SLOVSEFF sú v absolútnej väčšine realizované slovenskými firmami, čím prispievajú k vzniku pracovných miest, predovšetkým v MSP podnikoch.

²² Medzinárodný podporný fond na odstavenie jadrovej elektrárne V1 v Jaslovských Bohuniciach

SLOVSEFF III

EBRD zvyšovala podporu investícií do udržateľnej energie v Slovenskej republike aj v roku 2014 a **pokračovala tretňou fázou** úspešného programu SLOVSEFF. V rámci SLOVSEFF III poskytla EBRD financovanie v celkovej výške 40 mil. Eur. Slovensko sa podieľalo na spolufinancovaní tohto programu poskytnutím výnosov z transakcie predaja emisných kvót medzi Slovenskou republikou a Španielskom, ktoré boli využité na financovanie investičných stimulov pre projekty energetickej efektívnosti. Prostriedky na technickú podporu programu v objeme 2 mil. Eur pochádzajú z donátorského financovania, ktoré poskytlo Španielsko. Pokračovanie programu je príspevkom k uspokojeniu vysokého záujmu o projekty energetickej efektívnosti medzi menšími firmami a domácnosťami. Dopyt po takomto type investícií je podložený významným úspechom prvých dvoch fáz programu SLOVSEFF a pokračujúcim záujmom slovenských bánk o účasť v tomto programe. Rámec SLOVSEFF III bol rovnomerne rozdelený medzi dve banky, Slovenskú sporiteľňu a VUB. EBRD poskytla v júni 2014 Slovenskej sporiteľni úver vo výške 20 mil. Eur. Následne EBRD podpísala úverovú linku vo výške 5 mil. Eur s VUB.

- **MUNSEFF**

Program MUNSEFF je iniciatívou EBRD a Európskej komisie na podporu a rozvoj financovania obcí a ich spoločností na Slovensku prostredníctvom komerčných bánk. Hlavným cieľom programu je stimulovať zavádzanie energetickej efektívnej obnovy infraštruktúry miest a obcí, najmä v prípadoch s vysokým potenciálom dosiahnuť úspory v sektore municipálnych a rezidenčných budov. V súčasnosti je program MunSEFF jediným nástrojom špeciálne zameraným na financovanie projektov energetickej efektívnosti municipalít a potenciálny žiadateľ môže dosiahnuť nenávratný grant až do výšky 20% úverovej istiny. Oprávnení žiadatelia pre financovanie z programu MunSEFF II sú:

- municipality,
- spoločnosti vo vlastníctve municipalít,
- súkromné spoločnosti poskytujúce služby verejnosti,
- ESCO realizujúce investície do projektov energetickej efektívnosti v spolupráci s jednou alebo viacerými municipalitami.

Doteraz EBRD poskytla úvery v rámci MUNSEFF v celkovom objeme **90 mil Eur** dvom bankám a to Slovenskej Sporiteľni a VÚB, z ktorých ku koncu apríla 2015 zmienené banky poskytli úvery na **265 projektov s celkovou úsporou primárnej energie 49,5 GWh**.

3.9.3 Odporúčania

- Zlepšiť informačnú podporu podnikateľských subjektov v oblasti ochrany životného prostredia a environmentálneho manažmentu.
- Zvyšovanie povedomia o zelenom podnikaní ako o podnikaní s vysokou pridanou hodnotou vo väzbe na koncept CSR.
- Podporovať zavádzanie zeleného verejného obstarávania v nadväznosti na Oznámenie Európskej komisie KOM(2008)400. Je to proces, v ktorom sa verejné orgány snažia obstarávať tovary, služby a práce so zníženým dopadom na životné prostredie počas celého

ich životného cyklu, v porovnaní s tovarmi, službami a prácami s rovnakou primárnou funkciou, ktoré by boli inak obstarané.

- Rozvoj programov vzdelávania na všetkých úrovniach – aj v oblasti celoživotného vzdelávania so zameraním na ekológiu.
- Zvýšiť mieru stability a kontinuity environmentálnych stratégií v širšom politickom a spoločenskom kontexte.
- Zlepšenie infraštruktúry pre zavádzanie eko-inovácií v podnikateľskom prostredí, osobitne v sektore MSP.
- Podporovať zavádzanie environmentálnych manažérskych systémov EMS, EMAS a environmentálneho označovania produktov v malých a stredných podnikoch ako nástroja umožňujúceho znižovať negatívne environmentálne vplyvy.
- Výraznejšie propagovať potrebu realizácie energetických úspor a presadzovať zníženie energetickej náročnosti výroby v sektore malých a stredných podnikov.
- Efektívnejšie poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom v oblasti environmentálnej legislatívy (na príklade stránky <http://www.go-eco.sk/>).
- Zaviesť stimuly na podporu ekologických produktov a čistej produkcie v prostredí MSP.
- Zvyšovanie informovanosti podnikateľov o udeľovaní environmentálnych značiek na výrobky, sprehľadnenie a zefektívnenie rozsahu aplikácie environmentálneho označovania produktov, informačná kampaň pre verejnosť, ktorá by mala podnietiť podporovanie dobrovoľného dodržiavania environmentálnych predpisov a noriem.

3.10 Princíp 10: Povzbudzovať a podporovať MSP tak, aby mohli ťažiť z rastúcich trhov

3.10.1 Vývoj legislatívneho prostredia

Zákon o správe, prevádzke a používaní informačného systému Centrálny elektronický priečinok pri dovoze, vývoze a tranzite tovaru a o doplnení zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 214/2014 Z. z.)

Dňa 15. decembra 2014 nadobudol účinnosť zákon o správe, prevádzke a používaní informačného systému **Centrálny elektronický priečinok (IS CEP)** pri dovoze, vývoze a tranzite tovaru, ktorý predstavuje nástroj na modernizáciu a elektronizáciu vzťahov medzi orgánmi štátnej správy a fyzickými a právnickými osobami. Hlavným cieľom zavedenia tohto systému bolo vytvorenie elektronického centralizovaného bodu pre zjednodušenie administratívnych procesov medzi hospodárskymi subjektmi a orgánmi verejnej moci. IS CEP umožňuje všetkým stranám zapojeným v medzinárodnom obchode a preprave podať a vybaviť štandardizované informácie a dokumenty v jedinom vstupnom bode, a splniť tak všetky požiadavky súvisiace s dovozom, vývozom a tranzitom tovaru. **Predmetom úpravy nového zákona sú najmä právne vzťahy** týkajúce sa IS CEP pre výkon pôsobnosti orgánov verejnej moci na úseku verejnej správy upravenej colnými predpismi, predpismi upravujúcimi daň z pridanej hodnoty a spotrebné dane v súvislosti s dovozom, vývozom a tranzitom tovaru medzi colným územím Európskej únie a tretími štátmi na území SR.

Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce SR na roky 2014 – 2018

Strednodobá stratégia, schválená vládou SR dňa 15. januára 2014, predstavuje kľúčový strategický dokument v oblasti rozvojovej spolupráce. Definuje víziu, hlavné ciele, princípy a teritoriálne a sektorové priority na päťročné obdobie. Zároveň nastavuje programy, nástroje a mechanizmy, ktoré prispievajú k dosiahnutiu zadaných cieľov.

Medzi najdôležitejšie zmeny v rozvojovej spolupráci SR v rokoch 2014 -2018 patrí zníženie počtu prioritných krajín (z 19 na 10), nastavenie programového prístupu definovaním programov bilaterálnej spolupráce a **zapájanie nových aktérov vrátane podnikateľských subjektov do rozvojových aktivít.**

Nový programový prístup v Strednodobej stratégii je postavený na ôsmich nosných programoch, pre ktoré sú zadefinované ciele, partnerské krajiny, sektory a najmä nástroje využívané na dosiahnutie cieľov. K intenzívnejšiemu zapojeniu nových aktérov do rozvojovej spolupráce by mal napomôcť najmä **Program podnikateľských partnerstiev**, ktorého cieľom je posilňovanie sociálno-ekonomického rozvoja partnerských krajín prostredníctvom podpory súkromného sektora. Tento cieľ by mal byť dosiahnutý nasledujúcim **systémom nástrojov**: malá dotačná schéma SlovakAid, **Start Up** (financovanie začínajúcich podnikateľských aktivít slovenských subjektov v partnerských krajinách), úvery s grantovým elementom, nástroj spolupráce SR a UNDP a Fond technickej spolupráce SR a EBOR.

Stratégia vonkajších ekonomických vzťahov SR na obdobie 2014 – 2020

Vláda SR svojim uznesením č. 107 z 12. marca 2014 schválila Stratégiu vonkajších ekonomických vzťahov SR na obdobie 2014 – 2020, ktorú predložil minister hospodárstva SR.

Schválený materiál nadviazal na Stratégiu proexportnej politiky na roky 2007 až 2013, pričom prekročil jeho rámec rozšírením na stratégiu vonkajších ekonomických vzťahov.

Pripojením oblastí podpory prílevu investícií, podpory spolupráce so zahraničím v oblasti inovácií a jednotnej prezentácie SR v zahraničí sleduje stratégia konečný cieľ, ktorým je zvyšovanie konkurencieschopnosti a exportnej výkonnosti slovenskej ekonomiky prostredníctvom zefektívnenia spôsobu zapájania krajiny do medzinárodných ekonomických vzťahov. Hlavným cieľom stratégie je zabezpečenie stabilného postavenia SR v medzinárodných ekonomických vzťahoch podporujúceho hospodársky a sociálny rozvoj krajiny, rast životnej úrovne obyvateľstva a presadzovanie ekonomických záujmov v zahraničí, vrátane garantovania plnenia požiadaviek ekonomickej bezpečnosti. Ciele stratégie pozostávajú z čiastkových cieľov v štyroch oblastiach, a to obchodno-politickej, proinvestičnej, v oblasti inovačnej spolupráce so zahraničím a v oblasti jednotnej prezentácie SR.

3.10.2 Realizované opatrenia na podporu obchodovania MSP na trhoch mimo EÚ

❖ Ministerstvo hospodárstva SR – Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO)

- **Proexportné služby**

MISIA 14 bol projekt na podporu exportných aktivít malých a stredných firiem úspešných na slovenskom trhu. Názov je skratka slovného spojenia MADE IN SLOVAKIA 2014. Projekt pripravila agentúra SARIO v spolupráci s partnermi, ktorí majú rovnako veľký záujem o podporu slovenského exportu. Dnes sú to Google|Sapie, Slovak Telekom, Zoznam.sk, Sberbank, Eximbanka, Effectivity|Publicis a pridruženým partnerom je Samsung. Konečným cieľom projektu je premeniť exportné ambície na reálny export. Výstupom projektu Misia 14 je viac nástrojov/služieb, ktoré sa implementovali do aktuálne poskytovaných proexportných služieb pre MSP. V súvislosti s cieľmi podpory internacionalizácie slovenských podnikov agentúra SARIO podporuje exportné aktivity slovenských spoločností na globálnom trhu.

Pre MSP poskytuje:

- prehľad možností jednotlivých odvetví priemyslu v teritóriach
- vyhľadávanie potencionálnych obchodných partnerov podľa zadaných kritérií
- on-line databáza obchodných príležitostí
- vzdelávanie v oblasti exportu
- asistencia pri hľadaní subkontraktačných príležitostí
- budovanie siete partnerov a networking
- systematické informovanie podnikateľskej verejnosti o pripravovaných podujatiach a možnostiach kooperácie

SARIO spoluorganizovala vyše **50 podnikateľských misií**. Predpokladaná výška obchodov sprostredkovaná za rok 2014 týmito platformami, podľa dostupných údajov od daných spoločností, dosiahne takmer 300 mil Eur.

❖ Ministerstvo financií SR

• EXIMBANKA SR

Bankové činnosti

Podiel úverov poskytnutých klientom segmentu MSP dosiahol **18,9 % z celkovej úverovej angažovanosti** EXIMBANKY SR a podiel vystavených záruk za segment MSP bol marginálny a predstavoval **0,60 % z celkového objemu vystavených záruk**. Celkový podiel na majetkovej angažovanosti MSP dosiahol v roku 10,71 %, v hodnote 44 751 tis Eur. Podiel podpory **exportu segmentu MSP za rok 2014 mimo členských krajín EÚ predstavoval 29,45 %**.

Poist'ovacie činnosti

Podiel klientov segmentu **MSP v roku 2014** dosiahol **83 % celkového počtu klientov**, ktorí využili poisťné produkty EXIMBANKY SR. V **roku 2014 boli** pre segment MSP poskytnuté poisťné činnosti v hodnote **291 749 tis. Eur**, čo predstavuje **51,73 %** z celkovej poisťnej angažovanosti. Podiel MSP na poistení krátkodobých obchodovateľných rizík v roku 2014 predstavoval 35,07 % z celkového objemu, podiel poistenia krátkodobých neobchodovateľných rizík 41,18 % z celkového objemu a podiel na poistení strednodobých a dlhodobých rizík predstavoval 65,65 % z celkového objemu. Podiel podpory **exportu segmentu MSP za rok 2014 mimo členských krajín EÚ predstavoval 17,11 %**.

❖ Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

• Aktivity Podnikateľského centra

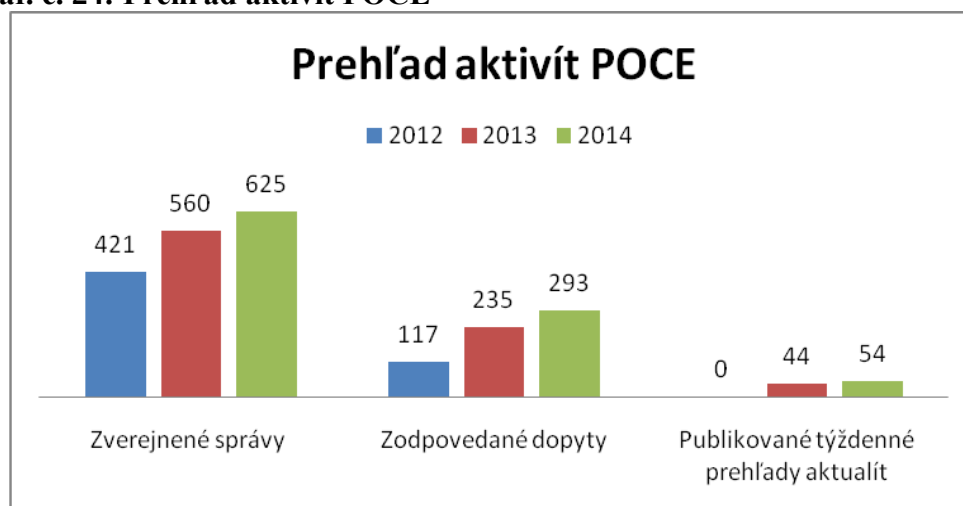
Podnikateľské centrum MZVaEZ SR v roku 2014 poskytovalo informácie podnikateľskej verejnosti nevyhnutné k presadzovaniu ich podnikateľských zámerov a aktivít v oblasti exportu výrobkov a služieb, vytváraniu kooperačných väzieb a zakladaniu podnikov v zahraničí. Informácie poskytovalo bezplatne priamo (telefonicky, e-mailom) alebo prostredníctvom **portálu „Podnikajme v zahraničí“**.

Portál umožňuje verejné zdieľanie ekonomických informácií (ekonomické informácie o jednotlivých teritóriách, aktuálne ekonomické správy, zahraničné tendre a výzvy, informácie o podnikateľských misiách a veľtrhoch, vybrané informácie pre podnikateľov z prostredia EÚ, výzvy v rámci implementácie vonkajších nástrojov EÚ...). Webový portál bol v roku 2014 rozšírený o príležitosti pre podnikateľov v rámci medzinárodného verejného obstarávania v medzinárodných organizáciách a finančných inštitúciách a národného verejného obstarávania v jednotlivých zahraničných teritóriách.

Podnikateľské centrum pokračovalo vo vydávaní elektronického týždenníka aktuálnych obchodných, ekonomických a finančných informácií zo zahraničia, ktorý distribuuje aktuálne cca 1.950 adresátom – podnikateľom, zväzom, komorám a ďalším záujemcom. V roku 2014 podnikateľské centrum zverejnilo 1,5 krát viac ekonomických správ než v roku 2012. V rámci prieskumu spokojnosti abonentov aktualít, ktorý bol vykonaný v roku 2014, získala táto publikácia len jeden negatívny ohlas. V roku 2014 bolo zverejnených 625 ekonomických správ a publikovaných 54 týždenných aktuálnych prehľadov. Finančná hodnota aktivít MZVaEZ SR v tejto oblasti v roku 2014 predstavovala **sumu 5 000 Eur**.

Od roku 2013 je zriadená pre exportérov aj telefonická hotline služba, ktorá zabezpečuje „prvú pomoc“ pri riešení ich problémov. V roku 2014 podnikateľské centrum tak prostredníctvom tejto linky a mailovej schránky centra riešilo 293 dopytov podnikateľskej verejnosti, čo predstavuje 2,5 násobný počet dopytov podnikateľskej verejnosti oproti roku 2012, kedy podnikateľské centrum vzniklo. Prehľad hlavných aktivít podnikateľského centra a ich vývoj v rokoch 2012 - 2014 charakterizuje nasledovný graf:

Graf. č. 24: Prehľad aktivít POCE

Zdroj: MZVaEZ SR

Podnikateľské centrum vykonáva tiež funkciu národného **kontaktného bodu pre TWINNING** (implementačný nástroj EÚ na budovanie inštitúcií štátnej a verejnej správy) a **TAIEX** (nástroj technickej asistencie a výmeny informácií EÚ tretím krajinám) a zastupuje SR na pôde EÚ v rámci prístupového nástroja IPAII a nástroja susedskej politiky ENI.

Národný kontaktný bod pre verejné obstarávanie v medzinárodnom prostredí sa okrem svojej bežnej agendy - poskytovania poradenských a informačných služieb v roku 2014 zameriaval aj na zverejňovanie medzinárodných tendrov v rámci Ekonomických aktualít zo zahraničia a na dennú prezentáciu aktuálnych tendrov na webovom sídle MZVaEZ SR, portál „Podnikajme v zahraničí“ (zverejnených bolo 237 výziev). Taktiež spracovával informácie o rozvojovej pomoci SR so zameraním na programy, určené pre zapojenie podnikateľov s prelinkovaním na výzvy organizácie SAMRS k predkladaniu projektov. Okrem toho zorganizoval seminár v sídle UNIDO zastúpenia vo Viedni - v súčinnosti s MH SR a SARIO (10.2.2014), workshop k zapojeniu podnikateľských subjektov do tendrov NATO (26.2.2014), predkvalifikačné stretnutie podnikateľov SR s obstarávacími agentúrami vybraných organizácií OSN: UNICEF, UNDP, UNIDO, UNOPS (7.5.2014), workshop s účasťou zástupcov Kuvajtského fondu pre arabský hospodársky rozvoj, Rozvojového fondu Spojených arabských emirátov a Saudsko-arabského fondu pre rozvoj o možnostiach zapojenia sa projektov do verejného obstarávania s využitím daných fondov (19.3.2014) a konferenciu UNIDO – zapojenie podnikateľského sektoru do rozvojovej agendy po roku 2015 (16.6.2014). Finančná hodnota aktivít Národného kontaktného bodu pre verejné obstarávanie v medzinárodnom prostredí v roku 2013 predstavovala sumu **23 000 eur**.

- **Podpora a stimulácia MSP pri vstupe na medzinárodné trhy, najmä tretích krajín**

MZVaEZ SR sa v roku 2014 zameralo na ponuku nových obchodných a investičných príležitostí v zahraničí nasledujúcimi aktivitami:

a) Organizovaním menších podnikateľských misií vedených predstaviteľmi MZVaEZ SR a s prípadnou účasťou ďalších ekonomických rezortov do krajín potenciálnej obchodnej a investičnej realizácie. Uskutočnilo sa celkom 7 takýchto misií do Spojených arabských emirátov, Pakistanu, Singapúru, Vietnamu, Mjanmarska, Saudskej Arábie a Kene.

b) V roku 2014 MZVaEZ SR organizovalo alebo spoluorganizovalo rad odborných teritoriálne orientovaných podujatí s ekonomickým a obchodným zameraním, resp. podnikateľských fór so zahraničnými partnermi (napr. o obchodovaní s Talianskom 8.4.2014, Rakúskom 10.4.2014, 7.10.2014 a 6.11.2014, s Bosnou a Hercegovinou 15.4.2014, Kubou 24.6.2014, Afrikou 3.7.2014, Českou republikou 22.7.2014, s Kolumbiou 20.11.2014 a konferencia k pripravovanej dohode o Transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve - TTIP medzi EÚ a USA, realizovaná v súčinnosti s PAS, NH SR a ZÚ USA 30.6.2014),

c) Podujatiami podporujúcimi vstup slovenských podnikateľských subjektov do medzinárodného verejného obstarávania - MZVaEZ SR v roku 2014 zrealizovalo niekoľko seminárov, napr. o medzinárodnom verejnom obstarávaní v organizáciách OSN a v NATO, o možnostiach využívania zdrojov z rozvojových fondov Kuvajtu, Spojených arabských emirátov a Saudskej Arábie, pôsobiach v oblasti financovania projektov rozvojovej pomoci v rôznych krajinách, semináre o spolupráci s Euroázijskou hospodárskou úniou ako aj o podpore podnikania žien - podnikateliek.

d) Podporou vedomostnej ekonomiky a medzinárodnej spolupráce v oblasti vedy, výskumu a inovácií - MZVaEZ SR sa v roku 2014 podieľalo na realizácii cieľov definovaných Stratégiou výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR a Stratégiou vonkajších ekonomických vzťahov 2014 - 2020 v oblasti budovania znalostnej ekonomiky a oblasti inovácií a rozvoja technológií, ktorá je nevyhnutná pre rast konkurencieschopnosti slovenských podnikateľských subjektov. V spolupráci s ďalšími inštitúciami uskutočnilo v roku 2014 celkom 22 aktivít v tejto oblasti. Finančná hodnota aktivít MZVaEZ v tejto oblasti v roku 2014 predstavovala sumu **16 000 eur**.

Na podporu medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu, inovácií a transferu technológií v júni 2014 organizovalo MZVaEZ SR napríklad 2. slovensko-severské inovačné fórum s krajinami Škandinávie, ktoré bolo zamerané na budovanie vedecko-technologických parkov a rozvoj start-upov. Podujatie bolo zároveň podnetom na zmluvné prepojenie miest Žilina a Tampere v projekte smart-cities, vrátane ich univerzít a vedecko-technologických inštitúcií.

S Podnikateľským a inovačným centrom Bratislava organizovalo MZVaEZ SR inovačné fórum „Internacionalizácia a spolupráca s krajinami mimo EÚ“ a s veľvyslanectvom Švajčiarskej konfederácie slovensko-švajčiarske inovačné fórum SWISSNESS 2014. To prinieslo podnety pre legislatívne úpravy na podporu malých a stredných podnikov v oblasti inovácií v rámci budovania tzv. „striebornej ekonomiky“. Významným bolo aj spoločné slovensko-česko-holandské podujatie, zamerané na podporu účasti SR na projektoch vesmírneho výskumu a účasti SR v European Space Agency (ESA).

Ekonomická diplomacia svojimi aktivitami tiež podporila vedomostnú ekonomiku, internacionalizáciu inovatívnych podnikov a start-upov počas zahraničnej pracovnej cesty

prezidenta SR do USA v septembri 2014. V roku 2014 MZVaEZ SR realizovalo vlastný projekt spájajúci významných inovátorov – podnikateľov a slovenské start-upy s využitím moderných komunikačných prostriedkov, projekt Hangout Innovators Connection vo vzťahu s Fínskom, USA, Izraelom a Holandskom.

e) Aktivitami so zameraním na proinvestičné ciele - proinvestičné aktivity v roku 2014 boli realizované formou prezentácie SR ako atraktívnej krajiny pre podnikanie, predstavením konkrétnych investičných príležitostí s cieľom pritiahnuť nové investície do SR a formou postinvestorskej starostlivosti o etablovaných investorov v SR so zámerom rozšírenia ich investičných aktivít. ZÚ SR spolupracovali v tejto oblasti predovšetkým s Ministerstvom hospodárstva SR a Slovenskou agentúrou pre rozvoj investícií a obchodu SARIO.

V roku 2014 uskutočnila organizácia SARIO celkom 17 investične zameraných zahraničných podujatí. Teritoriálne boli podujatia zamerané na krajiny ponuky priamych zahraničných investícií – NSR, Veľkú Britániu, Francúzsko, Rakúsko a ďalšie vybrané členské krajiny EÚ, na Južnú Kóreu a perspektívne na Čínu. Vývoz slovenského kapitálu bol teritoriálne zameraný na krajiny SNŠ a na Bielorusko. Slovenská diplomacia osobitne podporila investičné semináre v Írsku, USA, Kodani, Švédsku, Fínsku a Chorvátsku. Boli organizované viaceré investičné dialógy medzi predstaviteľmi štátnej správy a zahraničnými investormi pôsobiacimi na Slovensku (Taiwan, Čína, Francúzsko, Nemecko a Chorvátsko).

- **Aktivity zastupiteľských úradov SR v zahraničí**

Zastupiteľské úrady Slovenskej republiky v zahraničí v roku 2014:

- vybavili 3 332 dopytov slovenských a zahraničných podnikateľských subjektov na dovoz/vývoz tovaru a služieb a 1 254 ponúk slovenských podnikateľských subjektov na vývoz do zahraničia. Dopyty a ponuky boli spracované buď priamo, alebo prostredníctvom informačných portálov Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu, Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory a odboru podnikateľského centra MZVaEZ SR (293 dopytov);
- sprostredkovali informácie o vypísaní 237 verejných obstarávaní v krajinách akreditácie alebo priakreditácie. MZVaEZ SR aktualizovalo na svojom webovom sídle manuál o obstarávaní medzinárodných organizácií a národných systémov obstarávania tretích krajín a o rozvojových projektoch medzinárodných inštitúcií a aktívne informovalo podnikateľov o týchto možnostiach;
- realizovali 530 prezentačných podujatí v krajinách akreditácie a priakreditácie a to buď vlastných prezentačných podujatí alebo podujatí spojených s účasťou slovenských podnikateľských subjektov na výstavách a veľtrhoch v zahraničí;
- zabezpečili celkom 193 podnikateľských misií alebo podnikateľských fór priamo, alebo v súčinnosti s SOPK a/alebo SARIO;
- iniciovali 289 nových projektov ekonomickej diplomacie, t.j. investičných projektov, exportných projektov, vedecko-výskumných a vzdelávacích projektov, projektov v oblasti cestovného ruchu, zdravotníctva a pod., ktoré ZÚ SR iniciovali priamo alebo boli zapojené do ich realizácie. V tzv. zásobníku projektov je aktuálne evidovaných celkom 451 projektov.

Finančné vyjadrenie pomoci MZVaEZ SR v oblasti poskytovania ekonomických informácií o zahraničných teritóriách a služieb pre exportérov zo strany zastupiteľských úradov SR v

zahraničí predstavovalo **v roku 2014 sumu 35.000 eur** (v tejto sume sú obsiahnuté aj náklady na realizáciu 7 podnikateľských misií vedených predstaviteľmi MZVaEZ SR do zahraničia).

❖ Úrad vlády SR

- **Implementácia Finančného mechanizmu európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu**

V rámci Finančného mechanizmu európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu bola v roku 2013 vyhlásená výzva, do ktorej sa zapájali aj MSP, konkrétne išlo o oblasť:

- **SK08 Cezhraničná spolupráca (zameraná na ukrajinsko-slovenskú spoluprácu)**

V rámci tejto oblasti boli vyhlásené 2 výzvy. Výzva s kódom CBC01 bola vyhlásená 30. 9. 2013 a uzatvorená bola 31. 1. 2014. Výzva s kódom CBC02 pre malé granty bola vyhlásená 30. 12. 2013 a uzatvorená bola 31. 3. 2014. Podpora sa uskutoční prostredníctvom nenávratného finančného príspevku (grantu), pričom oprávnenými žiadateľmi boli aj malé a stredné podniky. Nakoľko cezhraničná spolupráca zasahuje aj do podnikateľského sektora, značný počet žiadateľov pochádza práve zo skupiny malých a stredných podnikov (približne 19 % z oprávnených žiadateľov). V roku 2014 nebol podporený žiadny podnikateľský subjekt so segmentu MSP.

❖ Ministerstvo financií SR / Európska banka pre obnovu a rozvoj

- **Fond technickej spolupráce SR a Európskej banky pre obnovu a rozvoj**

Prostriedky fondu sú určené na projekty v krajinách, v ktorých EBOR vykonáva svoju činnosť a zároveň sú príjemcami oficiálnej rozvojovej pomoci podľa aktuálneho zoznamu podľa štatistickej smernice Výboru pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (angl. skratka „OECD“). V roku 2014 Ministerstvo financií SR poskytlo do fondu príspevok vo výške **2 mil. eur**.

Účelom fondu je financovať poradenské služby (advisory services) a technickú spoluprácu (technical co-operation) pre projekty, ktoré EBOR v rámci svojho mandátu financuje, resp. má financovať vo svojich prijímateľských krajinách na základne úspešného výberového konania. Ide o menšie projekty, ktoré môžu slúžiť ako prvý krok k väčším investičným projektom, k získaniu skúseností v danej oblasti, k získaniu obchodného partnera a podobne. **Teritoriálne fond pokrýva** krajiny východnej Európy a strednej Ázie: Albánsko, Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Gruzínsko, Kazachstan, Kirgizsko, Kosovo*²³, Macedónsko, Moldavsko, Mongolsko, Čierna Hora, Srbsko, Tadžikistan, Turecko, Turkménsko, Ukrajina, Uzbekistan a krajiny južného a východného Stredozemia: Egypt, Jordánsko, Maroko a Tunisko.

Ide o viazaný fond, ktorý je určený na podporu aktivít slovenských subjektov (konzultantov, poradenské spoločnosti so sídlom v SR) s cieľom pomôcť transformujúcim sa krajinám východnej Európy, strednej Ázie a krajinám južného a východného Stredozemia pri

^{*23} Toto označenie nijakým spôsobom neprejudikuje pozíciu voči statusu a je v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN 1244/99 a stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora ohľadom vyhlásenia nezávislosti Kosova.

ich prechode na trhovú hospodárstvo s dôrazom na podporu súkromného sektora. Prioritou je zabezpečiť, aby sa naplno rozvinula spolupráca medzi EBOR a slovenskými podnikateľskými subjektmi v rozvojových krajinách, aby sa mohli slovenské subjekty zapojiť do rozvojovej spolupráce a realizovať projekty EBOR a aby mali možnosť uplatniť svoje skúsenosti a know-how.

V roku 2014 bolo z fondu podporených 6 projektov v objeme 761 tis. eur: projekt pre Srbsko v oblasti digitalizácie a telekomunikácií, 2 projekty pre Turecko v oblasti municipálnej a environmentálnej infraštruktúry, Kirgizsko a Moldavsko v oblasti legislatívy energetickej efektívnosti budov a regionálny projekt, v ktorom slovenský subjekt pôsobí ako koordinátor konferencie v oblasti technickej spolupráce pre vládne obstarávanie na projekty EBOR.

❖ Slovak Business Agency

• Projekt „V4 Going Global

Program International Visegrad Fund podporuje partnerstvá organizácií so zameraním na kultúru, výmenu a výskumu oblasti vedy, vzdelávanie, cezhraničnú spoluprácu, propagáciu turizmu a mládežnícke výmeny. Projekt V4 Going Global realizovala Slovak Business Agency ako hlavný partner v spolupráci s partnermi z Maďarska, Česka a Poľska prostredníctvom organizácie medzinárodnej konferencie zameranej na identifikáciu obchodných príležitostí, ako aj podporných programov v Japonsku, Moldavsku, Gruzínsku a Albánsku s cieľom priblížiť slovenským firmám podnikanie v daných krajinách. Projektovými partnermi boli Technologické centrum AV ČR, Krakow Technology Park (PL), Tenderauditor (HU) a Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktoré vystupuje ako koorganizátor.

Hlavným účelom projektu bolo spojiť organizácie a odborníkov z V4 a tretích krajín s cieľom ponúknuť synergiu podporných internacionalizačných programov určených podnikateľom zo Slovenska a V4, a to prostredníctvom organizácie jednodňovej medzinárodnej konferencie V4 Going Global dňa 19.11.2014 v Bratislave (MZVaEZ SR). Pri príležitosti Globálneho týždňa podnikania, roku výmeny medzi krajinami V4 a Japonskom, ako aj pri príležitosti slovenského predsedníctva krajín V4 mali rôzne organizácie na podporu podnikania a MSP z krajín V4 možnosť dozvedieť sa o príležitostiach a nástrojoch na podporu podnikania vo vybraných tretích krajinách (Japonsko, Moldavsko, Gruzínsko a Albánsko).

Ciele projektu:

- Organizácia a propagácia jednodňovej medzinárodnej konferencie V4 Going Global
- Vytvorenie neformálnej platformy V4
- Vytvorenie nových partnerstiev a kontaktov na riadiacej a prevádzkovej úrovni, prehľbovanie existujúcich partnerstiev
- Budovanie povedomia o perspektívach podnikania v Japonsku, Východnom partnerstve (osobitne Moldavsko, Gruzínsko) a Západnom Balkáne (osobitne Albánsko)
- Rozvoj poradenstva cezhraničného trhu v oblasti podpory podnikania

Aktivity:

Hlavným účelom projektu bolo spojiť organizácie a odborníkov z V4 a tretích krajín s cieľom ponúknuť synergiu podporných internacionalizačných programov určených podnikateľom zo Slovenska a V4, a to prostredníctvom organizácie jednotnovej medzinárodnej konferencie V4 Going Global dňa 19.11.2014 v Bratislave (MZVaEZ SR) a neformálnej platformy V4. Pri príležitosti Globálneho týždňa podnikania, roku výmeny medzi krajinami V4 a Japonskom, ako aj pri príležitosti slovenského predsedníctva krajín V4 mali rôzne organizácie na podporu podnikania (vládne a mimovládne organizácie, profesijné združenia, vzdelávacie inštitúcie a bankové inštitúcie) a MSP z krajín V4 možnosť dozvedieť sa o príležitostiach a nástrojoch na podporu podnikania vo vybraných tretích krajinách (Japonsko, Moldavsko, Gruzínsko a Albánsko). Prednášali odborníci na podporu podnikania zo Slovenska a z príslušných krajín, zástupcovia ZÚ SR akreditované pre príslušné krajiny, a zástupcovia príslušných krajín, ktoré sú akreditované na Slovensku. O svoje skúsenosti sa podelili aj firmy z krajín V4, ktoré už majú skúsenosti s pôsobením v týchto krajinách.

Prostredníctvom projektu sa dosiahlo vytvorenie neformálnej internetovej platformy V4 s cieľom poskytnúť pre MSP cenné informácie o perspektívach podnikania v Japonsku, Moldavsku, Gruzínsku a Albánsku. Umožniť im získať základný prehľad o podnikaní, kontakty na organizácie a inštitúcie podporujúce podnikanie a inovácie a v neposlednom rade zdieľať príklady dobrej praxe firiem z V4 podnikajúcich v spomínaných krajinách. Prínosom projektu bolo aj zvýšenie povedomia slovenských MSP o perspektívach podnikania v spomínaných krajinách, možnosť poradenstva v oblasti podpory podnikania a negociácie slovenských zúčastnených organizácií o ďalšej spolupráci s podpornými organizáciami z Gruzínska, Albánska, Moldavska.

3.10.3 Odporúčania

- Stimulovať MSP k internacionalizácii svojej činnosti.
- Rozširovať podporu exportu v komoditnej, ako aj v teritoriálnej štruktúre s dôrazom na trhy s obchodným potenciálom pre expanziu slovenských MSP.
- Výraznejšie podporovať poradenstvo a vzdelávanie o možnostiach podnikania na trhoch tretích krajín, zamerané na riešenie technických prekážok obchodu a zvyšovanie úrovne manažmentu exportujúcich MSP. Nedostatočné skúsenosti so zahraničnoobchodnými transakciami, nedostatočné znalosti trhu a príslušných predpisov, získania obchodných partnerov, financovania exportu a pod. predstavujú výrazné bariéry pre internacionalizáciu MSP.
- V prípade podpory zameranej na akvizičnú činnosť umožniť čerpanie prostriedkov podnikateľským združeniam a zväzom, ktoré môžu poskytovať servis MSP pri organizácii výstav najmä v spoločných expozíciách a dokážu využiť prostriedky efektívnejšie a komplexnejšie.
- Zvýšiť konkurencieschopnosť slovenských podnikov na zahraničných trhoch prostredníctvom podpory znižovania domácej energetickej a surovinovej náročnosti výroby a zvyšovanie pridanej hodnoty produktov a služieb.
- Vo väčšej miere využiť skúsenosti veľkých podnikov so zahraničnoobchodnými aktivitami na posilnenie internacionalizácie MSP.

- Podporiť export exportujúcich firiem efektívnou proexportnou politikou štátu a kapitálovo posilniť Eximbanku a Slovenskú záručnú a rozvojovú banku.
- Elektronizácia povoľovacieho a licenčného konania v zahraničnom obchode
- Zvýšenie efektívnosti a hospodárnosti colného konania spolu so znížením administratívnej záťaže prostredníctvom zvýšenia hranice sumy dovozných platieb, za ktoré colné orgány nemusia vyžadovať zabezpečenie

4. Hodnotenie implementácie SBA na Slovensku z pohľadu EÚ

Jednotlivé členské štáty majú pri implementácii princípov Small Business Act kľúčovú úlohu. Aj preto sa od roku 2008 realizuje **hodnotenie uplatňovania zásad uvedených v Small Business Act** (ďalej iba „SBA“) pre každú členskú krajinu EÚ.

Postup implementácie SBA na Slovensku nie je z časového hľadiska stabilný. Zatiaľ čo v období rokov 2011 a 2012 slovenské MSP zaznamenali pokles tvorby pridanej hodnoty ako aj tvorby zamestnanosti, tak v nasledujúcom období sa situácia postupne zmierňovala. V období rokov 2013 a 2014 slovenské MSP stagnovali, avšak prognózy na obdobie rokov 2014 až 2016 predpokladajú nárast v tvorbe pridanej hodnoty o 5% aj napriek očakávanému poklesu zamestnanosti o 1 %. Na základe profilu SBA za Slovensko postaveného na údajoch z roku 2014 patrilo medzi silné stránky uplatňovanie princípov 6 (prístup k financovaniu) a 9 (životné prostredie), avšak na druhej strane boli zistené nedostatky v uplatňovaní princípu 2 („druhá šanca“) a princípu 4 (ústretová správa). Najväčšie rezervy SR sa však viažu k princípu 10 (internacionalizácia). V implementácii zvyšných princípov sa Slovensko zaradilo medzi priemer EÚ.

V nasledujúcom texte uvedieme konkrétne činitele, ktoré ovplyvnili skutočnosť, že vyššie vymenované princípy 6 a 9 sú zaradené medzi **silné stránky**.

Pozitívny vývoj v plnení **princípu 6** (prístup k financovaniu) ovplyvnilo najmä zlepšenie dostupnosti bankových úverov pre MSP a široká ponuka nástrojov verejných poskytovateľov podpory (Fond inovácií a technológií, SZRB, Eximbanka, Mikropôžičkový program SBA, iniciatíva JEREMIE, programy EIB a EBOR). Aj napriek medziročnému zhoršeniu v prístupe k štátnym zárukám je situácia na Slovensku v tejto oblasti hodnotená nadpriemerne v porovnaní s EÚ. Nadpriemerná je aj ochota bánk poskytovať úvery. Negatívom v uplatňovaní tohto princípu sú relatívne vysoké náklady na získanie malých pôžičiek oproti veľkým pôžičkám.

V oblasti životného prostredia (**princíp 9**) pretrváva vysoko nadpriemerné hodnotenie SR týkajúce sa podielu podnikov využívajúcich opatrenia v oblasti verejnej podpory pre svoje činnosti týkajúce sa efektívneho využívania zdrojov. Hodnotenie Slovenska v uplatňovaní tohto princípu reflektuje aj prijatie zákona o energetickej efektívnosti. Napriek vyššie uvedenému, hodnotenie vyčíta Slovensku neexistenciu opatrení na zabezpečenie vyššej energetickej efektívnosti, využívanie obnoviteľných zdrojov a na podporu ekologicky efektívnych procesov, produktov a služieb podnikov v tradičných odvetviach.

Dlhodobé podpriemerné výsledky dosahuje Slovensko pri plnení **princípov 2** a 10. Aj napriek legislatívnym úpravám dotýkajúcim sa zákona o konkurze a reštrukturalizácii je čas potrebný na vyriešenie insolventnosti (4 roky) a náklady s tým spojené (18 % z hodnoty majetku dlžníka) hlboko pod priemerom EÚ. Zároveň nedošlo k žiadnej zmene stupňa verejnej podpory „druhej šance“. Pozitívom v tomto smere je iba fakt, že Slováci majú menšie obavy zo zlyhania v podnikaní ako je priemer v EÚ.

Pri plnení **princípu 10** je Slovensko hlboko pod priemerom EÚ, pričom ani v roku 2014 nedošlo k žiadnemu postupu v tejto oblasti. V žiadnom zo sledovaných indikátorov sa Slovensko nepribližuje k priemeru EÚ. Na negatívnom hodnotení sa najvýznamnejšie

podieľala administratívna záťaž importu a exportu a náklady potrebné na realizáciu importu a exportu. Náklady na cezhraničný obchod sa v porovnaní s rokom 2013 dokonca zvýšili.

Na negatívnom hodnotení implementácie **princípu 4** (ústretová správa) mala najväčší vplyv administratívna (časová) záťaž pri začatí podnikania. Negatívne bola hodnotená aj administratívna záťaž podnikania vo všeobecnosti ako aj vo väzbe na plnenie daňových povinností podnikateľmi. Za pozitívne hodnotenú oblasť možno považovať prevod vlastníctva a podiel MSP komunikujúcich s verejnou správou elektronicky.

Dôležité je ale zhodnotiť aj **plnenie niektorých vybraných princípov**.

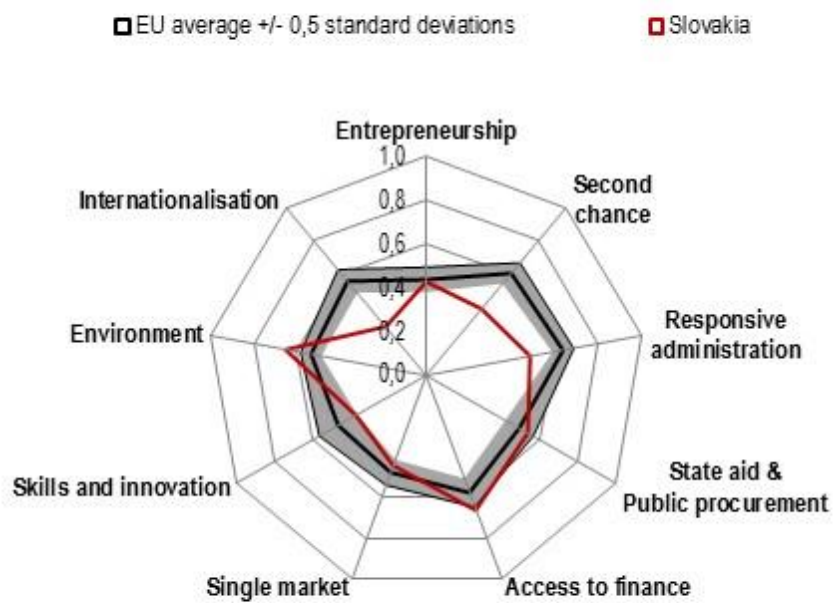
Aj napriek istému pokroku v oblasti znižovania administratívneho zaťaženia podnikania je implementácia **princípu 3** („najskôr myslieť v malom“) považovaná za nedostatočnú. V sledovanom období bola ukončená tretia etapa merania administratívnej záťaže podnikania, ktorá výšku záťaže odhadla na približne 270 mil. Eur. Zároveň bola prijatá aktualizácia Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov, do ktorej bol zahrnutý aj MSP Test. Hodnotenie konštatuje, že doposiaľ bolo posudzovanie vplyvov na podnikateľské prostredie vykonávané iba formálne, a preto, v prípade správnej aplikácie, môže mať toto opatrenie pozitívny dopad na celé podnikateľské prostredie.

V rámci **princípu 1** (podnikanie) pretrváva negatívne vnímanie podnikania ako žiaducej kariérnej voľby verejnosťou. Napriek tomu je nadpriemerne hodnotená podnikateľská činnosť v počiatočnom štádiu ako aj podnikateľská činnosť ženskej populácie v počiatočnom štádiu. Potenciálne pozitívne sú hodnotené zmeny v odbornom vzdelávaní a príprava koncepcie pre podporu startupov a rozvoj startupového ekosystému v SR.

Vnímanie korupčného správania podnikateľmi a neukončená reforma systému verejného obstarávania zaraďujú Slovensko medzi priemer krajín EÚ aj v rámci **princípu 5** (štátna pomoc a verejné obstarávanie). Naopak, výrazne nadpriemerný je percentuálny podiel podnikov predkladajúcich súťažné návrhy prostredníctvom verejného elektronického systému v SR. Pozitívne hodnotené sú legislatívne zmeny v oblasti poskytovania štátnej pomoci ako aj zavedenie elektronického portálu pre verejné obstarávanie E-trhovisko.

Od roku 2008 nastali najvýraznejšie pokroky v rámci **princípu 7** (jednotný trh), najmä vďaka nárastu podielu MSP obchodujúcich na jednotnom trhu. Aj napriek neustálemu nárastu podielu dovážajúcich / vyvážajúcich MSP sú tieto indikátory pri porovnaní s krajinami EÚ podpriemerné. SR je pozitívne hodnotené v oblasti transpozície a dodržiavania práva EÚ. Rezervy sú však badateľné v nastavení systému technickej normalizácie.

Iba vynikajúce hodnotenie SR v oblasti predaja inovácií, ktoré sú nové na trhu a nové pre firmu a v oblasti elektronického obchodovania zabezpečili pre SR celkovo priemerné výsledky pri uplatňovaní **princípu 8** (odborné znalosti a inovácie). Dlhodobý rastúci trend pri zvyšných indikátoroch tohto princípu sa však tentokrát nepodarilo potvrdiť. V budúcnosti môže túto situáciu ovplyvniť zavedenie tzv. super odpočtu na výskum a vývoj a pokračovanie v implementácii ďalších podporných opatrení (napr. inovačné vouchery).

Graf č.25: Hodnotenie uplatňovania SBA na Slovensku v r. 2015

Zdroj: Európska komisia

5. Záver

Štatistické ukazovatele MSP

V roku 2014 naďalej pokračoval trend celkového rastu počtu MSP, ktorý však v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavoval len 0,3 %. Zatiaľ čo počet mikropodnikov vzrástol o 0,5% **pokračoval pokles v kategórii malých podnikov**, medziročne o 5%. V znižujúcom trende pokračoval vývoj fyzických osôb – podnikateľov, ktorých počet sa medziročne znížil o 3,3 %. Fyzické osoby – podnikatelia však naďalej tvoria takmer dve tretiny (65,4 %) z celkového počtu aktívnych MSP na Slovensku.

Pomerne výrazný medziročný **pokles počtu živnostníkov v odvetví dopravy a informačných a komunikačných činností** súvisel so znížením počtu živnostníkov v rámci taxislužieb a nákladnej cestnej dopravy (o 4 579). Tento pokles okrem objektívnych ekonomických faktorov pravdepodobne najviac ovplyvnilo prijatie a implementácia nového rámca pre podnikanie v týchto oblastiach (zákon o cestnej doprave), zmena legislatívnych požiadaviek a súvisiace navýšenie administratívnej ako aj priamej finančnej záťaže.

Z celkového počtu registrovaných podnikov sa v zmysle štatistických pravidiel včleňujú tzv. aktívne podniky, t.j. podniky skutočne vykonávajúce ekonomické aktivity. Na konci decembra 2014 bolo v Registri organizácií ŠÚ SR evidovaných 259 055 aktívnych právnických osôb, z toho 196 355 podnikov. Podiel aktívnych MSP predstavoval 99,7%, z toho mikropodniky tvorili 91,9 % , malé podniky 6,4 % a stredné podniky 1,4 %, veľké podniky tvorili 0,3 %. V rámci tohto kritéria bol v r.2014 zaznamenaný medziročne nárast počtu mikropodnikov o 8,8 %, nárast počtu stredných podnikov o 1,0 %, zatiaľ čo počet malých podnikov sa znížil o 1,8 %. **Počet aktívnych MSP – právnických osôb sa celkovo zvýšil o 8 %.**

Z dlhodobého hľadiska je odvetvová štruktúra malých a stredných podnikov charakterizovaná klesajúcim zastúpením malých a stredných podnikov, ktoré pôsobia v oblasti obchodu, priemyslu a naopak rastúcim zastúpením v službách, ktorých podiel dosiahol v r.2014 51,7% (právnické osoby), resp. 31,2% (fyzické osoby), pričom v rámci právnických osôb už druhý rok **prevažná väčšina MSP podnikala v oblasti služieb**. V roku 2014 sa zvýšilo zastúpenie MSP v sektore pôdohospodárstva v rámci vo všetkých právnych firiem podnikov.

V roku 2014 vzniklo celkovo 50 323 nových MSP. Podľa jednotlivých právnych foriem to predstavovalo 14 739 podnikov, 33 029 živnostníkov, 2 142 osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach a 412 samostatne hospodáriacich roľníkov. Oproti roku 2013 je celkový počet vzniknutých malých a stredných podnikov nižší o 29,1 %, pričom **počet vzniknutých MSP – právnických osôb sa medziročne znížil až takmer o polovicu (47,0 %)**, hlavne v dôsledku zavedenia daňových licencií, ktoré zhoršili podmienky začatia podnikania.

V roku 2014 MSP naďalej zabezpečovali rozhodujúci počet pracovných miest keď ich podiel na zamestnanosti v podnikovej ekonomike dosiahol 72,7 % a ich podiel na celkovej zamestnanosti v hospodárstve SR bol 59,6 %. **Podiel MSP na vyprodukovanom zisku pred zdanením sa medziročne znížil o 8 p. b.** Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom dosiahol 57,4 %, čo predstavuje medziročný nárast o 1,3 p. b.

Podľa predbežných výsledkov ŠÚ SR došlo medzi r.2013 a 2014 **k miernemu nárastu celkového počtu exportujúcich MSP** o 769 podnikov, čo predstavuje 5,2% z celkového počtu

MSP, čo je však vzhľadom na možnosti rozvoja na domácom trhu **stále veľmi malý podiel**. V medziročnom porovnaní sa taktiež zvýšil podiel MSP na celkovom vývoze o 0,3 p. b. na 29,4 % (po započítaní operácií zahraničných osôb by sa podiel MSP na celkovom vývoze naopak znížil na 26,7 %).

Legislatívny rámec

Rok 2014 bol charakteristickými aj výraznými zmenami legislatívneho rámca pre podnikanie. Najvýraznejšími úpravami prišiel **daňovo odvodový systém**. Hneď začiatkom roka bola zavedená daňová licencia pre právnické osoby ako aj zrážková daň pre platby do tzv. off-shore krajín, zmenili sa podmienky odpočtu daňovej straty, zaviedla sa zrážková daň ale zároveň došlo k zníženiu sadzby dane pre právnické osoby na 22 %. Následne boli prijaté aj zmeny v odpisoch, zaviedol sa finančný strop na nákup automobilov ako aj pravidlo 80 % pri nákupe majetku osobnej spotreby. Zmenou prešlo aj podávanie súhrnných výkazov k DPH a systém výberu dane z motorových vozidiel. Za pozitívne zmeny možno označiť prijatie tzv. super odpočtu na vedu a výskum ako aj zavedenie odpočítateľnej položky pre nízkopríjmové skupiny zamestnancov.

Ďalšie zmeny sa týkali **pracovného práva**. Začiatkom roka bolo zavedené rozšírenie záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa na ďalších zamestnávateľov v danom odvetví a menili sa aj podmienky uzatvárania a vykonávania dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru (najmä študenti).

Z hľadiska **administratívneho zaťaženia podnikania** možno spomenúť skrátenie lehoty na zápis spoločnosti do obchodného registra z 5 na 2 pracovné dni, roztriedenie účtovných jednotiek do veľkostných skupín na účely zostavenia individuálnej účtovnej závierky (aj keď rozdielne oproti štandardnej kategorizácii MSP), ale aj schválenie zmien rozširujúcich rozsah zákona o používaní elektronickej registračnej pokladnice. Okrem vyššie uvedeného bola prijatá Stratégia vonkajších ekonomických vzťahov SR na obdobie 2014 – 2020 ako aj Koncepcia podpory malých, mladých a rodinných farmárov, súčasťou týchto stratégií sú viaceré podporné opatrenia.

Podporné programy a opatrenia

V rámci iniciatívy JEREMIE boli v r.2014 spustené aj **nástroje rizikového kapitálu**. V danom roku boli prostredníctvom 2 fondov (Seed fond a Venture fond) realizované investície celkovo do 8 cieľových MSP v objeme 3,05 mil. Eur. V rámci fondov rizikového kapitálu v pôsobnosti SBA bolo realizovaných 7 investícií v celkovom objeme 5,91 mil. Eur.

V r. 2014 sa ďalšia komerčná banka zapojila do horizontálnych finančných nástrojov Európskej komisie. OTP Banka v rámci Európskeho nástroja mikrofinancovania **Progress** (implementovaného prostredníctvom Európskeho investičného fondu) spustila od februára 2014 **úverový produkt** pod názvom **otp EÚ MIKROúvery**, prostredníctvom ktorého podporila do konca roka celkovo 113 MSP v objeme viac ako 1,7 mil. Eur, pričom takmer 20 % tvorili subjekty do troch rokov od ich vzniku.

Z hľadiska foriem financovania MSP v r.2014 najvýraznejšie zastúpenie dosiahli, podobne ako v predchádzajúcom roku, zvýhodnené **úvery poskytované zo zdrojov štátneho rozpočtu** (28,9%), aj keď došlo k miernemu zníženiu ich relatívneho podielu na (medziročné zníženie o 1 p. b.) v dôsledku zvýšenia podpory poskytovanej prostredníctvom grantov zo

štrukturálnych fondov EÚ (25,7%). Vplyvom opatrení na zvýšenie čerpania pomoci v súvislosti s dobiehajúcim programovým obdobím 2007 – 2013 zaznamenala **podpora prostredníctvom grantov EÚ medziročný nárast o 12%** (čo predstavuje 15,3 mil. Eur). Vplyvom rozbehnutia iniciatívy JEREMIE medziročne **výrazne (takmer o 80%) vzrástol objem úverov s podporou EÚ**, ktoré dosiahli podiel takmer 14%. V dôsledku poklesu objemu stimulov na výskum a vývoj a nerealizovania investičných stimulov v roku 2014 sa ich objem medziročne znížil o 4/5 a dosahoval len 0,2% z celkového portfólia.

V oblasti podpory zahraničného obchodu EXIMBANKA od 1. 1. 2014 rozšírila svoje produktové portfólio v oblasti priameho financovania, refinancovania alebo spolufinancovania krátkodobých, stredno-dobých a dlhodobých úverov pre vývozcov a dovozcov. **Podiel úverov poskytnutých MSP dosiahol 18,9 %** z celkovej úverovej angažovanosti, **podiel vystavených záruk za segment MSP však predstavoval len 0,60 %** z celkového objemu vystavených záruk. V prípade záruk vystavených pre MSP došlo medziročne k poklesu o 59%.

V roku 2014 Agentúra na podporu výskumu a vývoja podporila podnikateľské subjekty prostredníctvom **jedinej schémy štátnej pomoci**, konkrétne Schémy podpory výskumu a vývoja Agentúrou na podporu výskumu a vývoja (schéma štátnej pomoci N 702/2007). Účelom pomoci je podpora výskumu a vývoja v záujme napĺňania vybraných zámerov a cieľov v súlade s dlhodobým zámerom štátnej vednej a technickej politiky.

Európska banka pre obnovu a rozvoj (ERBD) zvyšovala podporu investícií do udržateľnej energie v SR aj v roku 2014 a pokračovala **tretňou fázou programu SLOVSEFF**. Pokračovanie programu je príspevkom k uspokojeniu vysokého záujmu o projekty energetickej efektívnosti medzi menšími firmami a domácnosťami. Dopyt po takomto type investícií je podložený významným úspechom prvých dvoch fáz programu SLOVSEFF a pokračujúcim záujmom slovenských bánk o účasť v tomto programe.

Hodnotenie uplatňovania princípov iniciatívy Small Business Act z pohľadu EÚ

Podľa hodnotenia EK v období rokov 2013 a 2014 slovenské MSP stagnovali, avšak prognózy na obdobie rokov 2014 až 2016 predpokladajú určitý **nárast v tvorbe pridanej hodnoty** (o 5%) a to aj napriek očakávanému poklesu zamestnanosti o 1 %. Na základe profilu uplatňovania SBA na Slovensku, aktualizovaného na základe údajov z roku 2014, patrilo medzi silné stránky uplatňovanie princípov č.6 (prístup k financovaniu) a č.9 (životné prostredie), na druhej strane výrazné nedostatky boli indikované v uplatňovaní princípov č.2 („druhá šanca“) a č.4 (ústretová správa). **Najväčšie rezervy SR sa však viažu k princípu č.10 (internacionalizácia)**. V implementácii zvyšných princípov sa Slovensko zaradilo medzi priemer EÚ.

PRÍLOHY

Zoznam tabuliek

Zoznam grafov

Zoznam máp

Príloha A: Grafy

Príloha B: Mapy

Zoznam tabuliek

Tab. č.2.1:	Počet podnikateľských subjektov podľa jednotlivých právnych foriem a veľkostných kategórií podnikov k 31.12.2014	5
Tab. č.2.2:	Rodové zloženie fyzických osôb – podnikateľov podľa právnej formy	9
Tab. č.2.3:	Veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov podľa právnej formy	10
Tab. č.2.4:	Veľkostná štruktúra podnikateľského sektora v SR a EÚ	13
Tab. č.2.5:	Rýchlorastúce podniky v SR v roku 2012	14
Tab. č.2.6:	Rýchlorastúce začínajúce podniky (gazely) v SR v roku 2012	14
Tab. č.2.7:	Vznik právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov v SR podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomickej činnosti	15
Tab. č.2.8:	Zánik právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov v SR podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomickej činnosti	16
Tab. č.2.9:	Podiel aktívnych subjektov v jednotlivých rokoch od svojho vzniku (tzv. miera prežitia) vo vybraných odvetviach v SR v roku 2012	17
Tab. č.2.10:	Vývoj počtu vzniknutých MSP podľa právnych foriem na základe údajov z Registra organizácií ŠU SR k 31.12.	17
Tab. č.2.11:	Vývoj počtu zaniknutých MSP podľa právnych foriem na základe údajov z Registra organizácií ŠU SR k 31.12.	18
Tab. č.2.12:	Počet podnikateľských subjektov v jednotlivých krajoch SR v roku 2014	18
Tab. č.2.13:	Porovnanie zamestnanosti podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a krajinách EÚ	22
Tab. č.2.14:	Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v priemysle podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem	24
Tab. č.2.15:	Vývoj stavebnej produkcie podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem	24
Tab. č.2.16:	Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v obchode podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem	25
Tab. č.2.17:	Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v cestnej doprave podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem	25
Tab. č.2.18:	Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar vo vybraných trhových službách podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem	26
Tab. č.2.19:	Vývoj financovania MSP v rokoch 2008 – 2014	34
Tab. č.3.1:	Prehľad zmluvne viazaných projektov podľa krajov so záväzkom vytvorenia pracovných miest celkovo	54
Tab. č.3.2:	Zmluvná viazanosť finančných prostriedkov, čerpanie a pracovných miest vo výzvach určených na podporu MSP a tvorby prac. miest pre mladých ľudí	55
Tab. č.3.3:	Realizácia vybraných nástrojov AOTP v roku 2014	57
Tab. č.3.4:	Rozdelenie štátnej pomoci poskytnutej rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny podľa druhu pomoci	59
Tab. č.3.5:	Rozdelenie štátnej pomoci poskytnutej rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny podľa veľkostných kategórií podnikov	59
Tab. č.3.6:	Rozdelenie štátnej pomoci poskytnutej rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny podľa opatrení	59
Tab. č.3.7:	Vývoj početnosti vyhlásených konkurzov MSP v rokoch 2012 až 2014	67
Tab. č.3.8:	Vývoj početnosti povolených reštrukturalizácií MSP v rokoch 2012 až 2014	67
Tab. č.3.9:	Aktivity JKM za obdobie rokov 2012 až 2014	88
Tab. č.3.10:	Podmienky na poskytnutie investičnej pomoci	100
Tab. č.3.11:	Prehľad čerpania zdrojov OP KaHR pre MSP v roku 2014 a 2013	100
Tab. č.3.12:	Prehľad počtu príjemcov OP KaHR pre MSP v roku 2014	101
Tab. č.3.13:	Prehľad čerpania v rámci Opatrenia 3.1 OP KaHR – Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu k 31. 12. 2014	101
Tab. č.3.14:	Prehľad vyplatených NFP v rámci Opatrenia 3.1 OP KaHR v roku 2014	102

Tab. č.3.15:	Podpora MSP v roku 2014 z PRV SR 2007 – 2013	106
Tab. č.3.16:	Podpora MSP v roku 2014 z OP RH 2007 – 2013	107
Tab. č.3.17:	Prehľad štátnej pomoci poskytnutej MPRV SR v roku 2014	107
Tab. č.3.18:	Regionálne rozdelenie celkovej poskytnutej štátnej pomoci :	108
Tab. č.3.19:	Prehľad poskytnutých mikropôžičiek podľa centier	119
Tab. č.3.20:	Vybrané ukazovatele realizácie Mikropôžičkového programu	119
Tab. č.3.21:	Počet a objem schválených investičných návrhov (podľa jednotlivých fondov)	121
Tab. č.3.22:	Prehľad fondov rizikového kapitálu v portfóliu SBA/Fondu fondov, s. r. o.	121
Tab. č.3.24:	Počet a výška realizovaných investičných návrhov (podľa jednotlivých fondov)	122
Tab. č.3.25:	Investičná angažovanosť akcionárov a disponibilné zdroje fondov k 31. 12. 2014	123
Tab. č.3.26:	Štádium životného cyklu spoločností pri realizovaní investičných návrhov k 31. 12. 2014	123
Tab. č.3.27:	Prehľad alokácií v rámci iniciatívy JEREMIE v SR	124
Tab. č.3.28:	Implementácia iniciatívy JEREMIE – schválené úvery k 31. 12. 2014 v rozdelení podľa NUTS II	124
Tab. č.3.29:	Prehľad rozdelenia alokácie FLGP	125
Tab. č.3.30:	Prehľad rozdelenia alokácie PRSL	125
Tab. č.3.31:	Prehľad investícií v rámci nástroja rizikového kapitálu iniciatívy JEREMIE k 31.12.2014	125
Tab. č.3.32:	Priame úvery v období rokov 2012-2014(údaje len za MSP)	127
Tab. č.3.33:	Bankové záruky v období rokov 2012 – 2014 (údaje len za MSP)	129
Tab. č.3.34:	Prehľad financovania komerčných bánk zo zdrojov EIB v roku 2014	130
Tab. č.3.35:	Objem finančných prostriedkov čerpaných prostredníctvom MSP v roku 2014 podľa zdroja, z ktorého pochádzajú	131
Tab. č.3.36:	Majetková angažovanosť EXIMBANKY v roku 2014	137
Tab. č.3.37:	Štruktúra poistnej angažovanosti k 31. 12. 2014	138
Tab. č.3.38:	Podiel MSP na podpore exportu poisťovacími činnosťami za roky 2010-2014	139
Tab. č.3.39:	Poskytnutá podpora zo Schémy pomoci na podporu priemyselných klastrov (schéma de minimis) v roku 2014	148
Tab. č.3.40:	Podpora Inovačného fondu, n. f. ,v roku 2014	148
Tab. č.3.41:	Čerpanie prostriedkov prioritnej osi za OP KaHR k 31. 12. 2014	149
Tab. č.3.42:	Prehľad vyplatených NFP v rámci Prioritnej osi 1 OP KaHR v roku 2014	150
Tab. č.3.43:	Prehľad o poskytnutých stimuloch prijímateľom stimulov v roku 2014, ktorí ukončili riešenie projektu VaV v roku 2014	150
Tab. č.3.44:	Prehľad o poskytnutých stimuloch prijímateľom stimulov v roku 2014, ktorí začali riešenie projektu VaV v roku 2013a pokračujú v riešení aj v roku 2015	151
Tab. č.3.45:	Prehľad čerpania NFP v rámci výziev OP VaV v roku 2014	152
Tab. č.3.46:	Prehľad zmluvného viazania a čerpania prostriedkov MSP v rámci OP VaV	153
Tab. č.3.47:	Celkový objem poskytnutej pomoci v relevantných výzvach OP V k 31.12.2014	157
Tab. č.3.48:	Poskytnutá pomoc v rámci OP V k 31.12.2014 podľa krajov	158
Tab. č.3.49:	Finančné vyjadrenie podpory OP BK v roku 2014 pre MSP	159
Tab. č.3.50:	Naplnenie vybraných indikátorov OP ŽP týkajúcich sa podpory MSP	167
Tab. č.3.51:	Finančné vyjadrenie podpory v rámci OP ŽP za rok 2014	167
Tab. č.3.52:	Podiel štátnej pomoci poskytnutej MSP na celkovej štátnej pomoci poskytnutej v roku 2014 (z hľadiska čerpania finančných prostriedkov):	168
Tab. č.3.53:	Čerpanie prostriedkov prioritnej osi 2 k 31. 12. 2014	169
Tab. č.3.54:	Čerpanie zdrojov z prioritnej osi 2 OP KaHR v roku 2014 podľa výziev	169

Zoznam grafov

Graf. č. 1	Vývoj početnosti malých a stredných podnikov podľa jednotlivých právnych foriem	6
Graf. č. 2	Štruktúra FO - podnikateľov podľa právnych foriem v roku 2014	7
Graf. č. 3	Štruktúra MSP podľa právnych foriem v roku 2014	7
Graf. č. 4	Počet živnostníkov podľa jednotlivých odvetví v roku 2014	8
Graf. č. 5	Počet MSP - PO podľa jednotlivých odvetví v roku 2014	12
Graf. č. 6	Podiel MSP (vrátane FO - podnikateľov) na zamestnanosti v podnikovej ekonomike v roku 2014	22
Graf. č. 7	Vývoj objemu tržieb MSP vo vybraných odvetviach a stavebnej produkcii	27
Graf. č. 8	Odvetvová štruktúra pridanej hodnoty MSP - PO (nefinančných korporácií) v roku 2014	29
Graf. č. 9	Vývoj mediánu pridanej hodnoty MSP podľa jednotlivých odvetví v období 2008-2013	29
Graf. č. 10	Podiel podnikov s kladným hospodárskym výsledkom podľa veľkostných kategórií	31
Graf. č. 11	Podiel MSP na inovatívnej činnosti v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2012	38
Graf. č. 12	Podiel podnikov predávajúcich a nakupujúcich online podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2014	39
Graf. č. 13	Čo Vám spôsobovalo najväčšie problémy v začiatkoch podnikania na Slovensku?	40
Graf. č. 14	Podiel zaradených UoZ z hľadiska územného rozloženia krajov	61
Graf. č. 15	Početnosť vyhlásených konkurzov a povolených reštrukturalizácií v MSP v rokoch 2011 - 2014	66
Graf. č. 16	Poskytnuté zdroje pre mikropôžičky podľa odvetví v roku 2014	119
Graf. č. 17	Odvetvová štruktúra realizovaných investícií v roku 2014	123
Graf. č. 18	Podiel hodnoty podporených subjektov prostredníctvom rizikového kapitálu podľa poskytovateľov	126
Graf. č. 19	Štruktúra foriem financovania MSP v roku 2014	131
Graf. č. 20	Percentuálny podiel produktov bankovej divízie na financovaní MSP k 31.12.2014	137
Graf. č. 21	Štruktúra pohľadávok z poskytnutých úverov MSP k 31. 12. 2014	138
Graf. č. 22	Zameranie riešených projektov podľa jednotlivých sektorov (pomerné vyjadrenie zo 45 realizovaných projektov)	147
Graf. č. 23	Štruktúru rozdelenia štátnej pomoci APVV v roku 2014 podľa krajov	154
Graf. č. 24	Prehľad aktivít POCE	176
Graf. č. 25	Hodnotenie uplatňovania SBA na Slovensku v r. 2015	185
Graf. č. 26	Vývoj počtu živnostníkov (v kategórii MSP) v SR	194
Graf. č. 27	Vývoj počtu podnikateľov - slobodné povolania a samostatne hospodáriaci roľníci (SHR)	194
Graf. č. 28	Štruktúra podnikajúcich živnostníkov podľa odvetví	194
Graf. č. 29	Rodové zloženie živnostníkov podľa odvetví v roku 2014	195
Graf. č. 30	Veková štruktúra FO - podnikateľov v roku 2014	195
Graf. č. 31	Podiel žien na celkovom počte podnikateľov v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2014	195
Graf. č. 32	Veková štruktúra podnikateľov vo vybraných krajinách EÚ v roku 2014	196
Graf. č. 33	Vývoj počtu MSP - právnických osôb	196
Graf. č. 34	Veľkostná štruktúra MSP – PO	196
Graf. č. 35	Štruktúra MSP – PO podľa odvetví	197
Graf. č. 36	Medziročná zmena (2014/2013) početnosti MSP-PO a živnostníkov v jednotlivých odvetviach	197
Graf. č. 37	Trend vývoja početnosti MSP podľa veľkostných kategórií (2008=100)	197
Graf. č. 38	Podiel mikro podnikov na celkovom počte podnikov v nefinančnej podnikovej ekonomike v krajinách EÚ v roku 2012	198
Graf. č. 39	Podiel vzniknutých právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2012	198
Graf. č. 40	Podiel aktívnych právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov po dvoch rokoch od svojho vzniku vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2012	199
Graf. č. 41	Podiel zaniknutých právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2010	199

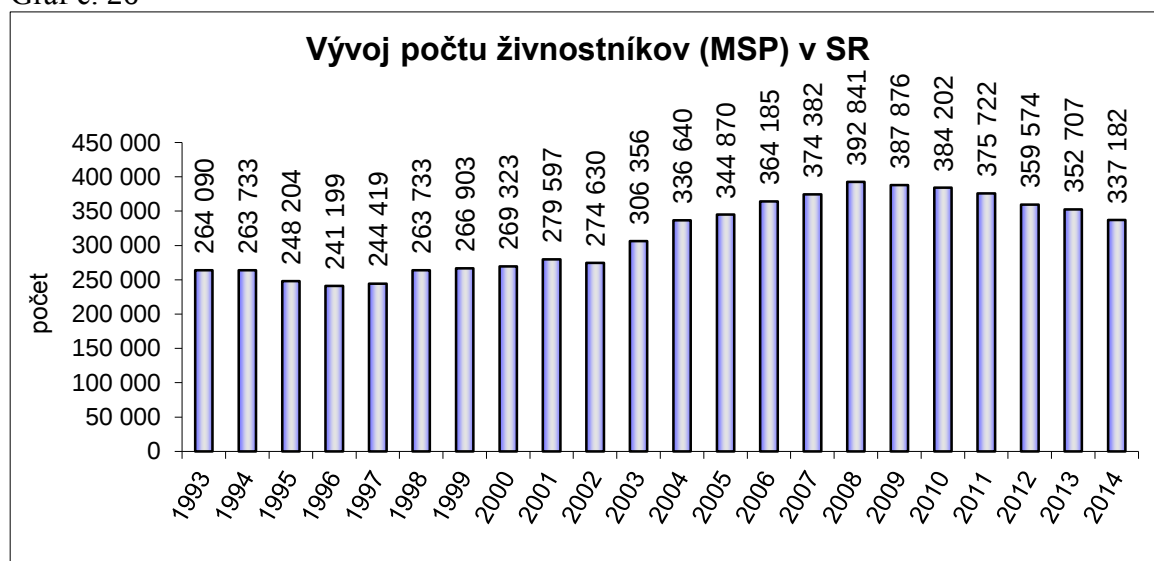
Graf. č. 42	Štruktúra MSP (vrátane FO - podnikateľov) podľa dátumu vzniku subjektu, k 31.12.2014	200
Graf. č. 43	Počet zamestnaných osôb podľa veľkostnej kategorizácie	200
Graf. č. 44	Podiel MSP (vrátane FP – podnikateľov) na zamestnanosti v národnom hospodárstve SR v roku 2014	200
Graf. č. 45	Podiel MSP na zamestnanosti v nefinančnej podnikovej ekonomike v krajinách EÚ v roku 2012	201
Graf. č. 46	Podiel MSP na tržbách vybraných odvetví a stavebnej produkcii v roku 2014	201
Graf. č. 47	Podiel MSP na tržbách v nefinančnej podnikovej ekonomike v krajinách EÚ v roku 2012	201
Graf. č. 48	Podiel MSP- PO (nefinančných korporácií) na hrubej produkcii	202
Graf. č. 49	Podiel MSP- PO (nefinančných korporácií) na pridanej hodnote	202
Graf. č. 50	Podiel MSP-PO (nefinančných korporácií) na pridanej hodnote v roku 2014 podľa odvetví	202
Graf. č. 51	Podiel MSP na pridanej hodnote v nefinančnej podnikovej ekonomike v krajinách EÚ v roku 2012	203
Graf. č. 52	Podiel MSP- PO (nefinančných korporácií) na zisku pred zdanením	203
Graf. č. 53	Rentabilita tržieb MSP-PO podľa veľkostných kategórií podnikov (na základe EBITDA)	203
Graf. č. 54	Podiel podnikov, ktoré vykazujú využívanie bankových úverov	204
Graf. č. 55	Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa veľkostných kategórií podnikov	204
Graf. č. 56	Objem vývozu podľa veľkostných kategórií	204
Graf. č. 57	Teritoriálna štruktúra vývozu MSP v roku 2014	205
Graf. č. 58	Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín EÚ v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2012	205
Graf. č. 59	Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2012	205
Graf. č. 60	Objem dovozu podľa veľkostných kategórií	206
Graf. č. 61	Teritoriálna štruktúra dovozu MSP v roku 2014	206
Graf. č. 62	Podiel MSP ma vybraných ukazovateľoch	206
Graf. č. 63	Štruktúra živnostníkov v odvetví priemyselnej výroby podľa technologickej úrovne výroby	207
Graf. č. 64	Štruktúra živnostníkov v odvetví služieb podľa poznatkovej náročnosti	207
Graf. č. 65	Štruktúra MSP- PO v odvetví priemyselnej výroby podľa technologickej úrovne výroby	207
Graf. č. 66	Štruktúra MSP-PO v odvetví služieb podľa poznatkovej náročnosti	208
Graf. č. 67	Vybrané postoje obyvateľov Slovenska k podnikaniu – GEM	208
Graf. č. 68	Podiel podnikov s prístupom na internet podľa veľkostných kategórií v roku 2014	209
Graf. č. 69	Podiel podnikov s inovačnou činnosťou podľa odvetví a veľkostných kategórií	209

Zoznam máp:

Mapa č.1:	Dynamika vývoja miery podnikateľskej aktivity v rámci MSP-PO v okresoch SR v období 2009-2014	19
Mapa č.2:	Dynamika vývoja miery podnikateľskej aktivity v rámci FO-podnikateľov v okresoch SR v období 2009-2014	20
Mapa č.3:	Miera podnikateľskej aktivity v rámci MSP-PO v okresoch SR v roku 2014	210
Mapa č.4:	Miera podnikateľskej aktivity v rámci FO - podnikateľov v okresoch SR v roku 2014	210
Mapa č.5:	Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom v roku 2013	211

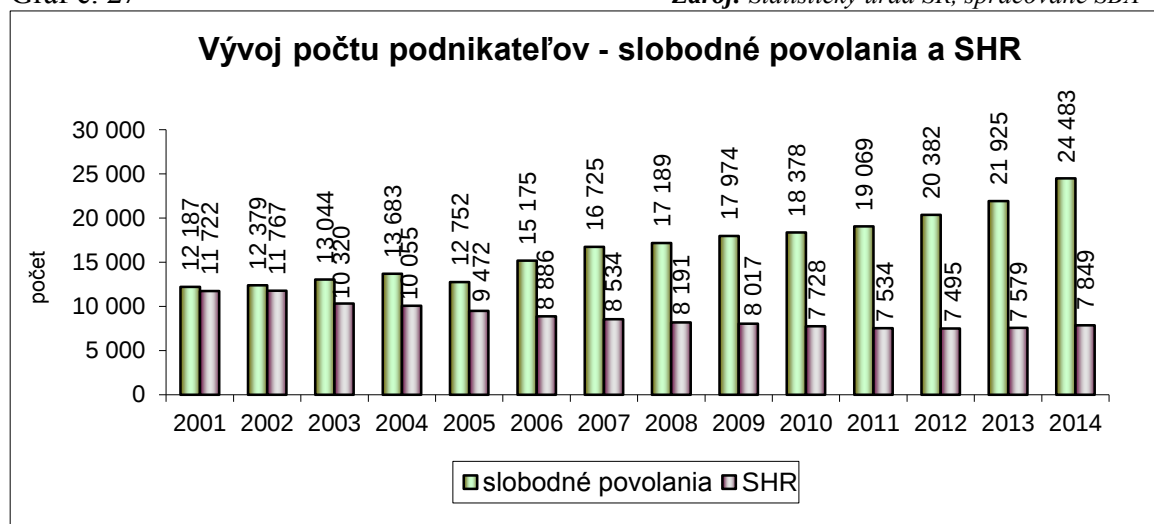
Príloha A: Grafy

Graf č. 26

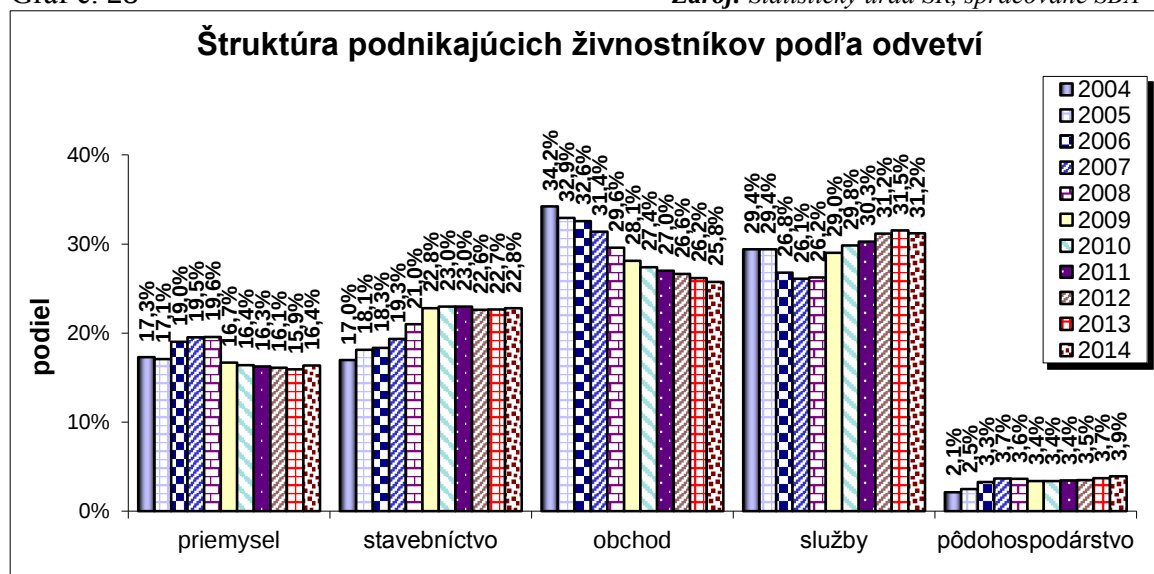
Graf č. 27

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

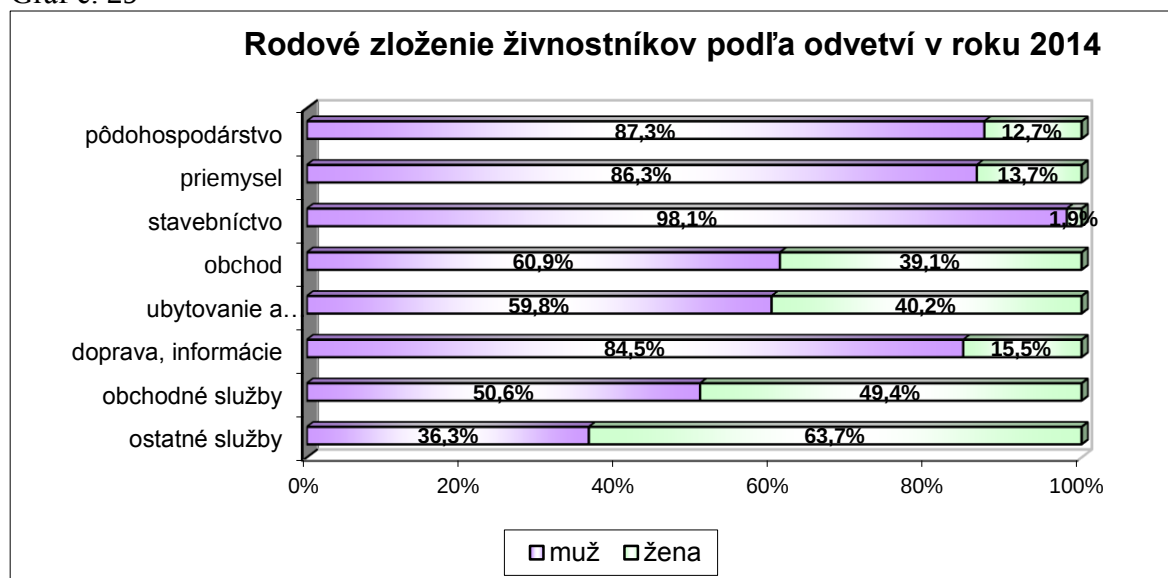
Graf č. 28

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

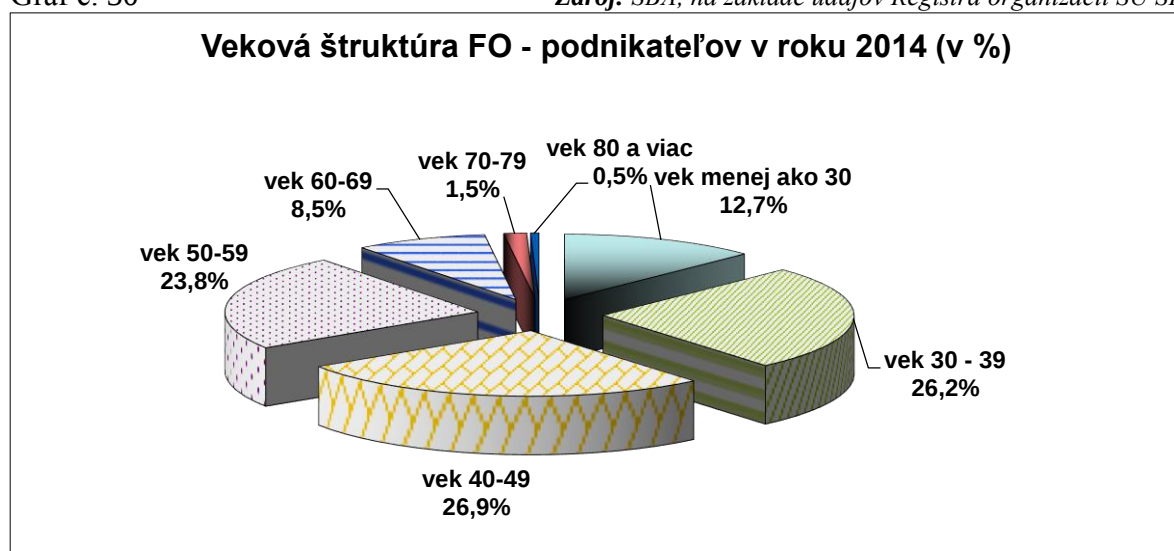
Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Graf č. 29

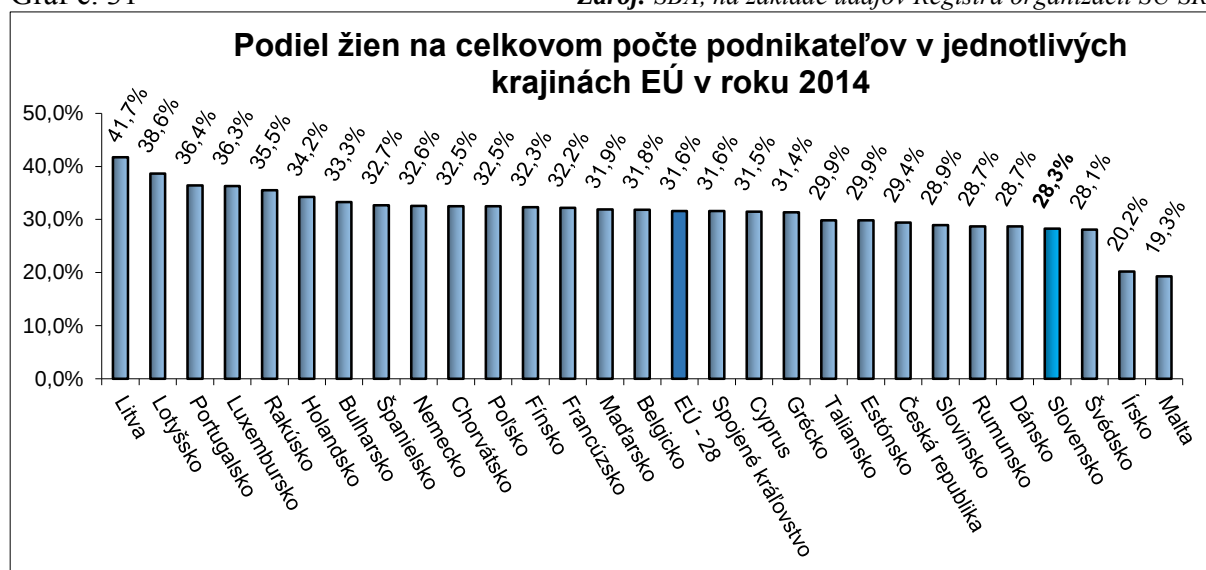
Graf č. 30

Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

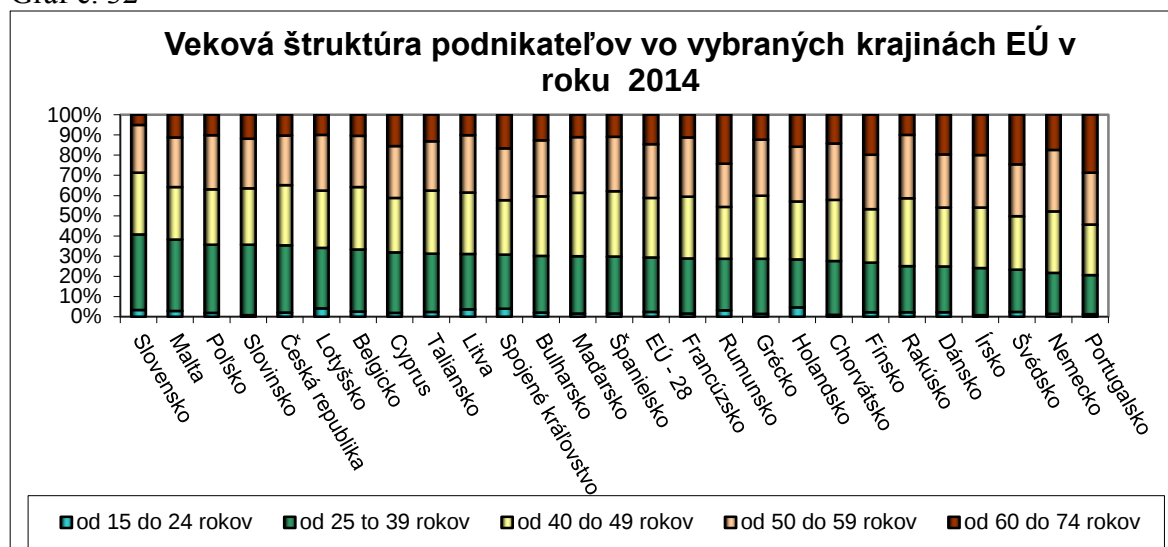
Graf č. 31

Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

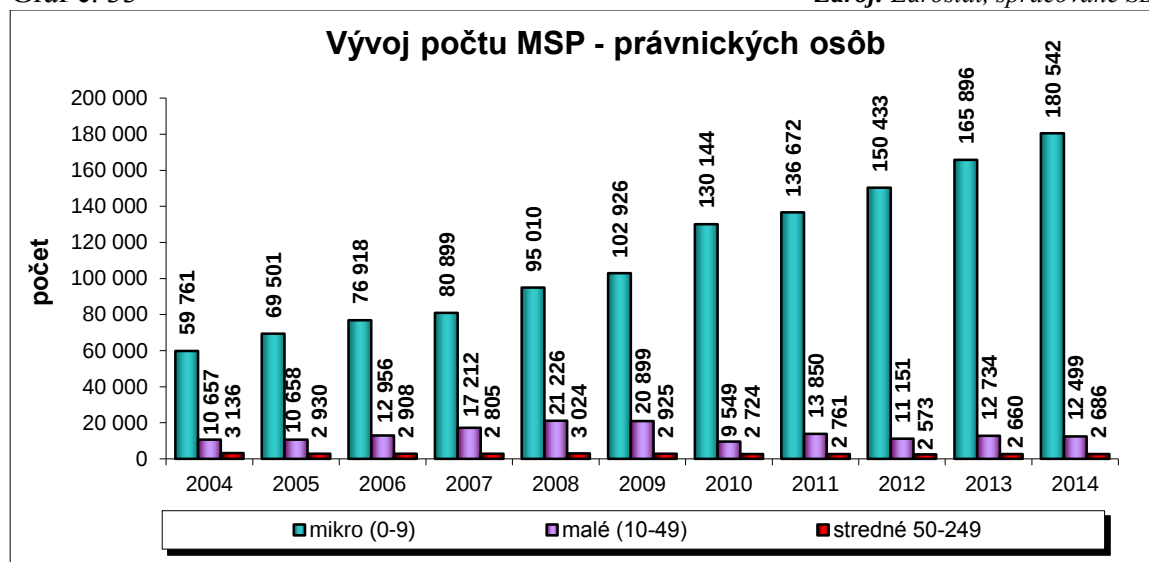
Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Graf č. 32

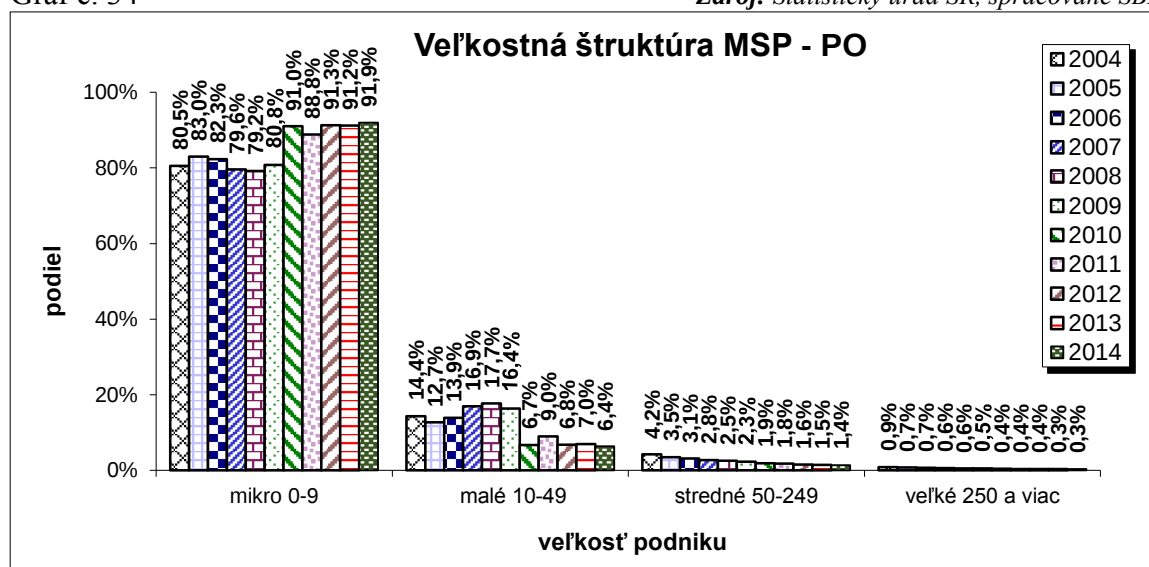
Graf č. 33

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

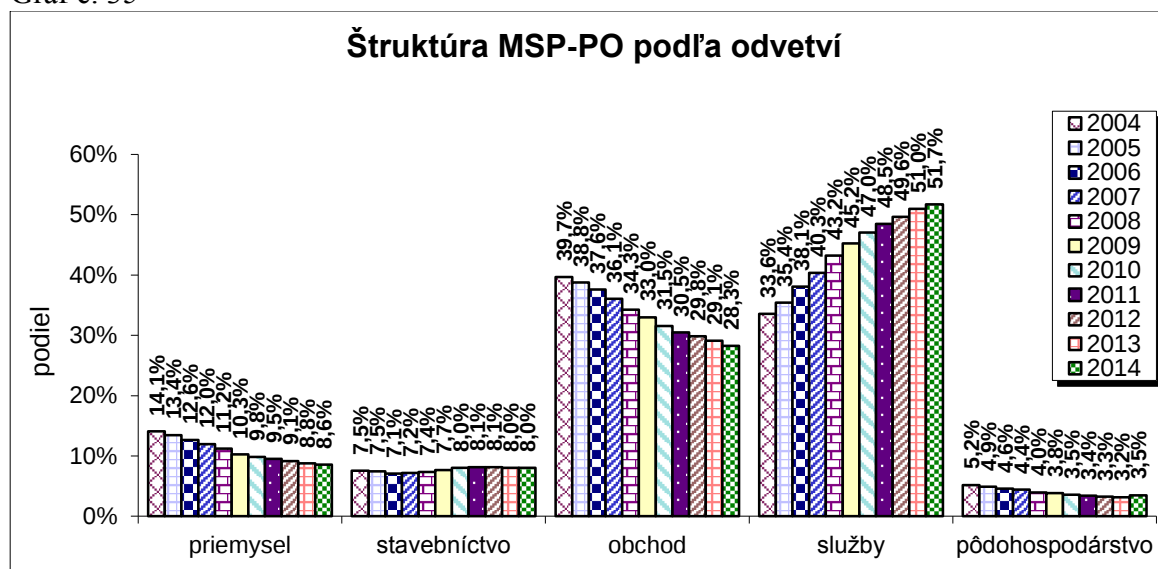
Graf č. 34

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

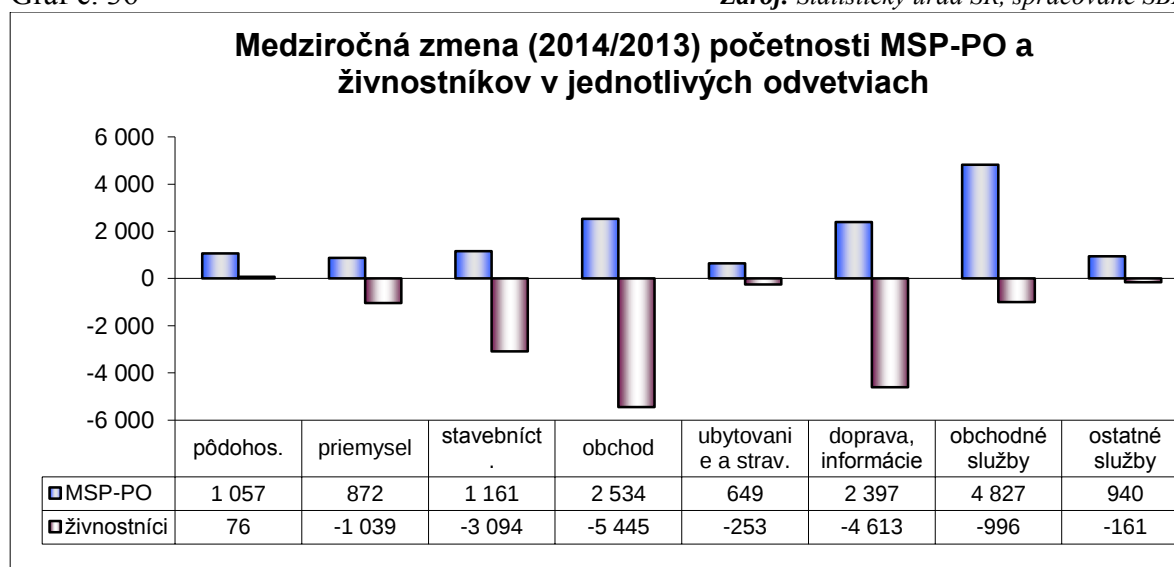
Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Graf č. 35

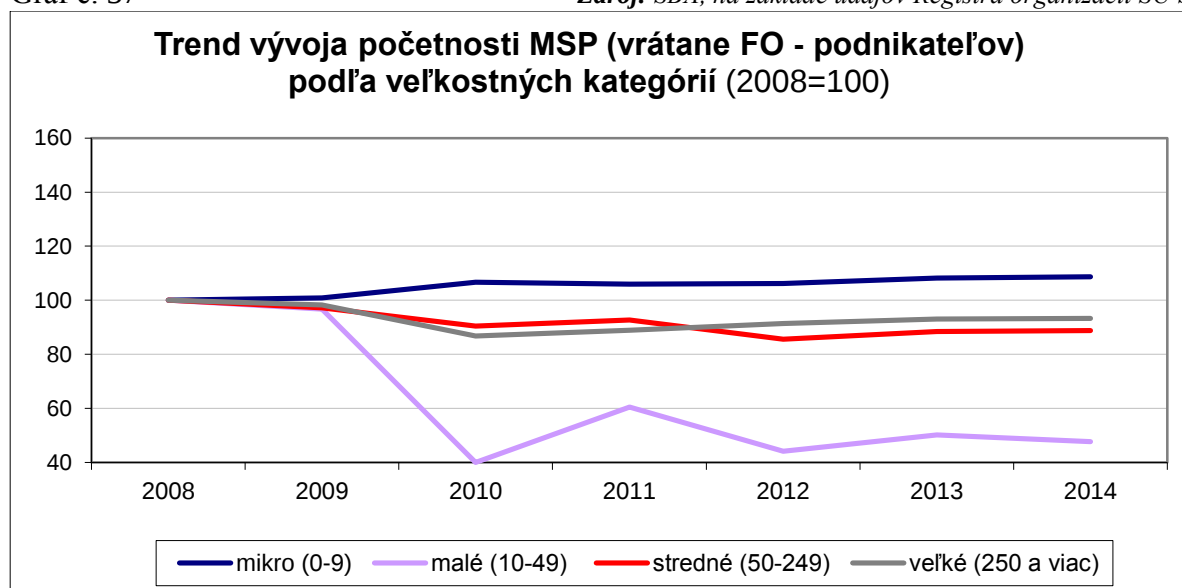
Graf č. 36

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

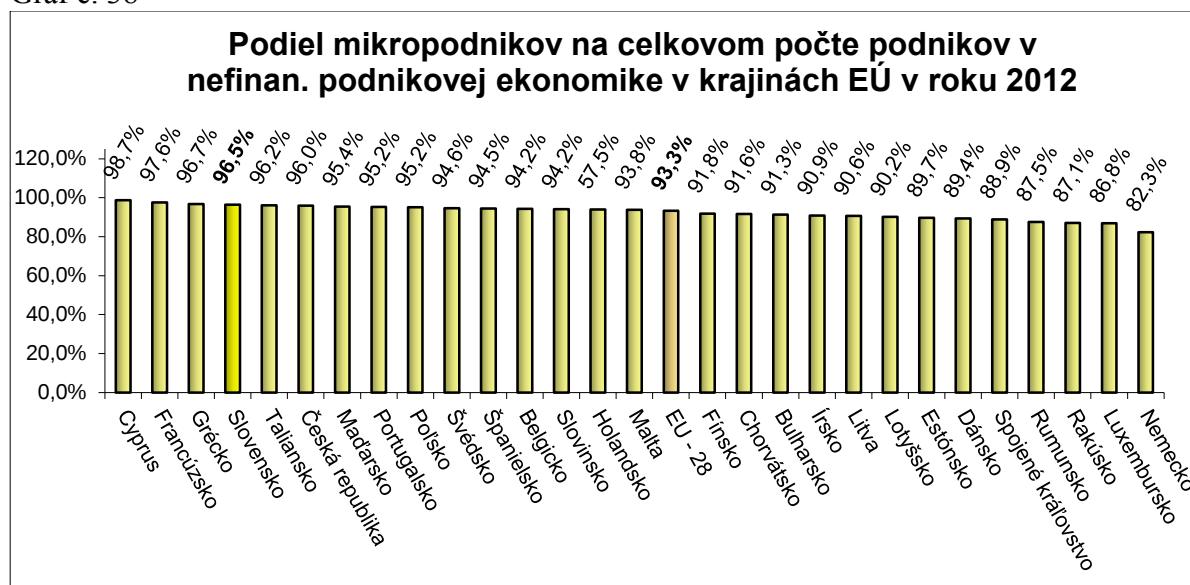
Graf č. 37

Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

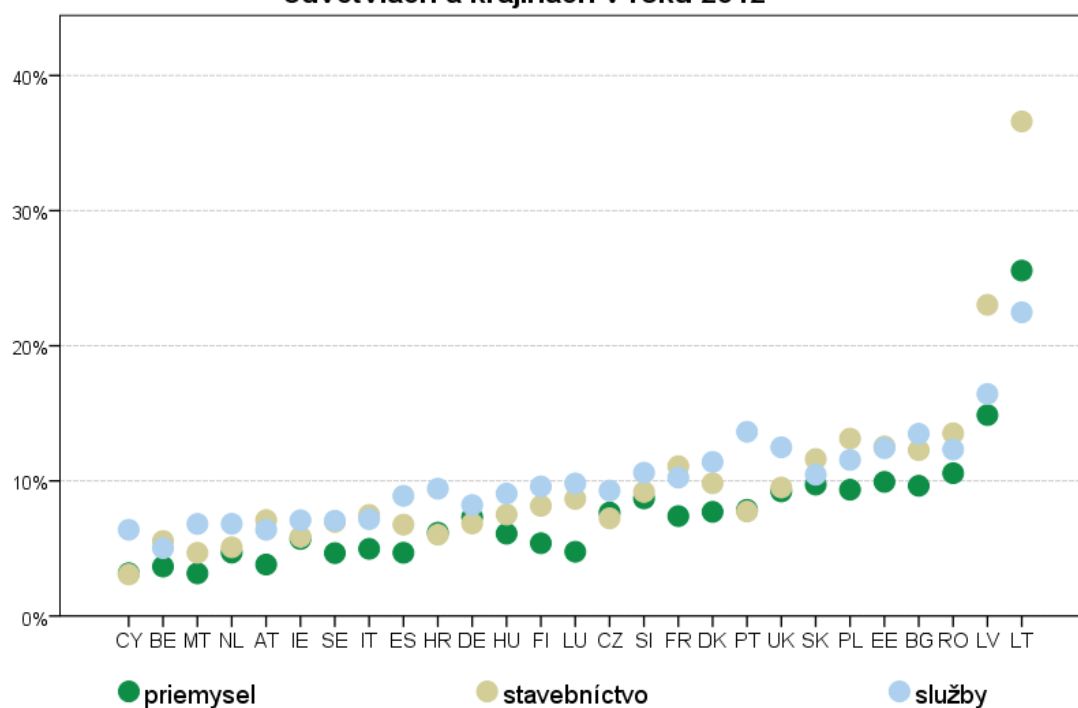
Graf č. 38

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Graf č. 39

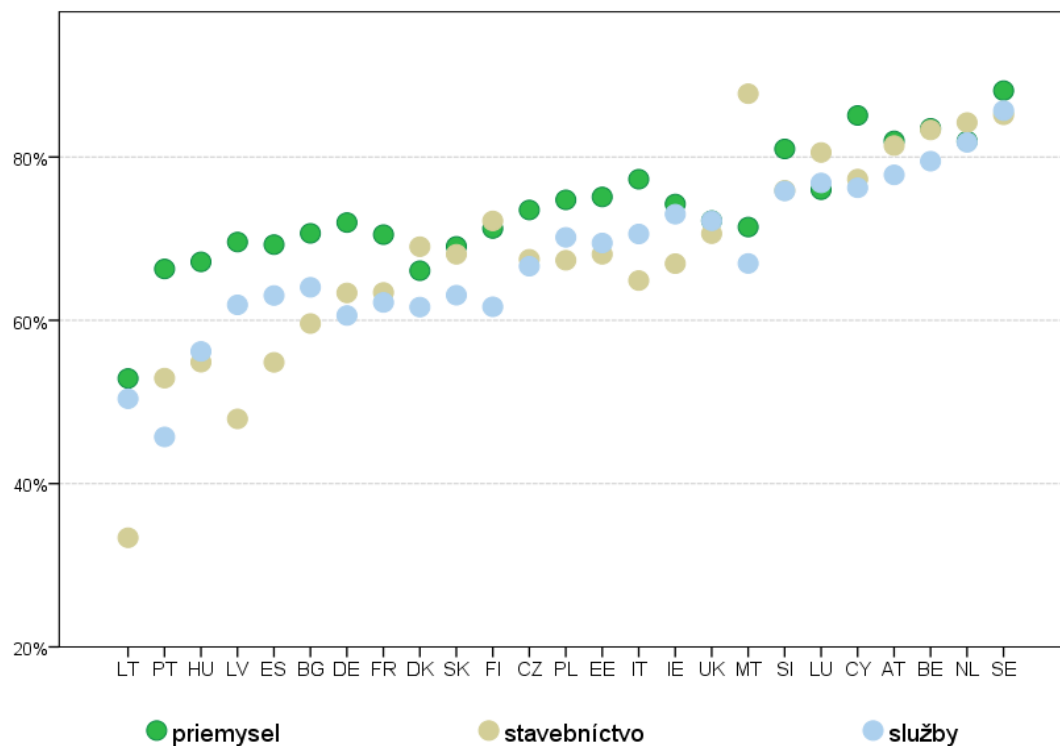
Podiel vzniknutých právnických osôb a FO-podnikateľov vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2012

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Graf č. 40

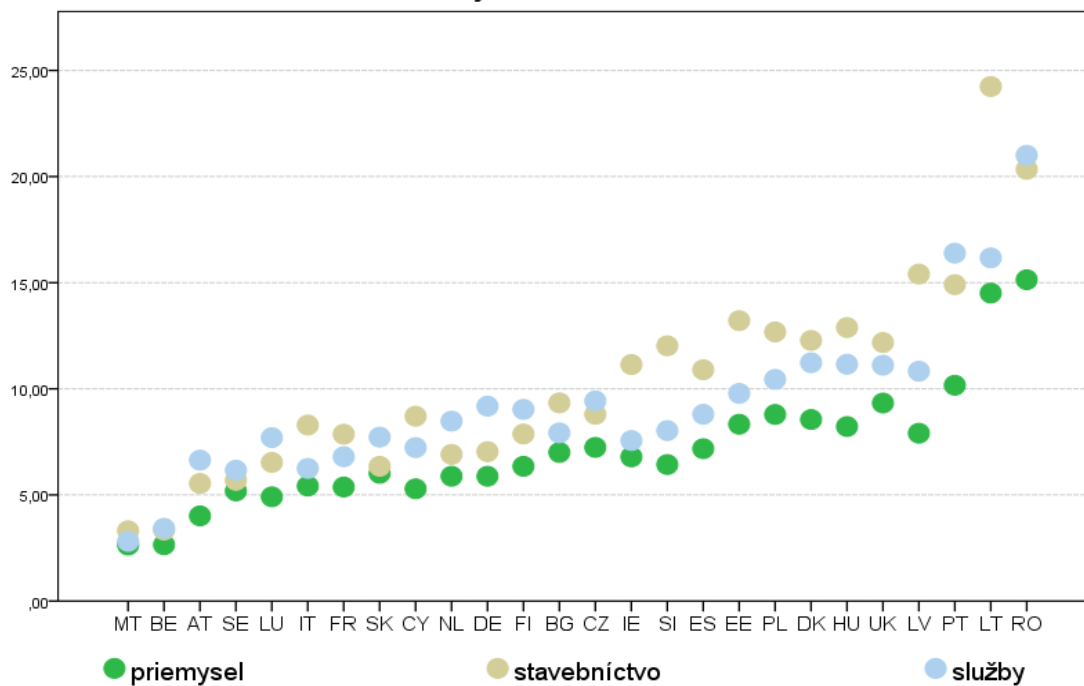
Podiel aktívnych právnických osôb a FO - podnikateľov pod dvoch rokoch od svojho vzniku (miera prežitia) vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2012

Graf č. 41

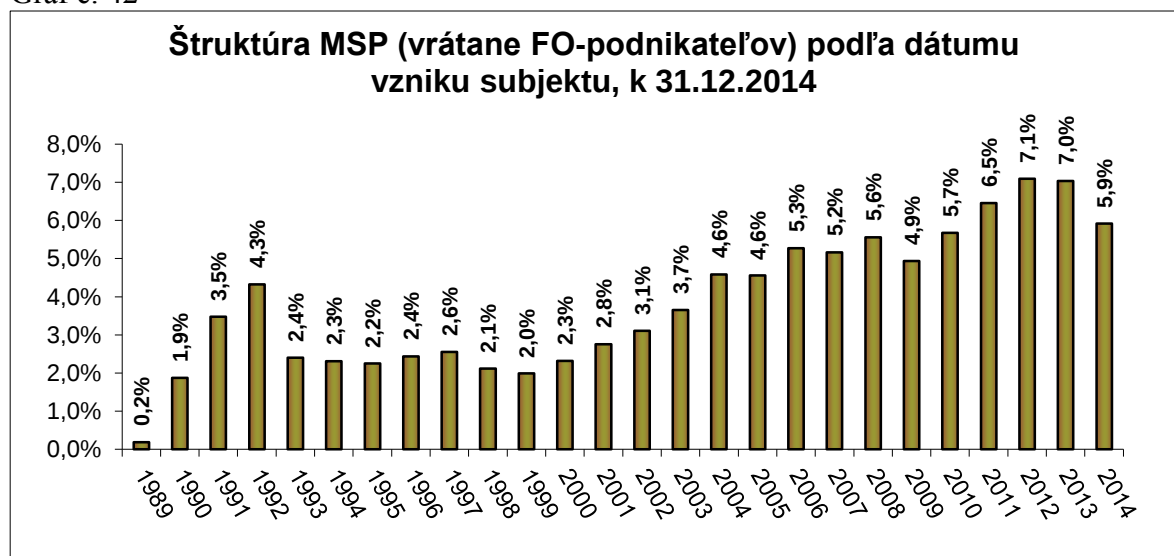
Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Podiel zaniknutých právnických osôb a FO - podnikateľov vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2010

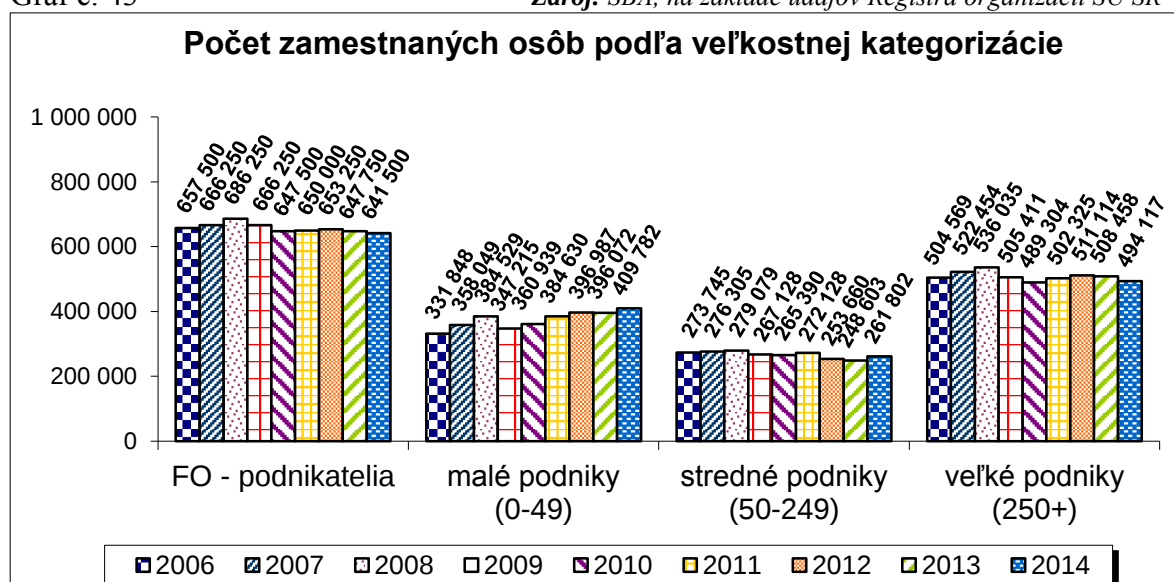
Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Graf č. 42

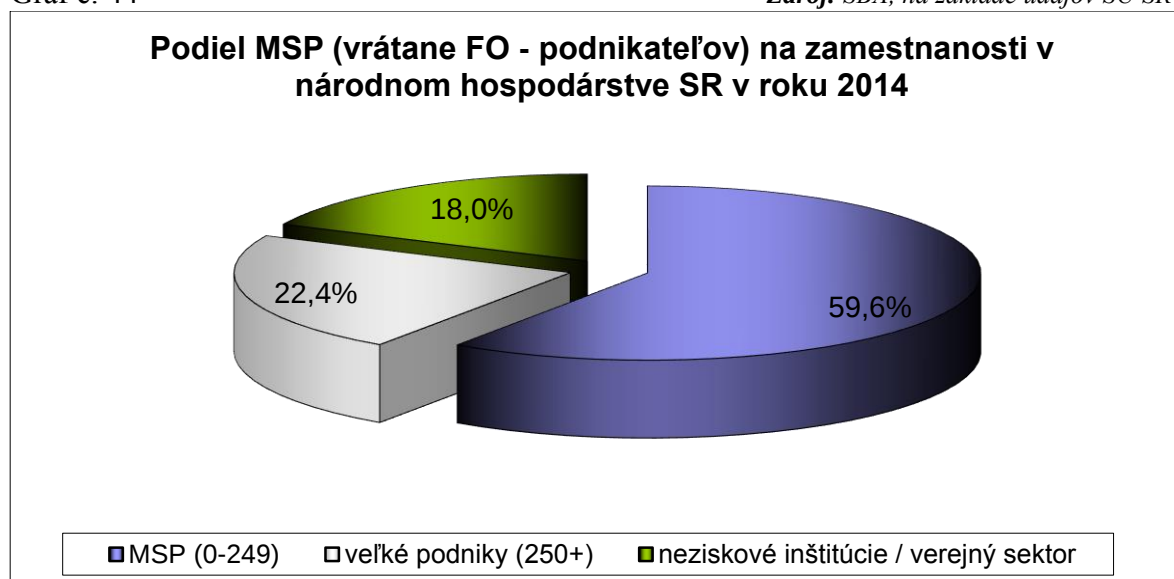
Graf č. 43

Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

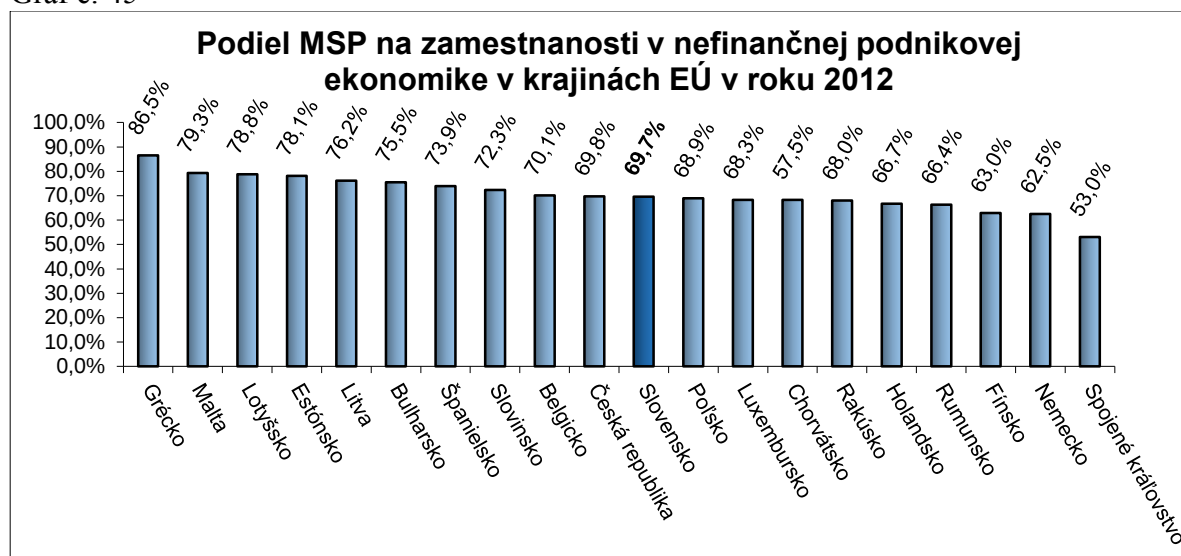
Graf č. 44

Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

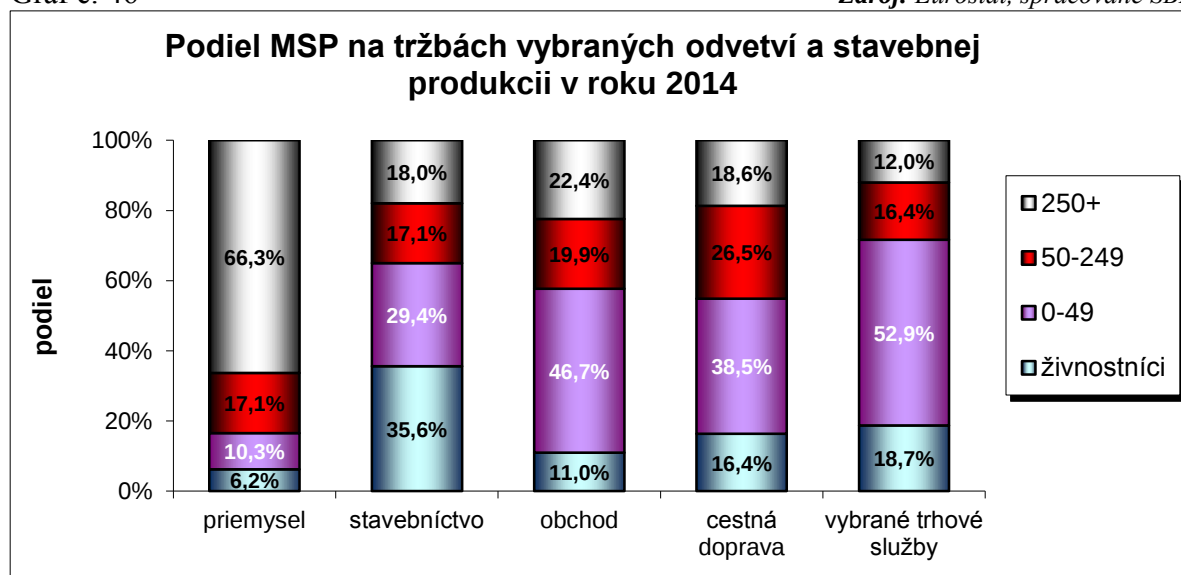
Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Graf č. 45

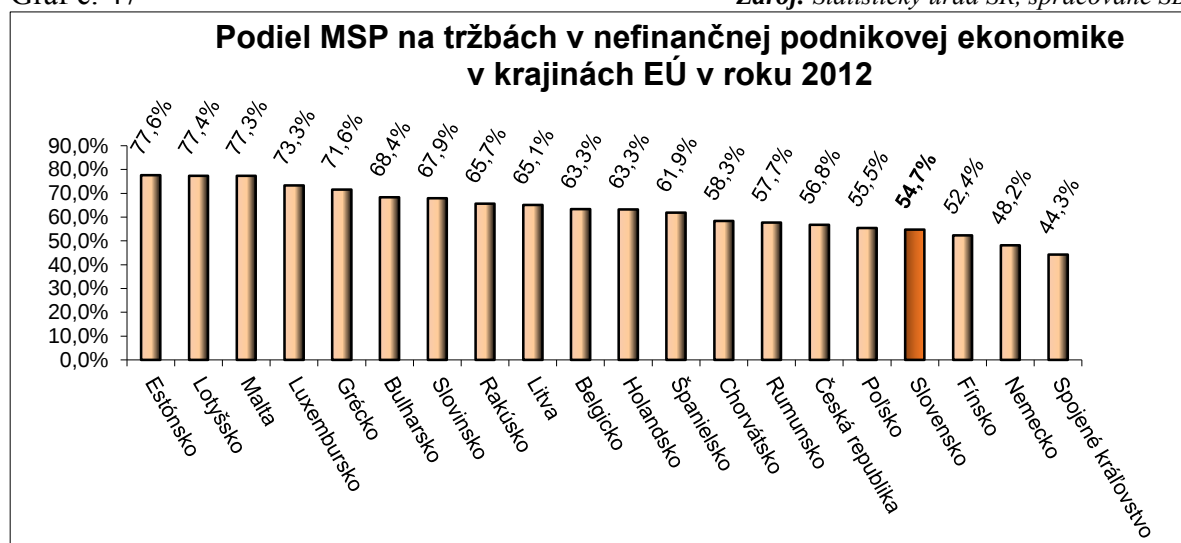
Graf č. 46

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

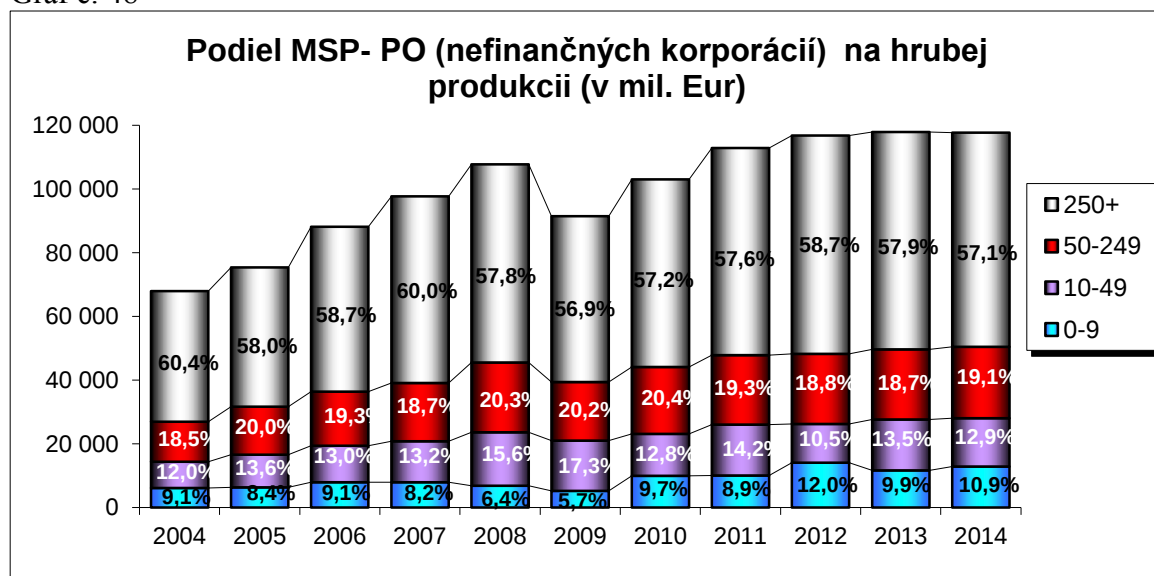
Graf č. 47

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

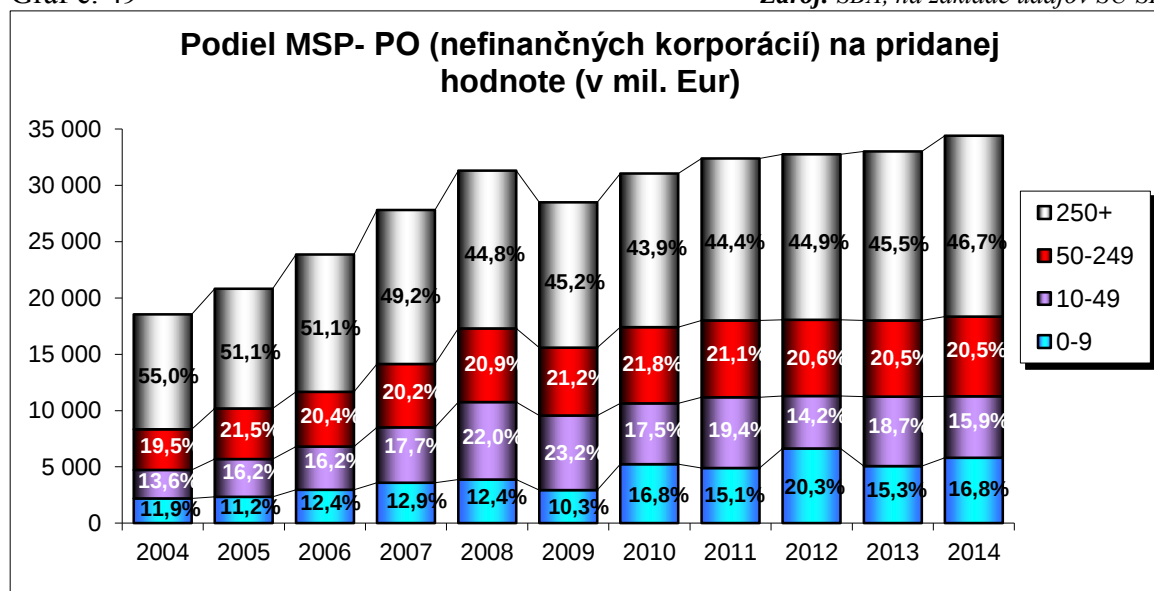
Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Graf č. 48

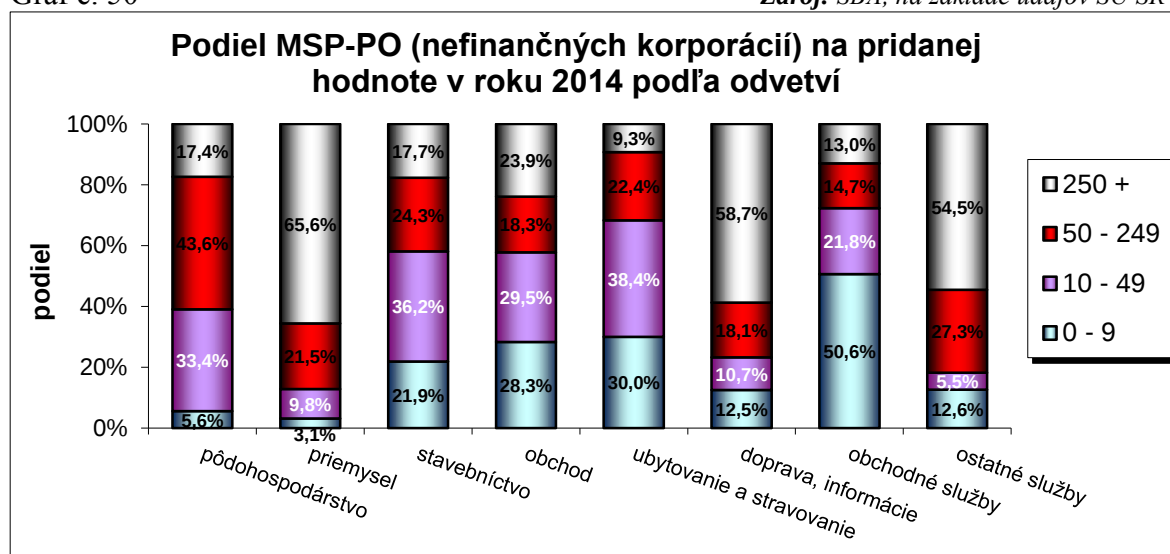
Graf č. 49

Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

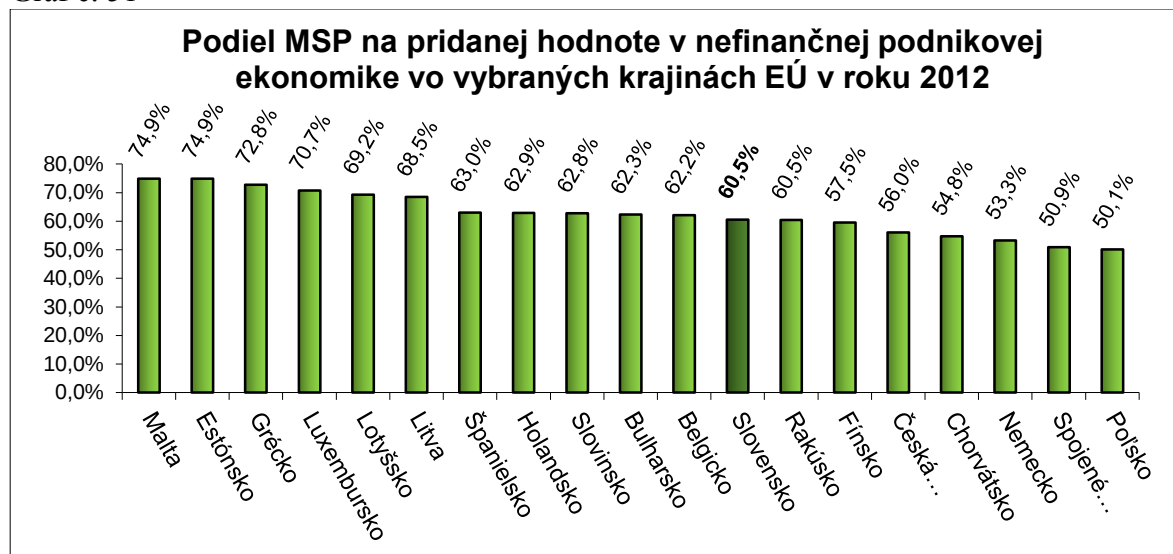
Graf č. 50

Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

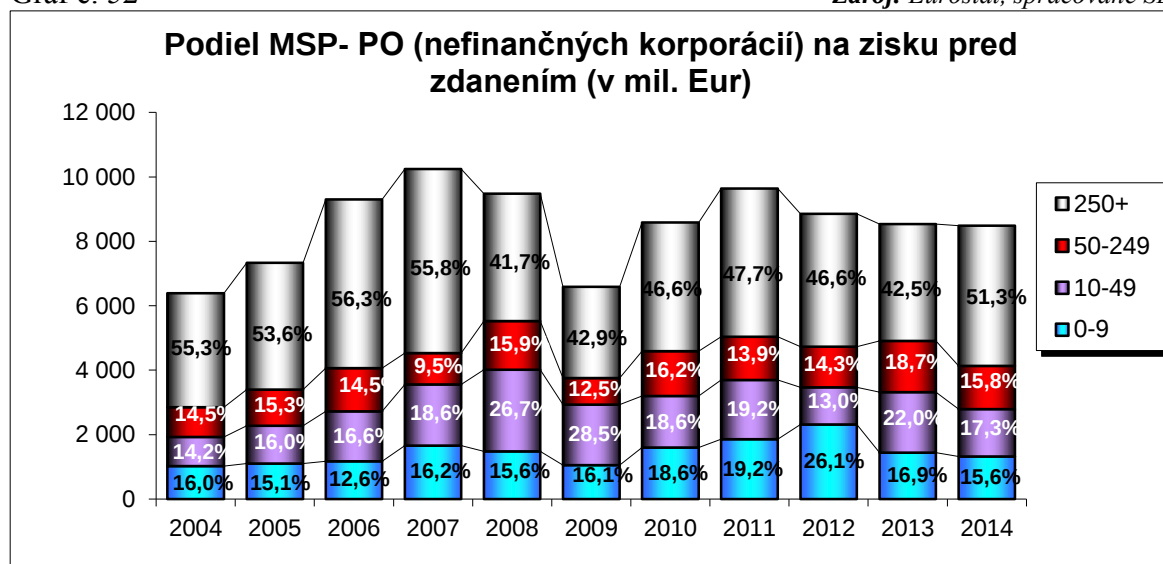
Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Graf č. 51

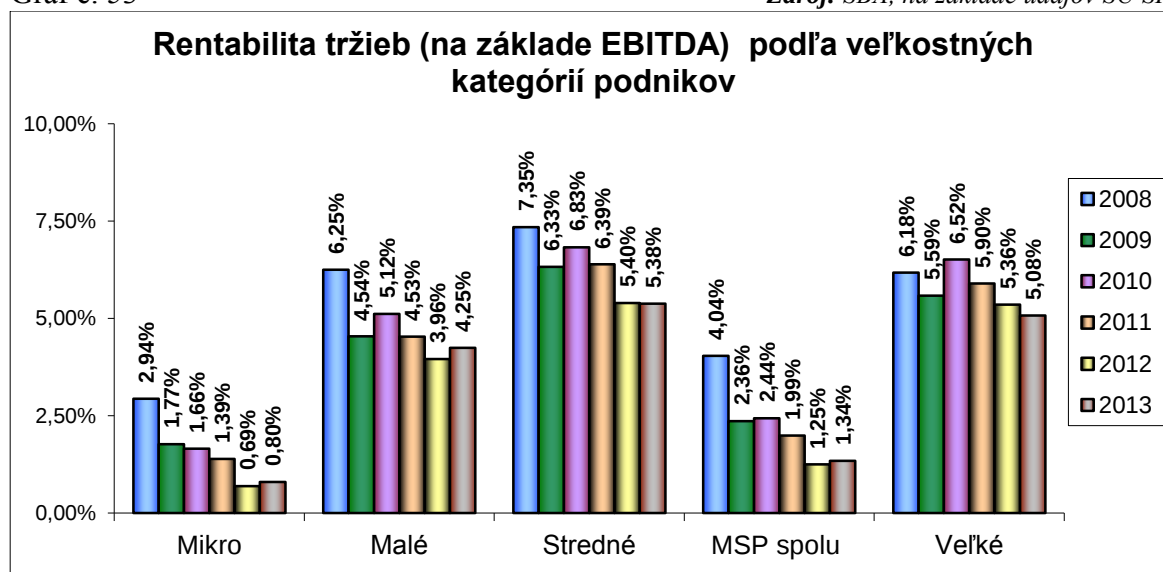
Graf č. 52

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

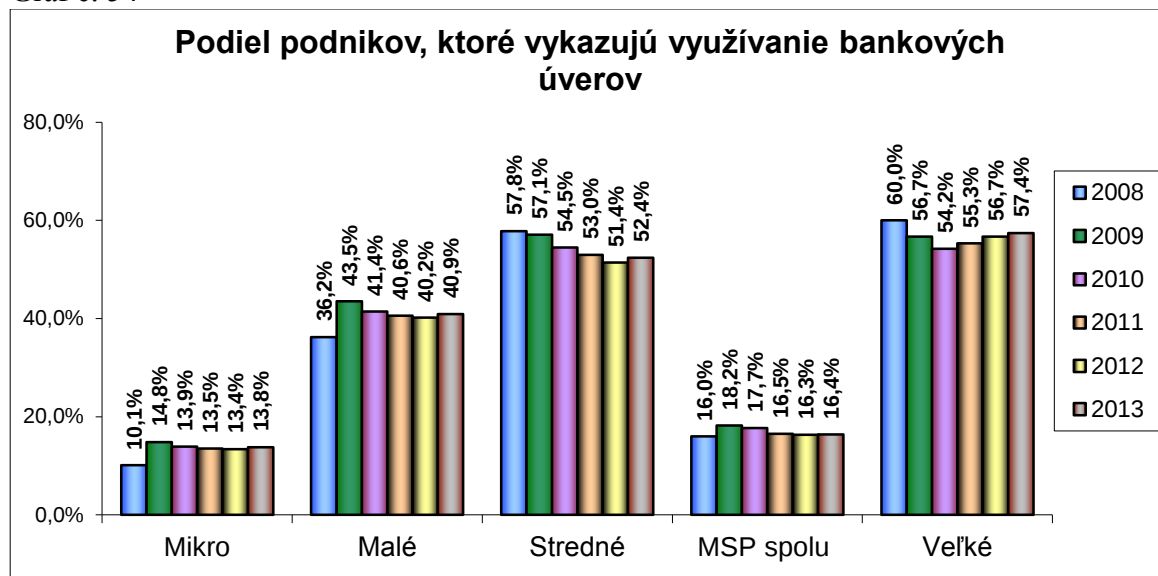
Graf č. 53

Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

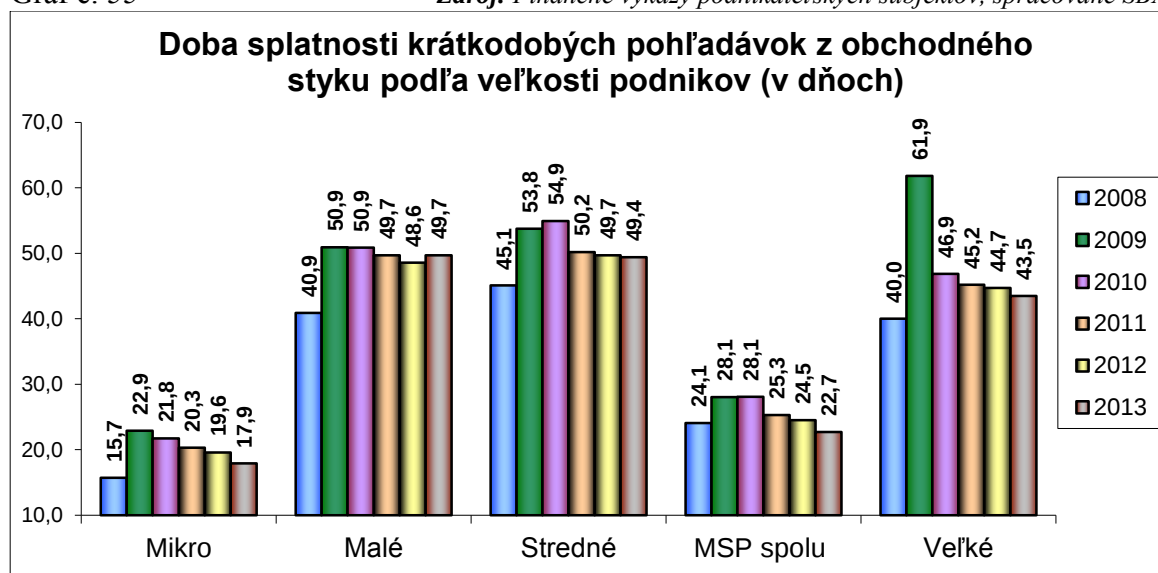
Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 54

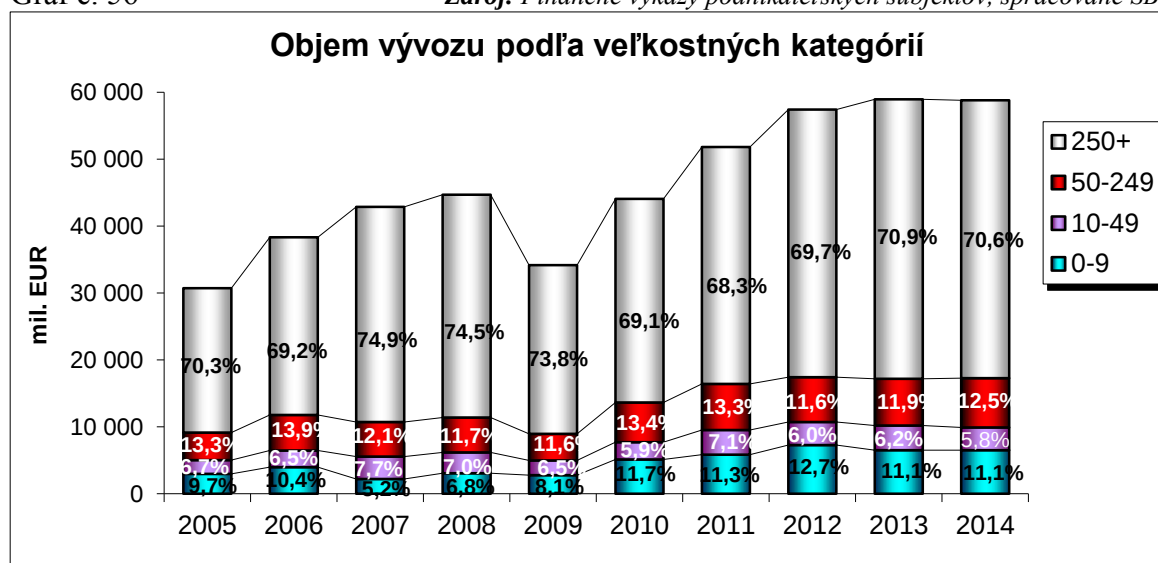
Graf č. 55

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

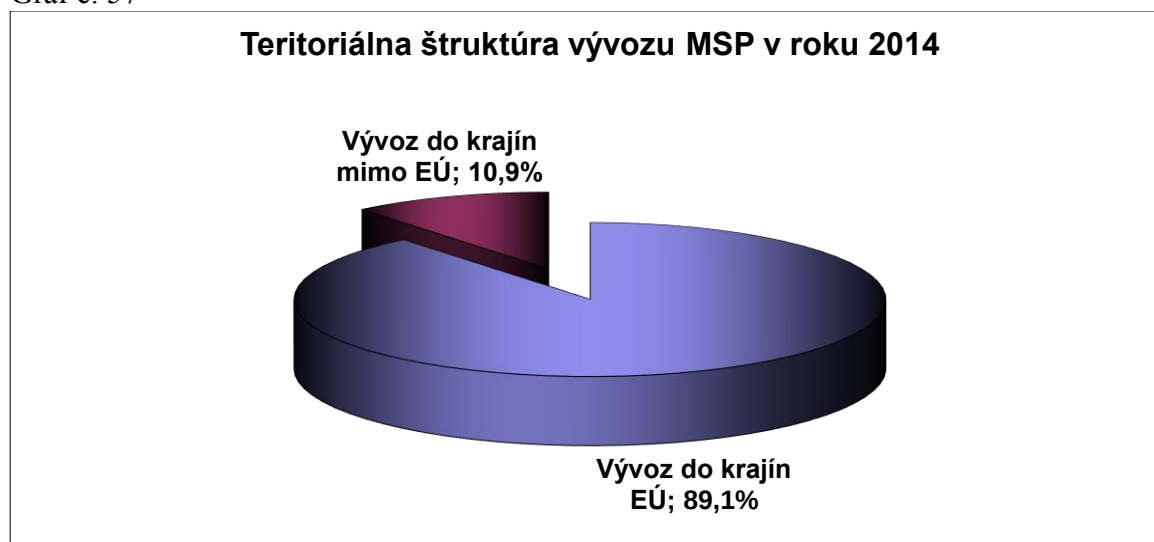
Graf č. 56

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

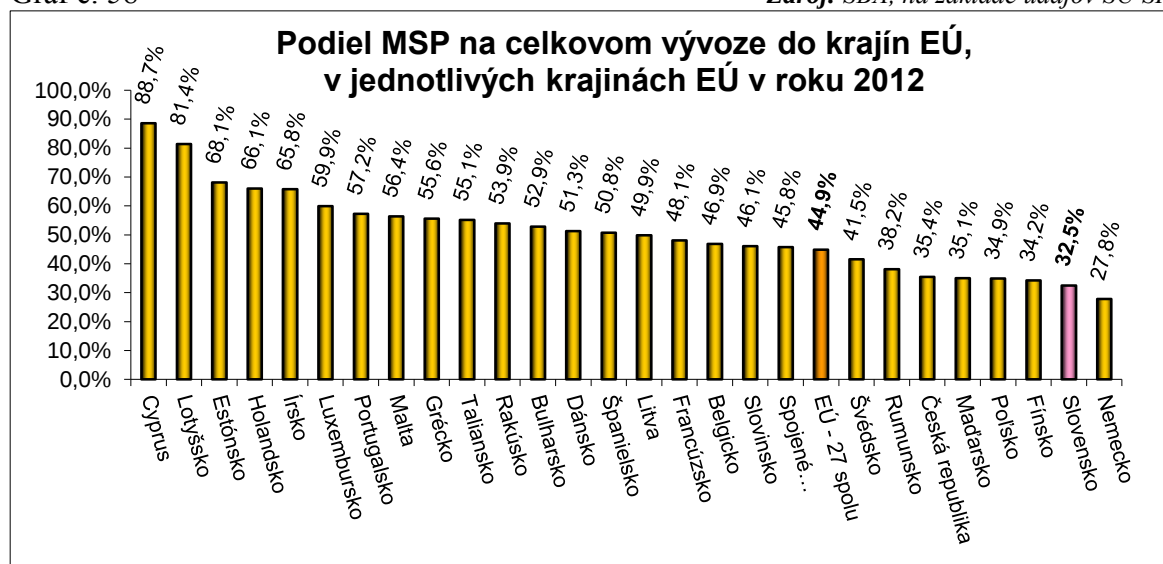
Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Graf č. 57

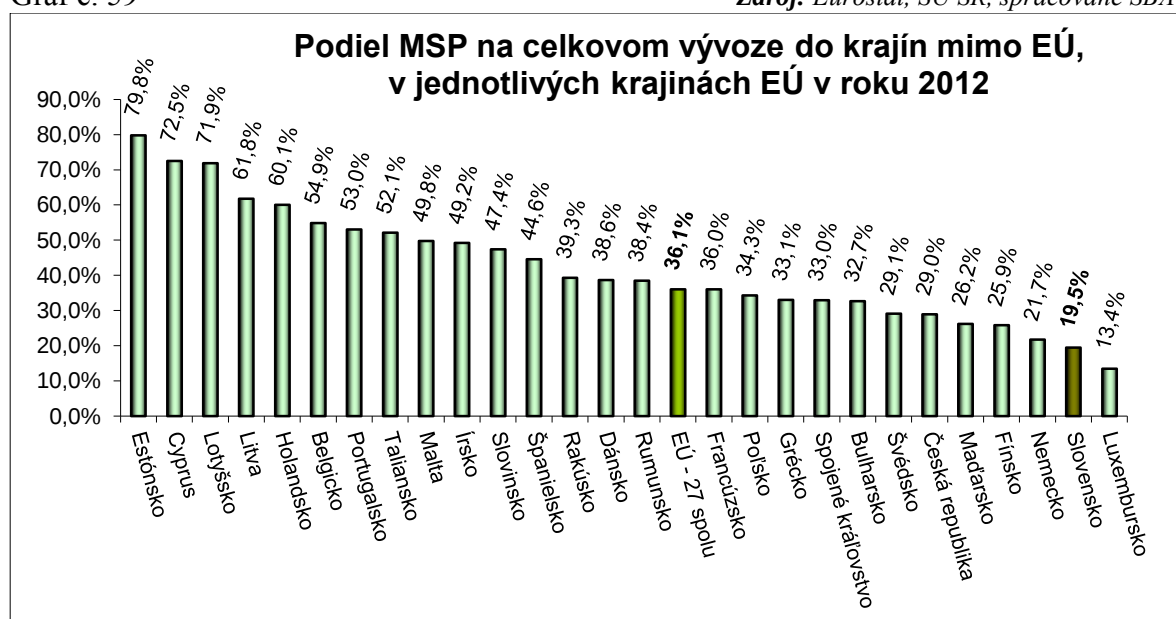
Graf č. 58

Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

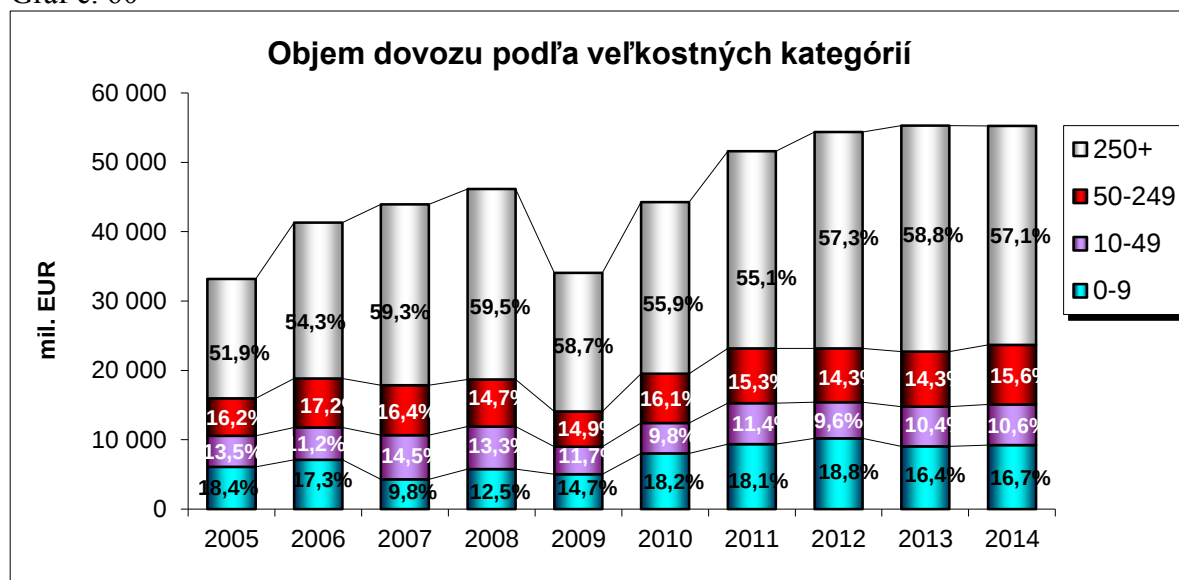
Graf č. 59

Zdroj: Eurostat, ŠÚ SR, spracované SBA

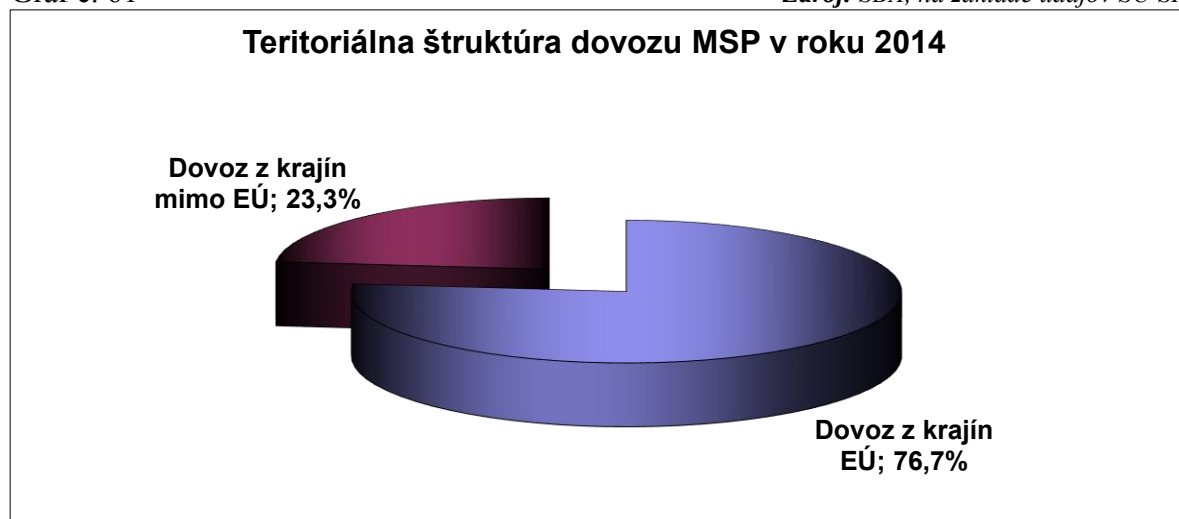
Zdroj: Eurostat, ŠÚ SR, spracované SBA

Graf č. 60

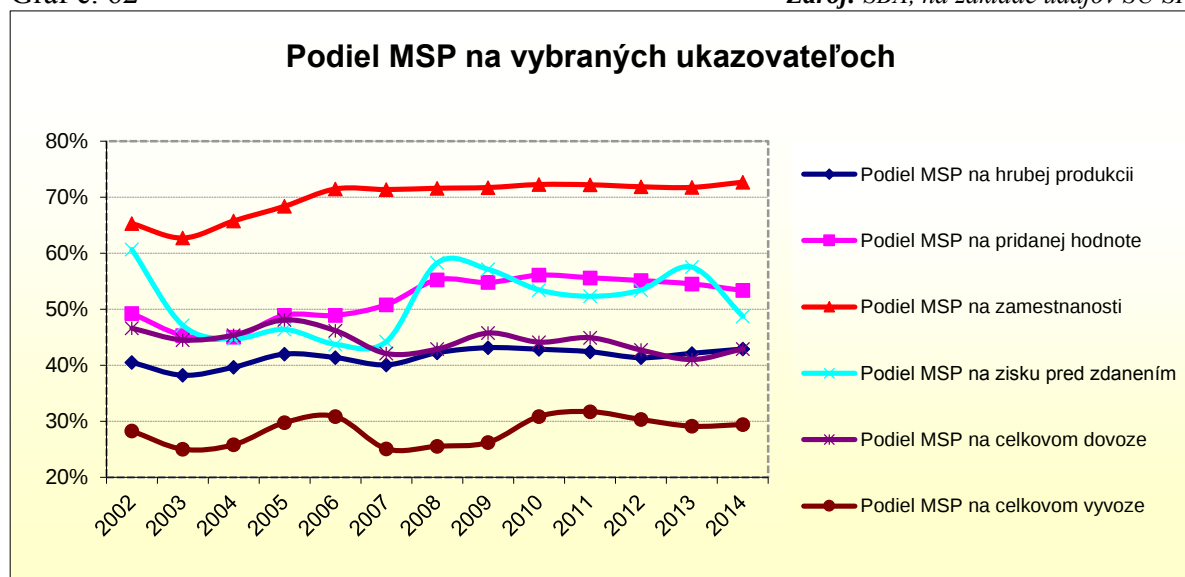
Graf č. 61

Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

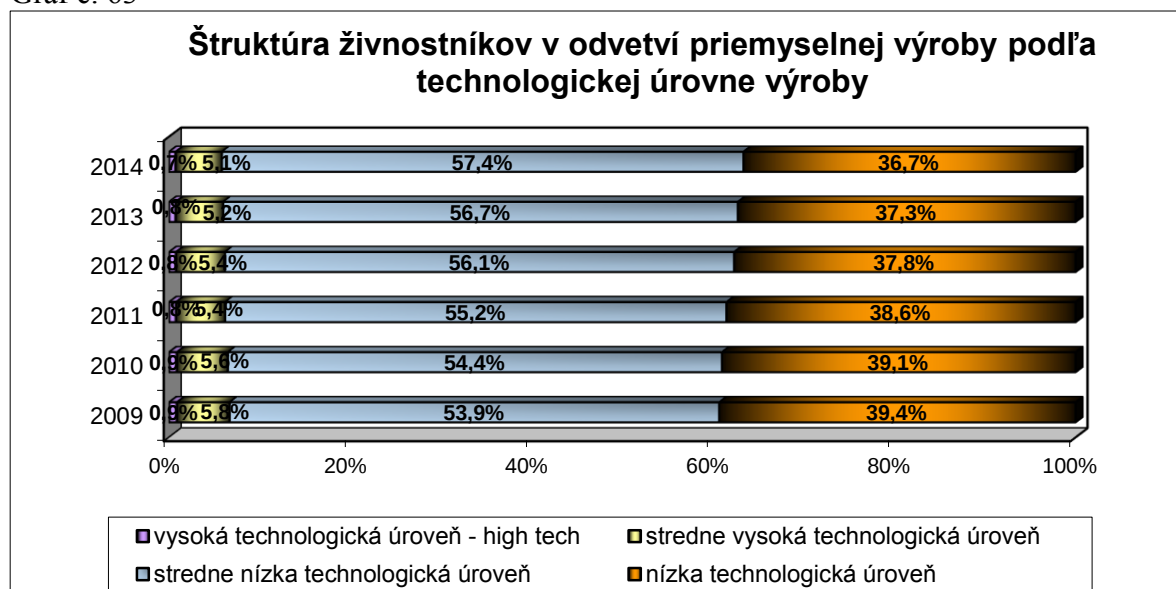
Graf č. 62

Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

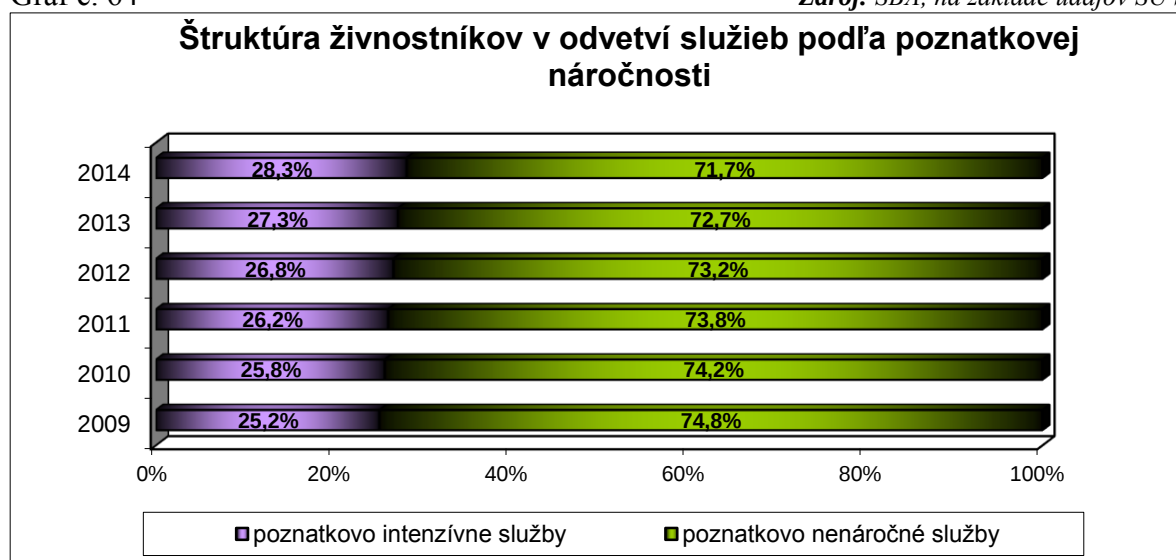
Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Graf č. 63

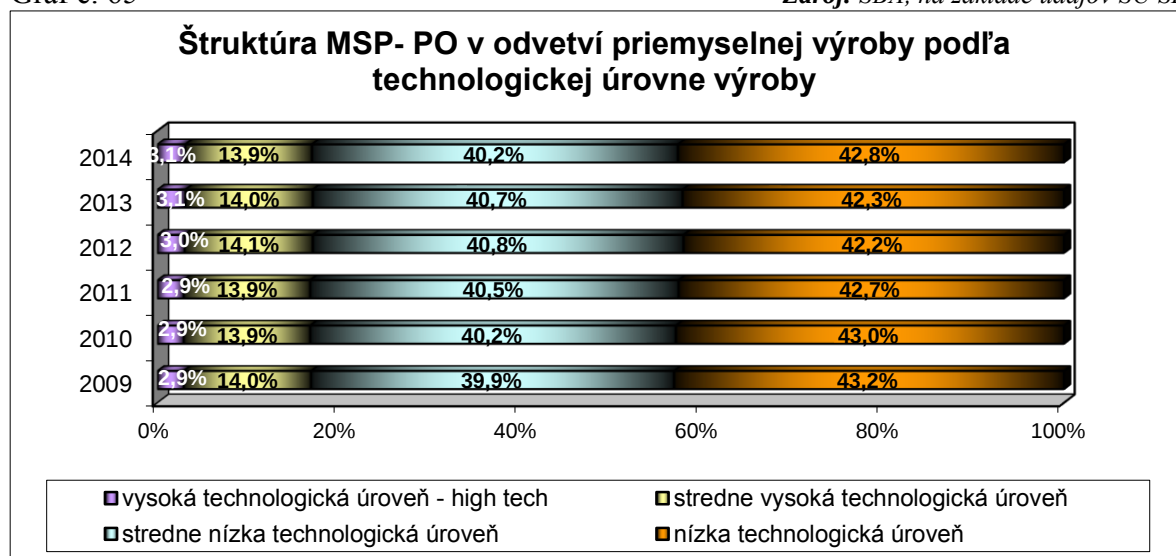
Graf č. 64

Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

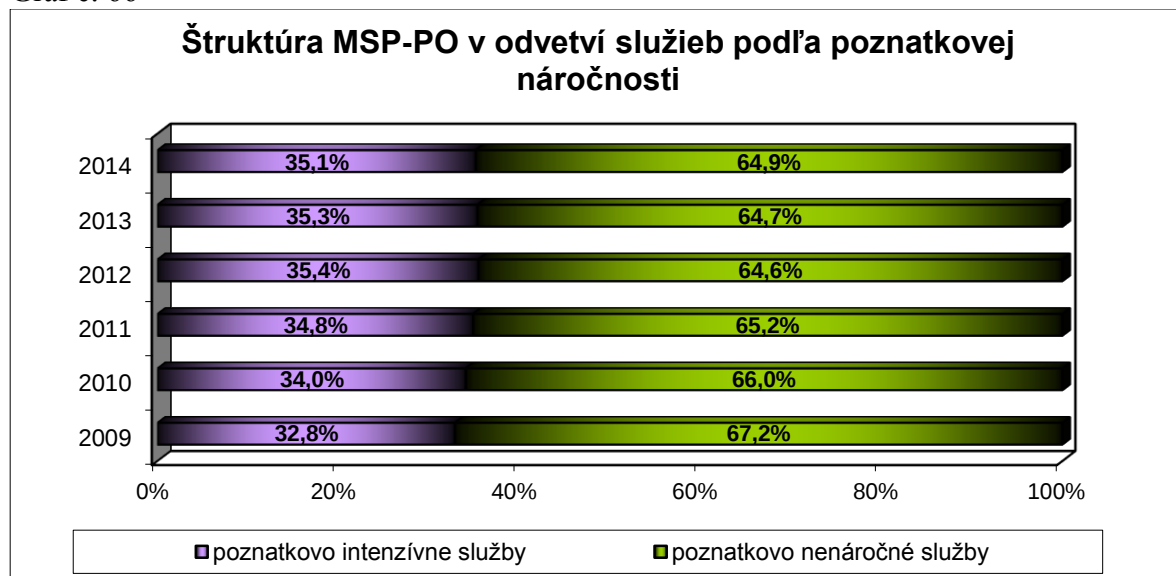
Graf č. 65

Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

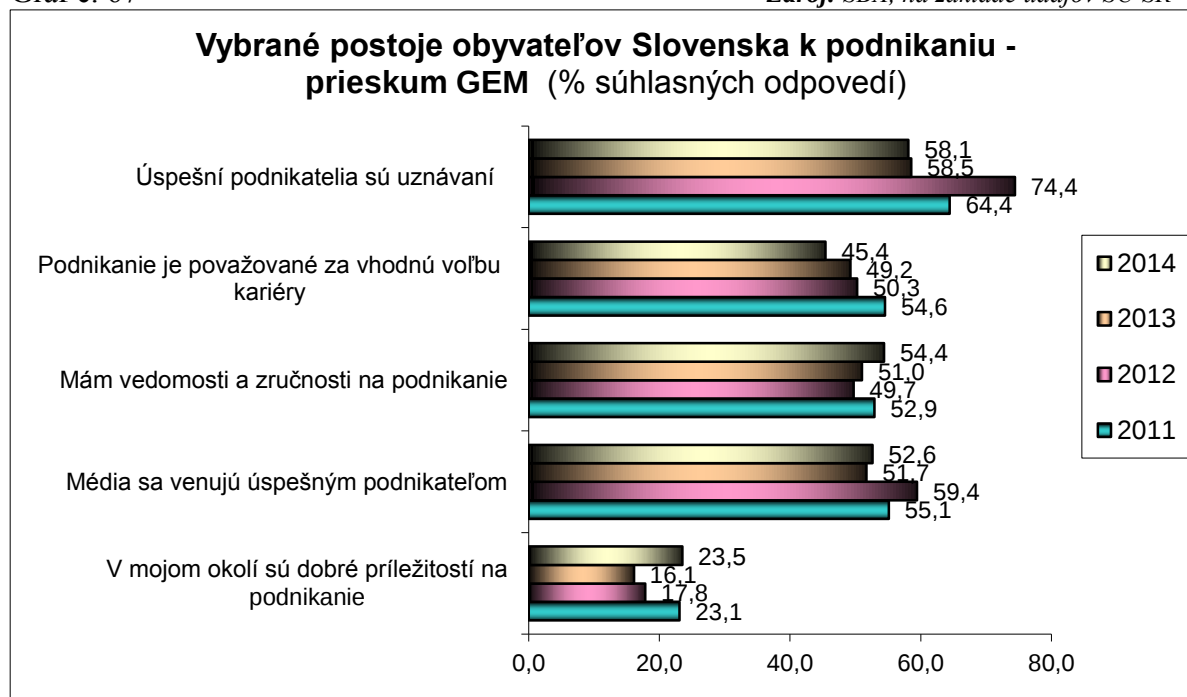
Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Graf č. 66

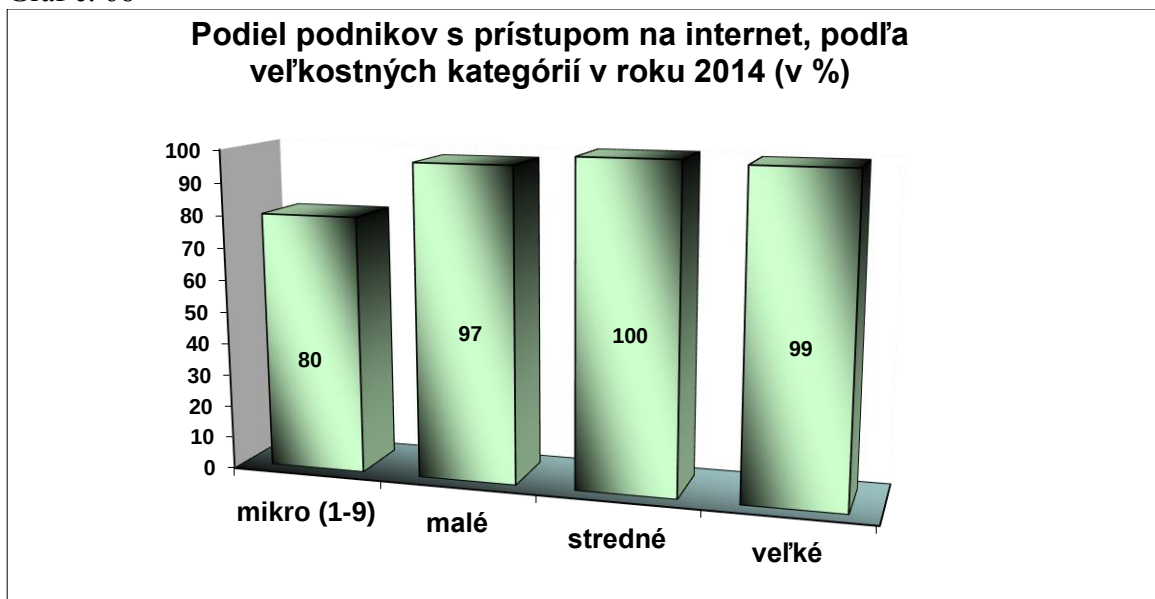
Graf č. 67

Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

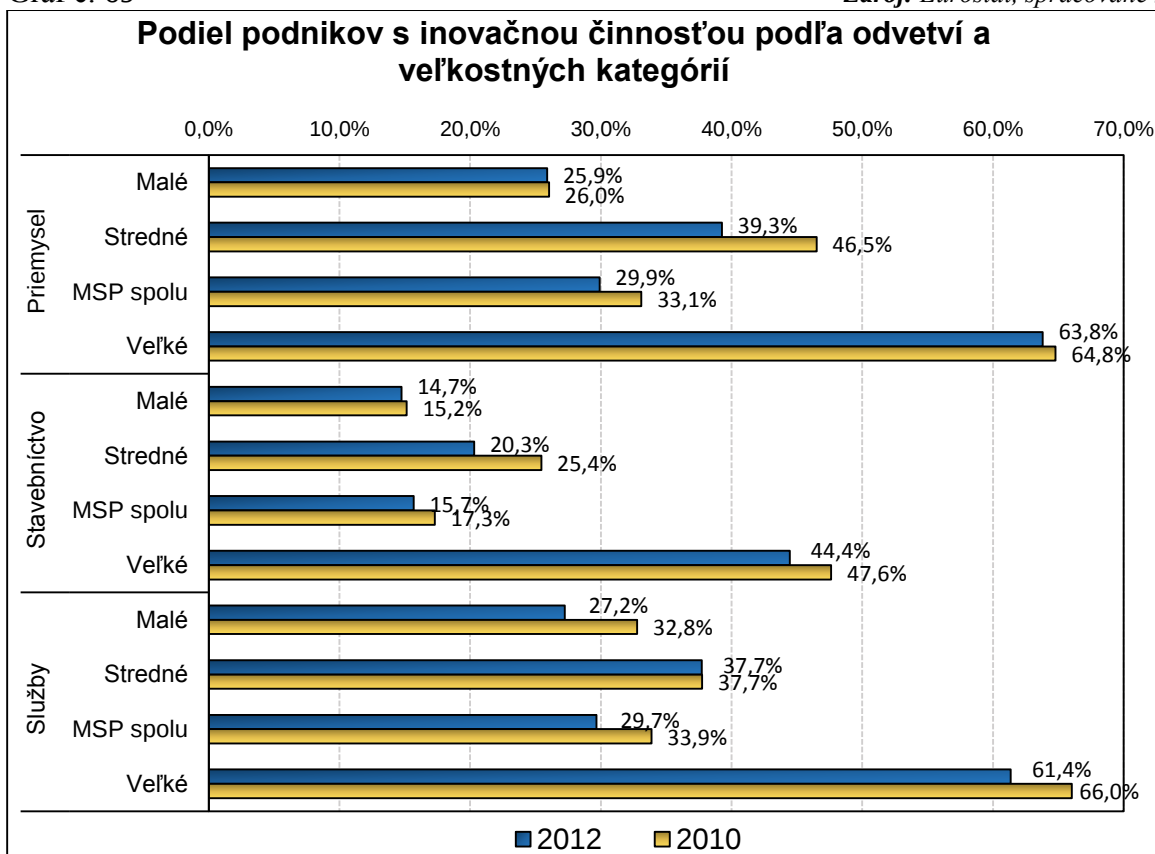
Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Graf č. 68

Graf č. 69

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

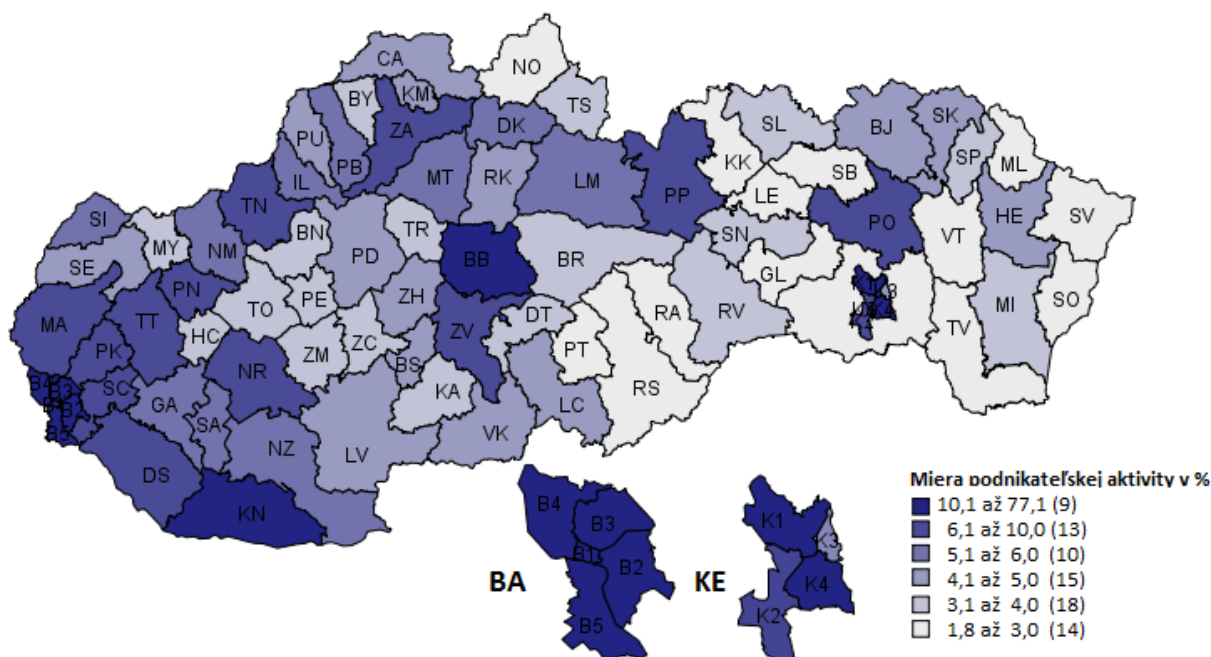

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Príloha B: Mapy

Mapa č.1

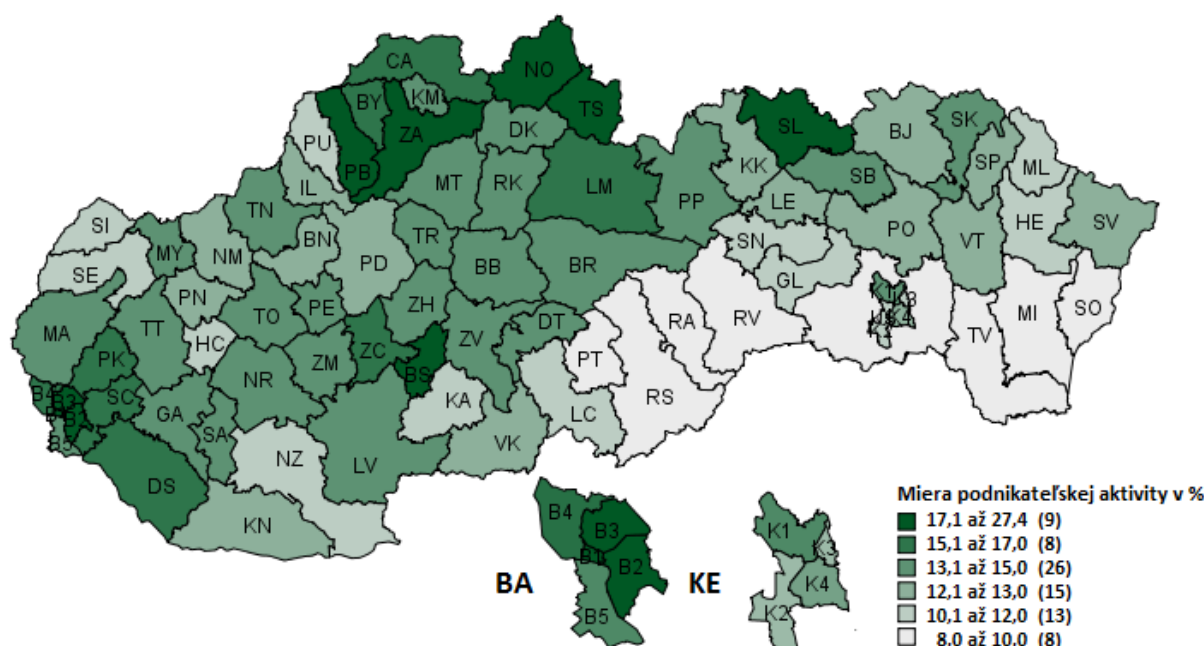
Miera podnikateľskej aktivity v rámci MSP-PO v okresoch SR v roku 2014

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené SBA na základe údajov ŠÚ SR. Miera podnikateľskej aktivity je vypočítaná ako podiel počtu MSP- právnických osôb a ekonomicky aktívneho obyvateľstva v %.

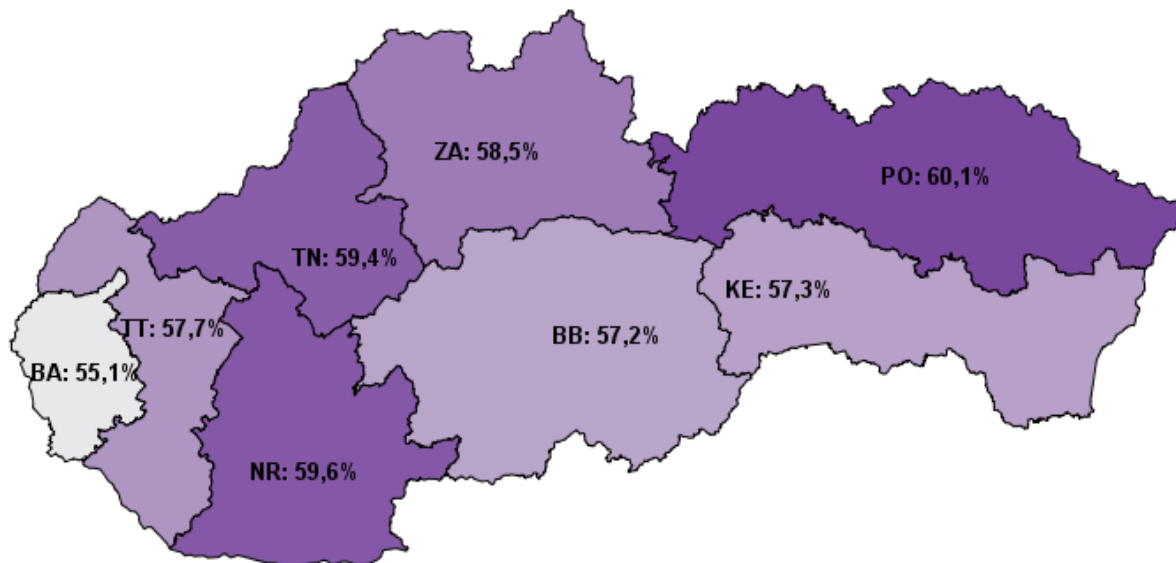
Mapa č.2

Miera podnikateľskej aktivity v rámci FO - podnikateľov v okresoch SR v roku 2014

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené SBA na základe údajov ŠÚ SR. Miera podnikateľskej aktivity je vypočítaná ako podiel počtu FO – podnikateľov a ekonomicky aktívneho obyvateľstva v %.

Mapa č.3

Podiel MSP-PO s kladným hospodárskym výsledkom v roku 2013

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené SBA na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR.